

Gruvkanalen i Höganäs

Dess uppgång och fall



Igenläggning av kanalen vid gamla kyrkan. 1936



**Stawfordska Sällskapet 2013.
Rapport nr 15.**

Lars Dahlbom.

Om Stawfords kanal genom Höganäs

Den här sammanställningen är berättelsen om en kanal som byggdes i all blygsamhet men som så småningom kom att orsaka mängder med utredningar och en bitter rättslig kamp mellan Höganäsbolaget och Höganäs kommun innan den slutligen efter ca 125 år fylldes igen. Där emellan kom den troligen att bidra till att en koleraepidemi fick ett betydligt allvarligare förlopp än nödvändigt och att hälsoläget i Höganäs var sämre än det hade behövt vara.

När Stawford (se mer om Stawford på <http://www.stawford.se/>) kom till Höganäs 1797 hade redan en del förberedande arbeten för kolbrytning påbörjats. Stawford insåg dock snabbt att skulle gruvan bli en framgång måste verksamheten flyttas till ett område i Höganäs som var mycket sankt. Det finns benämningar i Stawfords dagbok som "Höganässjön" för det här området. Redan 1801 påbörjades ett dikningsföretag i området med avledande dike mot sundet. Att låta vattnet rinna ner i gruvorna för att sedan pumpa upp det var givetvis oekonomiskt. 1802 insåg Stawford hur stora mängder vatten som skulle behövas pumpas upp ur gruvorna på Höganäs Övre och beslutade sej därför för att anlägga den kanal som den här sammanställningen omfattar.

Uppbyggnadsskedet och den första tidens idrifttagning av kanalen får Stawford själv beskriva i form av utdrag ur hans mycket omfattande dagbok som omfattar tiden 1795-1831.

Stawfords anteckningar om kanalen

1801 våren	Stawford noterar att det låg mycket vatten vid Långaröd, Hultabo och Väsby att han ville gräva ett dike från detta område ner till sjön för avvattning av denna "insjö". Vattnet trängde ner i gruvan. Ett dike påbörjades den 13 mars 1801.
1802-06-11	Beslutas om anläggande av en kanal för transport av gruvvatten från Ryd till stranden vid hamnen. Kanalen skulle också fungera som transportled med pråmar för kol till fartyg. Kanalens bredd skulle vara 15 fot. Ersättning till markägarna uppgick till mellan 2 och 8 riksdaler per tunnland och år, beroende på hur värdefull marken var. Det tog Stawford fem dagar att staka ut kanalens sträckning och efter ytterligare två dagar hade Eric Ruuth inspekterat och godkänt utstakningen. Ruuth åkte någon dag senare till Landskrona för att anställde folk till kanalbygget medan Stawford städslade några bönder för samma arbete.
1802-06-27	Påbörjades grävningsarbetet. Arbetarna avlönades med 24 skilling per famn. Stawford noterar också att ingen av de städslade bönderna uppenbarade sig. Arbetet pågick sedan under hösten, vintern och våren utan att ge några spår i Stawfords dagbok utom att det den 28 jan hade stulits timmer från bygget.
1803-06-13	Ltn. Polheimer från Göteborg lodade hamnen och man beslöt att låta kanalen fortsätta ut över vattnet på pålar för att förenkla lastning av skutor. Denna brygga blev färdig 7 juli 1803 och detta firades med att Ruuth, greve Ugglas och baron Bunge jämte sällskap färdades uppför kanalen i en pråm.
1803-07-12	Arbetet med att färdigställa kanalen pågick och Stawford tecknade avtal med 16 man att gräva 36 famnar för 250 daler silvermynt.
1804-03-15	Noteras att pålning av kanalbryggan pågår, troligen är detta någon typ av om- eller tillbyggnad av den tidigare färdigställda bryggan.

1804-04	Under hela april pågår reparation av kanalen. Stawford noterar 24 mandagar för denna verksamhet.
1804-10-03	Bristen på pråmar var stor, vilket medför långsamma transporter varför fler pråmar skall tillverkas. Bristen på pråmar kompenseras av att med hjälp av avlönade bönder transportera kol till hamnen med hästdragna vagnar. Hästarna tillhörde gruvbolaget och Stawford hoppades kunna sälja några av dessa då de nya pråmarna hade levererats.
1804-12-21	Diskuterar man vilken metod som är lämplig för att lasta kol vid bryggan.
1806-03-02	Stawford misstänker att kanalen är läck och att vatten rinner tillbaka ner i gruvan. Han låter tömma kanalen och tätar den.
1807-10-26	Pumpen vid Ryd är ur funktion och därför inget vatten i kanalen. Mjöl och säd från "SS Pilen" fick transporteras med häst. Noteringen visar att transporter gick åt båda hållen i kanalen.
1809-02-14	Noteras att Ruuth hade beordrat fyllning av ett dike som gått längs vägen. Vattnet, som numera gick via glasbruket till kanalen, hotade då att översvämma glasbruket och skada deglar mm. Tydligt lade sig Ruuth i de dagliga besluten som borde ligga hos Stawford.
1810-05-15	En galeas gick på utanför Höganäs. Utan Stawfords vetskap hade pråmar tagits landvägen till sjöss för bärgningsarbetet.
1817-01-18	Gamsare Karlströms hustru föll i vattnet och drunknade.
1819-09-27	Rensning av kanalen är färdig men timmer för första tunneln som går under vägen från öppna sjön saknas. Vattnet släpptes på i väntan på timret. [Det fanns alltså mer än en tunnel?]
1820-05-12	Folk i kanalen efter det att ett ras inträffat vid replageriet och dämt upp vattnet.
1822-01-16	"För att få fram vatten till fyllning av ångpannan vid 28:an var det nödvändigt att dämna upp det vatten, som rinner från 53-tums-maskinen och gräva ett litet dike bakom 28:an, så att vattnet kan rinna den vägen, eftersom det icke kan komma fram i det lilla dike, som går förbi NO. från 53:an". Som framgår av texten var det ett antal diken runt pumparna som skulle samverka.
1822-03-12	En svår storm drog över Höganäs varvid hamnbryggan rasade och spolades iland vid kanalen.
1823-06-14	Rensning av ett dike, som går från stora diket vilket passerar under Våtåsabron till kanalen, upp ovanför Plöninge och Måarp, påbörjas.
1830-12-13	Trots mycket regn var alla gruvans diken vattentomma. Tidigare då området var ängsmark rann regnvattnet via diken ut i sjön. Numera är marken uppodlad och vattnet rinner ner i gruvan.
1830-12-20	Drivor av snö har lagt sig i kanalen och dämt upp denna. Pumpar måste stannas. Detta är den sista noteringen i Stawfords dagböcker som rör vattenavledningen.
1819-08-31	Kanalen fordrade mycket rensning. Så till exempel noteras under 1819 den 31 aug att rensning påbörjats, 2 sept. 9 man som rensar, 4 sept. 8 man, 10 sept. 7 man, 13 sept. 7 man. Den 18 september arbetar 3 man med att klä in kanalen och dagen därpå 16 man. Detta arbete fortsätter åtminstone till den 27 sept.

Det nämns ofta att transport med pråmar upphörde redan efter något år. Noteringen från 1810-05-15 visar dock att det fanns sjödugliga pråmar så sent.

Ett genomgående tema i dagboken är isbeläggningen på kanalen. Som exempel kan nämnas 28 okt 1805 (1 tum is), 11 april 1806 (Kallt. -16° Reaumur = ca -20° C. Snö och is på kanalen), 13 oktober 1809 (1/8 tum is), 11 mars 1813 (3 tum is), 28 oktober 1813 (Pojkar lekte på kanalens is), 15 april 1816 (Is på kanalen under 24 veckor), 11 november 1818 (pojkar åkte skridskor på kanalen), 10 november 1820 (Isen bar på kanalen). 22 april 1823 (Is på kanalen) och så vidare.

Från 1820 fram till början av 1900-talet finns inte så mycket noterat om kanalen. Men från att endast ha varit en vattenavledare för gruvan kom den att mer och mer dessutom fungera som avloppskanal för den växande bebyggelsen i Höganäs. Det berättas om hur feta ålar börjar uppträda i bottenslammet och råttbeståndet ökar i brinkarna. Så småningom växer dessa sanitära problem till en nivå som kräver åtgärder. Men hur rörlägger man en kanal som är mer än 1 km lång och endast har en fallhöjd av ca 2 meter och vattenytan vid utloppet kan variera flera meter? Detta var ett svårlöst problem vilket med all tydlighet framgår av följande sammanställning av dokument från olika arkiv.

Om kanalens kulvertering

Nedanstående redovisning bygger på dokument från Höganäsbolagets och Höganäs Kommuns arkiv och omfattar den period under vilken kanalen betraktades som en mycket allvarlig sanitär olägenhet tills kanalen har omvandlats till kulvert. I stort omfattar den här perioden 1908 – 1936 Den första noteringen är dock från 1842 (1842-10-29) och meddelar att kanalens bredd år 1824 var 8 alnar bred vid Tjörreds By mellan Ryd och Höganäs.

Arkiv. Förkortningar

H = Höganäs Municipalsamhälle

HF = Höganäs municipalfullmäktige.

HK = Höganäs Kommuns korrespondens

HN = Höganäs municipalnämnd

HS = Höganäs municipalstämma

HA = Övrigt från Höganäs kommuns arkiv

HB = Höganäs-Billesholms AB (Höganäsbolaget)

HBS = Höganäsbolagets styrelse

HBA = Övrigt från Höganäsbolagets arkiv

HD = Helsingborgs Dagblad

Persongalleri

Ing Wykmark	Allmänna Ingenjörbyrån för Väg- och vattenbyggnads filial i Malmö
Ing Torulf	Allmänna Ingenjörbyrån för Väg- och vattenbyggnad, Stockholm
E Zetterström	Bruksinspektör. Lokal ”arkitekt” i Höganäs
Ing Ewald	Höganäs municipalsamhälles kontrollant,
Emil Sieurin	Överingenjör, Höganäsbolaget 1899-1929
Ernst. G. Berggren	Landtbruksingenjören (knuten till vattenregleringar), 1864-1905
Nordenfelt	Kapten, vd på HB 1890 – 1919
Carl Sjunnesson	jurie doktor
Ludvig Engzell	Distriktslantmätare 1916 - ?, Hälsingborg
Ivar Wendt	Avd ch vid Malmö vatten- och kloakverk. 1880 – 1976
Hjalm. Elgström	Konstruktör och byggare i Höganäs
Walo von Greyerz	Avd.-ch vid Vattenbyggnadsbyrån. 1878-1950
Axel Johan Ekelund	1:ste provinsialläkare
Knut Jakob Beskow	Vd på Höganäsbolaget 1919-1923
Lenander	Södra Sveriges Statsarbeten (Organiserade nödhjälpsarbeten)

Årsvis sammanställning över åtgärdsprocessen för kanaltäckningen

1908	Anmälningar om dåligt tillstånd i kanalen och ådror.
1909	Krav på åtgärder kommer.
1910	Inhämtning av underlag för ombyggnad påbörjas.
1911	Planering för reglering av Hustoftaådran diskuteras. Problem med ägarna.
1912	Hustoftaådrans reglering medför andra problem som diskuteras.
1914	Täckning av Hustoftaådran pågår
1916	Hälsovårdsnämnden anmäler hälsoproblem orsakad av kanalen till Länsstyrelsen. Förslag till åtgärder diskuteras.
1917	Diskussioner med markägaren Höganäsbolaget. Lutar åt expropriering av kanalmarken.
1918	Äganderätten till kanalen utreds
1919	Wendts förslag, med avskärande ledning, presenteras. Även Engzells och Sieurins förslag redovisas. Förhandlingar med Höganäsbolaget fortsätter.
1920	Låsta positioner i förhandlingarna mellan HB och H.
1921	Offerter tas in. Förberedande arbeten påbörjas med kanalen.
1922	Täckningsarbetet hanteras som nödhjälpsarbete. Diskussioner om vilket förslag som ska accepteras.
1923	Länsstyrelsen beslutar att Höganäs ska ha åtgärdat problemen till 1 apr 1925. Överklagas till Kungl. Maj:t. Avslås där. Planering för expropriering fortsätter.
1924	Kungl. Maj:t ger H dispens till 1926-10-01 för att åtgärda kanalen. Kanalfrågan bordläggs till markfrågan har lösts. Diskussioner med Höganäsbolaget fortsätter.
1925	Uppgörelse gällande markfrågan mellan HB och H träffas. Kanalarbetet kan igångsättas fullt ut.
1926	Täckning pågår på delavsnitt. Under tiden pumpas gruvvattnet till Madgropen med förlängning till Görslövsån. Skador på Görslövsån utreds.
1927	Problem med läckage i den nedlagda ledningen ska åtgärdas.
1928	Igenläggning av delavsnitt fortsätter.
1930	Nödhjälpsarbeten fortsätter. Viss utökning av rörkapaciteter utförs.
1931	Långarödsdiket läggs i kulvert.
1933	Igenläggning av delavsnitt fortsätter.
1934	Igenläggning av delavsnitt fortsätter.
1935	Höganäs församling skänker den gamla kyrkan till H för att användas som fyllnadsmaterial för den sista öppna delen av kanalen.
1936	Rivningsrester från gamla kyrkan används som fyllnadsmaterial i kanalen.

Detaljerad sammanställning över åtgärdsprocessen för kanaltäckningen

Skannade dokument är benämnda enligt vänster kolumn.

1908-08-05 HN	En skrivelse har inkommit till Nämnden om brister i avloppet vid Höganäs Nedre järnvägsstation. En hälsofarlig stank, särskilt vid regnväder sprider sig över området. Även hälsovårdsnämnden har reagerat. Ordförande fick i uppdrag att undersöka saken och eventuellt avhjälpa.
1908-08-05 HN	Nämnden har mottagit en uppmaning att iordningställa det dike som går mellan Bränneriet till Brorsbacke (Hustoftaåran). De klagande menade att diket var i så dåligt skick att en omläggning till kulvert krävdes. Det beslöts att av jordägarna kräva en upprensning samt att hos Kronofogden begära en utredning av ansvarsförhållandena angående rensningen.
1908-08-12 HS	Stämman beslutar i enlighet med Nämndens beslut från den 1908-08-05 rörande Hustoftaåran.
1908-08-12 HS	Byggnadsnämnden har begärt en fullständig plan över kloak- och avloppssystemet och därför infordrat anbud på utarbetandet av en sådan plan. Stämman gav Allmänna Ingenjörskontoret i uppdrag att utarbeta en sådan.
1908-08-12 HS	Hälsovårdsnämnden framhåller att Hustoftaåran måste åtgärdas och för detta krävs en fullständig plan för åtgärder. Nödvändigt är att förmå markägarna att rensa upp diket, begära av Kronofogden vems ansvar upprensningen är samt att undersöka huruvida samhället äger rätt att utföra täckningsarbete i diket.
1908-10-16 HN	Svar hade inkommit från Kronofogden angående iordningställandet av Hustoftaåran. Det är inte en angelägenhet för vare sig Kronofogden eller Landbruksingenjörsmyndigheten utan i första hand Hälsovårdsnämnden. Ärendet remitterades till Hälsovårdsnämnden.
1909-07-30 HN	Frågan om åtgärdandet av kanalen beslöts att bordläggas i väntan på att en regleringsplan för hela samhället blivit färdig.
1909-12-22 HN	Av protokollet framgår att planerna på en fullständig genomgång och revision av det kompletta avloppsnätet hade diskuterats under en tid. Nu ansåg man att Allmänna Ingenjörskontoret var mest lämpad för att ta fram ett förslag. Övriga offertlämnare var Carl J. Insulander i Stockholm och Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyrå i Stockholm.
1909-12-22 HN	Hälsovårdsnämnden begär att kommunen ska ta fram en fullständig åtgärdsplan för Hustoftaåran. Regleringen skulle kunna utföras som ett nödhjälpsarbete.

1910-01-21 HN	Allmänna Ingenjörbyrån hade presenterat ett förslag för Hustoftaåran. På grund av kostnadsskäl var detta oantagligt. Sträckan bakom Prins Carl till kanalen (715 m) skulle kosta ”den enorma summan af 10.800 kronor”. I dagens värde ca 0,5 milj. kronor. Nämnden enades om ett nytt förslag innebärande insättandet av en pump vid HB:s lilla bana så att avloppsvattnet kunde pumpas upp till en högre liggande ledning för vidare uttrinring till kanalen. Anbud och sakkunnigt utlåtande skulle inhämtas. Även de rättsliga förhållandena för åtkomst av diket för att genomföra ombyggnaden skulle utredas, ”ifall konferens skulle blifva af nöden”.
1910-03-04 HN	Angående Hustoftaåran. Nämnden uttalade att ”dess ordnande bör ske genom tillsättandet av en s.k. konferens”.
1911-08-09 HN	Nya förslag angående Hustoftaådran (beteckningen ådra alt åra används växelvis) från Ing Wykmark, Allmänna Ingenjörbyrån och Bruksinspektör E Zetterström, Höganäs. Ing Wykmarks förslag (Alt II) ansåg nämnden vara det bästa. Dock ansågs att det inte var samhällets exklusiva ansvar att åtgärda detta dike. Kapitalisering av renskostnaderna för all tid uppgick till ca 5 000 kr. Dock ansåg nämnden att samhället borde ta 2 500 kr av denna kostnad. Resten skulle proportionellt belasta markägarna. En kommitté tillsattes för hanterandet av dessa frågor.
1911-09-29 HN	Kommittén för Hustoftaådran misslyckades med att få en överenskommelse med markägarna. Nämnden kunde inte enas om fortsatt linje utan bordlade frågan.
1911-10-05 HN	Uppdrogs åt kanalkommittén att skaffa fram skriftliga medgivanden att framdraga ådran i riktning enligt förslag.
1911-10-21 HN	Frågan angående Hustoftaådran togs upp till slutlig behandling. 1. Ärendet behandlades först å konferens i Höganäs den 9:de dec 1910. 2. Konferensen överklagades och vann aldrig laga kraft. 3. Municipalnämnden presenterade ett bud för markägarna. Dessa skulle betala 2 500 kr mot att ådran skulle åtgärdas och underhållas för all framtid av samhället. 4. Erbjudandet avslogs 5. Nämnden gav kommittén i uppdrag att skaffa fram medgivande av intressenterna för att samhället skulle få åtkomst till markområdena för helt eller delvis rörlägga ådran. Nämnden beslöt att eftersom, enligt Hälsovårdsnämnden, ådran måste regleras och något bidrag från intressenterna inte kunde påräknas, tillstyrka Wykmarks förslag nr II. Förslaget lämnas till Stämman för godkännande. Kostnaden skulle medföra ett ökat skatteuttag på 1 öre.
1911-10-31 HS	Stämman biföll nämndens förslag från den 1911-10-21 och gav nämnden i uppdrag att sammankalla ny konferens för att beslutet skulle vinna laga kraft.

1912-09-12 HN	Samhällets kontrollant, ing. Ewald, anmälde att Wykmarks förslag till reglering av Hustoftaådran inte gick att genomföra. Rören kom att ligga alltför högt för att mejeriet skulle kunna anslutas. Efter samråd beslöts att rörledningen skulle sänkas 53 cm vid inloppet och 30 cm vid utloppet. I kanalen. Merkostnaden beräknades till högst 1 383 kr och 50 öre. Nämnden beslöt, under beklagande av Wykmarks otillförlitliga förslag, att godkänna sänkningen eftersom det inte fanns någon annan utväg.
1912-10-25 HN	Hustoftaådrans ändrade lopp efter regleringen medför att en ledning måste dras från Stenbocksgatan. Kostnad ca 300 kr. Nämnden beslöt också att avvakta med igenfyllnad av den gamla Hustoftaådran.
1914-09-10 HN	Då problem uppstått med Hustoftaådrans iordningsställande enligt Nämndens beslut den 1914-07-21 vid Godtemplarhuset, förordar Landtbruksingenjör Nilsson täckt dikning samt anbefaller laga syneförrättning innan arbetet utfördes. Nämnden beslöt enligt Nilssons förslag.
1914-11-13 HN	Efter avhållen konferens med intressenterna vid Hustoftaådran beslöt Nämnden att fortsätta täckningen av Hustoftaådran ytterligare 100 m uppströms från brunnen bakom mejeriet. Slaktarmästare Alfr. Strömbergs bidrag på 300 kr accepterades.
1916-06-21 HN	Till nämnden hade insänts ett antal ansökningar om läggandet av kloakledningar. Protokollet är ett exempel på hur stort behovet av ett utbyggt och fungerande avloppsnät var.
1916-08-28 HS	Hälsovårdsnämnden hade inkommit med en skrivelse med innebörd att kanalen genom samhället var en stor hälsorisk och uppmanade till rörläggning från den täckta delen mittemot ingången till kyrkan (gamla) intill den väg som leder in till överingenjör Sieurins villa på Brorsbacke. Stämman uppdrog åt nämnden att infordra offerter på inspektör Zetterströms förslag samt inkomma till stämman med fullständig utredning för täckning ut till havet. Stämman remittera ärendet till Nämnden att till nästa stämma inkomma med plan och kalkyl.
1916-10-05 HN	Nämnden uppdrog åt Landtbruksingenjören E. G. Berggren att ta fram kostnadsförslag för täckande av kanalen från kyrkan (gamla) till havet. Nämnden lämnade följande instruktioner till Berggren • Hustoftaådrans täckta ledning som utmynnar genom Idrottsgatan i kanalen måste sänkas, sannolikt ca 30 cm, för att erhålla tillräckligt fall. • Det bör undersökas om kanalen, från det dike som kommer från Långarödsområdet och utmynnar i kanalen mitt för Arnbergs, bör täckas ända fram till havet.
1916-10-05 HN	Det uppdrogs åt ordföranden att undersöka om HB var villig att överlämna den mark som uppkommer vid täckning av kanalen samt ytterligare så mycket jord till som behövs för att lägga ut gatan till 18 meter.

1916-12-19 HN	Från Landtbruksingenjören förelåg kostnadsberäkning. ○ För täckning från kyrkan (gamla) till Vikinggatan. Kostnad 26 900 kr. ○ För täckning från Vikinggatan till havet (öppet dike). Kostnad 35 100 kr ○ Täckning av diket från Långaröds jordar. Kostnad 4 900 kr Totalt 66 000 kr. Nämnden avvaktar med beslut tills äganderätter har utretts. Ordföranden skulle förnya förfrågan till HB enl 1916-10-05 eftersom HB tills vidare avböjt förfrågan.
1917-08-24 HF	Kapten Nordenfelt, vd på HB, ställde sig fullt samhällsförstående till täckning av kanalen men önskade höra sin styrelses uppfattning i frågan.
1917-08-30 HBS	Med anledning av att Höganäs stadsplan äntligen blivit, av Kungl. Maj:t, fastställd uttalade sig styrelsen att principiellt skulle angivna gator och allmänna platser skänkas till municipalsamhället. Områden av större betydelse skulle dock hanteras av styrelsen. Samhället får rätt att kulvertera kanalen och den därvid uppkomna marken får disponeras till gångbana och planteringar. Detaljerad överenskommelse med H skulle uppgöras.
1917-09-24 HN	Protokoll från HB presenterades. Se 1917-08-30 HB. Nämnden beslöt att upptaga förhandlingar med HB om ett detaljerat avtal. Man beslöt också att juridiskt utreda samhällets rättsställning gentemot HB.
1917-10-09 HBS	Brev från jurie doktor Carl Sjunnesson till HB i vilket ges råd för hur HB ska driva frågan om överlåtelse av mark till H. Om mark ska användas till gata eller allmän mark kan nog kommunen exproprieras men priset blir då så högt att kommunen inte har råd att betala. Servitut får inte upplåtas till en kommun. Enda sättet att förena kommunens och företagets intressen blir då att företaget skänker mark till kommunen men begränsar dess disposition till gatuändamål eller till allmän plats. Företaget bör också förbehålla sig rätt framdraga viktiga ledningar och åtkomst för dessas underhåll.
1917-10-12 HBA	Brev från Sjunnesson till Nordenfelt rörande en stämning från Länsman Bolin rörande utspild slam från kanalen. Bolin har gjort misstaget att stämma själva bolaget i stället för dess ledare.
1917-10-13 HBA	Brev från Nordenfelt till Carl Sjunnesson angående kanalens täckning. Vill skjuta frågan till konferens. Anledningen är att nedre delen av kanalen även upptar vatten från Långarödsgårdarna via ett dike som kanske inte kan täckas utan jordägarnas samtycke. Kommunen bör vara sammankallande. Arrangemanget skulle ge HB större möjligheter att driva genom sina krav.
1917-10-17 HBA	Brev från Sjunnesson till Nordenfelt. Anser att jordägarna och landtbruksingenjören bör få uttala sig. Konferensen bör dock inte vara beslutande utan endast vägledande.
1917-12-03 HN	En begäran om en förlängd täckning av Hustoftaåran bakom Godtemplarhuset ca 15 m österut fram till vägövergången avslogs.
1918-04-08 HA	Exempel på ansökan om anslutning till samhällets huvudkloakledning. Kullens Maskinfabriks Aktiebolag få koppla en ledning till samhällets huvudledning Smedjegatan.

1918-10-18 HBS	VD fick, med av styrelsen tidigare uttalad åsikt, fria händer att hantera markfrågan med H.
1918-11-30 HBA	Utredning angående äganderätten till kanalen i Storgatan utförd av Distriktslantmätare Ludvig Engzell. • 1799 och därförut hade en skadereglering för anläggandet av kanalen påbörjats men avbrutits. • 1802-06-21 Skaderegleringen återupptogs under ledning av bergmästaren A. Lundström. Dokumenten visar att kanalen hade bestämts till 9 alnar vid brädden och 6 i botten. Tillkom 2 alnar på ömse sidor för hästvägar eller totalt 13 á 14 alnar = 8,31 m. • Skadan som uppstod uppskattades i penningar eller i spannmål varvid vissa områden med flygsand eller ofruktbar grusjord inte erhöll någon ersättning. Övriga områden ersattes med 3 – 5 riksdaler per tunnland. Troligen avsåg ersättningen ett årligt belopp. • 1823-1824 genomfördes enskifte i Tjörred, Hultabo m.fl. byar i Väsby socken varvid kanalen ingick i skifte. Enskifteskartan visar vilka områden som överlämnats till Gruvintressenternas hemman. I beskrivningen finns följande notering: ”uti förestående erhållna ägosumma har Stenkohl Grufwan Schaktställen Kolhögar, Grufwevägar och Canaler blivit beräknade och upptagna”. • Arealen på dessa områden uppskattas till 23 tunnland 23 5/8 kappland. • Den s.k. Planteringsmarken söder om Höganäs fiskeläge har inte medtagits i enskiftet. Ca 100 m av kanalen finns inom detta område. • 1889-1890 verkställdes laga delning på Planteringsmarken. Ur handlingar från denna delning framgår att kanalbredden här var ca 5 meter. Marken här avsattes som skifteslagets mark. • Enskifteskartan visar att bredden på kanalen varierar mellan 4 och 6,5 meter. Längden i Storgatan uppgår till 1230 meter. Arealen är ca 5 700 kvm för den del som HB avstått mark medan Väsby socken avstått ca 500 kvm. • 1853 03-07 påbörjades laga förrättning angående underhållsskyldigheter för vattenledning över Väsby, Plönninge, Måarp och Tjörreds ägor, vilken vattenledning utmynnar i Öresund vid Smegelfabriken (Norra vattenledningen). 1853-10-26..31 träffades överenskommelse om underhållet av både norra och södra vattenledningen(kanalen). Karta med uppdelningen av underhållet bilades denna uppgörelse. Äganderätten togs ej upp i denna förrättning.
1919-01-14 HN	Den Engzellska utredningen redovisas. Beslöts om att expropriering av kanalmarken skulle genomföras, dock skulle HB få ytterligare en chans till överenskommelse.
1919-02-06 HBA	Brev från Nordenfelt till HN. Tror att enda möjligheten är expropriering men inbjuder en delegation från H till överläggningar.
1919-02-11 HN	Förhandlingsdelegation är utsedd för förhandlingar med HB angående marken som uppstår efter igenläggning av kanalen.

1919-07-15 HBA	Den Wendtska utredningen angående igenläggning av kanalen överlämnas till HB:S huvudkontor i Helsingborg. Vattenmängd från gruvan uppgår till 5,5 – 8 m³ per minut varför den övre delen av kanalen ser fin ut medan den i slutet är ett öppet kloakdike. Enbart en igenläggning av kanalen är möjlig men ger inte potential för kommande utökningar eftersom lutningen inte är större än 1:1000. En bättre lösning vore att lägga rören något mer än 2 m under nuvarande botten och vid utrinningen vid havet lyfta vattnet med en pump. Detta skulle dock ge stora anläggnings- och pumpkostnader. Eftersom hela problemet med kanalen orsakas av avloppsvattnet skulle det kunna vara en smart lösning att lägga ner en kulvert under kanalbotten (avskärande ledning) och till denna koppla alla avloppsrör men låta kanalen vara kvar öppen för gruvvattnet event också för regnvatten. Kanalen kan, om så blir nödvändigt, att kunna täckas när som helst i framtiden. Om avskärande ledning med pump utföres kan man begränsa denna till övre delen som går genom bebyggda områden och placera pumpen provisoriskt där bebyggelsen tar slut ett par kvarter öster om gatan till järnvägsstationen. Pumpstationen kan senare flyttas med en eventuell utökad bebyggelse västerut.
1919-10-15 HBA	Sieurins (HB) förslag till lösning av kanalproblemet. Kanalen är en öppen kloak. Igenläggning utan sänkning (sambhällsrepresentanternas förslag) kommer att ge upphov till översvämningar och löser inga problem. Wendts förslag, med delvis öppen kanal och pump, kan fungera men samhällsmajoriteten kräver helt täckt kanal. Sieurins förslag går ut på att sänka och igenlägga kanal med kloaksystem på Övre fram till Bagargatan. Här anläggs en pumpstation för pumpning upp till nuvarande kanal som läggs igen. Eventuellt skulle kanalen på Övre vara öppen med ett fungerande undre kloaksystem. ”Kanalen genom Höganäs Övre med sina små broar ger onekligen en viss karaktär åt samhället”.
1919-12-22 HN	HN önskar få förslag och kostnadsberäkning för fullständigt avloppssystem i samhället från Allmänna Ingenjörbyrån. Vill ha bemyndigande att skyndsamt igångsätta arbetet. Stämman beslutar i frågorna. Beslöt att kontakta Väsby socken inför en reglering av Hustoftaåran.
1920-01-xx-4 Ritning	Wendts förslag till vattenavlopp för Höganäs. Profil
1920-01-xx-1 Ritning	Wendts förslag till vattenavlopp för Höganäs. Plan av rörnät
1920-01-xx-2 Ritning	Wendts förslag till vattenavlopp för Höganäs. Tvärsektioner med föreslagen rörledning.
1920-01-xx-3 Ritning	Wendts förslag till vattenavlopp för Höganäs. Pumpstation för spill- och dräneringsvatten.
1920-01-13 HN	Kamrer Uddenberg uppdrogs att av HB begära definitivt besked angående det priset på den behövliga jorden för reglering av kanalen.

1920-11-09 HN	Till brobygge vid kanalen för de nya vägarna vid Horndalska tomten (Bilvägen och Nya gatan) hade anslagits 15 000 kr. Beloppet kunde i stället användas för kulvertering av ca 80 meter som ersättning för broarna. Dock krävdes HB medgivande.
1920-11-xx HA	Kostnaden för upprepning av kanalen uppgick till för 1919 1497:50 kr (24 725 kr 2010) och för 1920 1356:88 kr (22 185 kr 2010)
1920-12-03 HN	Frågan enl. 1920-11-09 HN hade diskuterats med HB. Sieurin ställde krav på att kulverteringen skulle utföras enl. Wendts förslag vilket medförde en sänkning av kanalbotten med ca 50 cm.
1921-02-01 HBA	Ritning. Vattenavlopp. Visar befintliga ledningar till kanalen och tilltänkta ledningar till avskärande ledning.
1921-02-07 HBA	En kostnadsberäkning för kloakledning i Storgatan och Väsbygatan från pumpstation i kvarteret Kaktus till Kyrkogårdsgatan. Totalt 39 906 kr (Ca 650 000 kr 2010)
1921-02-08 HBA	Skrivelse från E Sieurin till HN med bilagor utarbetade av Hjalmer Elgström & C:O. Sieurin beskriver i brevet en variant innebärande igenläggning av sträckan Bagaregatan till Kyrkogårdsvägen. Vid Kaktus anläggs en pumpstation för pumpning av vattnet till befintlig kanal. Eftersom arbetslösheten i kommunen ökar menar HB att detta arbete skulle vara ett utmärkt nödhjälpsarbete. Till förslaget finns kostnadsförslag för första utbygget (bil 1), kostnadsberäkning för kloakledning jämte ritning (bil 2), Kostnadsberäkning för pumphus (bil 3) samt kostnadsberäkning för elektriska ledningar (bil 4). Totalkostnaden har beräknats till 65 956 kr (ca 1,3 milj. kr 2010).
1921-02-08 HN Wendt	Wendts förslag till täckning enligt 1920-12-03 HN redovisades. Förslaget gick ut på att använda grövre rör (1 – 1,2 meter) i början av igenläggningen. Frågan bordlades i väntan på Elgströms kostnadsförslag.
1921-02-08 HN	Sieurins förslag av den 1921-01-28 HB behandlas. Det betonades att förläggning av avloppsrören till föreslaget djup medförde avsevärda kostnader för hela omgivande nät. Frågan bordlades tills vidare.
1921-03-07 HN	En offert (15754 kr) från byggmästare Bengtsson, Kattarp ang. igenläggning av kanalen enligt 1920-11-09 HN. Offerten, som följde Wendts förslag, omfattade 90 m öster om och 20 m väster om Bilgatans passage över kanalen. Då det fanns en önskan att fylla kanalen ända fram till bron vid Köpmansgatan fanns även en beräkning av denna åtgärd (13394 kr).
1921-04-05 HN	Nämnden beslöt att annonsera efter offerter för igenläggning av kanalen.
1921-04-05 HN	Beslöt att sända ordf. till Vattenbyrå i Stockholm för att få deras uppfattning om Wendts förslag och om risker för översvämning på Övre vid höga vattenstånd om pump inte finns installerad.
1921-04-05 HN	Anbud från Ragnar Engström för igenfyllnings av kanalen. Ej antaget.
1921-04-08 HN	Brev till HB. HN ”anhåller härmed höfligast” om HB kunde stå för fyllmaterial och åta sig att fylla hela den aktuella sträckningen.

1921-04-15 HN	Anbud från Engzell (Steglinge kommer att utföra arbetet). Igenfyllning av 212 m dike, från Nordstrands bro mot Övre. Där bilvägen vid hamnen ska gå fram samt vid korsningen vid Storgatan utförs fyllningen direkt efter det att rörledningen lagts ner.
1921-04-16 HK	Anbud från HB för arbetet som specificeras under 1921-04-15 HN (Engzell). Gäller 212 m från Nordstrands mot Övre
1921-04-19 HN	Som svar på annons (1921-04-05 HN) hade inkommit anbud vilka diskuterades. Bl. a. ville man att endast i Höganäs skrivna personer skulle användas för arbetets utförande.
1921-05-10 HN	HB hade förklarat sig villiga att släppa gruvvatten annan väg under tiden arbetet i kanalen pågick. HB önskade runda rör i kulverten om det inte kunde bevisas att äggformiga var fördelaktigare.
1921-06-xx HBA	Kostnadsberäkning för det kompletta kloaksystemet för Höganäs baserat på Wendts utlåtande efter konferens med Kapten v Greyerts i AB Vattenbyggnadsbyrån. Totalkostnaden uppgick till 508 002 kr (nästan 10 milj kr år 2010).
1921-07-26 HN	Anbud ska infordras från de entreprenörer som tidigare svarat på utannonserandet av kanalen, med undantag av Skånska Cementgjuteriet. Sträckan avser Köpmansgatan – Nya Bilvägen.
1921-07-27 HA	Elgström & CO meddelar att de är villiga att annullera sitt kontrakt rörande spontning av sträckan Nya Bilvägen till Köpmansgatan om igenläggning ska genomföras.
1921-08-09 HN	Beslöts anta Asphalt & Cementgjuteriets offert (11 740 kr) för täckning av sträckan Köpmansgatan – Nya Bilvägen. Detta under förutsättning att företaget kunde skaffa tillräcklig borgen.
1921-08-10 HN	Nämndens beslut 1921-08-09 att anta Asphalt & Cementgjuteriets offert för täckning av sträckan Köpmansgatan – Nya Bilvägen diskuterades. Eftersom de inte kunde lämna betryggande borgen gick entreprenaden istället till Hjalms. Elgström.
1921-08-10 HF	Fullmäktige fastställer Nämndens beslut från den 1921-08-10.
1921-08-13 HA	Asfalt & Cementgjuteriet anholder om protokollsutdrag för att överklaga beslutet om att diskvalificera företags offert pga. bristande borgen.
1921-08-22 HBS	På uppdrag från styrelsen har Sieurin tagit fram köpekontrakt med ritning för gatu- och torgmark som skulle överföras till samhället. Försäljningen ska ske efter hand som behov uppstår och inte i klump. Med bilagd karta
1921-09-16 HBA	Kalkyl för kloaksystem enl. Elgströms förslag. Totalkostnad 293 218:20 kr (ca 5,6 milj. kr 2010)
1921-10-01 HN	Kontrakt med Hjalms. Elgström för täckning av sträckan Köpmansgatan – Nya Bilvägen godkändes. Hjalms. Elgströms tidigare utförda arbeten i kanalen godkändes utan extra kontroll.

1921-10-22 HF	Brev från Elof Rosenkvist angående igångsättandet av kanalarbetet som nödhjälpsarbete. Brevet är en protest mot att nämnden har förklarat att kostnaden (300 000 kr) är för hög. Kostnaden är ung. hälften av mellanskolans kostnad och inte dubbelt av vad ålderdomshemmet kostat men många fler har glädje av kanalarbetena. Diskussionerna angående avlopps nätet vid Tivolivången har stoppats ”utan den ringaste undersökning” utan endast för att det skulle gynna HB.
1921-11-02 HBA	Mättningsrapport efter utförd nivåmätning av vattenytan i kanalen efter en storm som medfört en vattennivå av +2 m över m.v.y. Högsta höjden i kanalen var vid Tivolibron (1,45 m över)
1921-11-23 HS	HB får tillstånd att fylla kanalen mellan Köpmans- och Strandgatan med aska.
1922-01-02 HK	På en förfrågan till Sieurin svarar HB att de kommer att gratis transportera bort högst 250 kbm rens från den upprepning av kanalen som H kommer att utföra.
1922-01-02 HN	Offert från HB ang. rep av ”farlig” bro över kanalen vid Rundelsgatan.
1922-02-16 HBA	Kalkyl avloppsledning och driftskostnader för pumpning.
1922-02-21 HS	Angående nämndens förslag till mur vid kanalens utlopp. Återkom efter utredning. För arbetets utförande ska nämnden begära största möjliga statligt stöd för nödhjälpsarbete.
1922-02-21 HBA	Ernst Berggrens utlåtande över Wendts förslag till avloppsplaner. Djupdränering med pumpstation behövs för att förhindra översvämningar vid Brorsbacke. Till utredningen finns sex kostnadsförslag. 1. Kostnad för Tivolivången och Höganäs Övre 2. Kostnad för Storgatan och Väsbygatan från pumpstation i kv. Kaktus till Kyrkogårdsgatan 3. Kostnad för läggning av 1 m kulvertledning i gruvkanalen, 770 m 4. Kostnad för 750 mm kulvertledning i gruvkanalen, 165 m 5. Kostnad för väg i kanalområdet 6. Summering av kostnadsförslagen i Bil 1 – 5 Totalt hamnar kostnaden på 263 072:63 kr (6,2 milj. kr 2010)
1922-03-06 HBS	Eftersom Församlingen inte godkänt det av HB överlämnade förslag till överlåtelsekontrakt stoppas all överlämning av mark till Höganäs Församling.
1922-03-09 HN	En delegation som uppvaktat beslutsfattare i Stockholm redovisar att Höganäs troligen skulle kunna få 40 % nödhjälpsbidrag till kanalens reglering. Nämnden föreslår styrelsen att vägarbeten i Tivolivången avbryts, inhämta tillstånd från HB att få igenlägga kanalen efter Elgströms förslag och därefter gå igång med arbetet.
1922-03-21 HBA	Ernst Berggren redovisar fem kostnadsförslag 1. Kostnad för alt III a. Pumpstation vid Amiralsgatan. 2. Kostnad för alt III b. Pumpstation vid Grevgatan. 3. Kostnad för alt III c. Pumpstation vid Järnvägsgatan. 4. Kostnad för alt IV a och IV b. Pumpstation vid Amiralsgatan resp Grevegatan 5. Kostnad för alt IV c. Pumpstationen vid Järnvägsgatan.

1922-03-24 HN	Efter det att Berggren bedömt kostnaderna för regleringen av kanalens igenläggning hade några nämndledamöter låtit Distriktsingenjör Lenander göra samma sak. Eftersom denna utredning visade för höga kostnader uppdrog nämnden åt Hjalm. Elgström att beräkna kostnaden med pumpstationen vid Grefgatan. Ing Lenander hade vid besöket omtalat att staten kunde gå in med 40 % endast på arbetet eftersom Höganäs ekonomi var stark. Alltså inget bidrag till materialet.
1922-04-05 HN	Beslöts att genom annonsering infordra offerter för igenläggning av kanalen. Skånska Cementgjuteriet och HB skulle tillsändas direktförfrågan. HB skulle tillfrågas om de är villiga att ombesörja fyllning och i så fall till vilket pris. Förfråga HB om de är villiga att till H gratis överlämna den jord som grävs upp ur den afloppsgrop som går från Långaröd till Storgatan samt eventuellt annan jord.
1922-04-11 HN	Höganäs kommer inte att få de önskade 75 % i stöd för nödhjälpsarbeten utan högst 50 % på arbetskostnader. Nämnden rekommenderade styrelsen att acceptera detta, skriva kontrakt med Södra Sveriges Statsarbeten och starta upp arbetet enligt Elgströms förslag. HB tillfrågades om de var villiga att utan ersättning överlämna HB:s del av kanalen samt upplåta tomt för anläggandet av pumpstationen.
1922-04-12 HK	Brev från HN till HB enligt beslut av den 1922-04-11 HN
1922-04-19 HN	Om HB tillmötesgår de önskingar som framförts i brev av den 1922-04-12 HN uppmanas HF besluta om start av reglering av kanalen.
1922-04-20 HK	Brev från HN till HB. Förnyad förfrågan om HB kunde tänka sig att överlämna kanalen utan kostnad till H. Angeläget eftersom det är ett stort behov av att nödhjälpsarbeten kommer igång.
1922-04-20 HBA	Brev från HB till Vattenbyggnadsbyrån med frågor om pumpstationer. I Wendts förslag II b från 1920-01-17 skulle pumpstationen för den avskärande ledningen för spillvatten placeras vid Amiralsgatan vilket också Vattenbyggnadsbyrån godkänt. Landtbruksingenjör Berggren menar att det dessutom behövs pumpar på samma plats för hela kanalens vattenmängd med hänsyn till höga vattenstånd i Öresund vid stormar. Platsen vid Amiralsgatan ligger så lågt att avloppsledningar måste placeras delvis över marknivå varför det har föreslagits att pumpstationen skulle flyttas till kv. Lyrån. Är detta en korrekt bedömning? Behöver den stora reservpumpen för höga vattennivåer vara dimensionerad för mer än 1 meters nivåskillnad? Vattenbyggnadsbyrån ombeds kommentera olika förslag till placering av pumpstationen.
1922-04-21 HBS	H önskar fortsätta regleringen av kanalen som nödhjälpsarbete och därför få tillgång till marken vid kanalen. Eftersom H inte accepterat HB:s förslag till övertagandet av sträckan Köpmansgatan – Brorsbacke utan önskar överta hela sträckan och dessutom omfatta den gatumark som uppstår vid igenläggningen kan inte något avtal träffas. Förhandlingarna skall fortsätta.

1922-05-10 HN	HB har meddelat att de kan tillfälligt pumpa gruvvattnet annan väg än i kanalen under arbete i denna. Vidare att HB föredrar en rund kulvert och inte en äggformad.
1922-05-16 HN	I ett förslag till uppgörelse mellan HB och H ansåg nämnden att ett antal punkter skulle ändras • att erhålla en tomt för pumpstation vid Storgatan i kv. Lyran • att HB kommer att följa gällande anvisningar för tillkoppling av avloppsledningar • att § om renhållning och underhåll av gator stryks Förhandlingar skall tas upp med Sieurin om bredden på Storgatan öster om Brorsbacke. Nämnden beslöt att föreslå fullmäktige att låta utföra arbetet i den mån arbetslösheten kräver.
1922-06-08 HN	HB Har anvisat tomt för pumpstation för 9 kr/kvm. Då HN fått besked om att inget arbetslöshetsunderstöd kunde påräknas beslöt Nämnden att föreslå Fullmäktige att bordlägga hela frågan om djupdräneringen av kanalen och inte fullfölja överenskommelsen med HB
1922-06-21 HF	Bordlades frågan om djupdränering enl. HN:s förslag 1922-06-08 HN.
1922-06-27 HN	Svar på förfrågan från HN ang. bortforsling av slam vid rensning av kanalen. HB bortforslar upp till 250 kbm slam gratis.
1922-06-21 HF	Bordlades frågan om djupdränering.
1922-08-08 HBA	Ernst Berggrens yttrande till Sieurin. Regnvattenpump bör byggas. Om inte finns risk för översvämningar som kan ge betydande ekonomiska förluster. Flyttningen av pumpstationen från Wendts förslag till kv. Lyran tycker även Vattenbyggnadsbyrån vara lämpligt.
1922-09-13 HBA	Brev från HB (Sieurin) till Berggren angående yttrandet av den 1922-08-08. Delar helt Berggrens uppfattningar men av ekonomiska skäl nödgas man nog hänföra projektet ”till de s.k. fromma önskningarna”.
1923-02-01 HN	Kungl. Maj:ts befallningshafare hade anmodat H att inkomma med rapport av de åtgärder som genomförts med anledning av 1:ste provinsialläkarens anmärkningar mot bl.a. grufkanalen. Men tillsatte en kommitté för att utforma svaret.
1923-02-07 HD	HD innehåller en artikel om kanalen i vilken uttalas stark kritik mot HB:s agerande för att bromsa kanalens igenläggning.
1923-02-xx HBA	Skrivelse till tidningar. HB bemöter de påståenden som framförts från kommunen i anledning av provinsialläkarens anmärkningar på kanalen som hälsovådlig. • Gruvvattnet förorenar inte kanalen • HB har inte försökt hindra täckningen men vill ha en hållbar lösning. • Kostnaden för täckningen behöver inte omfatta breddning av Storgatan och liknande.

1923-02-20 HF	Kungl. Maj:t hade begärt in en redovisning över vilka åtgärder som vidtagits med anledning av provinsialläkarens anmärkningar på den s.k. gruvkanalen. Ett svar hade framtagits och det beslöts att antaga detta.
1923-02-21 HF	Brev från fullmäktige till Länsstyrelsen. Brevet innehåller svar på ett antal frågor som Länsstyrelsen ställt med anledning av provinsialläkare Ekelund klagomål på kanalen. Svårighet att komma överens med HB nämns som en hindrande faktor mot uppstart av kulverteringen. Vatten från gruvan är förorenat redan vid uppumpningen. Kulverteringen är dessutom så dyr att genomföra att Höganäs inte klarar av det för tillfället. Fullmäktige hemställer alltså vördsamt att Kungl. Maj:ts befallningshavare "tills vidare till ingen åtgärd föranleda".
1923-03-02 HA	Kalkyl över Kanalens täckning på Övre. 74 000 kr.
1923-03-03 HA	Kalkyl över pumpstation med anslutningar. 250 000 kr
1923-06-26 HM	Länsstyrelsen beslut med anledning av provinsialläkare Ekelunds anmälan rörande kanalen. Länsstyrelsen anser det skäligt att ålägga kommunen att före den 1 april 1925 ha åtgärdat problemen.
1923-07-27 HN	Nämnden rekommenderade fullmäktige att överklaga länsstyrelsens beslut att före den 1 april 1925 åtgärder skulle genomföras för att avlägsna olägenheterna med den öppna kanalen. Skälet till överklagandet var brist på kapital och svårigheter att komma överens med HB i markfrågan.
1923-08-10 HF	Uppdrogs åt nämnden att åt samhället expropriera områden som krävs bland annat för kanalens igenläggande och Storgatans breddning eftersom det verkade vara omöjligt att komma överens med HB. Beslöts att följa rekommendationen från nämndens möte den 1923-07-07.
1923-08-10 HF	Skriftlig reservation mot beslut 1923-08-10 till fullmäktige från Bengt Falck med uppfattningen att expropriering av mark innan en fungerande plan för kanalens kulvertering finns tillgänglig inte är till gagn för samhället.
1923-08-10 HF	Beslöts att hos Kungl. Maj:t besvära sig över Länsstyrelsens beslut av den 1923-06-26 ang. kanalen. Upphävs inte beslutet vill H ha dispens för att avsluta markförhandlingarna med HB.
1923-08-13 HF	Fullmäktiges besvärsskrift till Kungl. Maj:t avseende länsstyrelsens beslut om åtgärdandet av kanalen. Det hänvisas till att beslut har tagits om expropriering av behövlig mark men att det inte går att fullfölja omläggningen inom den tid som Länsstyrelsen fastlagt.
1923-10-23 HN	Inför expropriering av HB:s mark ska kartor över aktuella områden upprättas. Distriktslantmätare Ludv. Engzell skall kontaktas. Offert för rensning av kanalen antogs. 1 100 kr
1924-03-13 HN	Överklagandet av Länsstyrelsens beslut angående kanalen har remitterats till Medicinalstyrelsen som rekommenderar Kungl. Maj:t att lämna överklagandet utan avseende. Ing-firman Bille & Wijmark ska utreda vilka åtgärder som måste vidtas utan alltför höga kostnader.

1924-01-22 HF	Remiss till Medicinalstyrelsen angående H:s överklagande av Länsstyrelsens beslut om täckning av kanalen. Innehåller alla förslag och utredningar. Rekommenderar att Kungl. Maj:t avslår överklagandet med tillägget att täckningen ska utföras med djupdränering och pumpning av kloak- och grundvatten.
1924-02-07 HD	HD rapporterar Medicinalstyrelsen avstyrkande remissvar av den 1924-01-22.
1924-03-05-1 HBA	Ritning. Ing-firman Bille & Wijkmarks förslag till pumpstation
1924-03-05-2 HBA	Ritning. Ing-firman Bille & Wijkmarks förslag till luckbrunn
1924-03-13 HN	Redovisades Medicinalstyrelsens remissvar till Kungl. Maj:t ang. kanalfrågan beslöts att till kungl. Maj:t insända ett förtydligande av HF:s uppfattning baserad på den utredning som Ingeniörsfirman Bille & Wijkmark genomfört.
1924-03-14 HF	Fullmäktige beslöt att stödja Nämndens uppfattning från den 1924-03-13 HN
1924-03-15 HF	Brev till Kungl. Maj:t med förtydligande av remissvar från Medicinalstyrelsen av den 1924-01-22 HF. HF vänder sig mot att Medicinalstyrelsen vill införa kravet på att kanalen skall åtgärdas med djupdränering och pump. HS vill själv bestämma åtgärd och redovisar därför Bille & Wijkmarks förslag med kulvertering av kanalen med pump vid utloppet att användas vid speciella förhållanden. Dessutom anser HF att Medicinalstyrelsen gått långt utanför den fråga som prövats av Länsstyrelsen
1924-08-28 HF	Kungl. Maj:ts utslag på H:s överklagande av Länsstyrelsens beslut angående åtgärdandet av kanalen. Kungl. Maj:t lämnar H:s överklagande utan avseende med ändringen att åtgärder skall vara genomförda till den 1926-10-01 i stället för 1925-06-01
1924-10-24 HN	Nämnden föreslår fullmäktige att bordlägga kanalfrågan tills expropriationen av kanalmark har genomförts. Framtagna kartor inför exproprieringen granskades och godkändes.
1924-10-31 HF	HF bordlägger kanalfrågan enl. HN:s förslag från den 1924-10-24
1924-11-12 HBA	Ung kostnad för elinstallationer till pumpstation där kanalen skär Strandgatan. Totalbeloppet uppgår till 28 500 kr (ca 730 000 kr 2010)
1924-11-12 HA	Anteckningar med anledning av Bille & Wijkmarks utredning av den 1924-03-05. • Tilledningar ligger överhuvudtaget för ytligt. • Inträngande vatten genom tångleran kan åtgärdas med tätande lera i kanalen. • Antalet brunnar minskar allteftersom inkoppling till vattennätet sker. • Endast den avskärande ledningen måste läggas. • Kostnad för elanläggningen är inte lika för de olika alternativen. • Alt II b är att rekommendera. Alt A ska betraktas som ett provisorium.
1924-11-20 HBA	Ung. kostnad för elinstallationer för pumpstation vid Bagargatan. Totalbeloppet uppgår till 6 300 kr (ca 160 000 kr år 2010)
1924-11-28 HD	En tendentiös artikel i HD mot H och ”överingenjör Sieurins fixa idé” om djupdränering.

1924-12-05 HBS	VD redogjorde för kanalfrågan. Samhället vill ha en igenläggning av kanalen med pumpar vid mynningen för att förhindra översvämningar vid högvatten. HB vill ha en lösning som tillgodoser en dränering av tomtområden på Övre och föredrar den av Wendts föreslagna lösning. Saken hade varit uppe för granskning av Vattenbyggnadsbyrån som också styrker HB:s inställning.
1924-12-11 HN	HB har ställt i utsikt en lösning av tomtrågorna utan expropriering. H avvaktar.
1924-12-22 HN	HB har lämnat ett bud på 40 000 kr (ca 1 milj. kr 2010) för all behövlig mark för kanalarbetet. Motbudet 25 000 kr förkastades omedelbart. Nämnden kommer att fullfölja fullmäktiges beslut om expropriering.
1925-01-07 HBS	HB:s bud om 40 000 kr för all behövlig kanalmark hade av kommunen förkastats varför VD ansett det lämpligast att frågan fick lösas med expropriation.
1925-01-20-1 HBA	Beskrivning av områden att exproprieras, inkl. karta. Ludvig Engzell
1925-01-20 HBA	Karta visande expropriering av mark avsedd för Storgatan. Ludvig Engzell
1925-02-10 HBA	Bilaga till 1925-01-20. Engzell
1925-03-19 HBA	PM från Carl Sjunnesson angående HB:s förhållningssätt inför en kommande expropriationsrättegång. Det går inte att förhindra en expropriation däremot bör HB äga kontroll över kanalen även i fortsättningen. Kanske skulle den kanalen som byggdes 1919 gående söder om Höganäs användas för gruvvattnet varvid kanalen kan rörläggas. Villkor för exproprieringen: 1. Ersättning för den exproprierade marken. 2. Samhället ska stå för HB:s kostnader för omläggningen till södra diket. 3. Mark för HB:s järnväg ska undantas exproprieringen. 4. H ska ansvara för att den igenlagda kanalen dimensioneras även för en utökad gruvdrift. 5. HB ska utan kostnad få ansluta behövliga ledningar till kulverten. 6. HB ska ha rätt att i gatorna framdraga behövliga ledningar. 7. HB ska hållas skadefri för de skador som kan åsamkas på HB:s egendom vid kulverteringen. 8. Även den mark som ligger norr om kanalen ska inlösas. Det bör poängteras att ung halva arealen av aktuell mark är torgmark vilken vanligen ersätts till högre pris.
1925-03-19-2 HBA	PM med anledning av stämning för expropriation av gruvkanal och gatumark. HB:s ståndpunkter inför rättegångsförhandlingarna.
1925-04-xx HBA	PM redovisande HB:s ståndpunkter i den pågående expropriationsförhandlingen. Bl.a. föreslås användandet av det dike som löper söder om Höganäs ut till kanalen för bortforsling av gruvvatten medan då kanalen kommer att enbart användas för avloppsvatten.
1925-03-21 HBA	Brev fr Hj. Lundgren, Nyvång till Ivar Svedberg, Billesholms gruva redovisande variationer i vattentillströmningen i sch Cervin. Med diagram.

1925-03-28 HBA	Brev till Berggren från Sieurin med önskan om ett svar innehållande en försäkran om att det är möjligt att avleda gruvvattnet i kanalen söder om Höganäs.
1925-03-29 HBA	Brev från Berggren till Sieurin med svar att det är fullt möjligt att avleda gruvvattnet i diket söder om Höganäs.
1925-03-30 HA	Förteckning av köpta och arrenderade tomter längs kanalen. Med karta.
1925-03-30-1 HBA	Diverse tomtpriser.
1925-03-30-2 HBA	PM i frågan om igenläggning av gruvvattenkanalen. Ivar Svedberg Redovisar de krav på den, av samhället önskade, igenlagda ledningen. Bl.a. krävs att den ska dimensioneras för eventuella kommande ökningar av gruvdriften. Även ökade pumpmängder vid utpumpning efter tillfälliga stopp som till exempel efter strejker och liknande.
1925-05-07 HN	Protokoll angående exproprieringsärendet från Luggude häradsrätt presenterades. Nämnden beslöt att tillmötesgå HB:s krav på expropriation av marken ovan kanalen under förutsättning att fullmäktige var av samma uppfattning. Nämnden avslår HB:s önskan om expropriering av marken norr om kanalen liksom HB:s krav på kommande åtgärder. Kanalvattnet bör rätteligen dras mot Skälderviken. Nämnden beslöt att upprätta köpehandlingar för fem marköverlåtelse. Dessa finns i bilagorna I – V.
1925-05-08-1 HBA	Beskrivning av områden som avses exproprieras. Ludvig Engzell
1925-05-08-2 HBA	Karta på områden som avses exproprieras och läggas till Storgatan. Ludvig Engzell.
1925-05-25 HF	HF beslöt enligt HN:s förslag från den 1925-05-07
1925-07-31 HN	HB inkommit med förslag till uppgörelse i kanalfrågan. 1. Bolaget säljer dels Lerbergsgatans fortsättning, dels gruvkanalen mellan Tivoliparken och Öresund, dels mark gränsande till kanalen enligt ovan, dels mark enligt stadsplanen norr om Storgatan. 2. HB flyttar kanalens södra sida längs sträckan Tivoliparken och Rundelsgatan 1 meter söderut på egen bekostnad. 3. Samhället kulverterar sträckan från den redan igenlagda delen till Tivoliparken med 1,2 meters rör och en 1 meters ledning invid den öppna kanalen till Hustoftaådrans utlopp. Vidare en kloakledning österut från Hustoftaådrans utlopp förbi Gruftorget fram till Wattugatan för de kloakledningar som nu mynnar i kanalen. Höganäs skall inte under 20 år försöka överta eller igenlägga kanalen från Tivoliparken till Trefnaden. Kontraktet av den 17 juni 1921 gälla i tillämpliga delar. Priser har inte diskuterats utan Höganäs ska återkomma med förslag. Nämnden beslöt att erbjuda 15 000 kr för marken (ca 10 000 kvm) samt i övrigt godkänna förslaget.
1925-08-04 HBA	Avtalstext. Avtalet reglerar de motsättningar mellan HB och H som lett till de pågående expropriationsförhandlingarna i tingsrätten. Avtalet fordrar godkännande av HB och H för att vara giltigt.

1925-08-19 HF	Uppgörelse med HB redovisas och godkändes av HF. H övertar 9 902 kvm kanalmark för 15 000 kr. Om HBS godkänner avtalet skall alla krav på expropriering återtagas. Till protokollet fogades ett tack till generaldirektör Beskow (HB) samt Arnberg och Rosenkvist (H) för deras insatser i markstriden. HF gav HN i uppdrag att inhämta och hantera offerter och att för täckande av kostnader upplåna erforderliga medel. Avtalet i sin helhet finns som bilaga.
1925-08-19 HBS	VD informerade om det förslag till lösning av kanalfrågan han erbjudit Höganäs. I princip hade han föreslagit att kanalen lämnas öppen i sitt övre lopp med en avskärande ledning för avloppsvatten, men täckt väster om Tivoliparkens västra gräns och att H köpte den täckta delen av kanalen. Överenskommelsen skulle lämnas till rätten.
1925-10-05 HBA	Häradsrättens dom i exproprieringsmålet mellan HB och H. H skall deponera 15 000 kr hos Länsstyrelsen som sedan att ”av Konungens befallningshavande utbetalas till den, som äro till detsamma berättigade”.
1925-10-15 HN	Tre anbud för igenläggning av kanalen hade inkommit. Nämnden beslöt att anta Hjalm. Elgströms. Ett förslag att montera brandbrunnar i samband med igenläggningen skulle utredas.
1926-01-18 HN	Förfrågan från HB angående flyttning av brofästen i samband med ändring av kanalen diskuterades. Nämnden föreslår att H svarar för bro vid Tivoligatan och den vid kamrer Uddenbergs nuvarande bostad. Järnvägsbroar bör HB själv svara för.
1926-05-18 HN	Förslaget enligt nämndens protokoll av den 1926-01-18 hade av HB godkänts.
1926-05-18 HN	Hj Elgströms anbud på 5 313 kr gällande igenläggning av kanalen på sträckan Strandgatan – havet var ofullständigt. Bordlades.
1926-06-11 HN	Anbudet från nämndens protokoll av den 1926-05-18 föreslogs antas av fullmäktige. Ville H ha utloppet svängt tillkom en kostnad av 350 kr.
1926-06-17 HN	Beslöt att avslå skadeståndskrav från lantbrukare vid Görslövsån krävt skadestånd för skador i samband med att gruvvatten pumpats till ån under arbeten i kanalen. Besiktning på plats hade genomförts.
1926-06-21 HF	Beslutades om att igenlägga kanalen mellan Strandgatan – havet (69 meter) för 5 313 kr (Elgström). Förslaget om att vinkla avloppet lät man vila.
1926-06-21 HF	Från dikningsföretaget Madgropen och Görslövsån anhåller om ersättning för täckande av skada som uppstått i samband med att HB utsläppt gruvvatten i Görslövsån under pågående arbeten i kanalen. Anhållan avslogs.
1926-07-02 HBA	Entreprenadkontrakt mellan HB och byggmästare Ågren omfattande flyttning av kanalen en meter söderut från tivoliparken till Rundelsgatan och utmed hela sträckan uppföra en mur. Gjutning av betongfundament i kanalbotten ingick. Arbetet ska vara färdigt den 1 oktober 1926.

1926-08-16 HN	Till HB har inkommit anmälan från markägare längs Görslövsån om ersättning för skador i samband med att HB avlett gruvvatten genom ån under tiden kanalen byggts om. Tidigare krav har avvisats av fullmäktige. Frågan ska diskuteras med HB. Några ändringar i arbetsutförandet av täckningen av kanalen beslutades. Bl.a. kunde betongmuren längs kanalen bytas ut mot pelare för betongräck.
1926-09-13 HF	Med frångående av beslutet från den 1926-06-21 beslöts att tillsätta skiljenämnd för reglering av eventuella skador längs Görslövsån i samband med att HB utsläppt gruvvatten där vid pågående arbeten i kanalen.
1926-10-01 HK	Brev till HB från intressenter i Görslövsån. Pumpning av gruvvatten hade skett till Madgropen och dess fortsättning Görslövsån. I brevet uppmanas HB att utse sina skiljemän.
1926-11-26 HBA	Entreprenadkontrakt mellan HB och Hjalm. Elgström. Arbetet avser anläggandet av en bro vid Östra Parkgatan mot Storgatan och en bro till ingenjör Hallsjös bostad.
1927-06-20 HF	Ytterligare två skador vid Görslövsån hade anmälts och reglerades efter skiljenämndens beslut av den 1926-12-01, nämligen 50 %.
1927-09-27 HN	Boende vid Storgatan hade klagat över att det vid häftigt regn inträngt vatten i källaren och att detta indikerar för låg kapacitet i kulverten. Efter att rören rensats från rörbitar, sandsäckar o. dyl. sjönk vattennivån högst betydligt.
1927-10-21 HN	Meddelades att den av Hjalm. Elgström nedlagda kulvertledningen var bitvis otät. Beslöts att Elgström skulle åtgärda problemet.
1928-06-15 HN	Meddelades att man överenskommit med HB om igenfyllning av kanalen mellan Föreningsgatan och därnäst liggande bro. HB bekostar material och H arbetet.
1930-10-02 HN	Muren vid huvudavloppet, som ska förhindra tång och andra föroreningar att pressas upp i kanalen, är bristfällig. Skall utredas.
1930-11-18 HN	Arbetslöshetskommittén önskar fler lämpliga arbeten. Beslöts att utreda reglering av kanalen sträckan Rundelsgatan – Gruftorget och Långarödsdiket sträckan Storgatan – Municipalgränsen. Det meddelades att muren vid utloppet, som skyddar mot att aska och tång intränger i ledningen, måste byggas om helt. Beslöts att mot ca 700 kr utföra detta arbete.
1930-12-04 HN	Den bordlagda frågan om omläggning av den för klena ledningen mellan Rundelsgatan och Prins-Carlsgatan samt Långarödsdiket togs upp. Berggren föreslår att ledningen skall bytas mot 1-m rör. Betr. Långarödsdiket föreslog han täckdikning med 80 cm rör. Nämnden beslöt i enlighet med rekommendationen och förhandlingar med entreprenörer skulle igångsättas.
1930-12-15 HF	Pga. Den stora arbetslösheten beslöts att bifalla HN:s anhållan om start av ett antal nödarbeten, däribland omläggning av kanalen mellan Rundelsgatan – Prins-Carlsgatan och igenläggning av Långarödsdiket Storgatan - municipalgränsen

1931-03-30 HN	Ägarna till Långarödsdiket har tacksamt accepterat täckdikningen av sträckan Storgatan – samhällsgränsen mot att H för all framtid svarar för underhållet och att Höganäs övertar ägandeskapet av marken. HF godkände detta 1931-04-16
1933-xx-xx HBA	Karta. Förlängning av kulvert.
1934-01-17 HN	Av Hjalm. Elgström utförda plan för kulvertering genom hamnplanen diskuterades. Det beslöts att innan beslut togs skulle planen granskas av hamnbyggnadsingenjören Segerfors i Ängelholm.
1935-11-01 HN	Kyrkofullmäktige hade föreslagit Nämnden om ett fortsatt igenläggning av kanalen, varvid resterna av den gamla kyrkan kunde användas som fyllmassa. Nämnden beslöt att följa förslaget och utföra fyllning så länge materialet räckte.

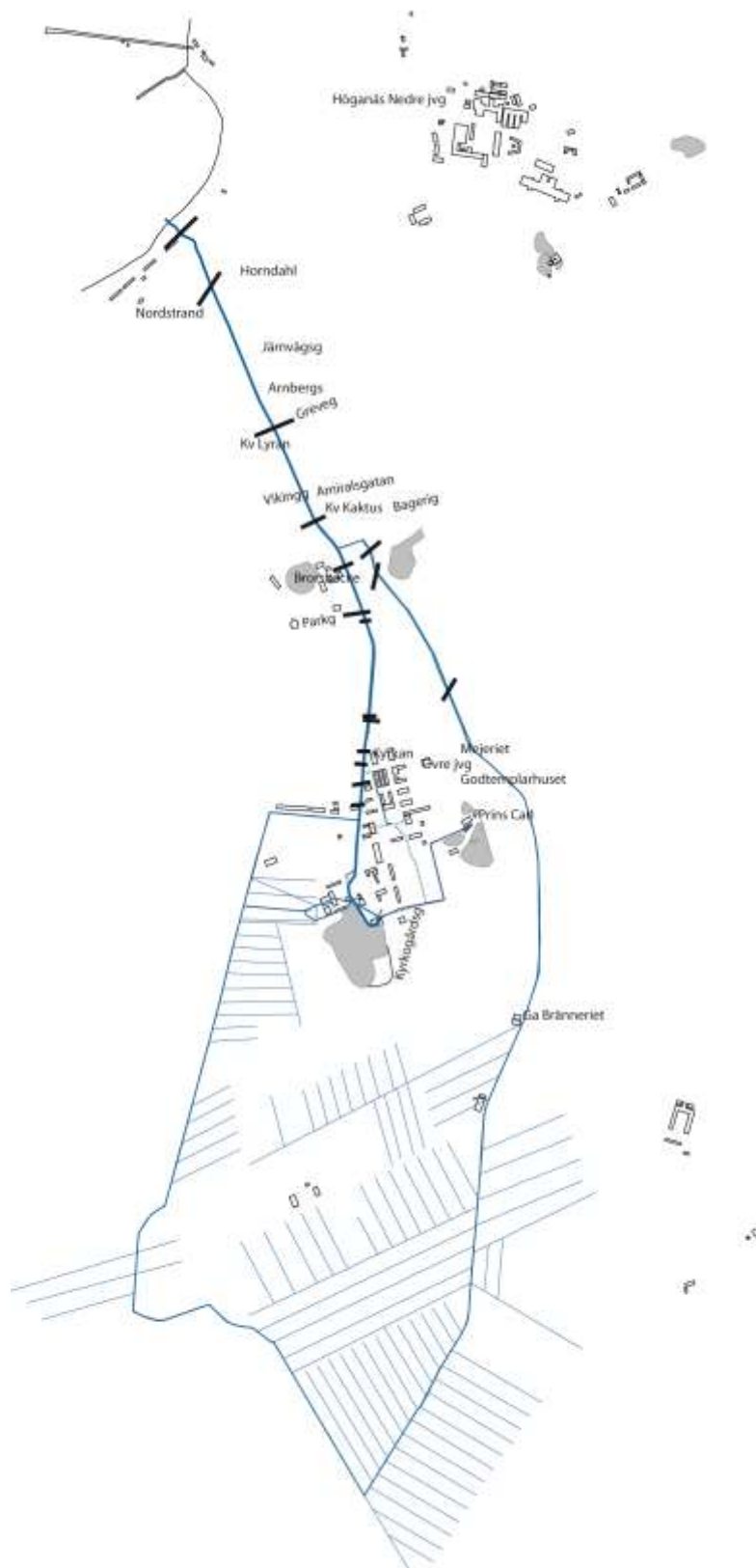
Kommentarer

Några personer framstår lite extra i den här framställningen. Personligen skulle jag vilja framhålla:

Axel Johan Ekelund. Förste Provinsialläkare i Malmöhus län 1905-1911. Hans anmälan till Länsstyrelsen, som satte en tidspress på kommunen att åtgärda kanalproblemen, framstår som den åtgärd som var avgörande för att problemen skulle tas på fullt allvar. Troligen fick han uthärda en hel del kritik för den här anmälan.

Emil Sieurin. Civilingenjör och en viktig forskare på Höganäsbolaget. Här framstår han som en av styrelsens män som driver frågan om kanalen på ett starkt sätt med egna förslag till lösningar.

Ivar Wendt. Väg- och vattenbyggnadsingenjör avdelningschef på Malmö Stads Byggnadskontor men även direktör på Göteborgs Spårvägar och för Jonsereds Fabrikers AB. Här framstår han som en skicklig och förutseende konstruktör för det åtgärdsförslag som så småningom kom att realiseras.



Ritning över kanalen med sina åror. Som framgår av bilden hade åorna och kanalen en viktig funktion i markdräneringen.

I ritningen finns broarna markerade. Även ett antal av de i sammanställningarna nämnda platserna finns markerade.



Två bilder från kanalen. Den övre från Brorsbacke och den nedre från Nordstrands bro. Av bilderna framgår tydligt hur mycket högre markytan låg över havet vid Nordstrands med sin djupa skärning.



En karta från 1923 ritad av Ludvig Engzell. Hustoftaåran har fått sitt nya lopp och är kulverterad. Även kanalen har kulverterats och har bitvis blivit igenfylld. Kanalens status tyder på att kartan kompletterats någon gång efter 1925, eventuellt ca 1930.

A f s k r i f t.

Att den Canal, som går utmed Landsvägen från Ryd till Höganäs genom No. 1, 4 & 5 Tjörreds ägor, är å 1824 års upprättade Charta öfver Skiftes delningen till Tjörreds By upptagen till åtta /8/ alnars bredd, lämnas på begäran till bevis. - Höganäs den 29 October 1842.

G. von Harkwitz.

Andre Landtmätare.

Rätt afskrifvet betyga:

Emge Jang. H. W. W.

Protokoll hållet vid
sammanträde i Höganäs
den 5 Aug. 1908 med Höganäs
municipalnämnd.

Förvarande: Herr Elof Rosengvist, kallad
men utblifven.

Kamrer Uddenberg förde protokollet.

§ 1.

Nämnden uppdrog åt ordföranden och
v. ordföranden att skyndsammast ingå till
Kungl. Högst. Rätt. med ansökan om statsbidrag
af 1500 kr. till polisväsendet inom muni-
cipalsamhället.

§ 2.

Till nämnden hade inkommit en skrif-
velse, undertecknad af flera af ärendet be-
rörde fastighetsägare i samhället, med an-
märkning, att kloakledningen invid Höga-
näs Nieuw-junkersstation icke fungerar på
tillfredsställande sätt utan, antagligen på
grund af någon stockning i rören, sällar
stussvärning af gårdarna och kallarna vid
regnåder samt en hälsofärlig stank. Klagan-
derna anhålla samtidigt, att nämnden skynds-
ammast måtte vidtaga åtgärder för af-
hjälpan det af denna buster.

Från hälsovårdsnämnden hade jmväl
skriftlig anmälan till nämnden ingått om
samma sak med förståndigande för
nämnden att skyndsammast låta iordning-
ställa denna ledning.

Nämnden uppdrog åt ordföranden att
skyndsammast låta undersöka förhållandet
och, om felen vare att tillskrifva endast en
tillfällig stockning i rören, oföördeligen låta

uppgrensa och klargöra ledningen ifråga. Skulle
det dock visat sig, att felet berodde på andra
orsaker, bristande fullt i ledningen eller för
liten dimension i själva rören, skulle nytt
sammanskrifade af nämnden äga rum och då
närmare beslut i saken fattas.

§. 3.

Utdes hade inkammit till ordföranden
en skrifvelse, ställd till municipalstämman
och undertecknad af ^{Stämman och} stycken ^{och} samhällets med-
lemmar, som bereds af saken, med begäran
att i stämman måtte behandlas frågan om ^{beslutet i}
ordningsställandet af det dike, som från bäcken ^{Stämman 18/8}
närhet fortsätter genom en del af Brorsbacke
och gränsar intill de klagandes fastigheter. Detta
dike var nu i sådant skick, att det samma
var hälsofarligt och kräfde därför svara åt-
gårdens vidtagande för dess ordningsställande,
bäst genom rörläggning.

Ordföranden meddelade, att detta var
en gammal fråga, som det äldre municipal-
samhället haft under behandling, men då
ansett rätteligen böra höra till afgörande
af det nya municipalsamhället.

Stämman beslöt föreslå stämman
att med rörläggning af detta dike skulle
tills vidare anses och skulle i stället näm-
den skynsammas:

- dels ingå till jordägarna med hemställan
till dessa att snarast låta uppgrensa
dike ifråga och
- dels ingå till Kronofogden med begäran,
om utredning af hvem detta arbete
rätteligen tillkommer och förståndigaste
för vidutgörande att utföra detta ar-
bete på rätt lagen och förhållandena
det bjuda.

§. 4.

Angående municipalskabattens upptagande

Protokoll förte vid
några Kommunalförsamlingar
i Högåsar den 12 Augusti 1908.

§ 1.

Förslagens författningssättiga handlingar godkändes.

§ 2.

Den uppräntade fyrkants- och rektangeln
för innevarande år, som utgjorde ett fyrkant af 115000 fyrkanter
godkändes enhälligt, och uppdrags åt Samfundets H. J.
Jönsson och H. J. Johansson att jämte ordföranden fastställa
längden.

§ 3.

Samfundets förslag att upplaga Kommunalförslagen
i samma form som fastställdes i slutet af Augusti
och andra upplagorna i slutet af Oktober, bifölls enhälligt.

§ 4.

Präsidierande A. L. Johansson m. fl. skrifvelse angående
de förläggningar af riket mellan Drammen och Trondheim
beslöt samfundet i enlighet med nämndens förslag
dels ingå till förtäglarna med hemställan till dessa, att
snarast låta uppränta riket i fråga och
dels ingå till Högåsar med begäran om utredning af
hvorn denna arbete rätteligen tillkommer och förlägg-
ningande för vidrörande att utföra denna arbete på
sitt eget och förhållandena till bjuda
dels underlätta kurerade samhället äga rättelighet för-
lägga riket samt uppränta kostnadsförslag härnäst
Uppdrags åt Kommunalförsamlingen att verkställa beslutet.

§ 5.

Till styrelsemedlem i Tekniska Yrskolan, ut-
säggs enhälligt Konsal H. J. Johansson.

§ 6.

Förslagen om ändring i Högåsar hade inkommit af -

Byggnadsnämnden af Ålsten, Ingeniör W. Örtengren, Hanslands
jamne Bydelsnämnden och valdes i stället för Hanslands Lagers Rådgivare
Gustaf Carlsson Adolf Andersson och beslöt att suppleanterna
skulle kallas till tjänstgöring i nips nämnd ordning.

§ 7

Byggnadsnämnden som väckt förslag om utarbetande
af en fullständigt klock och aflöppssystem för samhället hade
infördt anbud från följande firmor:

- 1) Löjtnant Carl J. Insulander Stockholm som er-
bjuder sig utföra fullständigt aflöppsförslag för 1500
Kronor utom reor och handtagning för mätning-
arna.
- 2) Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyrån begär ersättning
proportionell mot kostnaderna, exempelvis om
kostnaden för aflöppssystem beräknas till 3000
Kronor, så arvode af 700 Kronor jämte revidering.
- 3) Allmänna Ingeniörsbyrån för sig och vattenbygg-
nadsbyrån erbjuder sig utföra fullständigt af-
löppsförslag för 1500 Kronor.

Förslaget innefattar plan och profilritningar
samt beskrifning och kostnadsförslag. Samma
summa ingår arvodet för det lilla generella
förslag som förut lämnats.

Municipalnämnden som haft frågan under behand-
ling hade förordat Allmänna Ingeniörsbyråns anbud i
förslag till kostnader för aflöppssystem, såsom varande
billigast och för samhället fördelaktigast.

Efter någon diskussion beslöt stämman att en
fullständigt aflöppsförslag skulle upprättas och antogs
Allmänna Ingeniörsbyråns anbud på 1500 Kronor.

Uppdrogs åt Municipalnämnden att verkställa
beslutet.

§ 8

Plåtvårdnämndens framhållan af önskvärdheten
att omedelbart anskaffa en fullständig plan för reglerande
af den s. k. Hultsfia ådren, så att detta för samhället gynnsamt

Protokoll fört vid sam-
manträde den 16 Oktober
1908 med Högauvs munici-
palnämnd.

Närvarande: hela nämnden.

§ 1.

Tekniska Yrkesskolan i Högauvs hade
inkammit med ansökan om ett anslag för
år 1909 af 200 kronor och beslöt nämnden
efter en längre diskussion föresta stämman
att bifalla denna ansökan.

§ 2.

Utsedda kommittén inom nämnden för
utarbetandet af kostnadsförslag öfver kloak-
lednings nedläggande uti gatan mellan
Kullens Sparbanks hus till kanalen vid Bot-
handlande Nordstrands intämnade nu till
nämnden detta sitt förslag, visande:

Kostnad för ledningen med nödiga brunnar

Kr. 976.50

• Kottoarsten längs östra sidan

Kr. 588.00

• Rännstensbeläggning af gatan

Kr. 915.25

Tillsammans Kronor 2479.75

och hemställde till nämnden att antaga detta
kostnadsförslag, då ifråga varande arbete
helt säkert icke kan verkställas billigare.

Nämnden befarade, att rännstensbe-
läggningen icke skulle gagna, för än gatan
blefrit i vedubörliq sluttande form planerad,
så att vattnet verkligen fann väg till ränn-
stenen, och ansåg därför skäligt spara denna
kostnad af kr. 915.25 öre tills vidare.

Därefter godkände nämnden förslaget
förfögligt och beslöt att tillstyrka utförandet
af kloakledningen samt läggandet af kottoaren
för tillsammans Kronor 1564.50 öre.

bestöt nämnden tillstycka anbringandet af en lykta i gatan.

§. 7.

Kälvärdsnämndens begäran om aflämnandet af 25 kronor till dess ordförande till påbjudna redovisning bifölls och skulle medlen genast utbetalas.

§. 8.

I avrøde åt nämndens sekreterare och kassaförvaltare bestöt nämnden tillstycka ett anslag af 150 kronor per år.

§. 9.

Angående iordningsställandet af diket från bränneriet till Brästerbacke - den s.k. Husetsta-äran - hade från kronofogden ingått det svar, att denna angelägenhet icke skulle undan kronofogdens eller landbruksingenjörens myndighet, utan, om diket befunnas hälsofarligt, i första hand under vedertående hälsovårdsnämnd.

Med anledning deraf remitterade nämnden ärendet jämte kronofogdens utlåtande till hälsovårdsnämnden.

Från jordägarna hade intet svar ingått.

§. 10.

Nämnden bestöt förståndiga Styrmannen Hru Carl Nilsson att inom åtta dagar låta klippa sin häck vid äfventyr, att nämnden annars vidtaga stängare åtgärder för att få detta arbete verkställt. Detta beslut skulle i form af protokollsutdrag delgifvas Nilsson.

§. 11.

Härofter upprättades följande förslag till utgifts- och inkomststat för municipalsamhället för år 1909:

Utgifter.

Polisväsendet	Kr. 3.500:-	344
Belysningen	" 2.650:-	
Brenhållning af borg och kloaker	" 600:-	
Transport	" 6.550:-	

dom af helsovärdenämnden utrethts att
handhafva tillryggen öfver fosterbarns-
vården inom samhället, beslöt nämnden
utanordna ett belopp af tjugo fem pro-
cent för år 1909 i likhet med helso-
värdenämndens hemställan i protokollet
utdrag af den 4 Dec 1908.

§ 6

Beträffande styrelsen för Tekniska
Lyceet i Höganäs gjorda hem-
ställan om 200 kronors bidrag för år
1910 uppstod en längre diskussion.
Nämnden beslöt dock i betraktande
af det goda ändamålet och af det på
kommunbidragens sammanlagda stor-
lek beroende stationsvägen med öfver-
vägande ja att tillstå det begärda
anlaget.

§ 7

Kanalfrågan, framställd i § 3 mom. 3,
af till nämnden inlämnat utdrag ur hel-
sovärdenämndens protokoll för den 29 Juli
1909 beslöt nämnden bordlägga tillvidare,
enär nämnden befarade, att något fullt
tillfredsställande arbete med regleran-
det af denna fråga icke skulle kun-
na åstadkommas, för än samhällets
regleringsplan blifvit färdig.

Som ofvann

J. H. Hultén
sit protokoll.

J. J. J. J.
J. J. J. J.

O. J. J. J.

H. J. J. J.

Protokoll frödt vid
sammanträde med Högauss
municipalnämnden den
22 dec. 1909.

Närvarande: Ordföranden, vice ordföranden
6 ledamöter samt suppleanten
Hjalmar Elgström vid af Hfr. Högström
§ 1.

Första ärendet gällde att behandla
inkomna anbud i förelagt till fullständigt
afloppsystem inom samhällit.
Byggnadsnämnden hade infordrat dy-
lika anbud från tre häll, nämligen
från:

"Sjefnant Carl J. Inrelander, Hockholm,
dateradt den 16/11.09.

"Arkitektens Tältenbyggnadsbyrå, Hockholm,
dateradt den 17/11.09.

"Allmänna Ingeniörsbyrå för Väg- och
Tältenbyggnader, Hockholm,
dateradt den

Nämnden fann Allmänna Ingeniörsby-
råns anbud i att rådadt förelagt till full-
ständigt afloppsystem, slutande på en
summa af 1500 kronor, billigt och för
samhället fördelaktigt.

§ 2.

Därefter behandlades hälsovårds-
nämndens genom intämnadt utdrag ur
protokollet öfver dess sammanträde den
8 dec 1909 § 3, gjorda framhållan till mu-
nicipalnämnden af önskvärdheten att
omedelbart anskaffa en fullständig plan
för reglerande af den s. k. kustoftåaran.
Så att detta för samhället synnerligen vik-
tiga arbete måtte kunna utföras redan i
vinter såsom nödhjälpsarbete åt rådane,
som genom de intädda förhållandena

att med enahanda ställning till äfven detta arbete
rekommendera och kontrollera delamma för högst 500 kronor.
§. 3.

Angående Flustoftaädnans reglerande hade kostnads-
förelag inkommit från Allm. Ingeniörsbyrån (Soulf) Stock-
holm, hvilket förelag dock nämnden fann onödigligt
på grund af dess höga siffra. Förelaget omfattade
reglering af ädnan från gängetigen bakom schaktet
läns bält och ut till stora kanalen. Kostnadsförela-
get slutade på den enorma summan af 10800 kronor
indast för den skäcken, 715 m.

Nämnden enades derföre om ett nytt förelag till
reglering af denna ädnan genom att anordna en sam-
lingsbunn för tillflödet och röder om Högauas-
bolagets lilla järnväg och att vid densamma an-
bringa ett motorpumpverk som pumpade upp vattnet
i en högre liggande ledning, hvilken derföre af-
ledde vattnet ut i kanalen.

At Hamur Uddenburg uppdrogs att i nämndens
namn infordra anbud från sakkunnigt håll å en
sådan reglering af ädnan samt att undervälja Inge-
niörsbyrån drom, att dess anbud ej kunde accepteras,
hvarvid samtidigt byrån skulle få kännedom af
nämndens oförannämnda regleringsförelag och lämnas
tillfälle att inkomma med billigare anbud å äfven
detta förelag. Anbudet skulle omfatta jämväl drift-
kostnaderna för den behöfliga motorpumpen.

Utdare uppdrogs åt ordföranden att bega reda
på de åtgärder, hvilka behöfas vidtagas för att
skaffa samhället vederbörlig tillätle att rekommendera
dessa arbete samt, ifall konfvens skulle blifva
af nöden, utreda hvad samhället då har att iakt-
taga och hvad en konfvens event kommer att kosta.
§. 4.

Det af Ingeniörsbyrån (Soulf) inrända kon-
sakhet angående upprättandet af fallständigt för-
slag till aflöpsledningar inom samhället fördrags
och uppdrog nämnden åt Ordföranden och vice Ordför-
anden samt byggnadsnämndens ordförande Hen. O.

Ämbets, att närmare granska detta konlikt och
efter godkännandet underteckna dekamman.

§. 5.

Att justera dagens protokoll utläsas Heltar
Alfred Bengtsson och Hjalmar Johansson.

Samt svara
Heltar Bengtsson
vid protokollet

Justerat.

Alf. Bengtsson

Hjalmar Johansson

Protokoll fört vid sam-
manträde med Högaåns munici-
palnämnd den 4 Mars 1910.

Närvarande: Kamrer D. H. Uddenberg,
Handl. O. Anberg
Bruksarb. Hjalmar Johansson
" Johs. Jönsson
Handl. Ragnar Sandell
Exp. Elov Rönqvist,
samt suppleanterna
Hiel Ahlgren och
Ad Andersson.

§ 1.

Nämndens ordinarie ordförande hade laga
förhinder, hvarför sammanträdet leddes af v. ordf.,
Kamrer Uddenberg, som själf förde protokollet.

§ 2.

Från Kyrkofogden hade inkommit ett fråge-
formulär rörande diverse vägfägor. Ordf. uppläs-
te formuläret, punkt för punkt, samt meddelade
nämnden, att ett möte af representanter för flera
af skänes municipalsamhället ägt rum i Malmö
för några dagar sedan i och för behandling af
dessa frågeformulär och för att besluta hvad som
skulle svaras på de olika frågorna. Hru Udden-
berg hade varit närvarande å detta möte och
framlade för nämnden alla de svar, som
ifrågavarande möte enades om att afgifva
på de olika frågorna.

Sedan nämnden pröfvat dessa svar och
för sin del gillat deramma, beslut nämnden
bevara de framställda frågorna i full öfver-
ensstämmelse däremot och uppdrog åt Kamrer
Uddenberg verkställandet af detta beslut.

§ 3.

Angående Hustoftaädran meddelade Kamrer
Uddenberg, att han af redubörande fått den

uppläsningen att dess ordnande bör ske genom
församlingens af en s. k. konfvens, och att kost-
naderna för en dylik komma att betäckas af
alla i saken intresserade. Nämnden uttalade
sig för att konfvens skulle begäras, och uppdrag
är Hesar Uddenberg och Anberg att vidtaga
laga åtgärder för årtadkommandet af en sådan.

§ 4.

Herr Axel Ahlgren intyglade nämnden
angående valet af brandmanskapet inom
samhället och ytkade på en undersökning,
huruvida det nu nominerade och af brandchefen
inhallade brandmanskapet verkligen vore i
giltig ordning utredt, då municipalsamman
ij hade bekräftadt valet af de olika personerna.
Saken bordlades för närmare pröfning.

§ 5.

Allt i detta dagens protokoll utläses
Hesar O. Anberg och Ragnar Sandell.

som oöfvan

Stillestånd

Förordad:

Uddenberg.

Ragnar Sandell.

Protokoll fört vid sammanträde
med Höganäs municipalsamfund den
9 Aug. 1911.

Närvarande: Ordföranden, v. Ordföranden, ledamöterna
Jönsson, Anberg, Gullberg, Persson, Sandell och
Rosenvik samt suppleenten Elgeholm.

§ 1

Behärfvande reglering af den mycket omdiskuterade
Kustfästningsmeddelade ordföranden, att nya förelag-
na införas, nämligen från Byggnadsinspektoren E. Zetter-
holm i Höganäs och från Ingeniör A. Wykmark, rep-
resentant för Allmänna Ingeniörbyråns för Väg- och Vatten-
byggnader (E. Foulst) filial i Malmö. Enligt båda dessa
förelag förordas med lagen hänsyn till den nya stads-
planen för samhällets ädrens framdrifvande i riktning
efter linien e m b a enligt Zetterholms förelag åtföljande
karta. Vid pröfning af båda förelagen ansåg nämnden
Ingeniör Wykmarks förelag (Alt. II) vara det för sam-
hället mest bebyggande och enades därför om det-
samma under villkor, som sägas i det följande,
och att detta förelag slutar på en summa af Kr. 9.100.-
mot Zetterholms af Kr. 5.946.-, beroende på brukade
olika stora rördimensioner m.m i de skilda förelagen.

Nämnden, som i betraktande af, att denna
reglering ursprungligen är en dikefråga, vidkommande
de behärfvande jordägarna, icke kunde finna rättvist,
att samhället skulle ensamt draga alla kostnaderna,
ansåg sig endast under den förutsättning, att jord-
ägarna i lämplig mån deltog i dessa kostnader,
kunna tillstyrka förelagens genomförande.

Nämnden hade på basis af landbruksingeniör-
rens kalkyl, läst kapitalisera de inkasserade jordä-
garnes årliga ränsningsskyldigheter för att till för denna
ädra, och därvid kommit till det skningsvärda
beloppet af ca 5000 kr.

Nämnden vill dock förelä, att endast hälften
däraf, Kr. 2.500.-, försköttes såsom det bidrag, samhället

måste belinga sig af jordägarna för utförandet af ifråga-
varande arbete och för utförandet af förpliktelser
att därefter för värdelig tid hålla Husestadsådran inom
samhällets gränser, d. v. s. från bron vid gamla bränne-
riet fram till kanalen vid punkt a) i Jettebustoms karta,
i för jordägarna fullt ofloppsdueligt skick, och skulle detta
bidrag fördelas på de olika jordägarna efter de propor-
tionsdelar, som upptagas uti landtbruksingenjörens, Otto
Nilsson, kostnadsförslag till förvaltningen i Höganas
af den 9^{de} Dec. 1910 angående Husestadsådran.

Nämnden tillsatte därefter en kommitté, bestå-
ende af Ordföranden, v. Ordföranden och Herr Ragnar
Sandell, med uppdrag att skyndsammast möjligt söka
förkaffa samhället de beträffande jordägarnas, såväl
medgifvande att framtida ådran i förenämnda
riktning, som också förbindelse att på rata parte betala
oförannämnda bidrag mot erhållande af samhällets
förenämnda garantiförpliktelse, och skulle kommittén
därefter ofördröjligen inkomma med sitt utlåtande
till nämnden.

§ 2.

Sitt närmare förslag till municipalsamman,
angående reglering af Husestadsådran enligt Herr
Wykmarks nu föreliggande plan, ville nämnden upp-
skjuta att formulera till dess kommitténs utlåtande
inkommit.

§ 3.

Att för samhällets räkning underbetala dess
omsättningsrör i 5000 kronor till Kullens Sparbank
utlag nämnden inom sig Herrar Konsul E. Johansson,
Kamrer D. H. Uddonby och Handlanden Olof Anby.

§ 4.

Ingenjör Wykmarks räkning i 120 kronor för
upprättade kostnadsförslag Att I. och II. ang. Husestads-
ådran godkändes och utanordnades till gånad betalning.

§ 5.

Nämnden uppdrog åt Kammarkapten H. S. Jönsson
att låta räkställa af honom påpekade behöfliga småre
reparationer af lokalerna i samhällets ägande fastighet

hätte angående väghusning i Baguigatan med stadsens
spår meddelat:

alt villkoret om vägförvägningens befrägnande efter ett års
uppsägning, om densamma skulle visa sig medföra
afvärat hinder för järnvägsbefiken, icke kunde
eftergifvas,

alt anläggningen i sin helhet beäknats kosta 690 kro-
nor, samt

alt kostnaderna för bevakning och skötsel beäknats
tillsvidare till 60 kronor per månad, hvarest sam-
hället skall betala hälften, d. v. s. 30 kronor såligen,
och senare i saknad af samhällets svar därå genom för-
nyad skilfrelse påminnt därom.

Municipalnämnden, som under tiden fått reda
på en gammal landmåtskuhandling angående ifråga-
varande väghusning, uppdrog åt Herrar Konsult Johans-
son och Ragnar Sandell att hos jurist förhålla sig
hvilken betydelse denna handling ägde för samhället
för vägens lördning och att därefter inkomma till
nämnden med det sålunda anskaffade juridiska
utlåtandet. I afväntan därpå bordlades därefter
ärendet tillsvidare.

§ 7.

L. Olssons m. fl. ansökan af den 21 Mars s. å.
om makadamisering och iordningställandet af Nygatan
fann nämnden beaktad och tillkallade en kommitté
af tre personer, nämndslidamöterna Herrar Rosenthrist,
Jönsson och Persson, med uppdrag att upprätta kost-
nadsförslag öfver denna gaturparation och inkomma
till nämnden däremot före nästa sammanträde, som
beräknades skola äga rum torsdagen den 5^{te} näst-
kommande Oktober kl. 6.30 e. m.

§ 8.

Angående regleringen af Husloftaädran i
afslutade kommitté i denna sak till nämnden
protokollet från det sammanträde, som den 29 sistl.
Augusti ägt rum mellan dem och intressenterna i
denna afloppsfråga. Af protokollet framgick, att
kommittéens förslag, som upprättats på basis af

nämndens beslut den 9^{de} sistl. Augusti, icke litta
till öfverenskommele partena emellan, såsom
man väget hoppas, hvar för sig nu står på
samma punkt som deseförinnan.

Nämnden, som för dagen icke kunde enas
om ett blifvande förslag till stämman, beordrade
frågan till ett kommande sammanhåll.

§ 9.

Att justera dagens protokoll uti ämbetsrummet
Sandell och Rydholm.

som ovan
attesteras
vid protokollat.

Justerat:
Ragnar Sandell

Rydholm

Protokoll, fört vid sammanträde
med Högåns municipalnämnd den
5 Okt. 1911.

Närvarande: Ordföranden och ledamöterna Uddenburg,
Jönsson, Anburg, Gullburg, Sandell,
Larsson och Rosenkvist samt suppleanten
Örtengholm.

§ 1.

Behöfvende iordningställandet af Nygatan
intämnade kommitterade ett kostnadsförslag däröfver,
slutande på en summa af 450 kronor. Efter pröfning
godkände nämnden detta förslag och beslut tillstyrka
denna gatureparation enligt sagde kostnadsförslag.
Kostnaderna skulle bekostas af befintliga medel,
anvisade i 1911 års budget till underhåll af gator.

§ 2.

Herr A. P. Ekehands m fl. ansökan om iord-
ningställandet af följande gator:

Sivoligatan i hela dess utsträckning,
Rundelsgatan från landvägen till Willagatan,
Föreningsgatan från kyrkan till Sivoligatan, och
Östra Parkgatan från Sivoligatan till Willagatan,
föredrogs och diskuterades. Nämnden fann denna
ansökan vara af så stor omfattning, att frågan
icke kunde lagas upp till närmare behandling
förr än samhälls reguleringsplan blivit fastställd.
För att emellertid undersöka möjligheten af en
nödloftig påbättring så länge af dessa gator till-
ställde nämnden en kommitté af tre personer, Herrar
Örtengholm, Sandell och Rosenkvist, med uppdrag att
efter verkställd undersökning inkomma till nämnden
med rapport och event. kostnadsberäkning af på-
bättringen ifråga.

§ 3.

Angående Husetflaådran uppdrogs åt de ännu
fungerande kommitterade i denna sak, Herrar Jönsson,
Uddenburg och Sandell, att skaffa samhället veder-

berörande intressenters skriftliga medgifvande att
framdraga äran i riktning enligt kommittuans
förelag utan kostnader för dem för själva ar-
betet.

§. 4.

Allt jämte oisföranden jureta dagens
protokoll utläsas Hilar Amberg och Sandell.

Leif afvan
Hildesbom
vid protokollet.

Juretagget
Hilmar
Ragnar Sandell

Protokoll fört vid sammanträde
med Högenäs municipalsamfund den 21
Oktober 1911

Närvarande. Ordf., ledamöterna Uddenby, Jönsson, Anby,
Gullby, Persson, Sandell och Rönkvist samt
suppleanten Ad. Andersson.

§ 1.

Frågan angående Husestadsådrans reglering upplögs
till ställig behandling af nämnden, hvarvid rekapitulerades
följande:

- 1) Ärendet behandlades fört i konfvens i Högenäs den 9^{de}
Dec 1910 inför Lantbruksingenjören Otto Nilsson, hvilken
där till förordnad af Hon. Bf. sammankallat konfvensen
ifråga. Tidubölrig förteckning öfver intressenterna i detta
sakenaflopp blef till denna förteckning uppgjord af
samme ingenjör och bilagd hans alläbände.
- 2) Konfvensen öfverklagades emellilid och beslutet vann
aldrig laga kraft.
- 3) Municipalsamfundet, som anlag, att jordägarna borde
bidraga för sin del till kostnaderna för ådrans reg-
lerande, sökte genom tillrätt kommitté öfverenskomma
med intressenterna om ett bidrag af 2500 kr, lämpligen
fördelat, mot det att samhället, under förbehåll af
municipalsamfundets godkännande, tillförsäkrade intressen-
terna ådrans reglerande enligt af fackman, Ingenjör
A. Nykmark, upprättadt förslag, stulande på 9100 kronor,
och jämväl förbunde sig att därefter för att framtid
underhålla ådrans skarka genom samhället fram-
till kanalen i för jordägarna aflöpsdugligt skick.
- 4) Detta erbjudande afslögs mot förmodan af några af
de största intressenterna, hvarefter flutal af de
mindre följde exemplet.
- 5) Nämnden uppdrog då åt samma kommitté att skaffe
samhället intressenternas skriftliga medgifvande att,
om det så för godt finner, utan kostnad för in-
tressenterna för arbetet, framtida ådran i förslagen
riktning och densamma helt eller delvis rustlägga.

Efter därefter vidlagen längre och ingående diskussion beslut nämnden, då äran enligt hälsöwärd- nämndens åläggande märke regleras och då något bidrag från jordägarna icke synes möjligt åstadkomma, att tillstyrka det af Ingeniör Wykmark upprättade förslaget II till Huelstaädrans reglering, slutande på 9100 kronor, samt hemställa till municipaletämman att nämnden ville godkänna detta förslag. Medlen till arbetets utförande har nämnden på grund af det för år 1912 framkommande större antalet bivil- ningstruckor kunnat upplaga i budgetförslaget för nästa år. Municipalkatten ökas därigenom med blott ett öre per gammal fyrk och någon länspera- tion behöfver då ej föruttagas.

§ 2.

Följande förslag till budget för samhället för år 1912 upprättades.

Utgifter:

Gatabelysning	Kr. 3.500.-
Underhåll af gator	2.500.-
<u>Hälsöwärdet:</u>	
Löner: Grankvist	Kr. 1.500.-
Lewin	1.200.-
Grön	250.-
	<u>Kr. 2.950.-</u>
Hjusbidrag	350.-
Hjusa poliskontoret	150.-
Telefonavgifter	250.-
Diverse	<u>150.-</u>
	3.850.-
Rengöring af latiner	650.-
Arbeta Tekniska Yrkerskolan	200.-
Fosterbarnsnämnden	25.-
Kloakledningar / nyönläggningar /	9.000.-
Reparationer + Rengöring af kloakledningar	500.-
Ränta å sparbankslänet	275.-
Arvode åt sekuleraren och kassören	200.-
Uppbörd + Arbetlångduna samt debiteringar	100.-
Amnoser	250.-
Fryscherier + blanketter	200.-
Fyll ofinbörda ändamål	<u>1.925.-</u>
	<u>Kronor 23.175.-</u>

Protokoll fört vid ordinarie kommunalstämma med Höganäs kommunalsamhälle den 31 Oktober 1911

§ 1.

Stämmans författningensliga kungörelse godkändes.
Ingen anmärkning mot rättslängden framställdes.

§ 2.

Granshades rättslängden öfver oguldras kommunalutskyldes vid 2dra uppbörden och beslöts afskrifva följande belopp:

För bokeld, för Örnstedt Kr 2.-

• 200 Jens Nilsson • 8.-

• 700 Martin Ekberg • 1.-

Kronor 11.-

Stämman beslöt att rättslängden beloppet kronor 171.35 skulle lämnas till laga indrifning.

§ 3.

Behandlades Lustoftaädrans reglering.

Ärendet behandlades i konferens i Höganäs den 2 December 1910 inför Landtbruksingenjören Otto Nilsson förordnad af Kongl. Lf. att sammankalla konferensen.

Konferensen öfverklagades emellertid och beslutet vann aldrig laga kraft.

Vid kommunalstämma i December 1910 uppdrogs åt kommunalnämnden att taga ärendet omhand och söka framkomma med ett anslagligt förslag till frågans lösning.

Nämnden som inom sig genom kommitté sökt öfverenskomma med intressenterna hade föreslagit dessa att bidraga med 2500 kronor lämpligen fördelat mot det att samhället reglerade ädren enligt af fastman, Ingeniör A. Wyhmark, upprättat förslag slutade på 9100 kronor samt jämväl förbunde sig att för framtiden underhålla ädren i afloppsduktigt skick, men blef detta erbjudande mot förmodan afslagit.

Nämnden beslöt emellertid efter en ingående diskussion, då ädren enligt hälsovårdsnämndens åläggande måste regleras och då något bidrag från jordägarna icke syntes möjligt åstadkommas,

genom förvaltnämnda kommitté skaffa intressenternas skriftliga med-
giffrande att framdraga ädran på såu som förut sagde.

Sedan detta medgiffrande erhållits beslut nämnden tillstå sig det
af Ingeniör Wijkström upprättade förslaget II till Hufstadsädrans reglering
slutande på 900 kronor samt hemställa till stämman om godkännande
af detta förslag.

Sedan flera talare ykhat bifog till nämndens förslag blef detta en-
hälligt antaget af stämman dock anhöll Kapten Nordenfjelt att få till protokollet
antecknat sitt beviljande öfver att kommunalnämnden icke kan-
nat förmå jordägarna bidra till detta vattendrags reglerande.

Nämnden förslag att medlen för arbetets utförande kunde upptagas
i budgetförslaget för nästa år då antalet beviljingskronor betydligt stigit.
Municipalstyrelsen öskade blott med 10 öre pr beviljingskrona och någon
långoperation behöfde då ej företagas.

Stämman bifog förslaget. Stämman uppdrog åt kommunalförvaltnings-
nämnden att föranställa om ny konferens med intressenterna i Hufsta-
ädran inför Landbruksingenjören för att det af stämman idag fattade
beslutet skall vinna laga kraft.

Vidare uppdrogs åt kommunalförvaltningsnämnden att låta utföra
arbetet.

§ 4.

AF kommunalförvaltningsnämnden upprättat förslag till utgift och in-
komststat för samhället förslaget, utvisande:

Utgiften:

Gatabelysning	Kr 3500.-
Underhåll af gator	• 2500.-
Polisväsendet:	
Lönerna af poliser	Kr 1500.-
• Livin	• 1200.-
• Algrön	• 250.-
• Algrön	Kr 2950.-
Ljusstyck	• 350.-
Ljupa polisthornt	• 150.-
Telefonafgifter	• 250.-
Diverse	• 150.-
• Diverse	Kr 3850.-
Bengöring af latimer	• 650.-
• Utslag tekniska skolor	• 200.-
Transport	Kr 10700.-

Protokoll fört vid samman-
träde den 12 Sept. 1912 med
Högåsar Municipalsamfund.

Närvarande: ordf. och ledamöterna Krüger, Selander,
Jönsson, Bengtsson, Lundell och Rosen-
kvist samt suppleanterna Rydström.

51.

Beträffande flöstaströmmen hade sam-
fundets kontorllän, Ing. Ewald, anmält att vid
de spögningar som nu i och för arbetets
förhållanden blifvit utlösta, det dröjer sig att
ledningen ifråga vilken kunde läggas på
som ritningarna från Ingeniör Wijkmark
angifva, emellan ybran så komma för
hög upp i jorden för att kunna
sittsamt flyta till flödet vid mejeriet.
Ingeniör Ewald skriftliga anmälan därefter
daterad den 11 Sept. 1912. Blandt skola förvaras
bland nämndens handlingar.

Med anledning deraf hade ordföran-
den sammankallat lärobrukingeniörerna
Ingeniör Ewald och ambur från entrepre-
nörerna Thänska Cementgjuteriet, Ing.
Hans Kronkvist, till sammanträde den
11 dennes. Härvid ifrågakom att ledningen
skulle sänkas ca 53 cm vid intoppet och
ca 30 cm vid utloppet i kanalen loar-
igenom fallit i ledningen väsentligen af
Höjre 1/2 på 800 med dock ganska effektivt.
Entreprenörerna begärde anslutning för
den sänkningen och merpart af fr.
1.083.50 samt en viss betyg från
samhället af högst 300 kronor för möjligen
behöflig spänning af röret samt
med insamlat ambur daterad den
11 Sept. 1912.

(it ärendets behandling af nämnden

Bestört nämnden under tillägande af
 tillförlitligheten af Ingeniör Wikströms
 förslag och under intrycket af att
 ingen annan utväg finnes för
 frågans lösning om nämnden
 införanden meddelat att Rantabankens-
 ingenjören lofvat komma till skiff-
 lica medgifvande till en föreslagen
 sänkning af ledningen, enhälligt
 att godkänna sänkningeförslaget och
 antaga Cementgjuteriet afseende denna
 ändring i dess införande

§ 2.

Tekniska Yrlesskolans i Högans
 begäran om ett anslag af 200 Kronor
 för år 1913 bestört nämnden med
 ifrågasättande ja att tekniska skolan
 detta beslut ratificerade sig den
 Rosenkvist.

§ 3.

Att justera dagens protokoll
 uti den Högans O. Arberg och Ragnar
 Sundell.

Med afseende
 till Högans
 införande.

Tillrädd
 Olof Arberg.

Ragnar Sundell

Protokoll fört vid samman-
träde med Höganäs Municipalnämnd
den 25 Okt. 1912.

Nävarande: Ordföranden och ledamöterna Anberg,
Johnsson, Bengtsson, Lurén, Sandell
och Rosenkvist samt suppleanterna Elgeholm.

§ 1.

Att municipalstämman till byggnadsnämnden
och municipalnämnden för utredning hänskjutna frågor
om inköp för samhälls räkning af 4 tomter å N: 4
Fjärde från G. F. Gudmundsens konkursmassa slut-
behandlade nu af municipalnämnden. Den Gamle
Rydholm hade å Gudmundsens konkursauktion
enligt uppdrag inropat 3 tomter å tillammans
1339 kvm. för 1650 kronor. Nämnden beslut enhälligt
tillstyrka stämman öfrutagandet af detta köp,
såsom varande symmetligen förmäntligt för sam-
hället och enades om att upptaga beloppet ifråga
uti budgetförslaget för år 1913.

§ 2.

Då på grund af Hultoftaädrans förändrade
riktning ett oafriktligt behof af aflöpsledning för
innevånarna vid Stenbocksgatan uppstått, beslut
nämnden enhälligt att en 9" ledning skulle i
denne gata nedläggas från den gamla Hultofta-
ädrans korsning af gatan ned till kanalen.
Nämnden uppdrog åt ordf. att på basis af
framlagt tekniska beräkning ombesörja denna lednings
läggande för högst cirka 350 kronor. Innirgar
därmed skulle utgå af ämbets tillgängliga medel.

§ 3.

Behärfvande igenfyllandet af den gamla
Hultoftaädran, där detta framdeles var nödvändigt,
beslut nämnden låta tillvidare anslå dämed.

§ 4.

311 Hvar Andreas Johansson och J. Nihlén m. fl.
ansökan om förändringsställandet af "Ägggatan" samt

Protokoll fört vid samman-
träde med Högsåts municipalsamfund
den 10 September 1914

Närvarande: Ordf. och ledamöterna Johansson, Bengtson,
J. W. Larsson, Ed. Andersson, Sandström och
Rosenkvist samt styrelsemedlemarna Engström
och Hämstedt.

§ 1.

Öfverförande Kustoffladdrens iordningställande
bakom Godtemplarbruket enligt nämndens beslut den
21^{de} sept. Just hade nämnda i skrivelse av den
28^{de} samma månad underrättat nämnden, att de på
skäl, som framgår av skrivelsen, ej kunnat verkställa
nämndens beslut. Ordföranden hänvände sig därefter till
Lantbruksingenjören Nilsson, som i utlåtande av den
14^{de} Augusti 1914 förordar täckel ledning och anbefaller
läga synförrättningar, innan arbetet utföres.

Kostnadsförslaget, framlagt av ordföranden,
ställdes sig sålunda:

100 meter 21" lervär II kval. Kr. 414:-	
150 kbm. fyllning " 100:-	
Läggning av rören (arbetslön) " 100:-	
Kostnader för synförrättningar ca 86:-	
Kr. 700:-	

varifrån argår Slaktare-
mästare Hämbergs utlymda
bidrag

Summa Kostnader Kr. 410:-

Nämnden beslut, att arbetet skulle utföras
i enlighet med lantbruksingenjörens utlåtande och
det framlagda kostnadsförslaget. Ordföranden skulle
därefter i samhällets namn begära vederbörlig syn-
förrättning snarast möjligt.

§ 2.

Skomakare Julius Larssons begäran om
tillståndning av rörligning till samhällets rösnät
beviljades och uppdrogs åt Herr Olof Rosenkvist
att tillse, att tillståndningen sker på vederbörligt
sätt efter förut utlagd utredning angående till sam-

§. 4.

På den konferens inför landbruksingenjörerna den 8 Okt. 1914 ägt rum och därvid mellan inflyttarna ingåtts förning om täckandet av Hustafvådran ut-
bultigare ca 10 meter uppströmt från trummen bakom
mörret med 18" borrh, bestöt nämnden, att arbetet
skulle omedelbart utföras och Plaktaremästare slfs.
Strömbergs utbudna bidrag av 300 kronor till kost-
nadsrens och bringande bantagat.

Att samma befrämjande, som nämnes i para-
graf 1 anfördes utförandet av jemväl detta arbete.

§. 5.

Handelsföreståndaren A. Ljölms framställning
om befrielse från tillkopspliktighet, Nr. 36:89, avslögs
och bestöt nämnden, att beloppet i nödfall skulle
lagligen indrivas.

§. 6.

Flyande begärda elektriska gatulykter be-
stöt nämnden skulle tyndast möjligt andringas:

- | | |
|---|--------------------|
| i Tullgatan (evenf. flyttning av armstället) | 12 st. |
| i Plaktaregatan (med flyttning av 1 äldre lamp) | 1 " |
| i Timmermansgatan (frästa änden) | 1 " |
| i Skopparegatan (mitt på) | 1 " |
| | <u>Summa 15 st</u> |

§. 7.

Bestöte inköpa för leverans genast 500 par
soms makadam och krossgrus till gatorna.

§. 8.

Att justera dagens protokoll utöf-
Herrar Ragnar Sandell och O. Strömberg.

Justerat
Ragnar Sandell

Olof Arnborg.

Protokoll fört vid samman-
träde med Högenäs municipal-
nämnden den 21 Juni 1916.

Närvarande: Ordföranden och ledamöterna
Larsson, Karl Andersson, Alf Bengtsson,
Ed. Andersson, Lundell och Torstensson
samt suppleanterna Rydström
och Glomstedt.

§ 1.

Från Johs. Ohlsson m. fl. hade på sin tid
inkommit ansökan om kloaklednings läggande
i fr. Freja. Nämnden, som anser den begärda led-
ningsan behörlig, har beräknat kostnaderna för denna
ledning. Gravagatan Luregatan genom järnvägsfor-
ten och ut i havet till 2089 kronor, lagd med 270 m
9" rör och 222 m 6" rör av IV och III kvaliteten.

§ 2.

Herr O. J. Svante m. fl. hade intämnat
ansökan om kloaklednings läggande i Kussagatan
från Otto Andersson, här på ned till Kaurstoftavägen vid
Högenäs Öst Järnvägsstation. Nämnden anser denna
ledning vara behörlig och har beräknat kostnaderna
för dess laggnings till 656 kronor, lagd med 9" rör
av IV kvaliteten.

§ 3.

Herrar Hemming Larsson och Karl Petter-
son hade intämnat ansökan om kloaklednings
läggande genom Gravagatan till ledningen i Land-
flyggagatan. Nämnden anser ledning behörlig
enligt från Karl Pettersson, här vid Gravagatan
och från till Landflyggagatan och har beräknat kost-
naden för denna lednings läggande till 275 i
300 kronor, lagd med 6" rör av III kvaliteten.

§ 4.

Nämnden beslöt därefter följande, att munici-
palstämman ville besluta, att de i förordnande
§§ 1, 2 & 3 omnämnda ledningarna skola av bi-
falliga medel läggas i enlighet med nämndens

Protokoll förte vid extra
kommunipalstämman med Hö-
ganäs kommunipalstämbla
den 28 Augusti 1916.

5/

Stämmans författningensliga kun-
görande godkändes och mot röstlängden gjordes
ingen anmärkning.

52

Tekniska Högskolans i Högarens
 begäran om ett anslag af 200 kronor för år
 1917 till beträffande af undervisningen uti
 nämnda skola, biföll enhälligt af Hämman.

५३

Till ledamot i Styrelsen för Tekniska Högskolan för läsåret 1916-1917 utträgs kommit G. Johansson.

54.

Uti skrifven till Municipalstämman framhåller hälsövernämnden att den genom Samhället gående kanalen är sund och i hygienisk synpunkt mycket tillfreds. Ställande därför nämnden berättar att stämman ville besluta kanalens förläggande och igensjyllande från den täckta delen mitt emot ingången till kyrkan intill den och vid Brorsholke som viker upp till öfveringarna Sisurins villa, samt uppdraga åt Municipalnämnden att låta verkställa detta arbete. Kostnadsförslag å kronor 102.48.40 uppsatt af Inspektör J. L. L. Ström anseende nämnden kunde ligga till grund för införande af arbetet. Stämman beslut att remittera frågan till Municipalnämnden.

med uppdrag åt nämnden att iinkomma
en ny nämnda med fullständig utredning
öfver kostnaderna för hela karolens rör-
läggande och igenfyllande.

§ 5

Att justera protokollet utiåges
Redaktör K. Blodin och handlande Ragnar
Sundell.

Höganäs som ofran
Johann

Justeras

Ragnar Sundell

Karl Mödén

Uppläst i Höganäs försam-
lings kyrka sönd. den 10 september 1916 av
Ragnar Thomsen

Utdrag ur

P R O T O K O L L, fört vid sammanträde
med Högsnäs municipalnämnd den 5 Oktober
1916.

Närvarande: hela nämnden förutom Herr Alfr. Bengtsson.

§.4.

Med anledning av municipalstämman beslut den 25 Aug. 1916 hade nämndens ordförande tillkallat Landtbruksingeniören E. G. Berggren för konsultation på platsen angående upprättandet av kostnadsförslag å täckandet av gruvkanalen från kyrkan och ut till havet. Ingeniör Berggren förklarade sig villig upprätta dylikt förslag och som han måste anses vara den lämpligaste personen för ett sådant arbete, vilket delvis faller under allmänt dikesföretag, uppdrogs åt honom att utföra nämnda kostnadsberäkning så skyndsamt som möjligt efter de anvisningar och ritningar, som lämnades honom av ordföranden för ändamålet.

Nämnden godkände ordförandens åtgöranden, men beslöt därjämte, att förutom av ordföranden lämnade instruktioner Ingeniör Berggren skulle uppmärksamgöras på:

att Hustoftaådrans täckta ledning, som utmynnar genom Idrottsgatan i kanalen på sin tid måste för ~~erhållande~~ av tillräckligt fall läggas i lägre nivå, sannolikt ca 30c/m lägre, än vad Torulfs ritning utvisar, samt

att prövas bör, om kanalen från det dike, som avleder vattnet från Långarsåsgornas områden och utmynnar i kanalen ungefär mitt för Arnbergs korsettfabrik, ända ned till havet ej behöver täckas medelst kulvertar av cement i lämplig storlek, så att ledningen blir rymlig nog för all framtid.

Vidare uppdrogs åt ordföranden, att hemställa till Högsnäsverkens chef, att Högsnäs-Billesholms Aktiebolag ville avstå till samhället sin rätt till den mark, som uppkommer genom gruvkanalens täckande, samt där

utöver skänka samhället så mycket jord därtill, som behövs för gatans
reglering till 18 meters bredd.

§.8.

Att justera dagens protokoll utsågos Herrar O. Arnberg och Ragnar
Sandell.

Som ovan

D.H. Uddenberg

Ordf.

Justerat:

Olof Arnberg Ragnar Sandell.

Hätt utdraget intyga:

O. Hansson & Karlsson

§ 5. Kommun tiller fram på vägen en av Periderna
Thunsson utbjuden lämplig uppleggsomhet.

Att vid förändring uppdrogs att för prompt
lönans till dagens tilläggade priser utbetalas fram
från Periderna 150/200 tons makedom $3/4$ och ca $7/8$ tons
Krossgrus varl. sort.

§ 8.
Fram lantbrukingenjören Foules om best-
nadsfrågor om inläggandet och lockenhet av gru-
kanalen i samband med från Kyrkan och med till Karet
Foules belöpte sig till Kommun 26900:—
från Sträcken Kyrkan - Thorsgatan, minskat med
Skogsnäs verkens utbudande 900 kr till kr 26000.
och därifrån ut till Karet med medelsta sträcken gjut
dike till kr 35100:— tillsammans kr 61100:—
vartill Kommun flytning inläggande och täckning
av diket från Långavägen gjut Kronor 4900:—
summa summatum Kommun 66000:—

Kommunen ville dock ej betala vägrat i detta ärendet
från Kyrkan om ägnandet till den mark
som uppkommer genom Kanalen och dikets täck-
ning. Det uppdrogs att vid förändring att från sam-
hällets Kommittén och Kommunens betalt den från
ut till Skogsnäs Byggholms aktierbolag och
chef tillverkare arbetat den då gjorda framställningar
och skulle ärendet efter erhållet definitivt som den
efter i sin betalt ingen behandlas.

§ 9.
Att justera dagens protokoll utlägs
Kommun handelt och Prövnings.

Som ovan
skeddens
fråg
Ragnar
Elof Rosenkvist

§9.
Sjöräddningen, Kapten Nordenfält, begagnade
tillfället meddela, att Höganärsverket beträffande
gruvkanalens täckning ställde sig fullt samhällofristående;
de, han ville dock närmare precisera bolagets
ståndpunkt till samhället i denna fråga, sedan
bolagets styrelse, som skulle sammanträda den 30
dennes, yttrat sig i ärendet.

Enu orau
Höganärsverket
vid protokollet

Justeras:
E. Nordenfält
Ordförande

§.116.

På förslag af Öfveringenjören för bruksdriften beslöt Styrelsen för kärlfabriken i Höganäs bevilja:

a/ Kr. 3.000 till en ny och tidsenlig lerbråka; samt

b/ Kr. 4.000 till en rörkvarn för våtmalning af fin massa.

§.117.

D.-D. anmälde att Höganäs stadsplan efter många öfverläggningar nu ändtligen blifvit af Kungl. Maj:t fastställd, och anhöll han på grund häraf om Styrelsens mening beträffande framtida öfverlåtelse af i planen angifna gator och allmänna platser, som nu ligga på bolagets ägoområde.

Styrelsen uttalade som sin principiella mening, att sådana markområden i allmänhet borde skänkas till municipalsamhället, men skulle särskilda dylika fall af större betydelse underkastas Styrelsens afgörande.

I sammanhang härmed beslöt Styrelsen bifalla Höganäs Municipalsamhälles genom D.-D. framställda begäran att på sin bekostnad af sanitära skäl få rörlägga och täcka den genom nya stadsplaneområdet löpande delen af bolagets grufkanal, som ännu är öppen, och förklara sig medgifva, att den genom täckningen uppkommande jordremsan finge för framtiden af municipalsamhället disponeras till gångbana och plantering, dock med vilkor att intet hinder därigenom lägges för bolagets begagnande och tillsyn af nämnda rörledning.

Åt D.-D. uppdrogs att med Höganäs Municipalnämnd uppgöra och underteckna detaljerad öfverenskommelse på ofvan gifna grunder.

§.118.

D.-D. relaterade hvilka boningshus han enligt Styrelsens beslut och uppdrag låtit vid Höganäs inköpa till tjänstemannabostäder

§. 9.

Omläggning av förledningen från Smedjegatan till Högans församlingens fastighet.

Stadens järnvägar hade för medgivandet härav inom dess område genom bandirektören i Halmö stipulerat, att ledningen, sedan 5 år fullutit, skulle, efter 1 års event. uppsägning från S. F.s sida, borttagas från järnvägens område. Nämnden, som påinga villkor kunde iklada samhället en sådan förpliktelse, bestod inga till Samgl. Järnvägsstyrelsen med begäran om borttagandet av denna punkt ur den biträdda översynskommisjonen och uppdrog åt ordföranden verkställandet av denna åtgärd.

§. 10.

Gruvkanalens täckning.

Detta ärende, som så behandlat av nämnden den 19 december 1916, upptogs idag till förnyad behandling. Från Högans verkens chef, Kapten Åke Nordenfält, hade nämnden fått sig tillställt ett protokollsutdrag i ärendet av följande ordalydelse:

Utdrag av

- Protokoll, fört vid sammankommande med styrelsen för Högans- Billestolens Aktieförbund i Helsingborg den 30 aug. 1917.

Närvarande: Styrelseledamöterna

- samt vid protokollet under- tecknad Adlersparre.

§. 11.

- I sammanhang härmed beslöt Styrelsen bifalla Högans kommunalsamhälles genom S.-S. fram- ställda begäran att på sin bekräftad av samitäre skäl få förlägga och täcka den genom nya stads- planområdet löpande delen av bolagets gruvkanal, som ännu är öppen, och förklarade sig medgiva,

• att den genom teckningen uppkommande jordrensau
• finge för framtiden av municipalsamhället disponeras
• till gångbara och plantering, detsamma med villkor, att
• intill hinder därigenom läggas för bolagets begagnande
• och tillväg av nämnda förledning.

• St. 2. 2. uppdrogs att med Högåns Ammici-
• palnämnd uppgöra och understrukna detaljerad
• överenskommelse på orau gamla grunder.

En fiduc

R. Adlersparre.

Käll utdraget intygas:

R. Adlersparre

Nämndens uppdrog åt förfråganden att begära
av Högåns Ammici-förslag till detaljerad överenskom-
melse mellan bolaget och samhället angående ägan-
de- eller disponeringsrätten av den genom kändens
tecknande ifrågasättande sträcka, uppkommande jord-
rensau i enlighet med Högåns Disponent-Direktionen
av bolagets styrelse lämnat uppdrag.

Samtidigt skulle primas för samhällets framtiden
den 5 Okt. 1916 till bolaget om upplåtande av på
mycket jord intill kamelsträckan som utfordras för
gataus reglering till 18 meters bredd enl. stadsplanen.

Därefter uppdrogs åt en kommitté bestående
av Högåns E. Jönsson samt Högåns O. Andersson och
R. Sandell, med den förstnämnda som sammankallan-
de, att under tiden juridiskt låta utreda samhällets
rättställning gentemot bolaget i denna fråga, och
bemyndigades kommittén, att anlita sakkunnig jurist
för ändamålet.

§. 11.

Högåns Högåns fastställes av samhällets stads-
plan meddelades och remitterade nämnden fastställes
handlingar jämte åtföljande ursprungl. kartor och
en kopia därav uppköptes på väv, samt en rättelse
-karta på kalkerväv till byggnadsnämnden för
vidtagande av de åtgärder, som lagas stadgar.

Helsingborg den 9/10 - 17.

Välbörnde Herr Kaptenen, Kommunens Öke Nordensfeldt,
Storgatan.

Ang. kamalensrådet.

Det anledning är mitt samtal med Kaptenen
för några dagar sedan, tillika jag mig härmed
lämnar följande upplysningar, utgående förman
för kommunens eventuella förslag för gata-
ändringar av kamalensrådet.

Därut rådet i fastställt stadplan bli-
vit eller bliver upptaget till gata eller all-
män plats äger kommunen nog expropriations-
rätt till marken. Den ersättning, kommunen i
sådant fall blir skyldig betala, betyget blev
vil naturligt li höj, att kommunen vil icke
kommer att begagna sig av en dylik expropria-
tionsrätt.

Vägnar i form av servitut kan icke
lagligen upplåtas till kommunen i detta fall,
ty ett servitut kan upplåtas endast till för-
man för vissa fastigheter.

Styrelseunderbete. upplåtelser kan göras sig heller

11
icke i detta fall, ty sådana upplåtelse kunna
icke ske för långt tid än fullt är.

Såda följt att förken bolagets och
kommunens intressen torde vara att skän-
ka kommunen marken under villkor, som
å ena sidan begränsar kommunens dispositioner
av området endast till gatubredvid och
till allmän plats, (plantor), och å andra
sidan förbehåller bolaget rätt att i området fram-
draga vissa byggnader, samt att för dessa
byggnaders framskridande, reparerade, m.m. ut-
hållet bolaget önskar utöfna erforderliga arbeten
å området. Sådan är själva principen; delg.
bestämmelserna torde vara mångfaldiga, såsom
öfverlåtelser torde föresättas en utredning
av byggnads- och röjnings-kommissionens för-
valtnings- och äganderättens därtill.

Med utmärkt höfaktning.
Carl Gunnarsson.

S. L.
Förutspått för innehålla, att om gämsell-
koren icke uppfyller av kommunen, området
skall återgå till bolaget. -

Helsingborg den 12/10 -17.

Angående geografiska
samtida - 1917

Hon Kaptenen kommandören Oke Nordenfält.
Höganäs.

Jag har erhållit den av Lärsmann Bolin
utfärdade stämningen, vilken härmed till vi-
dare återgår. Både här gjort en oförlitlig skulder,
som utän något som helst tvivel kommer att
medföra Årlets ogillande med skyldighet för
honom att betala bolagets rättsgäldsskuld.
Hon har nämligen Årlet själva bolaget istället
för dess direktör eller disponent. Ett bolag kan
nåmligen inte begå några brott; kriminellt an-
svarar inte bolaget, utan dess representant.

Jag förnekar, att bolaget gärna kan
begåna sig av denna åklagares skulder. Men
det är då var rikt, att B. inte får kunnedom om
bolagets inrättning.

Samtidigt vill jag tacka för att
få en kortfattad redogörelse för de fakta som
ligga till grund för Årlet. Angående synes
hon, dels kunnat det uppräntade stämnet

^{spills}
~~uttrunnet~~ ^{eller uttrunnet} vid bortförslingen, och dels huruvida
slanuset upplejts, så att ingen inkräktats eller
samsfundsken försvärs. Jag medsänder de
av åklagaren åberopade bevisbestämmelserna.
Redogörelsen jämför stämningen här
jag att återfå senast den 25 do. -
med utmärkt högaaktning.
Carl Gjennings

H. Hans Järvis Doktor Carl Sjunnesson,

Helsingfors.

Tacksam för bref af 9 dennes angående härvarande grufkans tillstånd, har jag kommit att tänka på och önskade gärna något yttrande, Herr Doktor, öfver möjligheten att kunna hänckjuta denna fråga till konferens af kringliggande jordägare under landbruksingenjörerna i distriktet - eller är det illnet - ordförandeskap och konferensens afgörande.

Orsaken hvarför jag tänkt mig denna form på frågans lösning är egentligen att den hafvet närmaste halfmilan af kanalen i sig upptager ett från Långarödsgårdarne kommande floddike, hvilket kanske inte gärna kan ordnas till tvekt kanal, utan att jordägarna kring detta floddiken öfre lopp först höras och lämna sitt samtycke till företaget.

Vid sådan konferens, som lämpligen af samstämma skäl bör begäras af Högåns Municipalsamhälle, synas mig frågan i höl sin vidd kunna upptagas, hvarvid bolagets medgifvande till kanalens ändring till tvekt kunde föreslås under vilkas från bolagets sida, att detta arbete blifve af municipalen så ordnad och den tänkta kanalen för framtiden så underhållen, att grufdriftens aflöppsvatten öfrensas och afloppet från andra bolagets industrier och tomtar, hvilket

Jur. o. Doktor C. Sjönnesson, Helsingborg. Borte.

15 10 7.

hänpligen bör gå åt detta håll, därigenom icke på något sätt förhin-
dra, samt med skyldighet för bolaget att för all framtid afstå från
alla anspråk på den genom kanalköningen uppkommande arealen å jord-
ytan, räknadt intill två meter från ruvarande kanalens södra strand
af bolaget tillhörande mark, att användas till gatuförbindelse eller till
allmän plats /planterad/, allt under förbehåll af kanalens och jord-
arealens återgång till bolaget, äreest ofvanstående villkor icke upp-
fyllas af kommunen. Kanake denna punkt blir svår för kommunen att
antaga, men någon påföljd borde förstås finnas; kanake man i stället
kunde häta, att rättelse af bolaget finge på kommunens räk-
ning vidtagas.

Med utmärkt höfaktning

C. Sjönnesson

Hälsingborg d. 17. 10. 1917.

Herr Kaptenen, Kommandören Åke Nordenfält,
Höganäs.

Kanalen.

Da Långsöds gårdarnes vattenavlopp möjligtvis kan beröras af förslaget om kanalens täckning, anser jag - i likhet med Kaptenen - att gårdarnes ägare ^{bör} få tillfälle att uttala sig. Och Landbruksingenjören i Långsö (viss Berggren i Lund?) kan nog hjälpa till med en utredning o.s.v. i frågan. Emellertid anser jag, att det till vidare icke ^{bör} hålles någon konferens (med afgj. samtycke) (jämför Kaptenens bref till mig d. 13 de), utan att bolaget till vidare endast anmodar Landbruksingenjören att förberedande undersöka och uttala sig i ärendet. Därefter kan ju definitivt beslut tas i den riktning, som Kaptenen antydde i sagda bref.

Med vänlig hälsning
Carl Sjunnesson.

3. Gustaf Tomasson m. fl. begaran om 1 laupar mid
skaklot Finn Carl.

S. A.

4. H. Ringdabls begärar nu 1 lampa i Tidsing-
gata avseende sittu ständigt.

34.

Im Hilda Perrens begäran om förlängd täckning av Huset för åren bakom Gröndalsparken från till väggväggen, ca 15 meter österut, avlagd.

3. 2.

Protokollat från delägarnas i Västerby sockens
norra marklag, angående vidtagne avstängning
av bebyggelsen för reparation af broarna. Då socken
emellertid under tiden t. r. ordnats, förklarade delagen
inget åtgärd från nämndens sida.

§. 6.

Entreprenören för latrinhäutringar i sausbället,
Olof H. Olsson, hade intämnat skriftlig begäran om
höjning av avgiften för varje husbäll från 2 till
7 kronor och stämning av den direkta avgiften från
sausbället från 50 kronor till 570 kronor. Båda sör-
fravästningarna påtröde för helt år. Nämnden,
som f. n. ej såg annan utväg än bifall, beviljade
båda fravästningarna under förbehåll av municipals-
stämmandes godkännande. Nytt kontrakt skulle därefter
upprättas och vederbörlig borgen ställas.

2. 7.

I laggningarna av inledningarna från Lindrigata
fra till Forsmansgata till Brickgata
hade efter sinness i tidningarna intressant subud
från endast två till nämligen:

fr. Thulin & Eriksson till Kr. 5873:- och

1	<u>Lejaksz Elg. 1890</u>	"	"	<u>1530:-</u>
---	--------------------------	---	---	---------------

Varvid drik samtallet skall beteckna materialier
från 500 kr beträffande Elgströms arbete.

Ständene antog, utmärkande såväl som de
de påstående att låta föreställa om arbetet ut-
förande ofördrögligen.

12/4.
TELEFON: 893
TELEGRAM-AKRESS: PLANERS
A. E. G. CODE 3TH EDITION
GODHÄRRE: HÖGANÄS NEDRE

KMA
SNABBTVELMASKINER
HORIZONTALA BÖR- &
PRÄSMASKINER

KULLENS MASKINFABRIKS AKTIEBOLAG

HÖGANÄS

W-T.
FÖRSÄLNINGSKONTOR:
MÖLLANDER & Co.
HAMNGATAN 4, MALMÖ
TELEFON: 3643, 4180 TELEGR.-ADR.: PRIMUS

HÖGANÄS den 5/4 1918.



Till

Municipalnämnden i

Höganäs.

Undertecknade anhåller härmed att från vår fastighet i Kv. "Roddaren" / f.d. Fyrbåtsrådet Berglund fastighet/ få lägga en kloakledning, att tillkopplas samhällets huvudledning i Smedjersåsen. Tomtens areal utgör 319 kvm, och husfasadens längd är 8,4 m.

Högaktningefullt
KULLENS MASKINFABRIKS AKTIEBOLAG.

P. Mungius

Att ifrågavarande tomt är 319 kvm. samt att husfasadens längd är 8,4 m. intygas.

Höganäs den 5/4 1918.

O. Jansson, Bygghövding

1918-04-08 HA

Styrelsen godkände detta förslag och uppdrog åt D.-D. att med biträde af en lämplig specialist på området utarbета ett fullständigt förslag till en sådan kassa.

§.137.

Under hänvisning till §.117. i protokollet för Styrelsens sammanträde den 30 Augusti 1917 anmälde D.-D., att Höganäs municipalsamhälle nu önskade af bolaget öfvertaga visat markområde enligt förevisad karta, tillsammans ca 10.518 kv.meter, i och för gatuläggning i öfverensstämmelse med stadsplanen, och anhöll D.-D. om Styrelsens beslut i detta särskilda fall.

Styrelsen beslöt uppdraga åt D.-D. att med stöd af Styrelsens förut principiellt uttalade åsikt i frågan härvid handla efter eget bedömande och, därest han ansåg att det afsedda området i sin helhet eller någon del där af icke borde skänkas till samhället, själf bestämma priset därför.

§.138.

På grund af Styrelsens uppdrag enligt §.149. i dess protokoll af den 29 September 1917 hade D.-D. inkommit med förslag till upp-

1918 1.
Aveskrift.

UTREDNING angående Aganderätten till
kanalen i Storgatan i Höganas municipalsam-
hälle.

1399
Den 23 juli 1779 och därefterut hade påbörjats reglering av skade-
ersättning för den jord, som skulle begagnas för erforderliga byggnader
och vägar samt en tillämnad kanal för stenkolstransport, inom Tjörreds,
Hultabo, Väsby, Knapelycke, Måarp, Plönninge och Steglinge byar för
Konung Gustaf Adolfs stenkolsverk i Skåne.

Värderingen synes hava avbrutits vid ovannämnda tidpunkt för att
fortsättas den 21 juni 1802, då bergmästaren A. Lundström på begäran av
intressenterna i nämnda Stenkolsverk inställde sig vid Stenkolsverket för
att fortsätta regleringen av den skadeersättning, "som jordägarna fordra
för den mark och jord, vilken blivit medtagen till nödiga Byggnader och
Vägar, samt en nu tillämnad Canal för Stenkolens transporterande med mera."

Ur det vid förrättningen förda protokollet framgår, att kanalen
beständes till en bredd av 6 alnar i botten och 9 alnar vid brädden, var-
jämte uttogs hästvägar på vardera sidan av densamma till en bredd av 2
alnar, varigenom bredden av den mark, som skulle tagas i anspråk för ka-
nalen med vägar beräknades till 13 å 14 alnar, eller i nu gällande mått
8.31 meter.

Skadan, som ansågs komma att uppstå genom kanalens anläggande
uppskattades i penningar eller spannmål, varvid längden från sjöstranden
till Vångagårdsgården, som utgjorde 125 alnar, öfver flygsand och ofrukt-
bar grusjord, som disponeras av stenkolsverket, ej uppskattades till nå-
got skadestånd.

I öfrigt beständes skadestånd för en var delägare, öfver vars
ägor kanalaneläggningen skulle ske, varierande mellan 3 och 5 riksdaler
per tunnland eller och i visst mått spannmål.

Ur värderingshandlingarna framgår emellertid ej om denna avgäld
skulle erläggas årligen, men med avseende fäst vid skadeersättningens
belopp, jämförd med andra dylika värderingar vid samma tid, förefalla
med sannolikhet, att ersättningen avsågs att utgå årligen. Utom ersätt-
ning för intrång genom kanalen, beständes vid samma förrättning ersätt-
ning för upplags- och schaktplatser, hustomter m.m.. Emellertid har jag
ej kunnat utröna huruvida sakägarna ställt sig till efterrättelse de vid

förrättningen gjorda bestämmelserna.

Vid det åren 1823 och 1824 verkställda enskiftet på Tjörred, Hultabo m.fl. byar i Väsby socken, har ovannämnda kanal och platser ingått i skifte. Ur det vid förrättningen förda protokollet framgår, "att, sedan efter åsatta taxeringen, vederlag bliver lämnadt för de af grufvan upptagne Schakter, Askehögar och vägar, som nu nyttjas, desse hemman (Tjörred N:r 3 jämte Hultabo N:r 2 och 3) vidare tilldelades den del af utmarken, som är belägen mellan Hultabo by och vång samt planteringsmarken och Högans fiskläges Ägor."

Ur beskrivning till skiftet framgår, att Tjörreds by lämnat till Gruvans hemman vissa, å enskifteskartan med röd färglösening angivna Ägofigurer, om tillhoppa 67 tunnland 18 7/8 kappland, varav, enligt samma beskrivning, 18 tunnland och 27 3/4 kappland skulle utgöra ersättning för kolhögar. Samma beskrivning innehåller därjämte ett sammandrag beträffande Ägor, som Gruvintressenternas hemman erhållit från de olika byarna, som ingått i förrättningen. I detta sammandrag finnes, såsom från Tjörred bekomna Ägor, ovannämnda 67 tunnland 18 7/8 kappland redovisade samt hela Ägosumman uträknad till en areal av 185 tunnland 7 3/8 kappland. I särskild anmärkning är följande angivet: "uti förestående erhållna Ägosumma har Stenkohl Grufvan Schaktställen Kolhögar, Grufwewägar och Canaler blifvit beräknade och upptagna. I särskild handling finnes emellertid redovisade vilka Ägor, som blifvit lämnade till Schaktställen etc. etc." och för vilka Tjörreds by skulle få ersättning. Ifrågavarande Ägor äro utom för vägar och kanaler, för vilka inga litterabeteckningar förekomma, upptagna under olika littera, vilka återfinnas å enskifteskartan.

Den ersättning för schaktställen, vägar och kanaler, som Stenkohl Gruvan skall lämna, är i förenämnda handling redovisad sådan densamma fördelar sig på de olika hemmansnumren i Tjörred, Hultabo, Mäarp, Knapalycke, Steglinge och Väsby. Arealen å ifrågavarande Ägor är beräknad till 23 tunnland 23 5/8 kappland med ett uppskattningsinnehåll av 10 tunnland 11.664 kappland.

Vid ovannämnda enskifte utelämnades den så kallade planteringsmarken. Av dessa Ägor är ett mindre område beläget söder om Högans fiskläge, sträckande sig söderut till Långaröd samt begränsat i öster av N:r 5 Tjörred och i väster av Öresund.

En kortare sträcka, något öfver 100 meter, av kanalen är belägen inom detta sistnämnda Ägoområde.

Åren 1889-1890 verkställdes laga delning på Planteringsmarken,

varvid undantogs för gemensamt behov såsom "befintliga före skiftet och därvid bibehållna", bland andra områden ågofigur N:r 93 "Bäcken i Sjö längs skiftet", innehållande i areal 5 ar. Med ledning av denna areal kan bredden av kanalen å de ågor skiftet omfattar, beräknas till i det närmaste 5 meter.

Ur handlingarna till delningen ifråga framgår med all tydlighet, att den inom skifteslaget belägna kanaldelen vid denna tid betraktades såsom skifteslagets mark och avsattes såsom sådan.

För den övriga delen av kanalen synes emellertid stenkolsgruvan av sina hemman Tjörred N:r 3 samt Hultabo N:ris 2 och 3 hava avstått mark.

Ågon bestämd areal av kanalen ifråga finnes ej redovisad i enskifteshandlingarna, utan är densamma inräknad i arealen för "schaktplatser" m.m. Av kartorna framgår emellertid, att dess bredd varierar mellan 4 och 6.5 meter. Längden av den del, som faller inom Storgatan utgör, enligt stadsplanekartan 1230 meter.

Enligt nu verkställd beräkning utgör den areal av kanalen, som är belägen i Storgatan, och för vilken Stenkolsbolaget avstått mark, 5700 kvadratmeter. Övriga delen av kanalen inom Storgatan, enligt skiftet på Planteringsmarken tillhörande Väsby sockens norra markelag, innehåller en areal av 500 kvadratmeter. Fortsättningen av kanalen, mellan Storgatan och sjön, är huvudsakligen belägen å uppgrundad mark, utanför den skiftade planteringsmarken och innehåller kanalen å denna sträcka en areal av 220 kvadratmeter.

År 1853 den 7 mars påbörjades laga förrättning avseende fördelning av underhållningskyldigheten av en "vattenledning" över Väsby, Flönninge, Mjarp och Tjörreds ågor, vilken vattenledning utmynnar i Öresund vid Smergelfabriken. (Här nedan betecknad som den norra vattenledningen.) Vid fortsättning av ifrågavarande förrättning den 26-31 oktober samma år träffade "samtliga Tjörreds delägare" den överenskomsten, att södra "vattenledningen" (den kanal, som avses i förestående utredning) efter de förut vid förrättningen stadgade grunderna, skulle ingå i delningen med den norra, varefter samma ledning graderades för delning.

Ur den handlingarna bilagda delningslängden framgår, hur fördelningen av underhållet skett.

Beträffande äganderätten till marken för "vattenledningarna" synes frågan härom ej hava varit föremål för behandling vid förrätt-

ningen, utan har här endast avhandlats frågan om avledande av vatten för fastigheterna inom byarna.

V Å den bifogade kartan framgår dels kanalens läge å stadsplanen, dels sådan kanalen angives å Tjörreds m.fl. byars enskifteskarta och dels sådan densamma upptages å karta öfver delningen av Planteringsmarken till samma byar.

Helsingborg den 30 november 1918.

Ludvig Engzell

Distriktslantmätare.

Utdrag av protokoll fört
vid sammanträde med Höganäs Muni-
cipalnämnd den 14 Jan. 1919.

Härvarande: hela nämnden, Kamrer Andersson dock en-
dast vid behandling av sista ärendet.

§.10.

På sin tid hade nämnden uppdragit åt Herrar Johnsson, Arnberg
och Ragnar Sandell att utrönarättsförhållandet mellan samhället och Höganäs-
verken, beträffande bl. a. den genom samhället gående s.k. gruvkanalen.
Kommitterade hade nu fullgjort sitt uppdrag och överlämnade till nämndens
Ordförande en utredning i ärendet, vilken utredning, gjord av distriktslant-
mätare Engzell i Hålsingborg föredrogs. Då denna utredning åtföljande skri-
velse från Kommitterade anger, att samhället genom expropriation kan för-
säkra sig om den mark, som uppstår vid täckandet av kanalen ifråga, beslöt
nämnden, att expropriation i nödfall skall tillgripas. Dock uppdrogs åt Ord-
föranden, Kamrer Uddenberg, att först giva Höganäsverkens chef del av ut-
redningen, ifall Höganäs Billesholms Aktiebolag skulle finna skäl i att ordna
denna angelägenhet med samhället på ett för samhället tillfredsställande sätt
utan att låta det gå till expropriation. Om bolagets benägna svarsmål i den-
na angelägenhet till nämndens nästa ordinarie sammanträde den 11 nästkommande
Februari skulle Herr Uddenberg samtidigt hövl. anhålla.

§.11.

Att justera dagens protokoll utsågos Herrar Johnsson och Arnberg

som ovan

D.H. Uddenberg
Ordförande

Justerat:

E. Johnsson Olof Arnberg.

Rätt utdraget intyga:

E. Johnsson Olof Arnberg

Den 6/2-19.

1171

Ordföranden i Högåns Kommunalförbund.

Högåns.

Mig tillhanda utdrag af protokoll, fördt vid Högåns sammankom-
träde den 14 sistl. Januari, jämte en detsamma bilagd utredning angä-
ende härvarande grufkans ägarättförhållande har jag att med tack-
samhet erkänna.

Af protokollet finner jag, att Högåns beslutat att genom
expropriation förskaffa sig en del mark, som kommer att upptä vid
utgrävande af ofrånkända kanal, dock hänfett Högåns Billes-
holms A.B. tillfälls framkomma med annat förslag till utgrävande af den-
na angelägenhet med samhället på ett för detsamma tillfredsställande
sätt.

Då Högåns ibid påstått det af bolaget i Augusti 1917 framställ-
da anslaget till enskild ordnades vara beaktansvärdt såsom grund för yt-
terligare förhållningar, torde det blifva svårt finna någon annan grund
för uppgörelsen i fråga En expropriation, som vill jag dock förse,
att Högåns utsär en delegation att tillkomma med mig söka uppgöra
såsom form för sådan öfverenskommelse till båda parternas tillfreds-
ställelse.

Som ofvann

Ake J. Jönsson

den stora tillvidare tagas av tillgängliga
medel, efter ärets första uppbörd.

§ 3.

Falkbruketlagarne Carl Nilsson till-
bud av den 21 Jan. 1919 i. a. 44 kron. av braus
jord i Högabäsk för utvidgning av gata, an-
gränsande bräckt till ca 1800 kronors be-
gift. Billet nämnden uttalar tillstyrka an-
slutningssamman att anlaga av samman skäl
som sägas i paragraf 2 i förordningen Högabäsk
tillbud, och förklarar nämnden, att prövning
av till detta jordhög och därvid förbundna
kostnader för gatans inrättningsskälade till-
vidare tagas av tillgängliga medel efter ä-
rets första uppbörd.

§ 4.

Lugårde skattebetald av gruvhau-
sen och samhällets förvärf av äganderätten
till den jord, som därvid efter undlagda
avstyckningar för gruv- och gjutvatten,
uppgifter, förlägg dell ett utdrag ur Hög-
abäsknämndens protokoll av den 31 Jan.
1919 och dell en skrivelse från Högabäsk-
kommunens styrelse, Herr Fastnär m. m. till Nor-
drupst, däri han förklarar, att nämnden vil-
le sätta en delegation att tillammans med
kommunens söka utgöra någon form för en
övervakningskommitté till bästa förhållande, utlagst
och samhällets tillfredsställelse.

Efter fördragandet av dessa
handlingar uttalar nämnden till deltagande, att
förhållande med Fastnär Nordrupst i ärendet,
samman prövar, som fört haft denna fråga
nu hand, nämligen: Herr E. Johansson, Högabä-
skens Herr O. Kruberg och Högabäskens Herr
Ragnar Sandell.

§ 5.

Herald Berggren och A. H. Loh-

Avskrift.



Herr Kapten Åke Nordenfelt,

Höganäs.

*(I Wendts ytttrande ang
igenläggning av kanal
genom Höganäs)*

Sedan jag erhållit i uppdrag att yttra mig över, vilka åtgärder, som lämpligen böra vidtagas för avhjälpande av den olägenhet, som åstadkommes genom att den genom Höganäs gående, s.k. kanalen, förorenas av avloppsvatten från samhället, får jag, sedan jag på platsen studerat förhållandena, anföra följande.

Kanalen utgöres av ett öppet dike, som i första hand avsetts till avledande av det från gruvorna uppförade vattnet. Detta vatten är till sitt utseende klart och rent. I medeltal uppföres cirka 5.5 m^3 per minut och maximum 8 m^3 per minut. På grund av denna betydande vattenmängd erbjuder kanalen i sitt övre lopp ett ganska tilltalande utseende, men allt efter som den passerar genom samhället, smutas vattnet genom de avsevärda mängder spillvatten, som tillföres densamma, och i sitt nedre lopp liknar kanalen en öppen kloakledning.

Den närmast liggande lösningen av frågan vore snarligen att igenlägga kanalen med en täckt ledning. Härigenom skulle naturligen alla olägenheter i fråga om lukt och utseende övervinnas. Tekniskt sett erbjuder en dylik lösning av frågan icke några större svårigheter, ehuru arbetet skulle ställa sig ganska dyrbart. På grund av den obetydliga lutningen, cirka 1:1000, och den avsevärda vattenmängden skulle för igenläggning i kanalens övre lopp erfordras 0.60 m:s cirkulär ledning. I den mån kanalen mottager regn- och spillvatten från samhället, måste dimensionen ytterligare ökas, och för det nedre loppet erfordras sannolikt 1.0 m:s ledning. Någon förbättring av samhällets nuvarande, dåliga avloppsmöjligheter vinnes emellertid icke genom en dylik igenläggning av kanalen.

Då en igenläggning av kanalen i varje fall skulle kräva en avsevärd kostnad, uppstår sig den frågan, huruvida icke någon lösning kunde vinnas, varigenom man samtidigt som obehaget av den smutsiga kanalen avlägnas kunde förbättra avloppsförhållandena för sam-

hallet. En dylik lösning vore, att på samma gång som kanalen igenlägges, sänka ledningen till sådant djup, att god dränering av samhället erhöles. Ledningens lopp skulle då behöva läggas på ett djup av något mera än 2 m. under nuvarande dikebotten. Vid diket's mynning i närheten av stranden skulle anläggas en pumpstation, som skulle uppföra dels vattnet från gruvan och dels spill- och regnvatten från samhället. Denna lösning av frågan vore visserligen synnerligen radikal, men skulle medföra stora anläggnings- och pumpningskostnader.

Då emellertid hela den nuvarande olägenheten av kanalen orsakas av dess föremutsning genom avloppsvattnet från samhället, och kanalen, förutsatt att vattnet i densamma är fullständigt rent, snarare torde skänka trevnad än olägenhet, föreligger knappast skäl att använda det nu antydda alternativet. I stället torde man genom en avskärande ledning i gatan utefter kanalen bära från densamma avskära allt smutsvatten. Denna ledning bör förläggas så djupt, att god dränering av samhället samtidigt kan åstadkommas. Härigenom kommer ledningen även till hela sin sträckning att ligga under kanalen, varför sidoledningarna utan svårighet kunna korsas kanalen under dess botten. Då förträfflig möjlighet av spolning föreligger från kanalen, kan den avskärande ledningen utan risk förläggas med svag lutning, varigenom anläggningskostnaden minskas. Skulle i en framtid, av skäl, som nu ej kunna överskådas, kanalen anses dock bära igenläggas, kan detta naturligen sedermera ske vid vilken tidpunkt som helst.

Om sålunda en avskärande ledning utföres utefter kanalen, uppstår sig den frågan, huruvida den skall upptaga endast spillvattnet eller såväl detta som regnvatten. För det förre alternativet talar, att ledningen och pumpmaskineriet bliva avsevärt billigare. Emot alternativet talar, att dubbla ledningar, en för spillvatten och en för regnvatten, måste anläggas såväl i gatorna som inom fastigheterna. En framtida utredning torde emellertid erfordras för att avgöra, vilket av dessa alternativ, som bör väljas.

Om en avskärande ledning med pumpverk utföres, torde man kunna inskränka sig till att nu utbygga endast den övre delen av ledningen, som går genom det bebyggda området, samt provisoriskt förlägga pumpverket vid den sålunda utförda ledningens ändpunkt. Det torde nämligen

vara onödigt att nu utföra ledningen annat än för den tätare bebyggda delen av samhället. Denna sluter ett par kvarter öster om gatan till järnvägsstationen. Något obehag torde icke under avsevärd framtid orsakas för de västliga områdena, om spillvattnet här uppföras och utsläppes i diket. Kostnaden för flyttning av pumpverket blir främdeles ganska obetydlig i jämförelse med ränteförlusterna, om hela ledningen nu utfördes.

Av vad sålunda anförts framgår, att jag anser, att förevarande preliminära undersökning resulterat i

att avloppsvattnet bör avskäras från kanalen genom en på tillräckligt djup förlagd samlingsledning, vilken leder vattnet till en pumpbrunn, därifrån detsamma uppföras, och

att kanalen åtminstone tills vidare bör bibehållas öppen.

Malmö den 15 juli 1919.

Ivar Wendt.

/Sign./

P. M.

1.) Samhället angående kanalfrågan i Höganas.

2.) Sammanträde i Höganas av representanter från samhället och bolaget rörande denna fråga
framhålls från samhällsrepresentanternas sida såsom synnerligen önskvärt att omedelbart täcka gruvkanalen utan att för närvarande vidtaga åtgärder för kloaksystemets sänkning.

I det tillstånd kanalen f.n. befinner sig, utgörande i själva verket en öppen huvudkloak, är den utan tvivel en sanitärt sett, stor fara för befolkningen. Emellertid är en igenläggning utan samtidig sänkning av kloakvattnet en icke mindre farlig åtgärd. Kanalbottnen befinner sig i Höganas Övre på 1 å 1,5 m. djup under den kringliggande marken. Vilken fara detta vid starka regnflöden med eventuellt tillströmmande högvatten i havet kan medföra ligger i öppen dag. Källrarna översvämmas med kloakblandat regnvatten.
Samhällsrepresentanternas yrkande tillfredsställer sålunda icke de sanitära kraven och torde väl knappast komma att godtagas av Hälsovårdsmyndigheten utan att åtgärder samtidigt göras för att sänka kloaksystemet i Höganas Övre.

Enligt Ingeniör Wendts förslag skulle kanalen fortfarande gå öppen i förbindelse med ett högt liggande regnvattenavloppssystem samt ett djupliggande kloaksystem i förbindelse med pumpstation. Ingeniör Wendts förslag motsvarar, om det utföres sakförståndigt säkerligen alla hygieniska fördringar, men synes icke komma att accepteras av samhällsmajoriteten, som önskar få kanalen igenlagd.

Följande förslag hava hittills framkommit:

1.) Samhällsrepresentanternas förslag:

Igenläggning av kanalen i nuvarande nivå.

2.) Ingeniör Wendts förslag:

Kanalen öppen i förening med högt liggande regnvattensavlopp samt djupliggande kloaksystem med pumpstation.

3.) Undertecknades förslag:

Sänkande och igenläggande av kanalen jämte kloaksystem i Höganäs Övre till Bagargatan samt trakten vester om denna gata i förening med pumpstation. Igenläggande av kanalen i nuvarande nivå från Bagargatan till havet samt "Hustoftaådrans" framdragande till kanalen vester om Bagargatan.

Det vore säkerligen av intresse få dessa olika alternativ granskade i avseende på kostnaden.

Alt. 3 skulle eventuellt kunna tänkas ändrat så att kanalen i Höganäs Övre tänkes öppen i nuvarande nivå i samband med högtliggande regnvattensavlopp och djupliggande kloaksystem i samband med pumpstation, alltså i Höganäs Övre Ingeniör Wendts förslag och från Bagargatan samhällsrepresentanternas. Härvid finge den s.k. Hustoftaådran givetvis tänkas förbunden såsom högt liggande ledning med kanalen vester om Bagargatan.

Enligt alt. 3 :s båda förslag torde större sänkning än ca. 1 m. under nuvarande kanalbotten icke behövas. Grundvattenförhållandena i Höganäs Övre bliva i alla fall efter detta förslag bättre än i en del av de områden, som beröras av den i Håjäläge kvarvarande kanalen.

Kanalen genom Höganäs Övre med sina små broar ger onekligen en viss karaktär åt samhället och vore det synd att om icke oundgängligen nödvändigt förstöra denna lilla idyll.

Trafiken genom Höganas Övre torde icke på länge bli så stor att ökad gatubredd på Storgatan behöves.

Beträffande alt. 3 i dess ursprungliga skick ha ~~(mot kostnaderna)~~ betänkligheter uttalats för vakthållning i pumpstationen. Undertecknad tror icke denna vakthållning behöva bli så betungande. Vid störtregn kan gruvvattnet avstängas och ledas åt Skelderviken, varvid de elektriska pumparna räcka ett gott stycke. Skulle de elektriska ledningarna vid ett oväder strejka, vore det väl icke otänkbart att anordna ett omformareaggregat i samband med accumulatorbatteri tillräckligt för drift någon timme. Eventuellt kan det ju bliva möjligt att denna pumpstation anordnas i samband med pumpstationen för vattenledningen.

Det vore synnerligen önskvärt få dessa olika alternativ närmare granskade. Genom Ingeniör Wendts medverkan kunde de olika förslagen närmare detaljeras, således rörledningarnas dimensioner, pumpstationernas beskaffenhet etc., varefter lämpligen kostnadsförslag kunde införas från ^(någon) entreprenadfirma, exempelvis Cementgjuteriet i Malmö.

De olika alternativ det gäller att granska äro således följande:

- 1.) Igenläggning av gruvkanalen ungefär i nuvarande nivå i hela dess sträckning. Ledningarnas dimensioner bestämmas av Ingeniör Wendt.
- 2.) Kanalen tänkes öppen i hela dess sträckning. Medlägges dessutom en med kanalen parallell djupledning (2 eller alt. 1 m. under nuvarande kanalbotten.) Rördimensioner, djup etc, bestämmas av Ingeniör Wendt. Pumpstation, pumpaggregatens storlek, stationens läge etc. bestämmas av Ingeniör Wendt.
- 3a.) Sänkning av kanalen i Höganas Övre ungefär till Bagargatan samt anordnande av en pumpstation. Från Bagargatan till havet täckes kanalen i nuvarande

höjdläge. Rördimensioner jämte specifikation för pumpstation uppgöres av Ingeniör Wendt.

3b.) Kanalen hålles öppen i Höganäs Övre ungefär till Bagargatan och täckes i nuvarande höjdläge från Bagargatan till havet. Djupliggande (c:a 1 m. under nuvarande kanalbotten) kloakledning nedlägges parallellt med kanalen i Höganäs Övre till Bagargatan, där pumpstationen anordnas. Specifikation för denna jämte rördimensioner uppgöres av Ingeniör Wendt.

Höganäs 15/10-19.
Wendt

efter stovtjejen tyvärr ej kunnat uträtta
arbetet.

Nämnden fann denna framträdande
behjärtansvärd och, sedan nämnden
öfvertygats om, att detta arbete utan ska-
da för själfrä arbetet och utan fördyrkan-
de för samhället låte sig göra i vinna, e-
nades nämnden om att förorda detta ar-
betes skyndsammaste anordnande, så snart
fränämnda förslag till afloppsreglering blef-
ve tillgängligt.

§ 3.

Nämnden beslöt därefter hemställa
till municipalstämman att stämman ville,
dels besluta antagandet af Allmänna Inge-
niörbyråns i Stockholm anbud å för-
slag och kostnadsberäkning angående
ett fullständigt afloppsreglering inom
samhället, för ett belopp af 1500 kron,
samt uppdraga åt nämnden att upp-
göra vederbörligt kontrakt med by-
rån, och

dels beordra municipalnämnden att
skyndsamt vidtaga erforderliga
åtgärder för arbetets utförande med
reglerandet af "Kustoftaåran" i en-
lighet med den från ofoanämnda
Ingeniörbyrå inkommande plan.

§ 4.

Nämnden beslöt att ingå till Värby
sockens kommunalstyrelse med begä-
ran om Värby sockens tillstånd till reg-
lerandet af Kustoftaåran inom samhäl-
let, ifall detta vore lagligen nödvändigt.
Skulle lagen dermot förskrifa blott
jordägarnes tillstånd i ärendet, skulle des-
sa underlåtas.

§ 5.

Gottfrid Carlsons m. fl. samhälles

att från ägarne till först nämnda
ford, beviljag till betvägen, Herrar
Hans Kjöper och John Nilsson samt Theodor Nilsson
införskaffa ligsta arbud och
dels till Kammr Eldenberg att af
Högans, Billeholms Aktiebolag
begära definitivt besked utgående
dit pris, som bolaget vill lämna
sin jord till, för ofru angifna
godkändemål.

§ 5

Revidet beträffande utredning
af kostnaderna för Gruftanterns igen-
läggning bordlades.

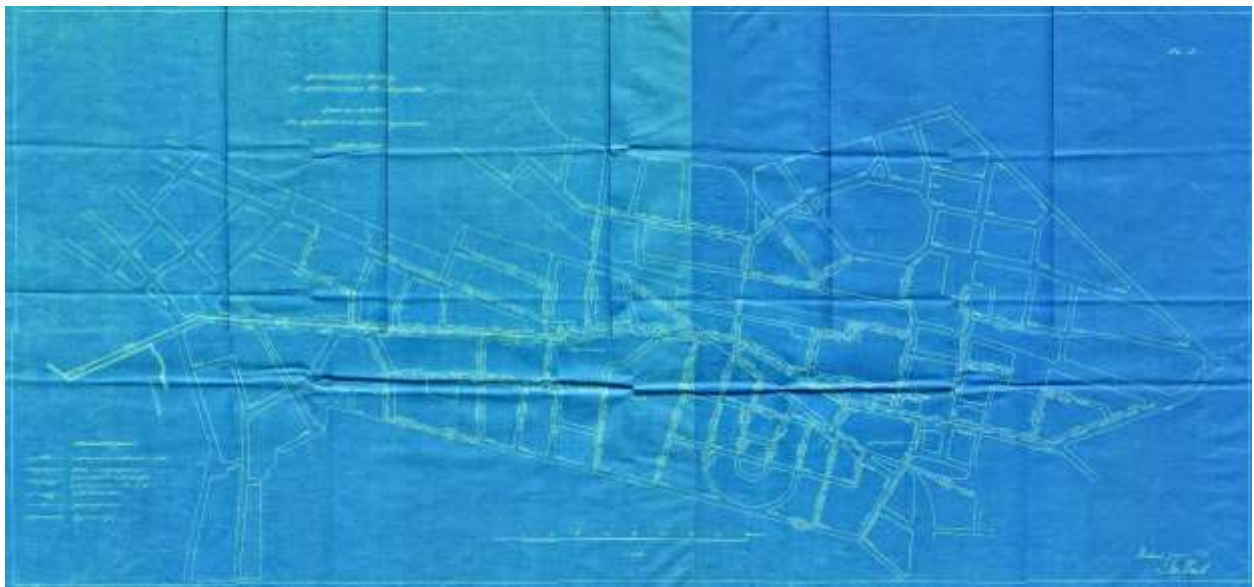
§ 6

Skarv Nils Olssons arbud, af den
18 Okt 1919 af 23 till Björndals Fumland
i Huford, beläget mellan Högans Källe
färväg och Rönnevegatan och afsedt
för öppen plats, till ett pris af 4 kronor
per kv. m. fördrags och beviljades.

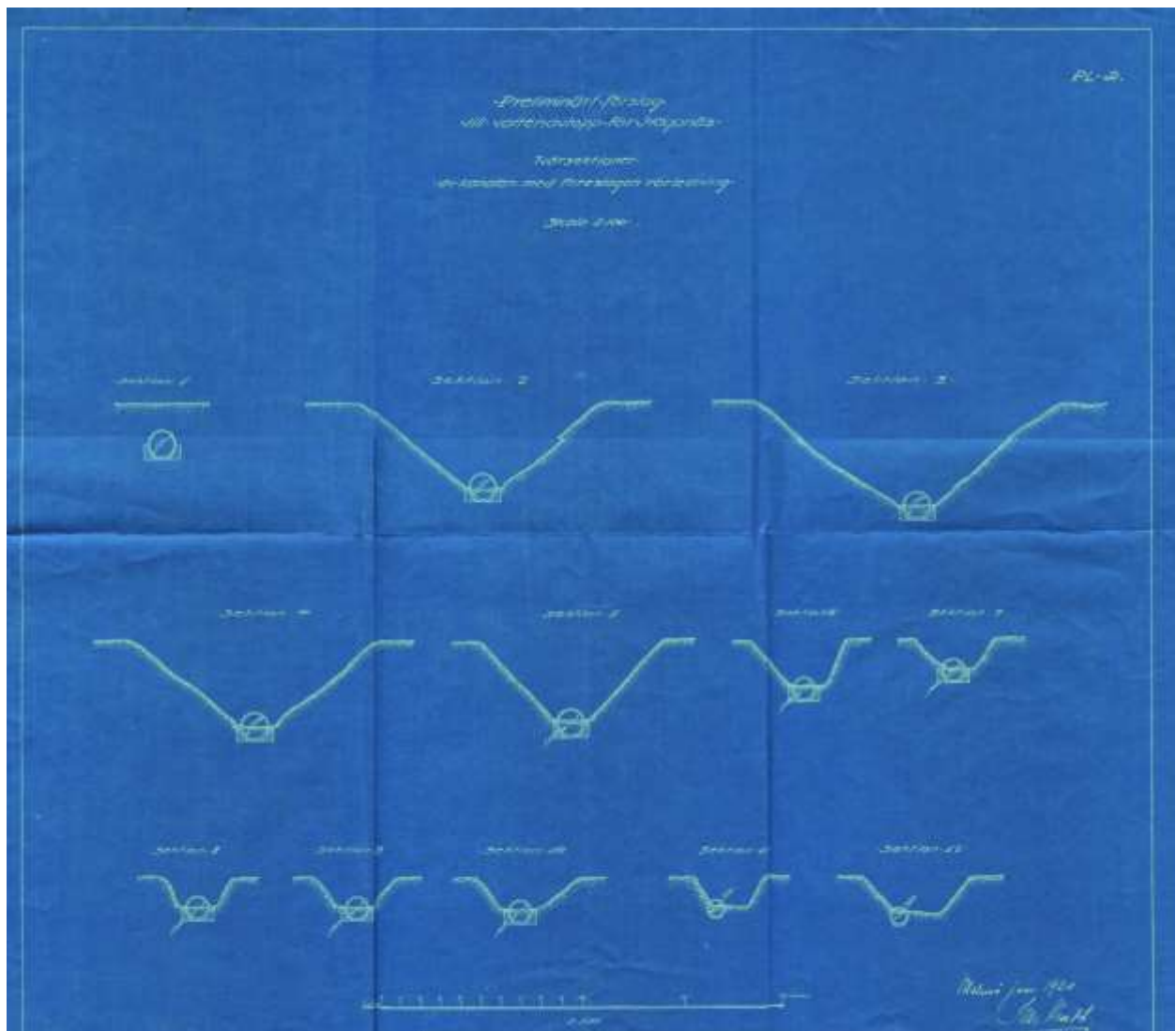
Att Herrar Bengtson och Karl Fredriksson
uppdrogs att träffa preliminärt aftal angä-
ende förvärf af detta jordstycke, men skulle
i samband därmed jämväl underhandlas
om köp af den samman ägarne tillhörande
jorden, som behöfs för Högagatans fram-
dragnad ut stadsplanen. Priset 4 kronor
per kv. m. för först nämnda jordområde
finns väl godkännas, men förutsattes att
ett vida lägre pris för jordstycket till
Högagatan skulle af kommittén
kunna utvärkas.

§ 7

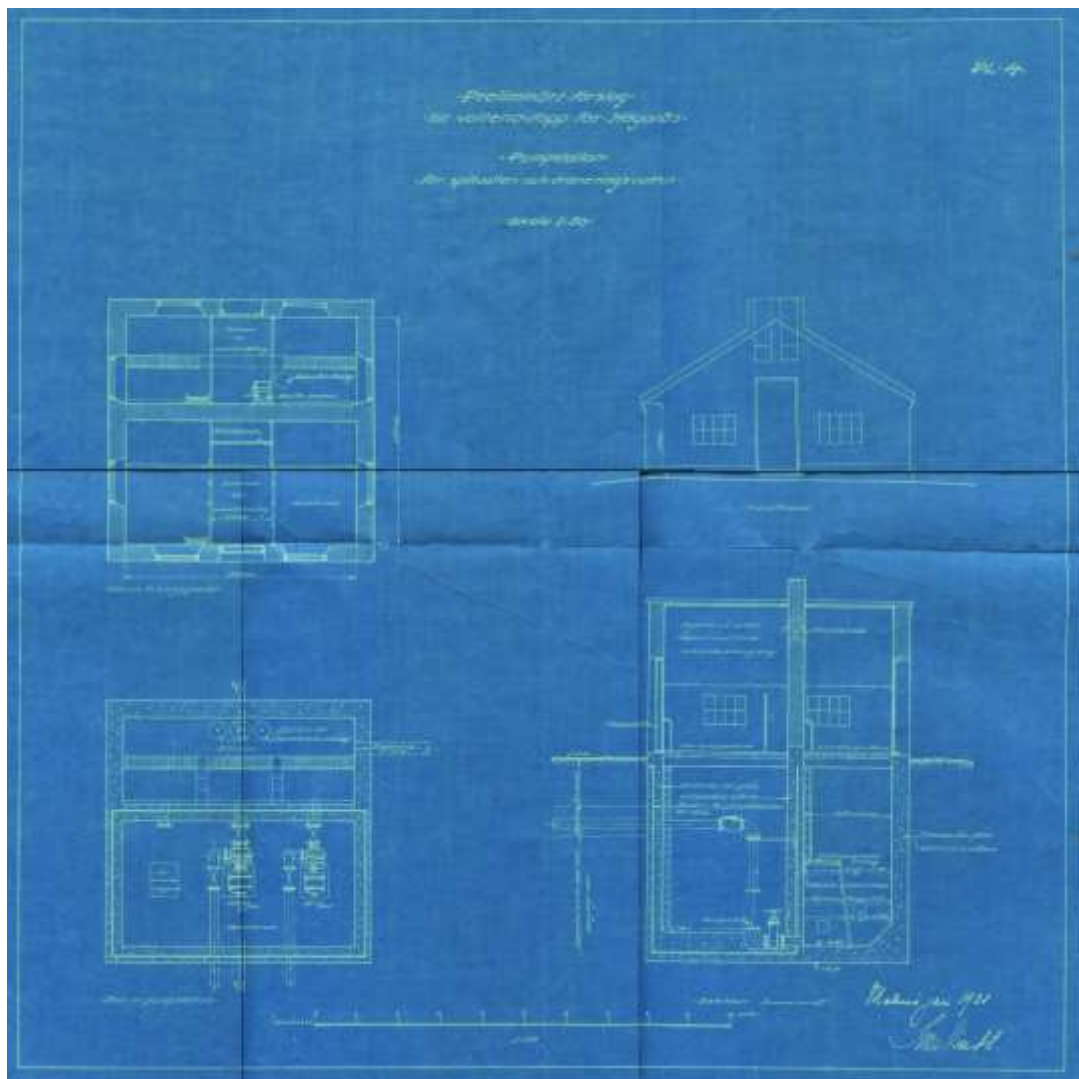
Till nämndens kassör för år 1920 om-
valdes Kammr Eldenberg och till kassa-
kontrollant återvaldes för samma år Herr
J. W. Larsson.



1920-01-xx-1



1920-01-xx-2



1920-01-xx-3



1920-01-xx-4

äfron under fasterna början, lämnade lämpligen
Kommun tagas i Krumlag Sparbank som innebär en
infästning i fastigheten och skulle framtställning göras
om lägsta ränta på hela lånet såsom varaade tjänsten
med Kommun lån.

§ 3

Då i förning med Lövågens och Nya gatans öfrer
Kommunalska Förenta framtdragande främme nya öfrar
öfrer Kanalen skulle anläggas till hundra, enligt Herr
Sandells uppgift 14 1/2 000 anslaget af vägstämman
och då vägstämman, enligt hvad som meddelats, 1000
skulle något emot att Samhället i stället för öfrar
lade kulvert ledning på längre sträcka i Kanalen
då detta vid framtida färdledning i Kanalen skulle
vara fördelaktigare, hade på anmodan af Herr Sandell
firman Elgström inlämnat kostnadsberäkning på
75 mkr. Cementkulvertlar, jämte räb, sidomurar och
fyllning slutande på en Summa af kr 11475, hvarst,
och körbanan skulle byggas på resp vägar till Summa
beredd, detta beräknades Kosta kr 1680.-

När det Rådhuset framgick att nämnden var
fullständigt enig derom att färdledning med Cement-
kulvertlar vore för samhället det fördelaktigaste och
uttalades dervid att det af vägstämman beräknade
beloppet till resp. öfrar måhända skulle räcka till
en total längd af 80 à 90 mkr.

För att Kommun realisera detta fördrags emel-
lertid fört Högansbolagets samtycke, hvarför
nämnden uppdrag åt Hrn Ragnar Sandell att
personligen till Öfringens och Securin göra fram-
ställning derom hvarst och så vore lämpligt
skriftlig framtställning derom skulle göras till Högans-
bolaget.

§ 4.

För reparation af polishuset hade af firman
Hjalmar Elgström inlämnats en kostnadsberäkning
af kr 1939.- som af Municipalfullmaktige den 29 Sept
återremitterats till Municipalnämnden för utredning

Upprensningen

af grufkanalen kostade hösten 1919 kronor 1497:50 3re

d:o d:o 1920 " 1356 88 "

Höganäs den Nov. 1920.

[Signature]

Afgår

För 1920-~~678~~ Af Lsg. Lunds på municipal-
samfundets debiteradt 678.44

Rest kr.

678.44

84.

På grund, av tidigare överenskommit i förbindelse med Konsul Johnssons förslutning, om gatemark, att anlägga trottoir i Fredsgatan, beslöt Nämnden, attmana Jönas Elgström att göra utredning och inkomma med kostnadsförslag på anläggandet av trottoir med kantsten och gäststen samt kloakledning jämte iordningställandet av nämnda gata i fullt trafikfärdigt skick.

85.

På grund, av ifrågasatt fyllning av en viss sträcka, av Kanalen vid den nya gatans framdragande från Högmanna gatan till Storgatan, hade Överingenjör Seurin framställt att Samhället först hos Ingenjör Wendt i Malmö skulle begärs ett uttalande beträffande värdemöjligheterna, särskild på grund, därav att då ledningen skulle läggas i närheten, av Ingenjör Wendt på uppdrag, av Högans Billsholms Abt. uppgjorda förslaget till hela kanalens fyllning, ledning således på denna sträcka kommer att ligga cca 50 cm. under kanalens nuvarande botten vilket måhända t. v. värdemöjligheterna läggandet av större ledning för kostnaderna för Ing. Wendts uttalande torde, av honom uttagas på post förskott.

86.

På grund, av att Samhällets förord av kantsten, och gatsten icke räcker till beslutade anläggningar, beslöt Nämnden, jämte Fullmäktige att inköpa nytt parti kantsten och gatsten.

200 ton gäststen 1130
800 längd meter kantsten 450

87.

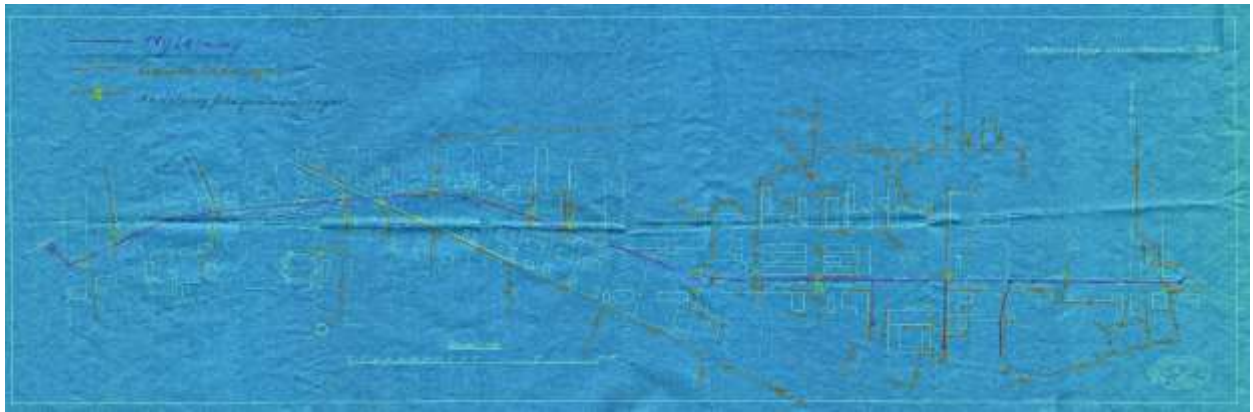
Att jämte ordinarie fullmäktige dagens protokoll utläsas Herrar Elaf Rosenqvist och Axel Andersson.

Elaf Rosenqvist
Axel Andersson

1.

Kostnadsförslag.

2 Pumpar med motorer à 2.655:--	5.310:--
Ledningar och montering, automatisk till- och fränslagning	9.250:--
Kloakledning i Storgatan och Väsby- gatan jämte inkopplingar av nuveran- de kloaknätet	39.200:--
Kloakvattenreservoir jämte pumphus	6.200:--
	59.960:--
Oförutsett och diverse 10 %	5.996:--
	<u>Kronor: 65.956:--</u>



1921-02-08 Bil 1b HN

2.

Kostnadsberäkning å kloakledning i Storgatan och Väsbygatan
från pumpstation i kvarteret Kaktus till Kyrkogårdsgatan.

		Kr.:	Kr.:	Kr.:
Från pumpstation till Prins Carls-gatan				
12"-ledning å c:a 3 mt. djup, 0.5-1.1 m.br.				
grävning av gropen	710 mt.	9:--	6.390:--	
12" lerrör	"	8:50	6.035:--	
läggning av rören	"	1:--	710:--	
igenfyllning av gropen	"	1:50	1.065:--	
transport av överbliven jord	"	2:70	1.917:--	
nedstigningsbrunnar 900 m/m inv. dim. 12 st.		50:--	600:--	
d:o koniska fr. 900-600 48 st.	48:--	2.306:--		
brunnsbetäckningar 600 inv. dim. 12 st.	95:--	1.140:--		
grävning och sättning av 12 st. brunnar	30:--	360:--		
efterläggning av gatan	710 mt.	1:50	1.065:--	21.588:--

Från Prins Carls-gatan till Kyrkogårdsgatan.

grävning till c:a 3 mt. djup	180 mt.	9:--	1.620:--	
9" lerrör	"	6:--	1.080:--	
läggning av rören	"	0:70	126:--	
igenfyllning av gropen	"	1:50	270:--	
transport av överbliven jord	"	2:70	486:--	
nedstigningsbrunnar med gren 900 dim. 3 st.	50:--	150:--		
d:o koniska fr. 900-600 9 "	48:--	432:--		
brunnsbetäckningar	3 " 95:--	285:--		
grävning och sättning av 3 st. brunnar	30:--	90:--		
efterläggning av gata	180 mt. 1:50	270:--	4.809:--	

Tillslutningar av nuvarande kloakledningar.

se bifogad planritning.

18 st. å 10 mt. 6" rör = 180 löpmet.	18:50	3.330:--	
Cement och diverse		1.500:--	
x) Oförutsett 10 %		31.227:--	
		3.123:--	
Summa Kronor:		34.350:--	34.350:
145 mt. 9"-ledning i Allé-, Prins Carls- & Vattugatan	24:--	3.456:--	
4 st. brunnar	350:--	1.400:--	
Summa Kronor:		39.206:--	39.206:

x) Pålning & spänkning kan ej förutses.

Höganäs den 7/2 1921.

Kostnadsberäkning å pumphus enl. ritning från Högånsverken.

Grävning 130 m ³ med tillägg för dosering 3:--	390:--	
Murning på brunn 8 m ³ eller 32 m ²		
1 stens mur 22:--	704:--	
Betonbrunnen 22 m ³ beten 100:--	2.200:--	
Betongolv i botten 150 m/m, tjocklek 3 m ³ 80:--	240:--	
Bjälklag av armerad beten, 19.6 m ² = 3 m ³	800:--	
Trappsteg av gråcement, 21 steg å 1 m.	252:--	
Fönster, 3 st. 800 x 800 m/m	150:--	
Dörrar, 1 st. ytterdörr med lås och beslag	160:--	
-"- , 1 st. innerdörr med lås och beslag	50:--	
Tak av 14 st. sparr 10"x 4 x 5"	52:--	
18 m. lejd av plank, utsågad i cirkel	54:--	
4 st. hanbjälkar 4 x 5"	28:--	
29 m ² tak av bräder och papp	600:--	
Lanternin	300:--	
Målning av trävirke	210:--	6.190:--
		<u>S:a Kr.: 6.190:--</u>

Högåns den 28 januari 1921.

HJALM. ELGSTRÖM & C:O.
gm. H.E.

14

Uppgift å ungefärliga kostnaden för kraftledningar till en planerad pumpstation invid Bagerigatan jämte för stationen erforderlig instrumentering.

Ledningarna skola utgöras av dels en kabellledning från Oscars schakt dels av en luftledning, ansluten till kraftledningen från kraftstationen vid Tivoliparken.

1. Kostnader för kabelleningen.

Kabelleningen utföres med jordkabel om 3 x 16 m/m² koppararea. Dess längd blir c:a 1350 m.

1350 m. jordkabel å kr. 3:50 pr meter	4.725:--
Kabelgarnityr	200:--
Nedläggning samt diverse skydd	1.500:--
Diverse	75:--
	<u>Summa Kronor 6.600:--</u>

2. Kostnader för luftledningen.

Ledningen utföres med 3 x 16 m/m² koppararea. Dess längd från nuvarande ledningar c:a 150 m.

Ledning incl. inledning	650:--
-------------------------	--------

3. Instrumentering.

1 st. marmortavla å järnställ, monterad med amperm., voltm., smältskydd, baketrömsrelä (för förhindrande att pumpen fränkopplas vid eventuellt fel å endera av ledningarna)

Automatiska brytare	2.000:--
---------------------	----------

Sammanställning.

Kabellledning	6.600:--
Luftledning	650:--
Instrumentering	2.000:--
	<u>Summa Kronor: 9.250:--</u>

Uppdrags till behandling Ing. Toar Vändts
svars skrifvelse anseende dimensionen på ledningen
i kanalen mitt för järnvägs-gatan varst kanalen på
grund av den nya gatans från Berbergsvägen utlägg-
ning till Storgatans, är anseendel att fyllas ca 70 mtr.
I skrifvelsen förklarar Ing. Vändt, att skningen är
kulverten från 1- till 1² mtr., enligt hans tidigare
förslag mitt för järnvägs-gatan, späres först vid början
av täckledningen således att 1² lägges hela sträckan,
och att kanalen i fortsättningen mot Hjörns uppstudsas
så att botten inte ligger högre än kulverten i den
ifrågasatta täckledningen.
Frågan behandlades t. v. i anmärkningen på Byggnämlare
E. Lönströms kostnadsförslag.

Överingenjör E. Seierius hade i skrifvelse af 8 d. an-
seende af härundera kostskisser samt ledningsplaner och
kostnadsförslag lämnat en utförlig motivering för påbör-
pandet af djupliggande kloakledning med pumpinrättning
för området Brorsbacke-Hjörns övre, anseende att detta
kloakarbeta jämte kanalens fyllning skulle vara synnerligen
lämpligt som nödhjulsarbete.

Kostnaderna för djupliggande ledning från Brors-
backe till Hjörns övre ingår i beräkningen en par kortare sido-
ledningar vid torget samt kloakvattenreservoar och pumphus
skulle uppgå till en summa af Kr 65956:—

När det rör sig om anläggningen af ifrågasatt
djupledning förutsätter utsträckning af djupledningsnät som
betingar afsevärda kostnader hvilka tydligen skulle ligga an
för betungande för samhället p. v.

Derom uttalades önskvärdheten af kanalens igenfyllande
synnerligen som det fanns utsikter till att väghärsen kunde vara
villig bidraga dertill med afsevärdt belopp.

Närvidan beslutet därefter af Ing. Seierius förslag skulle
försläggas till vidare.

Höganäs den 8 februari 1921.

Till

Herr Ordföranden i Höganäs Municipalsamfund.

Enär det är att förvanta att nu pågående depression inom industrien ytterligare utvidgas, torde det icke vara uteslutet att en svårare arbetslöshet kommer att uppstå även i våra trakter. I sådant fall torde anspråk komma att ställas även på detta samhälle att anordna nödhjälpsarbete. Det förefaller undertecknad, som om sådant arbete borde anordnas på så sätt, att det kan bliva till varaktig nytta för samhället, så att icke tillfällighetsarbete av sådan natur som stenlagning o.dyl. behöver förekomma.

Som bekant, är det ytterst önskvärt, att vattenledningsprojektet och kloaksystemet med tillhörande igenläggning av kanalen snarast måtte komma till utförande. Den förra frågan är under utredning av Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyrån, men är av sådan ekonomisk natur, att den väl knappast torde kunna få sin lösning under nu ^{stundande} ekonomiskt bistra tider. Kloakfrågan jämte kanalens igenläggning är däremot enligt undertecknads åsikt ett arbete, som särskilt lämpar sig såsom nödhjälpsarbete och som dessutom kan utföras i flera etapper, allt efter som medel anvisas. Enligt samtal, som undertecknad haft med en framstående specialist, skulle nämligen detta arbete antagligen kunna ske på följande sätt:

1.) Först anordnas en djupgående, svårare kloakledning efter Storgatan å Höganäs Övre från trakten av Bagargatan till kyrkogårdsvägen och anslutas samtliga nu befintliga kloaker till denna. Denna djupledning framdrages till en pumpstation, exempelvis belägen i kvarteret "Kaktus".

2.) Sedan anläggningen i punkt 1. är slutförd, äro de huvudsakliga hygieniska vådorna med kanalen avlägsnade. Om så önskas, kan denna helt eller delvis, när så önskas, igenläggas.

3.) Då samhällets ekonomiska bärkraft tillåter, kan kloaksystemet i Höganäs Övre helt eller delvis kompletteras, varvid de nu befintliga kloakledningarna anordnas som regnvattenledningar med utlopp i kanalen.

För att möjliggöra att ovan skisserade arbete kan anslås till

nödhjälsarbete erfordras emellertid att en sakkunnigt utarbetad plan förefinnes. En sådan enligt undertecknade åsikt av tillfredsställande art föreligger i Ingeniör Weidts på uppdrag av Högskolebolaget utarbetade i hans alternativ 2 B. Då emellertid meningarna härom kanske äro delade, vill undertecknad föreslå, att samhället måtte låta någon sakkunnig granska detta förslag jämte ovan skisserade etappindelning av detsamma eller eventuellt, om detta av denne sakkunnige befinnes olämpligt uppgöra nytt sådant projekt.

Höganäs som ovan.

Härtill bilagor:

- 1.) Kostnadsförslag å totalkostnad för första utbyggandet.
- 2.) Kostnadsberäkning å kloakledning jämte ritning.
- 3.) Kostnadsberäkning å pumphus jämte ritning.
- 4.) Kostnadsberäkning å elektriska ledningar.

Protokoll förte vid sammanträde
med Kommunalförbunden i Höganäs
Näringsnämnden den 7 mars 1921

Näringsnämnden hela Näringsnämnden

§ 1

Gemensamt med Kommunalförbunden upplägs till
behandling inkomna ansökningar till omnamnsvärdade
Kommunalförbunden besättning, på denna väckt förslag
beslöt att förslagen endast uppläsa de inkomna ansökningarna
varsefter skulle utses en Kommitté som skulle granska
de inkomna ansökningsskrifningarna och i enlighet med
Antalet ansökningar beslöt att till 34 stycken.
Efter att Näringsnämnden genom ordföranden Ekstrand uppläst
den alla beslöt tillsätta en Kommitté på 7 personer
som skulle granska och upprätta en förteckning på inkomna
ansökningsskrifningar 1921 och beslöt att Näringsnämnden
änso den 14^{de} skulle ha gemensamt sammanträde
för att göra upp förslag till

§ 2

Då vägstyrelsen i sitt anslag 2 Kv 15754 till förämla
brobyggnader, vid länsvägens och gatans över Karndahlska
planen från Köpmans- till Storgatan framdraga överskannalen
medgivet anslaget på annat sätt 2 ex genom fast ledning
finns, för dessa medel, göra kanalen trafikbar hade byggs-
mästare Bengtsson Kattarp uppgjort en kostnadsförslag på
fast ledning med Cementkylvertar, i enlighet med af Ing. J. J. J.
Wendt i Malmö uppgjort förslag, 20 mtr på östra och 20 mtr
västra (länsgatan) övergången uppgående till en summa af 13360:-
Då emellertid det förefinns en liflig önskan att få fullt
kanalen ända fram till bron vid Köpmansgatan hade samfundet
uppgjort en beräkning på denna ytterligare kostnad utgörande
Kv 13394:-

Som det förkommit upprepade olycksfall på denna
sträcka hade municipalskyrelsen ordförande på uppmaning
af styrelsen i skrifvelse till vägstyrelsen framhållit angelägen

af en åtgärden vidtogas i berört häreende. och häre väg-
styrelsen i anledning deraf upptaget denna fråga till Vägstyrelsens
behandling den 10^{de} denna månad.

I anledning deraf förslår den Länslän Västmanlands Skulle
med till Vägstyrelsens med anseende till Vägstyrelsens näste, utöfna
den berörda åtgärden medelst Nr 15754. - Om till ytterligare
2246. - Kr som ersättning till skyddsrätt till samhället, under
förutsättning af skuldsättes godkännande, skulle bekräfta hvad
ytterligare tillräckes för kändens fullständigt ända från till beror
i Köpmargatan uppgående till 9000. - Kr

Detta förslag godkändes af nämnden som uppdragat ordföranden
att till Vägstyrelsen inlämna skrifvelse i detta ärende.

§ 3

Att jämte ordföranden justera protokollet utsågas
Herrar Eds. Rosenberg och Alfred Bengtsson

Som ordförande
Alfred Bengtsson

Justeras:

Alfred Rosenberg Alfred Bengtsson

Protokoll för vid kommunträde
med Högmåls församels kommunal-
nämnd torsdagen den 5 april 1922

Närvarande: Lenn Olaf Arnborg, E. Johansson,
Skel Andersson, Alf. Bragtorp,
Elef Rosenblom, Ad. Andersson,
Ragnar Lundell, Fr. Olsson
samt suppleanten Aug. Wollén

§ 1.

Kommunen välkommer af sig.

§ 2.

Så kommunen vill tillåta en befattning anhåll
supp. f. Arnborg att från sitt hem som kastör i kommunalnämnden
bli befriad till befrys af nämnden.

§ 3.

Inför kommunalnämndens utbetalningsdagarna är afsvaret
supp. nämnden af sig + kommun att härom gifva bestämmelse

§ 4.

Nämnden beslöt att kommunalkontorets expedition
d. d. skall vara öppen vardags 11-12 f. m. + 4-5 e. m.,
torsdag dock 12-1 e. m.

§ 5.

Med frigan om kamrads igenfyllning betr. § 1 beslöt
nämnden, att omedelbart genom anm. förmedla ggr i händes
Högmåls tidning och till socialdemokraten införas anbud
supp. 7/4-22. betr. och skola anbudsgifvare lämna per särskilt i tillverk-
ning och redigering af rönen och särskilt för igenfyllningen.
Anbudens inlämnas före den 16 innevarande april. Vidare skulle
anbudsgifvare hänvända sig till kommunalkontoret för att de
erhålla närmare beskrifning öfver arbetet.

Supp. 7/4-22. om kommunen:

supp. 7/4-22. att från byggnadskontoret i Kattarp ska erhålla frigan
beskrifning, etc. etc.

att drott till St. Cementgjuteriet i Halmåns inrättade förfägen, att hos Kungens Bredvidare åtal göras förfägen om de äro villiga ombesörja igångfyllningen och i så fall till hvilket pris.

att öfren hos samma bolag förfäga om de äro villiga geas öfverlämnas till Samhället den jord, hvilken f. ex. uppgifves ur den ofloppsgrop, som går från Långaröd & fram till Krogsten, samt event. annan fjärrad.

§ 6.

Förfägen om inköp af bygghus från Killew Lomson bodlades till markförfägen i öfrigt bli ordnad.

§ 7.

Karl Rob. Lomsons m. fl. anhållan om iordningställande af Brusa- och Tullgatorna bodlades Krad deras anhållan om tvänne lampors upprättande i nämnda gator betr. så uppdrogs åt herr Rosenkvist och Ad. Andersson att under- söka härn och till nämnden besöka inkomma med yttvande.

§ 8.

A. Threlströms m. fl. anhållan om iordningställandet af Tunnarmanngatan bodlades öfren uppdrogs åt kamraren & herr Ad. Andersson att med öfren förhöra sig om hvar pris för ifrågasättande gata.

§ 9.

Uppdrogs likaledes åt kamraren och herr Ad. Andersson att hos ägaren af Malagatan förhöra sig om priset i den del af ifrågasättande gata, som sträcker sig från Smidjegatan till L. J. från.

§ 10.

Anders Ahlströms m. fl. anhållan om iordningställandet af området mellan Bruckgatan & hos Rönne, jämte förvärfvande af äganderätten till ifrågasättande område bodlades.

Betr. samma personers anhållan om belysningsord- nande, så uppdrogs åt herr Rosenkvist och Ad. Andersson att under söka härn och till nämnden besöka inkomma med sin

skola gillas.

§ 16

Syn nödhjälpsanstalten sänds nämnden för ej kunde ifrågakomma.

§ 17

Uppdrags åt ordf. att vid event. besök i Stockholm, hos Tältenbyrns därefter begära yttlande betr. teckningarna af konsten, med bistånd af Wändtens förlaget, för att utöfna konsten. Högare öfver ställen kallas med öfverstyrelsen vid vissa teckningar, för att vid ej pumpstationer upprättas där. Tältenbyrns hörför finna belöpa sig till högst från 500.

§ 18

Nämnden beslut, att i den mån det kan anses nödvändigt, anmots Högarebyrns flytta vissa ställen för de elektriska ledningarna.

§ 19

Byrånsiet. Appelgrens begären det bemärkt i utbyte mot jord till för honom behöfva flyttningen af ett plank bordades. Åt ordf. uppdrags att af den Appelgren inhämta värmer upplagningar i staden.

§ 20

Beviljats att med Lars Petter Kellerman upprättas nytt kontrakt om bortföring af sopor från gatorna. Nämligen från Långgatan, Långgatan, Långgatan runt genom hela staden, öfver och under, till Mattensviken, fastigheten i Långgatan, torget i öfver och under, Långgatan, Järnvägsstationen, Långgatan och Järnvägsstationen. Den skall hörför äga att utgöra samma arode som förut, eller från 18 per dag.

§ 21

Pat. fortsatt anställning af herr Ad. Andersson sänds sig nämnden icke. på grund af förevarande dystra konjunktursförhållanden, kunna tillräckliga sammas. De herr Andersson således rikligen förlora sin anställning hos Högarebyrns med åtföljande förmåner, utan att

8 april 1921.

Höganäs Billesholms A.B.,

HÖGANÄS.

Betr. den s.k. grufkanalen.

Då samhället numera beslutat, att i vissa sträckor af rubr. kanal nedlägga klosledning, anhålla vi härmed höfligsat om meddelande, huruvida Höganäs Billesholms A.B. skulle vara villigt att gratis öfverlämna fyllnadsmaterial. Vi ha då i förste rummet tänkt på den jord, hvilken f.n. uppräffes ur den afloppesrop, som går från Långaröd fram till Storgatan.

Ärvenledes blifva vi tackasamma för meddelanden, om sådant bolag event. vore villigt åtaga sig hela igenfyllningen af ifrågavärande sträckor.

Emotseende äro värderade meddelanden, om möjligt före tisdagen den 11 ds, teckna

Högaktningsfullt

KOMMUNALNÄMNDEN I HÖGANÄS.

Kommisjonen

Igenläggning av avloppsdiket vid Hamnen och Storgatan.

För bilvägen vid Hamnen.

Avloppsdiket fylles på 20 meters längd där bilvägen skall framdragas
för Kronor 400:--

Igenläggningen vid Storgatan.

Avloppsdiket fylles på 212 meters längd, räknat från bron vid Bok-
handl. Norstrands och mot Övre för Kronor 8.100:--

Priserna äro beräknade i samförstånd med Steglinge som kommer att
utföra arbetet.

Som fyllningsmaterial användes jorden som uppgrävts från avlopps-
diktet mot Långaröd, så långt densamma räcker, därefter fortsättes fyllningen
med ren aska, som köres från hushållen. Vid avslutat fyllningsarbete lägges
dock jord ovanpå askan.

Där bilvägen vid hamnen skall gå fram samt gatu-korsningen vid Stor-
gatan utföres fyllningen omedelbart efter det kulverterna bliva nerlagda.
Fyllningen å övriga delen av diket utföres på senhösten eller under vintern
och torde fyllnadsarbetet först kunna slutföras ett år efter påbörjandet
emedan så lång tid erfordras innan hushållsaska i tillräcklig mängd hunnit
franköras.

Höganäs den 15 April 1921.

3,286 m³.

Blugger

Höganäs-Billesholms Aktiebolag
Höganäs den

16 april 1921. - Höganäs Municiपालnämnd, Hga.

-2.

beräknat kommer att taga en tid av ungefär ett år från arbetets början. Vid kombinerad fyllning av aska och jord hava vi naturligtvis tänkt oss lägga askan i botten och fylla med jord ovanpå för att i möjligaste mån förhindra obehag genom förruttelse av befintligt hushållsavskräde i askan.

Där vi gärna skola passera kulvertledningen hava vi beräknat utföra fyllningen omedelbart efter det kulverten blivit nedlagd.

Alternativt ställa vi den kvantitet jord, som uppgrävts från avloppsdiket mot Långared, beräknad till c:a 1.250 m³, till förfogande mot en ersättning av Kr. 1.000:-- i ett för allt. Alla kostnader för denna jords borttagande bestridas i så fall av Eders.

Höganäs som ovan

Höganäs-Billesholms Aktiebolag

P. S. - För den händelse arbetet med ifrågevarande igenfyllnad kan fortgå under två år och för fyllnaden får användas endast hushållsaska, kunna kostnaderna reduceras med ungefär hälften. Skulle vi så snaka, kunna vi lämna fast anbud äfven härå.

D.S.

Protokoll för ord sammanträde
med kommunstyrelsen i
Höganäs. Lördags den 19 april 1921

Närvarande: Herr E. Rosenqvist, ordf. och ledamöter
Alf Bengtson, J. W. Persson,
Ad. Andersson, R. Sandell,
Fritz Hansson samt byggnads-
ansvarig Wallin.

§ 1.
På utlyst entreprenad betr. utläggning af kloakledning
samt fyllning i vissa sträckor af kunnaden hade följande
företag inkommit anbud:

Höganäs kommunstyrelsen, Lohus	Kronor 69.840.-
A. Ekberg, Höganäs	37.369.-
M. W. Lilborg, "	43.817.-
Hj. Elgström & Co.	32.910.-
Höganäs kommunstyrelsen, anbud i fyllningsarb.,	8.500.-
Bure	fyllningsarb. 1.000.-
R. Elgström, Höganäs	körslor 7.900.-

Kunnaden beslöt entydigt antaga Hj. Elgström & Co.
anbud. Slutande på en summa af Kronor 32.910.-

I denna summa är ej inräknad kostnaden för
gränsning. Kostnaden hänförs här Elgström & Co. i sitt anbud
angifvit till Kronor 40.- per längdmeter. Kunnaden beräknade sträckan
som borde gränsas till 70 m. Kostnaden för gränsningen således
Kronor 3.000.-

I ofrämmande summa ingår ej kostnaden för gjelför-
fyllningsmaterial.

I kontraktet med Elgström & Co. bestäms medt. att
ett villkor för arbetets utförande skulle vara, att i samband
med arbetet skulle anställas och behöf. förel och främst borde an-
vändas till detta arbete.

Beslöt att hos Fullmäktige för detta arbete begärs
Kronor 19.000.- samt att till kommunstyrelsen ingår med begäran,
att de föreslå kommunalfullmäktige att med Kronor 9.500.- beträffar
till denna kostnader.

966.
På nämndens som oförklarad det kommunalfullmäktiges
berättelse af nämndens K. 9.500:- beslöt, att resterande K. 9.500:-
skulle uttagas ur budgetens anslagna medel till kloakledningen.

§ 2

Om kloakledning: Lärbergsgatan så hade följande
anbud inkommit:

Hjalmar Elgström & Co.	Högåns	Kronor 1.045.50.
Hjalmar Högfeldt	-	1.148.50.

Nämnden beslut enhänigt att antaga Elgström & Co
anbud i Kronor 1.045.50. Beslöt vidare att i denna sträckas låta
anläggas en dagvattenledning och en nedslutningsledning, hvilka
brunnar, och bestämning, öfver denna utföras af Elgström & Co
och till ett pris af tillsammans Kronor 605.-.

Frågan om arbetet utföras i denna gata således att
i nya gatan upp till Högånsgratan ledningen nedlägges så snart
det kan, och i sträckan Högånsgratan upp till Sankt Petri församling
föreligger sedan nya bilagor blifvit förklarade.

§ 3

Om tröttaarutläggning: Lärbergsgatan i sträckan från
Täktenfabrikens Olsons hörn och upp till hörnet vid Sankt
Petri församling så hade följande anbud inkommit:

Hjalmar Högfeldt	Kronor 38:-
Anders Pettersson	7.55 för lin.

Nämnden beslut enhänigt att antaga herr Petterssons
anbud. Frågan om tröttaarsträckan skulle ut beräkning bli
70 m. lång. Räknet härifrån skulle herr Pettersson anbud på
Kronor 31.50. Arbetet påbörjas först sedan § 2 omnämnd kloak-
ledning i denna del af gatan blifvit utlagd.

§ 4

Om af Kommunalfullmäktiges tillämnade kommittén för
utredning af förslag till ett bättre ordentligt brandvårds
kommitté med tillhörande utredning.

Nämnden beslut enhänigt, att betala brandvårds
förordn. att I. så lydlunda

Högåns församlingens attol har erbjudit sig undersökande

Protokoll fört vid sammankomst
med Högans kommunstyrelse
den 10/5 1921.

Närvarande: Herrar E. Rosenkvist, ordf.,
Oel. Andersson, Alf. Brington,
J. Wald. Persson, Ad. Andersson,
R. Lundell, Fritz. Hansson samt
suppleanterna J. Rydström och
J. Elmqvist.

§ 1.

Besluts att i samråd med Högans bolags ombud
för den elakta affären ordnas med flyttningen af 6 st stolpar för
elakten ledar, belägen i nyplanerade Lerborgsgatan, nya bilvägen och
Lundatorget. Herrar Lundell och Ad. Andersson utsågas som represen-
tanter för kommunen.

§ 2.

Kommuns ledamöter ifrågasatte om den 11 de gen-
samt betrakta Lundatorget och angärande gator för att utöka
huvud trafikens brett skulle kunna ordnas där.

§ 3.

Herr Rosenkvist redogjorde för den vid förra sammankomsten
utlagda kommitténs för underhandlingen med Högans bolaget arbete
och meddelade att bolaget var villigt klappa grafiskt arbetet
och vägen under tiden arbetet med kloakledningen i kanalen bedöfves
Tidens att bolaget önskade det rind kulvert (en Wudt förslag) ut-
läses för såvitt det ej kunde bevisas att äggformig kulvert var
likn föredragslag.

§ 4.

Besluts att göra följande ändringar och tillägg i af
Byggnadsfirman Elgström & Co upprättat kontrakt ang. kloakledningen
i kanalen:

- att all behöflig fjärrled, oafsett kvantiteten, skulle kosta Fr. 7.500
- att arbetet skulle i största möjliga mån användas af inom sam-
hället hantalskrifves arbetelösa
- att summan för arbetet skulle vara 6 år efter arbetets afslutning.

PRELIMINÄRT KOSTNADSFÖRSLAG TILL KLOAKSYSTEM FÖR HÖGANÄS.

Förslaget är utarbetadt på basis af Ingeniör Wendts utlåtande af den 17 januari 1920, alt. 2 B.

Efter konferens med Kapten v. Greyertz i Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyrån torde följande kostnadsförslag enligt undertecknade åsikt med nuvarande arbetspriser icke böra behöfva öfverskridas:

1/ Afskärande ledning i Storgatan och Väsbygatan	Kr. 26.397:-
2/ Pumphus /enl. närsluten ritning/	6.190:-
3/ Pumpar med motorer	5.310:-
4/ Elektr. ledningar och instrument jämte montering, hvarvid beräknats, att vattenverket betalar ledningarna till Oscars ochskt	9.250:-
5/ Igenläggning af kanalen /excl. den del som nu är beslutad/	180.000:-
6/ Rörnat	203.400:-
	Kr. 430.547:-

Oförutsedt 10 % 43.055:-

Tillsyn och kontroll 8 % 34.400:-

S:a Kr. 508.002:-

180

Höganäs 1 juni 1921.

328.000

26.397-		
6.190-		
5.310-		
9.250-		
177.147-		
	25% löp	44.286.75
		221.433.75
	af förutsett	
	10%	22.143.375
	Kostnad 8%	17.714.700
		339.909
		339.909

Protokoll fört vid sammanträde med Munici-
palnämnden i Höganäs, tisdagen den 26 juli
1921.

Närvarande: herrar Arnberg, Johnsson, Rosenkvist, Alfr.
Bengtsson, J. Wald, Persson, Ad. Andersson,
Fr. Hansson samt suppleanterna J. Rydström
och J. Glimstedt.

§ 1.

Nämnden beslöt enhälligt att hos de entreprenörer, med undan-
tag af Sk. Cementgjuteriet i Malmö, som vid utannonserandet af
igenläggning af kanalen inlämnade anbud, äfven införda anbud å
kulvertledning för stråkan Köpmansgatan - Nya Bilgatan, efter
✓ verkställd granskning af anbudena ingå till fullmäktige med an-
hållan, att de måtte bifalla nämndens förslag att äfvenledes i-
genlägga denna del af kanalen.

Enligt skrifvelse herr ordf. erhållit från Höganäsverken
hade dessa ej något att erinra emot ifrågavarande arbete.

§ 2.

Besluts enhälligt, att herr Ernst Larsson, då han tjänstgör
i brandsynen, t.v. skulle erhålla ett arvode af Kronor 15:- pr dag.

§ 3.

✓ När de brandslangar Kuntze & C:o i Stockholm levererat till
samhället voro bristfälliga beslöt nämnden att hos firman ifråga
begära leverans af nya felfria slangar. De defekta slangarna voro
redan returnerade till leverantören.

§ 4.

Skrifvelse från S.J. III distriktet angående förbättrade
förbindelser från och till Höganäs föredrogs.

§ 5.

Då Begaremäst. Appelgren vore villig att lämna samhället
ytterligare en bit af hörnet vid Bilgatan och Sundsgatan beslöt
nämnden enhälligt, att i nämnda hörn inflytta trottoaren, så att
gatan här blefve bredare.

Elyaborn & Co

27 juli 1921.

För den handelssamhället beslutar sig för att äfven
lägga kulvertledning i kanalen & sträckan Köpmargatan - Nya
Bilgatan. Äro vi villiga annulera den del af kontraktet af den
18/5 d.ä. som handlar om spänning c:a 70 af ofvannämnda sträc-
ka.

Anbudet skola vara inlämnade senast den 27 juli 1921.

Styrelsechefen

Protokoll fört vid sammanträde med
Municipalnämnden i Högåns, tisdagen
den 9 aug. 1921.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Johnsson,
Alfr. Bengtsson, J. Wald. Persson, Ad.
Andersson, Frits Hansson samt supplean-
terna J. Glimstedt och Aug. Wallin.

§ 1.

Företogs granskning af inkomna anbud å rörläggning af
kanalen äfven å sträckan Köpmangatan - Nya Bilgatan.

Följande hade inlämnat anbud:

Asfalt & Cementgjuteriet A. Ekberg.....Kronor 11.740:-
Byggnadsfirman Hjelm, Elgström & Co.....Kronor 16.500:-

Nämnden beslöt antaga herr Ekbergs anbud under förutsätt-
ning att han under tiden till nästa fullmäktigesammanträde den
10 aug. kunde skaffa borgen, som af nämnden kunde godkännas.

Nämnden föreslår fullmäktige att till detta arbete anslå
Kronor 10.000:- ur anslaget till jordar och tomter och resten
ur anslaget till nyanläggningar af kloakledningar.

§ 2.

Räkning från Vattenbyggnadsbyrån i Stockholm å Kr. 10.000:-
för utredning och förberedande förslag till vattenledning i sam-
hället föredrogs och godkändes. Besluts likvidera räkningen ge-
nom medel anslagna till stadsplaneregleringen. Räkning från sam-
ma firma å Kronor 400:- för yttrande angående kanalens igenlägg-
ning med kulvert besluts skulle godkännas af fullmäktige.

§ 3.

Vid reglering af gatan i hörnet af Köpmangatan och Sande-
torget kommer samhället att taga i anspråk tomt, som äges af
Disponent A.B. Andersson.

Nämnden beslöt också ordna denna fråga på så sätt, att sam-
hället ^{t.v.} får fritt disponera den del af herr Anderssons tomt, som
gränser i rak linje förbi hans packhus, från ingången till Sprit-
bolaget räknat, mot det, att herr Andersson i sin tur fritt dispo-
nerar del af samhällets tomt vid torget och att samhället flyttar
och event. bekostar nytt plank.

§ 7.

Nämndens förslag ang. reglering af hörnet vid Bryggeri- och Bruksgatorna bifölls enhälligt. För ändamålet analogo fullmäktige Kronor 500:-, att utgå ur anslaget till rep. och underhåll af gator.

§ 8.

Nämnden hade föreslagit fullmäktige att istället för spänning i kanalen mellan Köpmans- och Nya Silgät. borde läggas rörledning i likhet med den, som f.n. utlägges, under motivering, att arbetet med denna del af kanalen, om ^{endaast} spänningen verkställdes blefve med tiden ganska kostsamt.

Vidare hade nämnden från de firmor, som vid utannonserandet om entreprenaden inlämnat anbud, begärt nya sådana för ofvannämnda sträcka.

Följande firmor hade med anledning häraf inlämnat anbud:
Byggnadsfirman Hjalms. Elgström & C:o.....Kronor 16.500:-
Asfalt- & Cementgjuteriet, A. Ekberg.....Kronor 11.740:-

Nämnden hade vid sammanträde den 9 de förordat herr Ekbergs anbud, under förutsättning, att han kunde skaffa betryggande borgen. Då sådan emellertid ej kunnat erhållas hade nämnden ej sett sig istånd kunna hålla på herr Ekbergs anbud utan istället föreslagit fullmäktige att de måtte antaga firman Elgström & C:o anbud.

Efter en liflig diskussion beslöto fullmäktige, sedan herr Thomas Karlsson begärt votering, att med 21 röster mot 1 antaga firman Elgström & C:o anbud å Kronor 16.500:-. Härifrån frångår dock Kronor 3.000:- c:a, som anslagits för spänningsarbetet. Fullmäktige beslöto att kostnaden för ifrågakvarande arbete skulle tagas 10.000:- Kronor ur anslaget till "jorder och tomtar" och resten ur anslaget till "kloakledningar" samt uppdraga åt nämnden att igångsätta arbetet.

§ 9.

Den af Municipalfullmäktige den 28 augusti 1919 tillsatte
// § finansplanskommittén hade till fullmäktige inlämnat sitt beträk-
1. sa.

Protokoll fört vid sammanträde med Muni-
cipalnämnden i Högåsa, onsdagen den 10
augusti 1921.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Johnsson,
Alfr. Bengtsson, Ad. Andersson samt
suppleanterna Glimstedt och Wallin.

§ 1.

Vid sammanträde den 9 aug. hade nämnden förordat herr
A. Ekbergs anbud å rörledning i kanalen, under förutsättning
han kunde skaffa betryggande borgen. Sådan hade emellertid
herr Ekberg ej kunnat anskaffa och då nämnden ej vågade ut-
lämna arbetet till honom utan borgen såg sig nämnden tvungen
i stället förordade firman Elgström & C:o högre anbud.

§ 2.

Att jämte herr ordf. justera protokollat utsågos herrar
Rosenkvist och Bengtsson.

En fides:

Justeras
avfärdades
Alfr. Bengtsson *Rosenkvist*

Asfalt & Cementgjuteriet

A. Ekberg.

UTFÖR ALLA SLAG AF
CEMENTARBETEN SÄSOM:
TRAPPOR AF MOSAIK OCH
STÅLSLIPAD CEMENT.

GRUNDLÄGGNINGAR,
BETONHVALF
SAMT ALLA ARBETEN
HVARI CEMENT INGÅR,
ASFALTBELÄGGNING
OCH BESTRYKNINGAR,

GIPSARBETEN,
TRÄMASSEGOLF.



Höganäs den 1921

Till

Kommunalkamreren
Höganäs

Härmed får jag anhålla att
inhålla bestyrelsen i utdrag dels af
Municipalnämndens och dels af Muni-
cipalfullmäktiges protokoll. i vad angår
antagande af entreprenör för läggning
af kulvert ledning. i kanalen mellan
Hörmansgatan och nya Bilgatan.
Municipalfullmäktiges beslut torde åt-
följas af beräskningsvisioning äfvensom
intyg dagen för om beslutets kungörande.

Höganäs den 13 aug. 1921.

ASFALT & CEMENTGJUTERIET

A. Ekberg



1921-08-22 Bil karta HBS

4/ Underhandlingar inledas med Vattenfallsstyrelsen angående sänkning av priset för de kontrakterade kraftleveranserna i Trollhättan.

Överlåtelse
av gator och
torg till Hög-
åns Municipi-
palsamhälle.

§ 92.

Den vid Styrelsens sammanträde den 30 sistl. maj bordlagda frågan om Överlåtelse å Högåns Municipalsamhälle av vissa bolaget tillhöriga gator och torg i Högåns upptogs till förnyad behandling, sedan Överingeniör Sieurin verkställt en närmare utredning av ärendet samt uppgjort förslag till köpekontrakt med Municipalsamhället jämte karta, utvisande den gatu- och torgmark, som skulle överlåtas på samhället. /jfr. Bil. 8./

Bil. 8.

- 7 -

N:o 135.

Styrelsen ansåg det icke klokt att på föreslagna villkor redan nu på en gång fränhända bolaget samtliga ifrågavarande gatu- och torgmarker, men bemyndigade Överingeniör Sieurin att meddela Municipalsamhället, att bolaget i princip är villigt att, efter hand som det visar sig behövt och lämpligt, genom försäljning på samhället överlåta markerna ifråga till ett pris av Kr. 0,30 pr kvm. för de gatu- och torgmarker, som redan tagits i bruk /å kartan betecknade med rött/ samt Kr. 1:- pr kvm. för gatudelar, /å kartan betecknade med blått/ vilka begränsa sådana kvarter, där byggnadsverksamhet antagligen kommer att uppstå. Till att börja med skulle endast de marker överlåtas, som omedelbart behövas för omläggning av gator, iordningställande av kloaknät eller andra arbeten. Sedan uppgift över dessa marker lämnats av Municipalsamhället, skulle bolaget meddela, vilka gator och torg bolaget f.n. vore villigt att överlåta. Efter hand som sedermera ytterligare marker skulle behövas för gatuarbeten, skulle kontrakt där- om från fall till fall upprättas.

försäljning
"Asylen"
Högåns.

§ 93.

I enlighet med ett av Överingeniör Sieurin uppgjort förslag

/jfr. B.M. Bil. 9./ beslöts att den bolaget tillhöriga s.k. "Asylen"

Preliminärt förslag till kloaksystem för Höganäs.

Kostnaden torde ungefär belöpa sig till följande:

Avskärande ledning i Storgatan och Väsbygatan	
enligt Byggmästare Elgström	Kr. 20.890:--
Pumphus enligt ritning och Byggmästare Elgströms	
kalkyl	" 6.190:--
Pumpar med motorer	" 5.310:--
Elektriska ledningar och instrument jämte montering.	
Vi hava beräknat, att ^{Samlad} Vattenverket ^{hög} betalar likströms	
ledningen till Oscar schakt	" 8.200:--
Högspänningskabel från Gustaf Adolfs schakt till	
Oscars-linjen, c:a 800 m.	" 4.500:--
Röret ^{med högre vattennivå}	" 203.400:--
S:a Kr. 248.490:--	
Oförutsett 10 %	" 24.849:--
Tillägn och kontroll 8 %	" 19.879:20
S:a Kr. 293.218:20	
=====	

Höganäs den 16 september 1921.

20.890
 6.190
 5.310
 8.200
 4.500
 203.400

 248.490
 24.849
 19.879

 293.218

 293.218

och jordar.

Nämnden enades om att f.n. endast tillskrifva Bolaget att kontraktsförslag och karta emottagits samt att nämnden på grund af förslagens komplicerade natur önskade anlita sakkunnigutlåtande i frågan innan definitivt besked kunde lämnas.

§ 9.

Enades nämnden om att föreslå fullmäktige öfverklaga pröfningsnämndens beslut i hvad det afseende Högåns-Billesholms A.B. befrielse från municipalskatt å grufdriften samt att för fullmäktige föreslå det landfiskalen måtte få oräna med upprättandet af skrifvelsen till kammarrätten.

§ 10.

Från fullmäktige för nämndens utredning remitterade kommittéförelaget om kloakanläggningar som nödhjälpsarbete bordades till nästa sammanträde.

§ 11.

För att få uppkørseln från Nya Bilgatan så bred som möjligt å Sundstorget beslöt nämnden borttaga samtliga träd å torgets östra sida samt framdraga den under läggning varande trottoiren längre mot norr.

§ 12.

Beslöt nämnden till Snickaren Ivar Olsson försälja från Persson & Lundborgs konkurrensmassan inköpta mouldingmaskinen för Kronor 350:-.

§ 13.

Förfrågan om transmissionen med skifvor m.m., äfven denna inköpt af i förra § omnämnda konkurrensmassa, förelåg och beslöt nämnden, till en början utbjuda densamma till Kronor 1,000:-.

§ 14.

Förelag till kontrakt mellan samhället och Byggnadsfirman Hjalms. Elgström & C:o angående rörläggning i kanalen å sträckan Köpmangatan Nya Bilgatan godkändes och uppdrogs åt herr ordf. underteckna samma. Herrar Arnberg, Rosenkvist och Ax. Andersson, hvilka kontrollerat firmans tidigare rörläggningsarbete utsågos äfven som kontrollanter för nu ifrågasvarande anläggning.

§ 15.

Beslöts att ingen särskild syneman för af Elgström & C:o i kanalen utförd rörläggningsarbete skulle anlitas, utan godkändes kontrollanternas förskran om arbetets goda utförande och beskaffenhet.

Protokoll fört vid sammanträde med Municipal-
nämnden i Höganas, fredagen den 21 okt. 1921.

Närvarande: herrar E. Rosenkvist, ordf., Ax.Andersson, Alfr.
Bengtsson, J.Wald. Persson, Ad.Andersson, R.
Sandell, Fr.Hansson samt suppleanten Aug.
Wellin.

§ 1.

Granskning af restlängden efter årets andra uppbörd företogs och
beslöt nämnden enhälligt föreslå fullmäktige afskrifva 990 Axel Rosen-
grens skatt å Kronor 26:-.

Öfriga beloppet enligt restlängden Kronor 2,779:51 föreslår nämnden
fullmäktige måtte besluta till vederbörlig indriftning enligt lag.

§ 2.

Beslöt nämnden inköpa 10 st. större och 12 st. mindre brunnstäck-
ningar.

§ 3.

Följande skrifvelse, som ankommit från Öfvering. K.Sieurin, före-
drogs:

"Betr. samhällets event. inköp af bolagets gatumark. Med anledning
af Edert Brede af den 7 de ber jag få hänvisa till mitt samtal med herr
Elof Rosenkvist i ifrågavarande angelägenhet. Af detta samtal torde hafva
framgått, att de till Fabrikör Arnberg öfverlämnade handlingarna icke in-
nehålla något slutgiltigt förslag från bolagets sida. Detta så mycket mindre
som saken ännu icke behandlats af bolagets styrelse."

Skrifvelsen lades till handlingarna.

§ 4.

Beslöt nämnden för brandstationens iordningställande inköpa erforder-
ligt trä i dimensioner, som ej finnas tillgängliga af det virke, hvilket
uppatått genom rifning af fabriken tillhörande f.d. Persson & Lundaborgs
fastigheten.

§ 5.

Beslöts att flyttningen af lampen i hörnet vid Köpmans- och Kunge-
gat. t.v. ej skulle utföras.

§ 6.

Att jämte herr ordf. Justera protokollet utsågos herrar Sandell och
Ad. Andersson.

In fidas:

Ad. Andersson
Fr. Hansson

Till Kommunalfullmäktige i Höganäs.

På grund av annat uppdrag förhindrad närvara å fullmäktigesammanträdet den 24 dennes vilket hinder härmed anmäles, och sålunda förhindrad att muntligen framföra mina synpunkter rörande kommittéföreläggelsen om igångsättande av kloakarbete samt nödhjälpsarbete, tillåter jag mig härmed skriftligen framföra samma.

Kommunalnämnden, som av senaste fullmäktigesammanträdet fick i uppdrag ytterligare utreda kommittéföreläggelsen, har ej gjort den ringaste ansats till utredning, utan har bara kategoriskt förklarat att föreläggelsen är för dyrbart för att våga sig på. Det är att 300000 kr är mycket gångrar, men det är dock inte mer än omkring hälften av vad kommunala mellanskolan kostar och inte dubbelt av vad äldre-damshemmet kostar och det är ändå långt flera av samhällsmedlemmarna som få nytta av samhälls ordentliga dränering, än de som få gagn av både kommunala mellanskolan och äldre-damshemmet tillsammans, och kommer därför att genom dränering enligt kommittéföreläggelsen, att arbetslösheten skulle i avsevärd grad nedbringas. Om nu så lyckligt vare att arbetslösheten en vacker dag av sig självt upphörde, så är det ju inte alls nödvändigt fortsätta arbetet i en följd tills det är färdigt, utan kan detta utan fara avbrytas nästan vid vilken tidpunkt som helst. Viktigast är att de arbeten som skola utföras, redan från början bli gjorda efter en på förhand bestämd plan och på ett sådant sätt att det blir berättigat för framtiden, och hittills finnes ingen annan dyg. plan än den av kommittén

föreslagna. Inom municipalnämnden har man resonerat om att om- och ev. nylägga bloker i Fivolvången, och detta utan att den ringaste undersökning om möjligheterna här för. Här lycks man inte bry sig om sparsamhets- eller klokhetssynpunkter, utan här synes man bara fasthålla vid en förtfattad mening, att förslaget är tillkommit för att dränera bolagets åkerjordar, och därför att bolaget skulle få nytta därav, så skall man, liksom Näsby församling på sin tid i fråga om församlingsupp-
görelsen, bara säga nej, utan att kunna eller vilja framlägga klara fakta för sitt nej.

Såm ansvariga samhällsmedlemmar få vi lov att se på en sak sådan den verkligen är, oavsett om den eller den har gagnat av dess genomförande, och inte så dan som en eller annan mer eller mindre lyckad samhällsreformator vill inbilla folk att den är. Prätt skall vara rätt.

I anledning av vad jag sålunda anført vill jag härmed li de arbetelösa namn vädja till alla borgerliga medborgare emellan och synnerligast inom fullmäktige att nu besluta i enlighet med majoritetens förslag vid förra sammanträdet.

Högholmingsfueri

Höganäs den 22 oktober 1921

Elof Rosenkvist

Avvägning av vattenytan i kanalen den 2/10 1921 kl. 11.30 f.m.

(Anv.)

Vattenståndet i hamnen var då + 1.30 m. över m.v.y.

Maximivattenhöjden under stormen var + 2.00 m. över m.v.y.

	<u>Brons höjd:</u>	<u>Vattenstånd:</u>
N:o 4 Kocks bro	+ 2.82	+ 1.42
" 5 Hambergs bro	+ 1.85	+ 1.37
" 6 Tivolibron	+ 2.37	+ 1.45
" 7 Aug. Nilssons bro	+ 2.05	+ 1.30
" 8 Vid kyrkan	+ 2.87	+ 1.12

Vid normalt vatten är vattennivån i kanalen följande:

Kocks bro	+ 0.5
Hambergs bro	+ 0.47
Tivolibron	+ 0.68
Aug. Nilssons bro	+ 0.77
Vid kyrkan	+ 0.72

Protokoll fört vid sammanträde med Municipal-
styrelsen i Högåns, onsdagen den 23 nov. 1921.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Johnson, Ax.
Andersson, Alfr. Bengtsson, J.W. Persson,
Ad. Andersson, R. Sandell samt supplenten
J. Glimstedt.

§ 1.

På grund af herr ordf. förhinder att närvara vid sammanträdet,
välles herr Arnberg att leda förhandlingarna.

§ 2.

✓ Beslöt styrelsen hos Högåns-Billesholms A.B. beställa elektr. be-
lysningsinstallation i brandstationen enligt inlämnat anbud slutande
på en summa af Kronor 265:-.

§ 3.

Å värmeledningsinstallationen i brandstationen hade herr Carl
Persson i Viken inlämnat anbud, slutande på Kronor 1,150:-. Styrelsen
ansåg emellertid detta vara för högt och beslöt göra förfrågan äfven
hos Högåns-Billesholms A.B. samt uppdrog åt Kammaren beställa arbetet
hos den, hvilkens anbud vore lägst.

§ 4.

Beslöt styrelsen infordra anbud från herr Bror K. Nihlberg på fä-
ljande ytterligare arbeten i brandstationen:
Anordning af tvänne ventiler, iordningställande af skorstenen samt an-
läggning af cementgolf, där så ej finnes.

§ 5.

Beslöt inköps div. ersättningsmaterial till brandslangarna för
en summa af ca Kronor 80:-.

§ 6.

Beslöt att de extra arbeten, som elitbrandkårerna medlemmar utföra
för brandkårens räkning, finge debiteras extra.

§ 7.

Beslöt styrelsen medgifva Högåns-Billesholms A.B. rätt att t.v.
fylla den del af kanalen, som ligger mellan Köpmans- och Strandgat.,
med aska.

K A L K Y L .

Avskärande ledning	Kr. 20.890:--
Pumphus	" 6.190:--
Pumpar med motorer	" 5.310:--
Elektriska ledningar, instrument m.m.	" 12.700:--
	<u>Kr. 45.090:--</u>
25 % lägre på grund av tidsläget	" 11.272:--
	<u>Kr. 33.818:--</u>
Ofrutsett 10 %	" 3.382:--
Tillsyn och kontroll 8 %	" 2.605:--
	<u>S:a Kr. 39.805:--</u>

Rörnätet kostar komplett c:a 180.000:-- kronor; frändrages om det öster om Statens Järnvägar samt hittills obebodda områden, blir kostnaden för rörnätet ^{ca} Kr. 48.000:--

Kanalens igenläggande går f.n. till c:a Kr. ^{135.000:--} 140.000:--.

Årskostnaden för pumpstationen, d.v.s. för kraft, tillsyn, olje reparationer m.m., torde f.n. belöpa sig till c:a Kr. 3.725:-- per år. Sedan hela rörnätet en gång blivit färdigt, alltså efter utbyggandet av av nätet öster om S.J. (K. Anderssons egendom), bliva högsta kostnaderna alltså vid full belastning av pumparne dygnet om, c:a Kr. 7.000:-- per år. Även i detta fall bliva kostnaderna säkerligen mindre, i det man måste räkna med mindre vattenmängd vissa tider av året och ovanstående siffra är maximikostnaden.

Högenås den 16/2 1922.

räddlig och därför föreslagit fullmäktige allenaat höja lönerna härmed och detta under förutsättning, att inga extra räkningar å slagtorkning, puts af sprutan etc. finge förekomma.

Fullmäktige beslöte enhälligt enligt styrelsens förslag, och utgör således lönen 1922 för elitbrandkårens medlemmar Kronor 250:- pr man.

§ 8.

I skrifvelse af den 22/12 1921 hade herrar Alfr. Bengtsson och Axel Andersson föreslagit fullmäktige uppsättande af skyddsaur och pumpverk vid kanalens utlopp på det att vattnet i denna vid enormt högt vattenstånd och storm ej skulle gå tillbaka i ledningarna, och yrkat på att fullmäktige måtte anslå medel till utredning af frågan af sakkunnig person.

4/. Nämnden, som behandlat ärendet, hade enhälligt föreslagit fullmäktige anslå medel till den begärda utredningen och ansett statens landbruksingeniör vara lämplig göra en sådan utredning.

Efter en längre diskussion, därvid äfven den gamla frågan om djupdränering af samhället framkom, beslöte fullmäktige remittera ärendet till nämnden, hvilken i samråd med kommunalnämnden skyndsammast möjligt skulle låta utreda dessa frågor, såväl den nu föreliggande som den om djupdräneringen.

Fullmäktige beslöte vidare, att nämnderna på basis af dessa utredningar måtte begära största möjliga statsunderstöd för utförande af något af de arbeten hvarom utredningarna handla samt utse lämpliga personer, hvilka genom personlig uppvaktning ^{hos regeringen och arbetslöshetskommissionen} skulle hafva att ån ytterligare framhålla nödvändigheten af statsmedel för nödhjälpsarbeten inom vårt samhälle.

§ 9.

Från Höganäs-Billesholms A.B. förelägo 4 st. köpebref och en öfverlåtelsehandling å gatumark.

5/. Nämnden, som granskat köpebrefven, hade föreslagit fullmäktige godkänna dessa med ändringar enligt följande:

1/. Köpebref å afstyckning från hamnen 100/1728 mtl N:o 1 Hultabo och 3/16 mtl N:o 1 Tjörred godkännes utan erinran.

2/. I köpebref å afstyckning från hamnen 5/16 mtl N:o 5 Tjörred, 3/8 mtl N:o 2 Hultabo, 1/4 mtl N:o 3 Hultabo, 1/8 mtl N:o 3 Tjörred, 5/2800 mtl N:o 4 Tjörred ersättes ordet "gälder" med "utskyller".

Till Höglands Municipalsamhälle.

Med återställande av till mig översända handlingar och kartor angående ett av Civilingenjör Ivar Wendt upprättat förberedande förelag till avloppsplaner för Höglands municipalsamhälle, får jag, efter teget del av dessa handlingar och kartor, angående de till mig för besvarande framställda trenne frågorna svara detta

Utlåtande.

Den till mig framställda första frågan har följande lydelse:

"Kan det anses nödvändigt för tillfredsställande lösning av kloak-systemet i Södra delen av samhället jämte kanalens igenläggning att djupdränering och pumpstation i huvudsaklig överensstämmelse med Wendts förelag utöfas och kan i detta fall/abnormt högt vattenstånd i havet och samtidigt stark nederbörd full tryckhet vinnas för att icke överöversvämning vid Brorsbacke inträffar, utan att samtidigt en pumpstation jämte avtättningsluckor anläggas vid utloppet i havet?"

Beträffande första delen av denna fråga, så kan jag härå svara ett bestämt "ja".

Å till förelaget hörande pl. 3 har jag med rätt insatt dels den föreslagna kulvertens höjdläge över havets n.v.y. och dels höjdlägena för en del därifrån gående gendiken till de olika kvarteren för spill- och dräneringsvattnet under förutsättning att de komma att utläggas med samma fall, som vid den föreslagna djupdräneringen, vilket fall jag anser absolut nödvändigt.

De nämnda siffrorna inom parentes ange gendikernas djup under markytan.

Av dessa siffror framgår att spill- och dräneringsledningar från Södra området endast i så fall få ett djup av 0,35-1.1 met. under markytan, vilket måste anses för ringa för att på ett tillfredsställande sätt kunna ordna områdets avlopp för spill- och dräneringsvattnet.

Jag får därför givetvis ansluta mig till Ing. Wendts förelag alt. 2. I så fall spill- och dräneringsvattnet självrinner genom slutna ledningar till en pumpstation, varifrån det uppföras till en kulvert, som går ned till havet.

Beträffande däremot andra delen av denna fråga, så kan nog ej full trygghet vinnas för översvämning vid exceptionellt högt vattenstånd och samtidig stark öderbörd om spill- och dräneringsvattnet jämte ytvattnet och gruvvattnet skall avledas i slutna ledning.

Den vid dessa exceptionella förhållanden blivande vattenytan har jag å pl. 1 insatt med en röd streckad linje, som visar att vid dessa tillfällen en översvämning av den sänkaste delen av området kan ske.

För att vara fullt trygg för dessa möjliga översvämningar, är det därför nödigt, att ett pumpverk anordnas med en kapacitet av enligt uträkningar nödiga 1480 l/sek.

Detta pumpverk anser jag dock ej bör förläggas vid havet utan där den för djupdräneringen tänkta pumpstationen förlagts vid Amiralsgatan eller hellre vid Grevgatan eller Järnväggsgatan, så att all mark öster därom kan genom huvudledningens avstängande skyddas för översvämningar vid dessa exceptionella vattenförhållanden.

Om pumpverket skulle förläggas vid havet, kan ej utan stora svårigheter dit ledas djupdräneringsvattnet, som ovillkorligen förr eller senare måste avledas genom pumpning.

Fråga nr 2 lyder:

"Skulle icke kloaksystemet i ovannämnda område kunna bli tillfredsställande läst vid igenläggandet av kanalen utan djupdränering och pumpstation vid Brorsbacke, men för övrigt enligt Wendtaks förslaget, som möjliggör en sänkning av nu liggande kloakledningar med 50 å 60 cm och med anläggande av pumpstation jämte avstängningsluckor vid utloppet i sjön?"

Enligt vad förut påpekats kan icke kloaksystemet bli tillfredsställande läst utan djupdränering och bör pumpstationen anläggas antingen vid Amiralsgatan, Greve- eller Järnväggsgatan.

Fråga nr 3.

"Om det skulle visa sig nödvändigt med djupdränering och pumpstation vid Brorsbacke bör väl igenläggning av kanalen först företagas?"

Till svar å denna fråga vill jag framhålla, att utloppet från pumpstationen jämte utloppet först bör anordnas, varefter sedan täckning av den stora avloppskanalen kan ske från pumpstationen till gruvvattenintaget vid hotellet helst jämsides med djupdränering.

Skulle djupdränering verkställas, anser jag, att kulvertled-

ningen ovillkorligen bör utdragas i enlighet med Ing. Wendts förslag till O.

Av vad sålunda av tillgängliga handlingar och kartor kunnat utrönas, får jag tillstyrka att Civilingeniör Wendts förslag alt. II B måtte komma till utförande men med anordnande av en pumpstation i enlighet med alt. II C vare sig vid Amiralsgatan eller hellre vid Greve- eller Järnväggsgatan och med avlopp från denna med en 1.2 met. kulvert till havet vid O samt med täckt avloppsledning för yt- och gruvvattnet därovan till gruvintaget vid hotellet i enlighet med alt. I. Endast spill- och dräneringsvattnet bör ständigt pumpas, varemot yt- och gruvvattnet endast vid exceptionella tillfällen, varförⁱ/avloppsledningen vid pumpen bör anbringas en avstängningslucka.

Kulvertledningen bör helst utdragas till O.

Beträffande driftkostnaden är den av Ing. Wendt för alt. II B upptagen till cirka 4.000:-- kronor per år.

Vad pumpningskostnaden vid exceptionella vattenförhållanden av yt- gruv- och spillvatten kan uppgå till är den ej möjlig att beräkna - det beror ju på huru många dagar pumpen behöver vara i gång.

Jag har uppgjort ett provisionellt kostnadsförslag för fullbordandet av den täckta avloppsledningen från där den redan lagda rörledningen slutar vid 520 till gruvvattenintaget vid hotellet enligt alt. I men med pumpstation för pumpning vid exceptionellt högt vattenstånd och nederbörd med pumpstationen förlagd antingen vid Amiral-, Greve- eller Järnväggsgatan alt. III a, b och c beräknat efter nuvarande priser samt även alt. IV a, b, och c, för täckt ledning av avloppsdiket från O - gruvvattenintaget vid hotellet för pumpning av spill- och dräneringsvatten samt vid exceptionellt högt vattenstånd yt- och gruvvattnet med pumpstationen förlagd på ovan beskrivna ställen enligt Ing. Wendts förslag alt. 1, 2b och 2c, vilka bifogas härneda.

Lund den 21/3 1922.

Ernst Berggren
(sign.)

Kostnadsförslag A kloskladning i Tivolivägen och Rågnäs Övre
enligt Ingeniör Wendts förslag, Bl. 3.

	pris:	Materialier:	Arbetskronor:
35 m. 12"-Förledning 31m.	6:--	210:--	
2.306 " 9" " "	4:20	9.785:--	
475 " 6" " "	3:50	1.188:--	
228 " 15" " " för brunnar	12:20	2.781:--	
84 st. nedstigningsbrunnar	35:--	2.940:--	
42 " 12" " " igenfyllnad 12"-Förledning	32:--	1.344:--	
76 " brunnabetsäckningar 9"-12"	21:--	1.596:--	
42 " " " " 6"-12"	38:--	2.436:--	
Diverse materialier av gruppar 16 st. 12"	18:--	1.375:--	
Grävning, läggning & igenfyllnad 35 m. 12"	4:25		1.780:--
" " " " 2306m. 9"	3:65		8.450:--
" " " " 475 " 6"	3:15		1.512:--
Grävning och sättning av brunnar 76 st. 12:--			915:--
" " " " 42 " 12:--			760:--
Transporter			825:--
Tillkoppling av rännstensbrunnar			600:--
Efterläggning av gata m.m.			2.909:--
	6:8 Kronor:	22.655:--	16.122:--

Materialier: 23.655:-- + 15 % = Kr. 27.202:--

Arbetslöner: 16.122:-- + 16 " " 18.520:--

Kronor: 39.777;-- Kronor: 45.732;--

Höganäs den 21/2-22.

Kostnadsberäkning å kloakledning i Storgatan och Väsbygatan från
pumpstation i kvarteret Kaktus till Kyrkogårdsgatan.

	Å- pris:	Materialier:	Arbets- löner:
710 m. 12" rörledning	6:--	4.260:--	
180 " 9" " "	4:20	756:--	
42 st. cementrör 90 c/m dim.	35:--	1.470:--	
16 " " " " , koniska	32:--	512:--	
16 " brunnstäckningar	58:--	928:--	
Cement för brunnar m.m.		750:--	
180 m. 6"-rörledning	2:30	414:--	
Grävning, läggning & igenfyllnad 12"-710 m.	6:25		4.437:50
" " " " 9"-180	5:50		990:--
" " " " 6"-180	5:--		900:--
Grävning och sättning av brunnar 16 st.	18:--		288:--
Efterläggning av gata 290 m.	2:--		1.780:--
Skärv för lagning av gata	4:--	2.760:--	
	3:a Kronor:	11.850:--	8.395:50

Materialier: 11.850:-- + 15 % = Kr. 13.629:--

Arbetslöner: 8.395:50 + 15 % = " 9.613:--

Kronor: 20.245:50 Kronor: 23.242:--

Höganäs den 21/2-22.

Kostnadsberäkning å läggning av 1 m. kulvertledning i

gruvkanalen, längd 770 m.

	Pris:	Materialier:	Arbets- löner:	Skjutrar:
770 m. kulvert 100 m/m godstjocklek,				
armering 4 st. 9 m/m järnringar.				
Blandning 1-3-3. Blandning 1-3-3.				
Åtgär 247 m ³ betong =	8:25	1.856:25		
1.211 säckar cement	5:25	6.357:75		
356 ton fin makadam	7:50	2.670:--		
220 " grus, endast skjutarlön				960:--
10.420 lm. 9 m/m p för armering med 4 ringar i varje rör = 5.236 kg.	0:22	1.151:92		
Transport för rör från stampningsplats till läggningsplats				1.540:--
Arbetslöner för stampning av rören				9.160:--
Maskiner för betonblandning, elektr. kraft		400:--		
Läggning av rören inberäknat grävning				11.240:--
Formkostnader jämte brätten		550:--		
1.600 lm. 2 x 4" plank för bottenläggning = 320 kubfot.	2:--	640:--		
Sidogjutning vid rören. Åtgär 0.5 m ³ betong per rör, blandning 1-6-8. 385 m ³ betong =	5:25	478:75		
910 säckar cement	5:25	4.777:--		
462 ton grov makadam (av samhällets)		1.627:--	1.627:--	
247 " grus				1041:--
Arbetslön för läggning av denna betong				3.470:--
Materialier för fördämningar m.m.		300:--		
Arbeten med fördämningar o.dyl.				850:--
Hyra för elektrisk pump, kraft o.d.		800:--		
Fyllning av kanalen				7.400:-- 8000:--
	Kronor:	19.273:67	35.227:--	10001:--

Sammanlagt:

Materialier:	Kr. 19.273:67
Arbetslöner:	" 35.227:--
Skjutrar	" 10.001:--
Oförutsett jämte tillägg o.d.	" 12.990:--

S:a Kronor:- 76.561:67

Höganäs den 21-3-22.

Kostnadsberäkning & läggning av 750 m/m kulvertledning i
gruvkanalen, längd 165 m.

	Arbets- pris:	Materialier:	Löner:	Skjutear:
165 lm. kulvert 90cm/m godstjocklek, armering 4 st. järnringer				
Åtgär 36 m ³ betong, blandning 1-3-3. =				
201 säckar cement	5:25	1.055:25		
50 ton fin makadam	7:50	375:--		
45 " grus, endast skjutear	3:--			135:--
694 lm. 8 m/m ø järn = 618 kg.	0:22	135:96		
Transport för rören från stampnings- platsen till läggningsplatsen			350:--	
Arbetslöner för stampning av rören			1.650:--	
Maskin för betonblandning, elektrisk kraft		125:--		
Läggning av rören inräknat grävning			7.300:--	
Förkostnader		375:--		
350 lm. 2 x 4" plank för bottenläggning = 70 kb.fot.	2:--	140:--		
Bidragjätning vid rören, 40 m ³ betong, blandning 1-5-8.				
95 säckar cement	5:25	498:75		
48 ton grov makadam (samballets)		168:--	168:--	
37 " grus, endast skjutear				111:--
Arbetslöner för läggning av denna betong			350:--	
Materialier till fördämningar o.d.		125:--		
Hyra för pump, elektr. kraft o.d.		210:--		
Kronor:	3.107:96	9.648:--	249:--	

Sammandrag:

Materialier	Kr. 3.107:96
Arbetslöner	" 9.648:--
Skjutear	" 249:--
Offrutsett jämte tilläyn o.d.	" 2.640:--
	S:a Kr. 15.644:96
1 m. delen 770 lm.	" 76.561:67
	S:a Kronor: 92.406:63

Höganäs den 21-2-22.

Beräkning av iståndsättandet (byggandet) av väg å
kanalområdet.

	<u>Material:</u>	<u>Arbetslöner</u>
Beräkning å 1 m ² vägyta.		
Planering		Kr. 0:50
0.2 m ³ storskrav	Kr. 1:10	
Läggning av d:o		" 0:75
0.15 m ³ grov makadam	" 0:90	" 0:90
Påläggning med skjuts	" 0:95	" 0:95
200 kg. krossgrus	" 1:50	
Arbetslön med jämning, vältning o.d.		" 2:--
	<u>S:a Kr. 4:45</u>	<u>Kr. 5:10</u>
		<u>= Kr. 9:55.</u>

Då området utgör c:a 10.000 m² skulle kostnaden alltså bli:

Materialier	Kr. 44.500:--
Arbetslöner	<u>" 51.000:--</u>
S:a	<u>Kr. 95.500:--</u>

Höganäs den 21/2-22.

Sammandrag av kostnadsförslag för diverse rörlednings- och gatuarbeten

i HÖGANÄS.

	Materialier:	Arbets- löner:	Skjutsar:
och Höganäs Övre			
Kloakledning i Tivolivägen/enligt			
Ingeniör Wendts förslag pl. 3.	27.202:--	18.530:--	
Avskärande kloakledning i Stor- och			
Väsbygatorna från Kv. Kaktus till			
Kyrkogårdsgatan	13.629:--	9.613:--	
Pumphus	4.372:--	1.818:--	
Kulvertledning i kanalen av 1 m.			
kulverter 770 m. lång	25.273:67	41.287:--	10.001:--
Kulvertledning i kanalen 750 m/m kulvert			
165 m. långd	4.427:96	11.170:--	249:--
Gatubyggnadsarbeten å kanalområdet c:a			
10.000 m ³	44.500:--	51.000:--	
S:a Kronor:	119.404:63	133.418:--	10.250:--

Sammandrag:

Materialier:	Kr. 119.404:63
Arbetslöner:	" 133.418:--
Skjutsar:	" 10.250:--

Kronor: 263.072:63

Härtill kommer kostnaden för pumpar, med motorer, elektriska ledningar, instrument etc., vilka tillsammans beräknas uppgå till c:a
Kr. 13.000:--

Höganäs den 21/2 1922.

beslutade reduktionen av pensionstilläggen, men hemställde han, att Styrelsen ville låta densamma träda i kraft först den 1 april i stället för den 1 mars, såsom tidigare beslutats.

V.D.'s framställning godkändes.

Överlämnande
av gator och
torg till Hög-
gans Försam-
ling.

§ 25.

Under återopande av Styrelsens beslut att på vissa villkor till Högans Församling överlämna vissa gator och torg /jfr. § 92,

- 4 -

N:o 138.

p. rot. nr 135/ meddelade V.D., att Församlingen icke kunnat förmås att godkänna det av bolaget uppgjorda förslaget till överlåtelsekontrakt, mot vars olika bestämmelser och villkor en del invändningar blivit gjorda, vilka av bolaget icke kunde accepteras.

Med anledning härav beslöt Styrelsen, att för närvarande icke någon av ifrågavarande gatu- och torgmarker skulle överlämnas till Högans Församling.

Pension till
Förvaltare
Scharffen-
bergs änka.

§ 26.

Bemyndigades V.D. att bevilja änkan efter f. Jordbruksförvalteren i Högans J. Scharffenberg en pension av Kr. 1.250:-

Protokoll fört vid sammanträde med Husei-
palmskåden i Högensås, torsdagen den 9 mars
1928.

Närvarande: herrar Arnberg, Johnsen, A. Andersson, Alfr.
Bengtsson, J. W. Persson, R. Santell, Ad. Anders-
son, Fritz Hansen och suppleanten J. Glimstedt.

§ 1.

Redogjorde herr ordf. för besöket i Stockholm angående begäran om
statsbidrag till nödhjälpsarbeten. Af redogörelsen framgick, att såväl
arbetslöshetskommisionen som de ministrar, hvilka besökte ställt sig
synnerligen välvilliga till samhällets anhållan och meddelat, att i re-
gel 40% af sådana arbetens arbetskostnader brukade lämnas såsom hjälp,
men hade det förekommit och ansetts öfverflödigt, att större bidrag kunde er-
hållas.

Med anledning af att samhället således har utöfkat erhålla stats-
hjälp till nödhjälpsarbeten, som tänkte utföras, nämligen kloaksystemets
förbättringsplan och kanalens igenläggning m.m., beslöt nämnden t.v.
uppgjorda med gatuarbetena i Hivollivången och samhället sannolikt skul-
le kunna erhålla Högensåsbolagets tillåtelse omföra kloakledningarna
därviddes i enlighet med af Byggnadsstyrelsen uppgjort förslag, i syn-
nerhet som, såsom ofvan nämnts, utöfkat finnes ett erhålla statsbidrag till
bl.a. kanalens igenläggning.

Uppträdde åt herr ordf., att så snart landtbruksingenjörerna tillåtelse
erhållit, hos Direktör Beskow förhöra sig om Bolagets ståndpunkt till
frågan om dessa ledningars omläggning.

Därefter beslöt nämnden sammanträde öfverflyttat förelägga följande förslag
för behandling.

§ 2.

Med anledning af Polis Högensås anmärkning å gatan mellan Hultabesko-
lan och Ing. Högensås bestod beslöt nämnden därviddes anlägga gångbana,
hvilket arbete skulle utföras af nödhjälpsarbetare.

§ 3.

Ivar Nilsson m.fl., husägare vid Thorngatan och Segerigatans norra
del, hade i skriftligt anhållit om nedläggning af aflöpsledning därviddes
samt f.d. förbättringsplan af gatorna.

Nämnden, insesende det berättigade i deras anhållan, beslöt uppdraga
åt Byggnadsstyrelsen att omedelbart företaga nödig afvägning och

Preliminärt kostnadsförslag för fullbordandet av den täckta avloppsledningen från där den redan lagda rörledningen slutar vid 520 till gruvintaget vid hotellet enl. alt. I med pumpstation för pumpning vid exceptionellt högvatten och nederbörd, förlagd vid Amirals-, Greve- eller Järnvägs-gatan, alt. III, a, b, c beräknat efter nuvarande priser.

Alt. III a.

Pumpstation förlagd vid Amiralsgatan.

Rördimensionerna hava beräknats till:

Mellan avvägningsspunkt	200-900	1.2 met. rör med ett fall av 0.7:1000
"	900-1200	1.0 " " " " " 1.0:1000
"	1200-1600	0.75 " " " " " 1.0:1000

Kostnader:

320 met. 1.2 met. ledning redan utförd.

Inköp av 380 met. 1.2 met. rör å Kr. 60:--	22,800:--	
Grävning 380 " " " 4:50	1,710:--	
Plankläggning 380 " " " 1:--	380:--	
Rörens läggning 380 " " " 13:50	5,130:--	
" fogning med cement 380 met. å 1:--	380:--	
" hjälning med befintl. jordmassa 380 m.å 0:50	190:--	30,590:--
Inköp av 300 met. 1.0 met. rör å Kr. 50:--	15,000:--	
Grävning 450 kbm. " " 3:--	1,350:--	
Plankläggning 300 met. " " 1:--	300:--	
Rörens läggning 300 " " " 8:--	2,400:--	
" fogning med cement 300 m. " 1:--	300:--	
" hjälning med befintl. jordmassa 300 m.å 0:50	150:--	19,600:--
Inköp av 220 met. 0.75 met. rör å Kr. 30:--	6,600:--	
Grävning 220 kbm. " " 2:--	440:--	
Plankläggning 220 met. " " 1:--	220:--	
Rörens läggning 220 met. " " 6:--	1,320:--	
" fogning 220 " " " 1:--	220:--	
" hjälning 220 " " " 0:50	110:--	8,910:--
Inköp av 180 met. 0.75 met. rör " " 30:--	5,400:--	
Grävning 180 " " " 12:--	2,160:--	
Späntning 180 " " " 25:--	4,500:--	
Trpt.:	12,060:--	59,000:--

	Trpt.:	12,060:--	59,000:--
Plankläggning 180 met.	å Kr. 1:--	180:--	
Rörens läggning 180 met.	" " 6:--	1,080:--	
" fogning 180 "	" " 1:--	180:--	
" höljning 180 "	" " 2:--	360:--	13,860:--
Brunnar 14 st.	" " 250:--	3,500:--	
" 5 "	" " 350:--	1,750:--	5,250:--
Pumpstation, byggnaden			40,000:--
Pump, 1 st.	" " 28,000:--	28,000:--	
" 1 "	" " 15,000:--	15,000:--	
rörledningar och ventiler		19,000:--	
galler, travers m.m.		6,000:--	68,000:--
	Summa Kronor:	186,110:--	

Alt. III b.

Pumpstationen förlagd vid Grevsgatan.

Rördimensionerna hava beräknats till:

Mellan avvä-gningspunkt 200-680	1.2 met. rör med ett fall av 0.7:1000
" " 680-1200	1.0 " " " " " 1.0:1000
" " 1200-1600	0.75 " " " " " 1.0:1000

320 met. 1.2 met. ledning redan utförd.

Inköp av 180 met. 1.2 met. rör	å Kr. 60:--	9,600:--	
Grävning 160 "	" " 4:50	720:--	
Plankläggning 160 met.	" " 1:--	160:--	
Rörens läggning 160 met.	" " 13:50	2,160:--	
" fogning 160 "	" " 1:--	160:--	
" höljning 160 "	" " 0:50	80:--	12,880:--
Inköp av 520 met. 1.0 met. rör	" " 50:--	26,000:--	
Grävning 520 "	" " 4:50	2,540:--	
Plankläggning 520 met.	" " 1:--	520:--	
Rörens läggning 520 met.	" " 8:--	4,160:--	
" fogning 520 "	" " 1:--	520:--	
" höljning 520 "	" " 0:50	260:--	33,800:--
220 met. 0.75 met. rör, färdigt arbete			8,910:--
180 " 0.75 " " " "			13,680:--
brunnar			5,250:--
Pumpstation, byggnaden			45,000:--
Pump, rörledningar, ventiler, galler, travers m.m.			68,000:--

Summa Kronor: 187,520:--

Alt. III c.

Pumpstationen förlagd vid Järnväggsgatan.

Rördimensionerna hava beräknats till:

Mellan avvägningsspunkt	200-520	1.2 met. rör med fall av	0.7:1000
"	"	520-1200	1.0 " " " " 1.0:1000
"	"	1200-1600	0.75 " " " " 1.0:1000

320 met. 1.2 met. ledning redan utförd.

Inköp av 680 met. 1.0 met. rör	å Kr.	50:--	34,000:--
Grävning 680 "	" "	4:50	3,060:--
Plankläggning 680 met.	" "	1:--	680:--
Rörens läggning 680 met.	" "	8:--	5,440:--
" fogning med cement 680 m.	" "	1:--	680:--
" höljning 680 " " "	0:50	340:--	44,200:--
220 met. 0.75 met. rör, färdigt arbete			8,910:--
180 " 0.75 " " " "			13,680:--
Brunnar			5,250:--
Pumpstation, byggnaden			45,000:--
Pump, rörledningar, ventiler, galler travers m.m.			68,000:--
Summa Kronor:			185,040:--

Preliminärt kostnadsförslag för tåkt ledning av avloppsdiket från 0 till gravintaget vid hotellet med pumpstation vid exceptionellt hög-vatten och nederbörd, förlagd vid Amirals-, Greve- eller Järnvägs-gatan jämte djupdränring enligt Ing. Wendts förslag alt. 1, 2B och 2C.

Alt. IV a.

Pumpstationen förlagd vid Amiralsgatan.

Rördimensionerna hava beräknats till:

Mellan avvigningspunkt 0-900, 1.2 met. rör med fall av 0.7:1000		
" " 900-1200 1.0 " " " " "	1.0:1000	
" " 1200-1600 0.75 " " " " "	1.0:1000	
320 met. 1.2 met. ledning redan utförd,		
1.2 met. ledning, färdigt arbete, lm. 580 à 175:--	101.500:--	
1.0 " " " " " 300 " 125:--	37.500:--	
0.75 " " " " " 220 " 65:--	14.300:--	
0.75 " " " " " 180 " 135:--	24.300:--	177.600:--
Pumpstationsbyggnad	73.000:--	
Pumpar	45.000:--	
Rörledningar och ventiler	21.000:--	
Galler, travers m.m.	7.000:--	146.000:--
Västra rörledningen 370 m. 30 cm. rör à 40:-- Kr.	14.800:--	
Övriga dränringar 6.780 met. " 40:-- "	271.200:--	286.000:--
	<u>Summa Kr.</u>	<u>609.600:--</u>

Alt. IV b.

Pumpstationen förlagd vid Grevegatan.

Mellan avvigningspunkt 0-680, 1.2 met. rör med fall av 0.7:1.000		
" " 680-1200, 1.0 " " " " "	1.0:1.000	
" " 1200-1600, 0.75 " " " " "	1.0:1.000	
320 met. 1.2 met. ledning redan utförd,		
1.2 met. ledning, färdigt arbete, lm. 360 à Kr. 175:--	63.000:--	
1.0 " " " " " 520 " " 125:--	65.000:--	
0.75 " " " " " 220 " " 65:--	14.300:--	
0.75 " " " " " 180 " " 135:--	24.300:--	166.600:--
Västra ledningen 45 cm. rör, färdigt arbete, lm. 210 à 85:-- kr.	17.850:--	
" " 30 " " , färdigt arbete, lm. 160 à 40:-- kr.	6.400:--	
Övriga dränringar 6.780 met à 40:-- kr.	271.200:--	295.450
Pumpstation, pump, rörledningar, ventiler, galler, travers mm.	146.000	
	<u>Summa Kronor</u>	<u>608.050</u>

Alt. IV c.

Pumpstationen förlagd vid Järnvägsgräset.

Mellan avvägningsspunkt 0-520, 1.2 met. rör med fall av 0.7:1000

" " 520-1200 1.0 " " " " " 1.0:1000

" " 1200-1600 0.75 " " " " " 1.0:1000

320 met. 1.2 met. ledning redan utförd.

1.2 met. ledning, färdigt arbete, lm. 200 à Kr. 175:-- 35.000:--

1.0 " " " " " 680 " " 125:-- 85.000:--

0.75 " " " " " 220 " " 65:-- 14.300:--

0.75 " " " " " 180 " " 135:-- 24.300:-- 158.600:--

Västra ledningen 370 met. 0.45 m. rör à 85:-- kr. met. 31.450:--

Övriga dräneringar, 6.780 met. à 40:-- kr. 271.200:--

Pumpstationen, pump, rörledningar, ventiler, geller, travers mm. 146.000:--

Summa Kronor 607.250:--

Lund den 21.3 -22.

Ernst Berggren.

/Sign./

Protokoll fört vid sammanträde med Municipalnämnden i Högåns församling den 24 mars 1922.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Ax. Andersson, Alfr. Bengtsson, J. Wald. Persson, Ad. Andersson, B. Sandell samt suppleanterna J. Byström och J. Glimstedt. Vid protokollet undertecknad
Celander.

§ 1.

Sedan på i förra protokollet omnämnda Landbruksingenjörerna utlåtande öfver kloakeytaniet etc. i samhället erhållita hade några nämndaleddammar tillsammans med Distriktsingenjör Lenander vid Södra Sveriges Statsarbeten granskat samma.

På enlertid siffrorna i detta utlåtande (i hufvudsak tagne ur Wendtaka föreläget) voro för Högåns beaktat nämnden uppdraga åt Byggnäst. H. Kluge att med iakttagande af, att alla detaljer noggrant specificeras i arbetsbeskrifningen, uträkna kostnaderna med nuvarande priser på material och arbetskraft och med hufvudledningen genomgående 3" geofre än som förrat föreslagits och med pumpstationen lagt vid Grefsgatan i stället för Bagerigatan. Erbjudande från Högånsbolaget på för för ändamålet föredraga bifvenledas.

Ledningarna i Tivolivägen beaktat nämnden omedelbart låta undersöka för att uträkna dessommas beaktandehet.

Ingenjör Lenander hade vid besöket här meddelat, att enligt arbetslöshetskommissionens beslut staten, på grund af att kommunens affärer hittills varit goda, endast komma att bidraga med 40% af arbetskostnaderna och att kommunen hade att själv bekosta återstående 60% af kostnaderna för material, plank, redskap, virke, pumpar och dyl., event. frakter m.m. Ett villkor för erhållande af statsbidraget voro vidare, att arbetet utfördes af Södra Sveriges Statsarbeten.

Nämnden ansåg att samhället inte kunde nöja sig med detta lilla bidrag från staten, utan beslöt föreslå fullmäktige utse lämplig person att hos myndigheterna i Stockholm söka utverka större bidrag med framhållande af att kommunen i annat fall komma att omedelbart begära kontant understatshvarskassat.

§ 2.

Hade Byggnäst. H. Kluge intägnat kostnadsföreläget å i förra protokollet behandlade ärendet angående anläggning af aflöppledning i

Protokoll för vid kommunstyrelse
med Högmåls församling: Kommunipal-
nämnd torsdagen den 5 april 1922

Närvarande: Lennar Olaf Arnborg, E. Johansson,
Isak Andersson, Alf Bengtsson,
Elof Rosander, Ad. Andersson,
Ragnar Lundell, E. Hansson
samt suppleanten Aug. Wollin.

§ 1

Kommunens hädanefter välkomna af odd.

§ 2

§ 2. 1922. Så kommunens nämnda tillstånd för befattning, anhåll
förl. Arnborg att från sitt hem som kassör i Kommunipal-
nämnden befinna, betes befäl af nämnden.

§ 3

§ 3. 1922. På Kommunipal-
nämnden af odd + kassör att hädanefter gå till bestämning

§ 4

Nämnden beslöt att kommunalkontoret expedition
d. s. skara vara öppen torsdagen 11-12 p. m. + 4-5 e. m.,
fredagen dock 11-1 e. m.

§ 5

§ 5. 1922. Först frågas om kommunens igenfyllning betr. § 1 beslöt
nämnden, att oroadelbart genom samord. förmedl. ggr i händelse
Högmåls Tidning och 86 Socialdemokratien införda anbud
härin och skara anbudsgiffrare lämna pris särskilt i tillverk-
ning och rektivering af rövar och särskilt för igenfyllningar.
Anbudens intämma för den 16 innevarande april. Vidare skulle
anbudsgiffrare hänvända sig till kommunalkontoret för att en
ordentlig närmare beskrifning öfver arbetet.

Myndig af kassören:

§ 5. 1922. att från Myndigst Bengtsson: Kattung söka erhålla frägnad
beskrifning, s. m. etc.

att dock till St. Renslystskolan i Luleå invände förfärdig
att hos Högsta Renslystskolan att gå förfärdig om de äro
villiga ombesörja i utfyllningen och i fall till händelse
förs
att öfver hos samma hufvud förfärdig om de äro villiga
gäla öfverlämnas till händelse den just, hvilket f. ex.
uppgifas i den afslagspropp, som går från Långaröd & från
den högsten, samt samt annan fyllnad

§ 6
Frågan om inköp af byggnad från Luleå Län
börskade till markfrågan i fråga blev ordnad

§ 7
Hans R. Lennarson m fl anhållan om iordningställande
af Bräse- och Tångatons börskade. Hans R. Lennarson
om samma byggnads uppgifande i nämnda gator betr.
si uppdrogs åt L. Rosenqvist och Ad. Andersson att under-
sökta härn och till nämnden härt inkomma med uppgifande.

§ 8
H. R. Lennarson m fl anhållan om iordningställande
af Tinnermanngatan börskade öfver uppdrogs åt Lennarson &
H. Ad. Andersson att med ägarens förhörs sig om hans pris för
frågade gata.

§ 9
Uppdrogs likaledes åt Lennarson och L. Ad. Andersson
att hos ägare af Malagatan förhörs sig om priset i den del af
frågade gata, som kräver sig från Malagatan till 27 pris.

§ 10
Anders Ahlström m fl anhållan om iordningställande
af området mellan Malagatan & hos Rönne, jämte förvärfandet
af äganderätten till ifrågasatt område börskade.

Öfr. samma personers anhållan om byggnadens ord-
nande, si uppdrogs åt L. Rosenqvist och Ad. Andersson att
undersöka härn och till nämnden härt inkomma med sitt

13177
Protokoll fört vid sammanträde med Munici-
palnämnden i Högåsa, tisdagen den 11 april
1922.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Johnsson, Ax. Anders-
son, Alfr. Bengtsson, J. W. Persson, Ad. Andersson,
Yrjö Hansson samt suppleanten J. Rydström.

§ 1.

Redogjorde herrar Rosenkvist och J. W. Persson för sitt besök hos Arbets-
löshetsskissionen. Af redogörelsen framgick, att kommissionen icke kom-
att bevilja af fullmäktige begärda 70 å 75% af arbetarkostnaderna för pla-
nerade nödhjälpsarbetena, hvilket Afvenledes bekräftades genom skriftvelse
Arbetslöshetsskissionens herr ordf. från kommissionen erhållit. Af denna
framgår, att kommunen allenast kan beviljas ytterligare 10%, eller i allt
50% af arbetarkostnaderna.

Efter diskussion beslöt nämnden föreslå fullmäktige godtaga kommissio-
nens erbjudande och omedelbart underskrifva Öfverenskommelsen med Södra
Sveriges Statsarbeten om arbetenas utförande i enlighet med af Byggnads-
re Rågström utförd kostnadsberäkning, slutande på en summa af Kronor
373,460:-. Frågan om anslag för inköp af pumpar till pumphuset föreslår
nämnden fullmäktige måtte låta anslå en tid framåt, eller till dess näm-
nden hunnit närmare utreda härn.

I samband härmed beslöt nämnden tillskrifva Högåsa-Billeholms A.B.
huruvida det vore villigt, att för den händelse ofvannämnda arbeten ut-
föras, till samhället, med full Eganderätt och utan ersättning, Öfverlämna
den del af kanalen, som f.n. äges af Bolaget, behöflig tomt inom kv. Ly-
ran eller Triangeln för uppförande af pumpstationen samt till hvilket
pris bolaget vore villigt till samhället försälja den mark, söder om ka-
nalen, som enligt stadsplanen är utlagd till gata. Uppdrogs åt herr ordf.
att personligen Öfverlämna skriftvelsen till Bolagets Direktör A. J. Beskow.

§ 2.

Landsfogden Arvid Camp hade till nämnden Öfverlämnat skriftvelse från
A.B. Turistreklemtyrå i Stockholm angående gratis upplåtande af plats å
Sundatorget för uppställande af ledfyr för automobiler.

Nämnden beslöt införa fullmäktige tillstyrka upplåtandet af behöflig
plats för ifrågakörande ledfyr.

Höganäs den 18 april 1922.

Till

Höganäs-Billesholms A.B.,

H A L S I N G B O R G.

Under förutsättning att tillräckligt stort statsbidrag till nödhjälpsarbete kan erhållas kommer samhället förmodligen inom allra närmaste tiden besluta att såsom nödhjälpsarbete företaga omläggning af kloaksystemet i östra delen af Höganäs (Höganäs Öfre) samtidigt med igenläggning af den s.k. grufkanalen.

Enligt de undersökningar samhället låtit göra torde samhället i hufvudsak utgå från det af Ingeniör Ivar Wendt utarbetade förslaget alt. 2B med vissa förändringar såsom placering af pumpstation något närmare hafvet på högre marknivå, någon ökning i rördimensioner, större reservpump etc.

Vi tillåta oss därför i anslutning till tidigare förda handlingar framställa följande förfrågningar:

Är Höganäs-Billesholms A.B. villigt att för den händelse ofvannämnda arbeten utföras till samhället med full äganderätt utan ersättning öfverlämna den del af kanalen, som f.n. äges af Edert Bolag?

Till hvad pris är Bolaget villigt till samhället föreslå den jordremsan på östra sidan af kanalen, som enligt stadsplanen ingår i gatu-mark?

Är Bolaget villigt att till samhället med full äganderätt, utan ersättning, inom kv. Lyran eller Triangeln öfverlämna ett jordstycke för uppförande af pumpstationen för kloakvattnet?

Samhället anser sig i samband därmed böra framhålla, att den afsevärda kostnad, som samhället eventu. ikläder sig för utförandet af pumpstation och djudräneringsystemet så godt som enbart berör och utan tvifvel betydligt höjer värdet på Bolagets mark.

Gärna emotseende benäget svar skyndsammast möjligt.

Högaktningsfullt

Å Höganäs Municipalsnämnds vägnar:

ordf.

Protokoll fört vid sammanträde med Municipal-
nämnden i Högarna onsdagen den 19 april 1922.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Johnsson, Ax.
Andersson, Alfr. Bengtsson, J.W. Persson, Ad.
Andersson, Sandell och Fritz Hansson.

§ 1.

Till sitt förslag i protokoll af den 11 de angående nödhjälpsar-
betena beslut nämnden, sedan herr ordf. nu sammanträffat med Högarna-
Billesholms A.B:s direktör E.J. Beskow och med honom konfererat om
nämnda Bolags ställning till arbetena ifråga, föga: "att fullmäktige
måtte besluta igångsätta dessa arbeten under förutsättning att Bolaget
gratis och med full äganderätt öfverlämnar kanalen och jordressen sö-
der om denna, som enl. stadsplanen är utlagd till gata, i hela dess
längd längs Storgatan, att tomt ut till Storgatan i kv. Lyran lämnas
samhället till skäligt pris, att Bolaget i likhet med andra fastig-
hetsägare bekostrar rengöring m.m. af den sålunda blifvande gatan mot det
att samhället förbinder sig att anlägga och fullt iordningställa gatan
å den mark, som af Bolaget öfverlämnas till samhället, utan anspråk
på bidrag från Bolaget för dessa arbeten."

§ 2.

Att justera protokollet utsågos herrar Fritz Hansson och J.W.
Persson.

Justera
Olof Arnberg

Fritz Hansson J. W. Persson

En fidej:
Einar Hansson

Municipalnämnden i Höganäs.

Till

Höganäs-Billesholms A.B..

H Ä L S I N G B O R G.

I anslutning till de konferenser, som förekommit mellan eder herr Direktör Beskow och Municipalnämndens ordförande öfversändes härmed protokollsutdrag öfver af Municipalfullmäktige under gårdagen fattade beslut betr. utförandet af ifrågasatta stora nödhjälpsarbeten och i samband därmed stående frågor om samhällets förvärfvande af den s.k. grufkanalen och Jordremsan såder om denna, som enl. stadsplanen skall utläggas till gata, afvensom mark för anläggande af pumpstation.

Khuru vid ofvannämnda konferenser herr Direktör Beskow icke ställde i utsikt att öfverlämna ofvannämnda jordsträcka i hela dess längd hafvfullmäktige dock, på grund af att det till Statens Arbetslöshetskommission lämnade kostnadsförslaget upptager hela området, beslutat att göra framställning om detta jordområde i dess helhet längs hela Storgatan, så mycket däraf, som äges af Höganäs-Billesholms A.B.

Vi tillåta oss därför, att höfligast göra framställning därom att Höganäs-Billesholms A.B. ville till samhället utan ersättning öfverlämna förutom kanalen och den del af ofvannämnda markremsan mellan Köpmangatan och Brorabacks, som redan ställts i utsikt, äfven öfverlämna öfriga sträcka af nämnda jordremsa längs kanalen i Storgatans hela längd, som äges af Bolaget, att mark till pumpstation kunde af samhället förvärfvas utmed Storgatan, och att nytillkomna villkoret för gatans renhållning får en något förändrad lydelse.

Under förhoppning om Bolagets tillmötesgående, som vi våga räkna på, icke minst på grund af det relativt stora arbete som samhället i detta fall kommer att påtaga sig och som säkerligen ur mere än en synpunkt bör vara af intresse för Höganäs-Billesholms A.B. tecknar

Höganäs den 20 april 1922

Municipalnämnden.

ordf.

F.M.

angående pumpstation för kloakledning i Högensås.

1) Enligt av Stadsingeniör Ivar Wendt i Malmö den 17/1 1920 uppgjort förslag, alt. II:b, skulle pumpstationen vara belägen i närheten av Amiralsgatan. Detta förslag har på uppdrag av samhället granskats och godkänts av A/B. Vattenbyggnadsbyrån. Sedermera har förslaget genomgåtts av Lantbruksingeniör Berggren, vilken, särskilt på grund av de svåra stormarna under sistlidne vinter med abnormt högt vattenstånd - anda till 1.9 m. över m.v.n. - föreslagit, att förutom det i Wendtska förslaget upptagna, till avskärande ledningen hörande pumpaggregatet skulle i samma station anordnas en större elektrisk pump för till- och avlopp inom pumpstationen för hela kanalens vattenmängd jämte dammlucka. Pumpstationen skulle således vara uppdelad i tvenne olika avdelningar, den ena förenad med den avskärande djupledningen och försedd till en början med tvenne mindre pumpar, vardera om c:a 50 sek.lit., den andra i kombination med till- och avloppsledning från kanalen och beräknad för totala vattenmängden, c:a 1300 å 1400 sek.lit. - Då marken i närheten av Amiralsgatan är så pass låg, att man där vid högvatten kan befara överöversvämning och man således för att placera pumpstationen där vore tvungen att draga kulvertledningar delvis över marken (en ganska lång sträcka), har föreslagits, att pumpstationen förflyttas till kvarteret "Lyran".

Harmed frågas: Är denna omplacering riktig eller anser Vattenbyggnadsbyrån att pumphuset bör placeras annorstädes?

2) Konstruktionen av pumphuset jämte specifikation och arbetsbeskrivning för maskinaggregaten torde utföras av Vattenbyggnadsbyrån.

Vi närluta en skiss på ett pumphus, uppgjort ungefär i enlighet med ett litet förslag, som undertecknad på sin tid erhöi av Kapten W. von Greysers.-

Pumpstationen bör vara konstruerad på billigast möjliga sätt. Dock torde av estetiska skäl vara bäst att göra byggnaden ovan jord fyrkantig, Även om det anses lämpligast att göra avdelningen under jord cirkelformad och sänka den såsom en brunn.

3) Behöver den stora reservpumpen för högvattentillfälle vara beräknad för högre vattennivåskillnad mellan vattenytorna i kanalen före och efter pumpstationen än c:a 1 m.?

4) Inom kvarteret "Lyran" ha åtskilliga olika förslag framkommit beträffande placandet av pumpstationen. Samhället synes önska att få pumpstationen förlagd framme vid Storgatan. Högansbolaget, som äger större delen av kvarteret, anser, att det dels ur hygienisk synpunkt vore olämpligt, dels att det vore ur stadsplanesynpunkt mindre lämpligt att placera pumpstationen framme vid Storgatan. Bolaget föreslår därför, att samhället antingen förlägger densamma i ett av de sydliga hörnen av kvarteret, eller möjligen bakom den tomt, som i nordvästra hörnet av tomten finnes å kartan angiven. Det senare förslaget synes för närvarande bolaget mest acceptabelt, särskilt därför, att här framgår ett mycket stort dike, kommande sydost ifrån, vilket i varje fall förr eller senare måste igenläggas medelst kulvertledning. Då detta dike just passerar nysannämnda plats, torde icke några större kostnader uppstå för att placera pumpstationen här istället för framme vid Storgatan.

Vattenbyggnadsbyrån bedes uttala sig om denna placering.

Höganäs den 20/4 1922.

Bilagor:

- 1 karta över kvarteret "Lyran".
- 1 ritning över blivande stadsplan i trakten av kvarteret "Lyran".
- 1 skiss till pumphus.

kl. 1:e.m. För prövning av frågor om nya aktieägares införande i aktieboken skulle Styrelsen sammanträda den 27 maj kl. 1 e.m.

Igenläggning
av kanalen i
Höganäs.

§ 34.

V.D. meddelade, att Höganäs Municipalsamhälle förklarar sig önska såsom nödhjälpsarbete verkställa den förut planerade igenläggningen av den s.k. gruvkanalen i Höganäs och i samband därmed utföra en omläggning av kloaksystemet i Höganäs Övre. Vid de underhandlingar, som med anledning härav på hemstället av Höganäs Municipalsamfund förts mellan samhället och bolaget, hade V.D. i enlighet med ett tidigare givet löfte ställt i utsikt, att bolaget skulle till samhället kostnadsfritt och med full äganderätt överlämna dels kanalen med den gatumark, som uppstår genom igenläggningen, dels även den markremsa, som erfordras för gatans utläggande till stadsplaneenlig bredd, det senare dock endast på sträckan mellan Köpmansgatan och Brorsbacke. Därjämte skulle bolaget till samhället föreläga erforderlig mark till pumphus till ett pris av Kr. 5:- per kvm. Som huvudsakliga villkor för detta erbjudande hade av bolaget fordrats, dels att bolaget garanteras tillfreds-

- 3 -

N:o 139.

ställande avlopp för sitt gruvvatten för all framtid, och dels att kloaksystemet i Höganäs Övre skulle omläggas i enlighet med ett av Ingeniör Wendt uppgjort förslag.

Bolagets erbjudande hade emellertid icke accepterats av Municipalfullmäktige i Höganäs, utan hade man bl.a. hemställt, att bolaget skulle kostnadsfritt överlämna jordremsan längs kanalen i Storgatans hela längd, alltså icke blott mellan Köpmansgatan och Brorsbacke. V.D. hade likväl icke ansett det lämpligt att tillmötesgå denna begäran.

Styrelsen godkände V.D.'s åtgärder och bemyndigade honom att fortsätta underhandlingarna med Höganäs Municipalsamhälle samt att underteckna överlåtelsekontrakt med samhället, därest för bolaget acceptabla villkor kunde uppnås.

§ 35.

Fabrikation av
golvplattor i
Skromberga.
Bil. 3.

V.D. föredrog en promemoria /jfr. Bil. 3./ rörande de förslagen, som sedan två år tillbaka bedrivits i Skromberga med till-

Protokoll fört vid sammanträde
med Högens Kommunalsnämnd
den 10/5 1926

Närvarande Herran E. Rosenkvist, ordf.,
Axel Andersson, Alf Bengtsson,
J. Wald Persson, Ad. Andersson,
R. Lundell, Fritz Thorenson samt
suppleanterna J. Rydström och
J. Glimmestad.

§ 1

Bestäts att i samråd med Högensbolaget ombud
för dess elektra afdelning ordnas med flyttningen af 6 st. stolpar för
elektra ledn. betägnas i nyupplagda Lärbergsgatan nya bilvägen och
Lundatorget. Herran Lundell och Ad. Andersson utses som represen-
tanter för nämnden.

§ 2

Nämndens ledamöter ifrågakommo att den 11 de gemen-
samt betraktade Lundatorget och angärande gator för att utöfna
hvarv trafikens bäst skulle kunna ordnas där.

§ 3

Herr Rosenkvist redogjorde för den vid förra sammanträdet
uttagne kommitténs för underhandlingen med Högensbolaget arbete
och meddelade att bolaget ville tillföra gaffelströket andra
vägar under tiden arbetet med ledningsledning i kanalen bedöfres.
Tiden att bolaget önskar det runt kulvert (en Wands förslag) ut-
läder för såvitt det ej kunde bevisas att äggförmig kulvert var
lika fördelaktig.

§ 4

Bestäts att göra följande ändringar och tillägg i af
Byggnadsfirman Elgström & Co upptecknat kontrakt ang ledningsledning
i kanalen:

- att all behöflig fysikal. osäkerhet kvantiteten skulle bestä Fr. 7.500
- att arbetet skulle i första möjligheten användas af mera sam-
hällel. hantverksfyras arbetelösa
- att summan för arbetet skulle vara i sin ifrå arbetets afstyrring.

Protokoll fört vid sammanträde med
Municipalnämnden i Högarna, tisdagen
den 16 maj 1922.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Johnsson, Ax. Andersson
Bengtsson, Ad. Andersson, Sandell, Hansson samt
suppleanten C.A. Lundén.

§ 1.

Räkningar från herr Anders Pettersson å tillsammans kronor 3,935:50 för
anläggning af gångbana vid Strandgatan (Nya Silvågen) m.m. beslöt nämnden
godkänna och om fullmäktigen sanktion anhålla.

§ 2.

Frågan om framsdragning af Hultabogatan bordelades t.v.

§ 3.

När anmälan inkommit om upprepade olyckstillfällen i hörnet af Bruka-
och Huslegatorna (kv.Hjorten) beslöt nämnden till Högarna-Billeholms A.+B.
göra höflig förfrågan, huruvida Bolaget tillåter samhället afskärifråga-
varande börn, så att passet där blifva mera lätttrafikabelt än hittills.

§ 4.

Betr. de påtänkta nödhjälpsarbetena meddelade herr ordf. att han på nytt
konfererat med Bolaget och att detta uppgjort förslag till öfverenskomst,
hvilket föredrogs.

Efter en längre debatt beslöt nämnden uppdraga åt sin ordf. att föra för-
handlingarna med Bolaget vidare och att söka utverka följande ändringar i
öfverenskommelsen:

- 1/. att tomt för pumpstationen erhålles utmed Storgatan i kv.Lyran.
- 2/. " Bolaget i likhet med öfriga fastighetsägare får följa bestämmelserna
om sättet för tillkoppling af aflöpsledningar.
- 3/. " §. som ostalar underhåll och renhållning af gatumark, som öfverläm-
nas af Bolaget, borttages.

Vidare beslöt nämnden:

- 1/. att hos Arbetslöshetskommissionen förfråga huru länge denna står till
sitt erbjudande och huruvida arbetet får uppdelas och utföras i
olika afdelningar.
- 2/. att utse herrar ordf., Rosenkvist, Johnsson, Sandell och Bengtsson att
tillsammans med öfveringenjör Siurin diskutera om gatubreddens öter
om Brorabanka.
- 3/. att, om Bolaget går med på ofven gjorda förändringar i öfverenskommelsen,
föreslå fullmäktige underskrifva densamma och låta utföra arbetet i
den mån arbetslösheten eller annan anledning kräfter.

§ 5.

Beslöt nämnden anmoda Byggnätare Nigström att fortsätta med trottoir-
anläggningarna i Tivolivången.

§ 6.

Med anledning af från herrar S. Sjölén, L. Kellerman och Aug. Nilsson
inkommen skrifvelse med begäran om förhöjd timpenning vid körolor för

Protokoll fört vid sammanträde med Kommunstyrelsen i Högåns församling den 8 juni 1922.

Närvarande: herrar Arberg, Rosenkvist, Bengtsson, Persson, Ad. Andersson, Sandell, Fritz Hansson, samt lektan Edström och vid protokollet undertecknad Olander.

§ 1.

Frågan om reparation och iordningställande af f.d. Persson och Lundhögskas fastigheten bordlades t.v.

§ 2.

I offert af den 1 de hade herr H. Hyberg i Båstad erbjudit samhället ytterligare parti krossgrus till ett pris af Kronor 6:75 pr ton.

Stämman anade om att erbjuda honom Kronor 6:50 pr ton och under förutsättning han ginge med härpå inköpa ytterligare 2,000 tons för succeseiv leverans. Vidare beslöt stämman att från Åstorp inköpa 10 vagnar enkgrus för grävning af trottoirerna.

§ 3.

Meddelade herr ordf. att Högånsbolaget nu gått med på att lämna tomt till pumpstation utmed Storgatan i kv. Lyran till ett pris af Kronor 9:- pr kvr.

Så emellertid chefen för S.S.S. sociala afdelning vid hvar härskades meddelat, att med det antal arbetarlöna, som nu förefinnes, samhället icke kunde påräkna förut utlovade statsbidrag. Beslöt stämman föreslå fullmäktige att bordlägga frågan om djupdränering och täkning af kanalen och t.v. icke underskrifva öfverenskommelsen med Bolaget. Att uppdraga åt sin ordf. göra förfrågan hos Bolaget hurvida detta vore villigt låta samhället justera och delvis om lägga kloaksystemet i Tivolivägen i enlighet med Byggnadsare H. J. Elgströms förslag med de jämkningar, som under arbetets gång kunde visa sig nödvändiga, utan att kanalen igenlägges, samt vidare om Bolaget vore villigt vara behjälpligt med rensning af kanalen, hvilken rensning stämman täckt sig så anordnad, att samhället bekostar såväl rensningen och Bolaget bortförningen.

I samband härmed beslöt stämman afvenledes uppdraga åt sin ordf. att hos Bolaget efterhöra huru detta ställer sig till vattenledningen framräknade från Kallens Sparbank till Nedre.

förfärande i likhet med nu skeddä icke finge för framtiden upprepas.
Medeln tagas ur anslag till gator.

§ 7.

I skrifvelse af den 7 de. hade Byggnadsnämnden anhållit om fullmakti-
gen godkännande af förslag till jämkning af byggnadslinjen utmed Storgatan
i kv. Kaktus.

Efter att hafva tagit del af förslaget beslöto fullmäktige på grund
af att ifrågavarande jämkning i gatulinjen blir parallel med redan be-
fintliga byggnader, som icke under öfverakådlig framtid komma att rivas,
och dessutom åstadkommer en mera direkt, bättre förbindelselinje med
Centralgatan att uppdraga åt sin ordf. Konrad E. Johnsson, att till Kungl.
Maj:ts befallningshafvande insända ärendet med vördsam anhållan om god-
kännande.

§ 8.

Företaga ånyo till behandling frågan om djupdränering af Höganäs Öfre
jämte kanalens igenläggning.

Enär öfverenskommelse i enlighet fullmäktiges vid förra sammanträdet
fattade beslut ej kunnat träffas med Höganäs-Billeholms A.B. och då, enl.
chefen för S.S.S. sociala afdelning, samhället med nuvarande arbetslöshet
icke kunde påräkna förut utlofvade statsbidrag, hade nämnden föreslagit
fullmäktige att bordlägga frågan och icke underskrifva af Bolaget uppgjort
nytt förslag till öfverenskommelse, utan istället söka erhålla Bolagets
medgifvande att justera och delvis omlägga kloaksystemet i Tivolivången
enligt af Byggnästare H.J. Elgetström uppgjort förslag med de jämkningar, som
under arbetets gång kunna vara nödvändiga, samt vidare att söka förmå Bola-
get vara behjälpligt med upprensning af kanalen, hvilken rensning nämnden
tänkt sig så anordnad, att samhället utför själva rensningen och Bolaget
bekester bortforslingen. Upplystes, att nämndens herr ordf. börjat under-
handlingar med Bolaget om dessa arbeten, men att han ännu ej kunnat vinna
något resultat.

Efter diskussion beslöto fullmäktige:

att bordlägga frågan om djupdräneringen och därmed sammanhängande,

- * icke underskrifva öfverenskommelsen med Bolaget,
- * iordningställa kloakerna i Tivolivången enligt nämndens förslag, för
så vitt Bolaget gifver sin tillåtelse hertill och om denna tillåtelse
ej inom en vecka erhålles, istället utflytta aflöpsbrunnarna i de
rännstenar, som nu äro lagda och t.v. bibehålla ledningarna i nuvaran-
de skick,
- * upprensa kanalen om öfverenskommelse i enlighet med nämndens förslag
kan träffas med Bolaget,
- * medel till ofvan beslutade arbeten få tagas ur anslaget till nöd-
hjälpsarbeten.

Höganäs-Billesholms Aktieföretag

Huvudkontor i Helsingborg
Folk i Höganäs-Billesholm, Byar, Tivoliområdet, Helsingborg,
Örnäsby, Svaneby, Åkerby, Helsingborg, Helsingborg och Helsingborg.

Huvudkontoret
Helsingborg

MEDDELANDE

Höganäs-Billesholms Aktieföretag
Helsingborg

Höganäs-Billesholms Aktieföretag
Helsingborg
Höganäs-Billesholms Aktieföretag
Helsingborg
Höganäs-Billesholms Aktieföretag
Helsingborg

Till Höganäs Municipalsamfund,

Höganäs.

Av en muntlig förfrågan hos vår överingenjör Sieurin hava vi erfarit, att Municipalsamfundet har för avsikt upprepa den oss tillhöriga gruvkanalen, under förutsättning att vi utan särskild ersättning bortforsla det i våra vagnar upplastade släppet. Vi förklara oss samförstådda härmed, dock vilja vi icke gratis bortfrakta mer än 250 km.

Vidare medgiva vi, att vi på egen bekostnad iordningställa kloakledningarna i de oss tillhöriga gatorna på Tivoliområdet enligt ett av Byggnadsnämnden H. Elgström upprättat förslag.

Helsingborg den 27 juni 1922.

HÖGANÄS-BILLESHOLMS AKTIEFÖRETAG

Rydsten

LUND d. 8/8 1922

Herr Öfveringenjör E. Sieurin

Höganäs

Emottagit Eder skrifvelse af den 23/6 med en kopia af Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyråns förnyade yttrande angående Höganäs kloakfråga, hvilket yttrande jag tyvärr ej förr än nu haft tillfälle att genomläsa, och får med anledning deraf anföra:

Det torde naturligtvis vara för samhället en stor besparing att vänta med att uppföra någon regnvattenpumpstation till en senare tidpunkt, men faran för öfversvämning finnes ju alltid. - Kostnaden för den eventuella skadan kastas ju nu öfver på den enskilde, hvars tomt ligger på den sankare delen af Höganäs och ej på samhället, hvilket ej kan vara rätt. -

Kostnaden för skadan blir äfven större ju längre det dröjer med regnvattenpumpen, enär det efter djupdräneringen blir vanligare att källare kommer att förefinnas under husen på den sankare delen af samhället..

Den ekonomiska skadan för enskilda torde därför kunna blifva ganska stor och mera afsevärd än hvad Vattenbyggnadsbyrån synes vilja framhålla.

Men utom den ekonomiska skadan tror jag att man kan anse att en viss hygienisk fara äfven kan uppstå. - Af erfarenhet som man har från Malmö bland andra städer, der vid starkare nederbörd en del källare blifva öfversvämmade, visa att efter afrinningen ett ganska betydande fettlager blir kvar, - trots att man kunde antaga att det första afsköljningsvattnet skulle taga med sig allt det smutsiga. -

Jag är därför fortfarande af den åsigten att en regnvattenpumpstation

Flyttningen af pumpstationen från det af Ingeniör Wendt föreslagna området till kvarteret Lyran tyckes ju äfven Vattenbyggnadsbyrån anse lämpligt.

I öfrigt har jag ej något att anföra utan får sluta med den önskan att djupdräneringen snarast möjligt måtte komma till utförande eller helst förslaget i dess helhet.

Jag tackar förbindligast för att jag fick komma i tillfälle att genomläsa yttrandet och återsänder detsamma.

Högaktningsfullt

Wimmar

F/W.

den 13 september 1922.

Statens Lantbruksingeniör

Herr Ernst Berggren,

L u n d .

På sin tid mottog jag Edert Brev av den 8 augusti jämte därmed returnerade kopia av A/B. Vattenbyggnadsbyråns förnyade yttrande angående Höganäs kloakfråga. På grund av resor, semester och andra mellankommande förhinder är jag först i dag i tillfälle att förbindligast tacka Eder för Edert inlägg i denna fråga, vilket mycket intresserat mig.

Jag delar fullkomligt Eder önskan, att hela djupdräneringsförslaget snarest möjligt måtte komma till utförande. Rent tekniskt sett ligger ju saken numera bra till, då alla sakkunniga tyckas vara eniga om att denna väg är den enda, på vilken man kan uppnå en fullt tillfredsställande lösning av Höganäs kloakfråga. De ekonomiska förutsättningarna äro emellertid tyvärr sådana, att man väl för obestämmd tid mådgas hänföra vårt gemensamma hopp till de s.k. fromma önskningarna.

Högaktningfullt

5

Protokoll fört vid sammanträde med municipalsamfundet i Högåsa 1 febr. 1923.

Medverkande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Ax.Andersson, Johansson, Bengtsson, Persson, Sandell, Hansson och Ad.Andersson samt vid protokollet undertecknad Gelander.

§ 1.

I res. litt. H.n:r 18-1923 hade Kungl. Maj:ts befallningshafvande anmodat municipalfullmäktiga inkomma med förklaring öfver de åtgärder, som vidtagits med anledning af 1:ste provinsialläkarens anmärkningar å grufkanalen och latrinhåtningsystemet.

Handlingarna i ärendet föredrogs och efter det nämnden ingående diskuterat frågorna beslöt densamma att utse herrar ordförande Rosenkvist och Sandell att med ledning af de uttalande, som gjorts, å nämndens vägnar utarbета förslag till yttrande och anseast öfverlämna samma till fullmäktige.

§ 2.

Skrifvelse från herr Karl Johansson m.fl. med begäran om iståndstättande af Långöregatan föranledde icke någon nämndens åtgärd, emedan samtliga undertecknare af skrifvelsen bor utom municipalsamfundet.

§ 3.

Föredrogs protokoll från arbetslöshetskommitténs sammanträde den 20 innevarande januari där i framställning göres att samfundet måtte, på grund af att de pågående nödhjälpsarbetena i det närmaste äro färdiga, igångsätta de af fullmäktige beslutade nya nödhjälpsarbetena.

Nämnden enades om att påbörja arbetet i de gator fullmäktige beslutat iordningställa utan villkor, med undantag af Långöregatan, hvilkens iordningställande ännu en tid finge anstå, eller till dess klarhet vunnits huruvida ägarne till densamma bidrager till arbetet på sätt, som nämnden vid sammanträde den 4 de förelagtit. Kamrern fick i uppdrag att vidtala Inspektör Sönnesson om Bolagets utåndpunkt till frågan.

Vidare uppdrogs åt kamrern att vidtala Bolaget huruvida detta vore villigt att gratis flytta ledningsstolpar i Långöregatan i hvilket fall trottoir äfven här skulle utläggas.

Betr. Strandgatan, så beslöts att lägga bred kantsten vid norra sidan och endast grusa vid den östra.

För ifrågakörande arbetena utförande beslöt nämnden att från H.

Höganäs Tidning 7/2 Grufkanalen i Höganäs.

1927

Förste provinsialläkaren dr Ekelund har i en längre skriftelse till K. B. begärt dennes åläggande för Höganäs municipalsamhälle att inom viss beständ tid och vid högt vite igenlägga grufkanalen, eller vidtaga sådana åtgärder, att intet spillvatten må utsläppas i den öppna grufkanalen.

I sin skriftelse, som från K. B. remitterats till samhället för yttrande, framhåller dr Ekelund, att kanalen ger en vämjelig anblick och är hälsovadlig.

Municipalnämnden har redan haft sammanträde, där frågan behandlats, och har efter en längre debatt utsett en kommitté för att utarbeta yttrande i frågan.

Nämnden erkänner villigt att kanalen lämnar en vämjelig anblick och sommartiden äfven en obelaglig stank, men nämnden har sig ingenting bekant om att den skulle vara hälsovadlig. De epidemier, som grassat under de senare decennierna inom samhället, har dricksvattnet och inte grufkanalen fått bära skulden för.

Nämnden har inte heller kunnat finna, att tillståndet skulle bli bättre därför att inte kloakvattnet finge utsläppas i grufkanalen, ty det är bevisadt att grufvattnet förorenar kanalen minst lika mycket som kloakerna göra det, hvilket är lätt att konstatera om man vill inspektera kanalen mellan Gusaf Adolfs schakt och Höganäs Öfre.

Municipalnämnden har dekt under många år, och långt innan dr Ekelund blef sundhetsinspektör, velat lägga igen grufkanalen, dels ur trafiksynpunkt, enär den öppna kanalen är till stort men för trafiken, och dels ur estetisk synpunkt, för att få bort den vämjeliga anblicken och dito stanken under sommaren, men Höganäs-bolaget har alltid lagt än det ena, än det andra hindret i vägen härför. Senast har bolaget, för att medgifva kanalens igenläggning, fordrat en djupdränring af vissa delar af Höganäs Öfre, som en gång kanske kan bli nödvändig, men som en tid framåt utan våda kan uppskjutas.

Sjättva kanalens igenläggning torde komma att kosta samhället minst 100,000 kr. och djupdränring, pumpstation m. m. ett ännu större belopp.

Man annehåller därför att dr Ekelunds begäran må till ingen K. B:s åtgärd föranleda.

Dr Ekelund har vidare begärt åläggande för samhället att ordna latrinhämtningen på annat sätt än som nu sker; alltså vill han ha latrinkärl med lock och byglar, liksom det finns i en del större städer. Kostnaderna för dessa kärl belöpa sig till 27,000 kr. Municipalnämnden anser att den ordnat latrinhämtningsfrågan på sätt lagen föreskrifver, då bortforslingen sker i slutna fordon, och anser därför att tiderna inte äro sådana att man onödigtvis får slösa vare sig med enskilda eller samhällets medel, hvarför man äfven i den frågan bestrider dr Ekelunds begäran om åläggande.

Höganäs—Billesholm.

Från förhandlingarna vid gårdagens bolagsstämma i Hålsingborg.

Statarådet Beskow avgår som verkställande direktör.

Höganäs-Billesholms Aktiebolag hade i går ordinarie bolagsstämma i Hålsingborg under ordförandeskap av f. landshövdingen G. Tornerhjelm. Till stämmans sekreterare hade utsetts jur. dr C. Sjunnesson.

Vid stämman voro 125,576 aktier representerade. Att justera dagens protokoll utsågos friherre Carl Bennet och disponenten C. J. Malmros.

Ur den föreliggande förvaltningsberättelsen framgår, att bolaget under året haft att på kolmarknaden räkna med priser som varit relativt stabiliserade, men detta på så låg nivå, att det icke varit möjligt att få produktionskostnaderna fullt täckta genom försäljningssummorna. Styrelsen framhåller, att under året har det sedan år 1920 pågående priset på bolagets produkter så småningom avstannat. Avsättningen har äfven för nästan alla varuslag förbättrats, om jämförelse göres

Protokoll fört vid sammanträde med municipalfullmäktige i Högåns den 20 februari 1923.

Närvarande: samtliga fullmäktige med undantag af herrar Rosenkvist, Arnberg, Römmerman, Thomas Karlsson och Joh: s Smith, hvilka anmält förhinder. Vid protokollet under-tecknad Oelander.

§ 1.

Sammanträdets författningssedliga kungörelse upplästes.

§ 2.

Protokollet från föregående sammanträde upplästes.

§ 3.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Ragnar Sandell och Axel Andersson.

§ 4.

I res. litt. H n:r 18 1923 hade Kungl. Maj:ts befallningshafvande anmodat municipalfullmäktige i Högåns inkomma med förklaringar öfver de åtgärder, som vidtagits med anledning af lista provinsialläkarens anmärkningar å den s.k. grufkanalen och latrin-hämningsystemet.

Herrar Arnberg, Rosenkvist och Sandell, som vid nämndens sammanträde den liste innevarande februari erhållit uppdrag att med ledning af vid nämnda sammanträde gjorda uttalanden upprätta förslag till yttrande, hade nu inlämnat sådant till fullmäktige.

Förslaget föredrogs och efter längre diskussion enades fullmäktige om att med tillägg af ytterligare några punkter (bil. II), föreslagna af herr J.W. Persson, taga detsamma som sitt och att uppdraga åt sin ordf. Konsul E. Johnsson, att på lämpligt ställe i skrifvelsen inflika ifrågevarande tillägg samt därefter tillika med remisshandlingarna öfversända densamma (bil II) till Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

Herr Falek reserverade sig emot att fullmäktige ingingo i polemik mot 1:ste provinsialläkaren och mot Höganas-Billesholms A.B. och ansåg det enda lämpliga vore, att samhället medgäfvde de sanitära olägenheterna med kanalen i nuvarande tillstånd, men att samhället anhålle om uppskof med afhjälpan af olägenheterna tills det blefve ekonomiskt möjligt att utföra arbetet ifråga.

§ 5.

Af Höganas-Billesholms A.B. inlämnat nytt förslag till köpekontrakt, med utsatt pris Kronor 4:- pr kvm., å Lerbergegatans fortsättning föredrogs.

Fullmäktige beslöto emellertid i enlighet med nämndens förslag att icke godkänna detta, emär Bolaget tidigare, skriftligen förbundit sig att försälja ifrågevarande mark till Kronor 1:- pr kvm.

§ 6.

Af herr Axel Hygren m.fl. inlämnad skrivelse, hvilken föredrogs, (bil III), angående ny väg m.m. öfver S.J. spår beslöto fullmäktige på nämndens förslag, att utan åtgärd lägga till handlingarna.

§ 7.

Till ny ledamot i Byggnadsnämnden för år 1923 i stället för Byggnadsare Joel Elgström, som afsagt sig, utsågo fullmäktige Ingenjören B. Ragnell.

In fidem:

*Suppleant
Johansson*

Byggnadsnämnden

Öfver Byggnadsnämnden

Ragnar Sandeen

*Justeringen kungjord i Höganas
kyrka med. d. 4 mars 1923*

Knut Rönner

Till

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län.

Res. Litt. H n:r 18 - 1923.

I anledning af Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i remiss-skrifvelse af den 20 sistlidne januari från Högans municipalfullmäktige affördrade yttrande rörande vissa af förste provinsialläkaren Dr Ekelund i Malmö i remisshandlingarna närmare angifna ärenden, få fullmäktige afgifva följande förklaring:

Beträffande den i handlingarna omdämda s.k. grufkanalen få fullmäktige erinra om, att municipalsamhället redan så tidigt som år 1916 vidtagit åtgärder för att ur såväl sanitär- som ur trafiksynpunkt - kanalområdet skall nämligen enligt den fastställda stadsplanen ingå i gatumark - tillfredsställande ordna denna fråga genom att i slutet ledning afleda vattnet genom samhället till hafvet, men då samhället icke kunnat träffa någon för detta an- taglig öfverenskomelse med ägaren af kanalen, Högans-Billesholms A.B., har frågan hittills fått vila.

Fullmäktige finna emellertid förste provinsialläkarens ut- talanden om kanalens utseende fullt berättigt. Då det emellertid ur hans skrifvelse icke fullt tydligt framgår om hans yrkande af- ser grufkanalens täckning, eller huruvida han med samma afser täcka ledningar utan samband med kanalvattnet, vilja fullmäktige franhålla som sin mening, att frågan icke kan helt och fullt lösas på annat sätt än att kanalen täckas, ty det vatten, som från

grufvorna aflöses genom kanalen är redan vid uppförningen ur desamma förorenat, enär klosettanordningar delvis saknas därstädes.

Fullmäktige få vidare framhålla,

att utförandet af här omtalade arbete kräver afsevärda kostnader, säkerligen uppgående till omkring 100,000:- kronor förutom de djupgrävningskostnader och pumpverksanläggningar, som Högans-Billesholms A.B. kräva, hvilka, enligt af sakkunnig verkställd beräkning, draga en kostnad af omkring 250,000:- kronor,

att det därför ur ekonomisk synpunkt är omöjligt för samhället att utföra detta dyrbara arbete under den närmaste framtiden, i synnerhet som kostnaderna för desamma endast till en ringa del blifva arbetelöner, då hufvudparten utgöres af materialkostnader - således olämpligt som nödhjälpsarbete - .

att samhället måste använda alla medel de nu kunna uppbibrings till arbetelöshetens bekämpande, men

att samhället är beslutet att så snart den ekonomiska situationen så medgifver, utan något föreläggande från myndighets sida, täckdika kanalen.

I anledning af hvad som sålunda anförts få fullmäktige härmed förseent besatälla, att Kungl. Maj:ts befallningshafvande måtte låta yrkandet från förste provinsialläkaren tillä vidare till ingen åtgärda föranleda.

Afseende yrkandet på åläggande för samhället att anskaffa slutna kärl för latrinspillningen få fullmäktige framhålla, att bortföringen redan nu sker i täckt fordon nattetid, och ehuru fullmäktige väl inse de fördelar systemet med slutna kärl medföra, våga fullmäktige ändå anse att den nuvarande anordningen kan utan våda få fortfara intill dess det blir ekonomiskt möjligt för samhället att bekosta denna utgift, hvareför fullmäktige anhålla, att Kungl. Maj:ts befallningshafvande såven i detta fall måtte förklara förste provinsialläkarens yrkande icke föranleda till någon Kungl. Maj:ts befallningshafvandes åtgärda.

Höganäs den 21 februari 1923.

På Municiपालfullmäktiges i Höganäs vägnar:

ordf.

Med anledning artikeln "Gruvkanalen i Höganäs" i Eder tidning av 7 ds. anhålles om plats för följande:

Uppgiften att förste Provinsialläkaren Dr. Ekelund anhållit om åläggande för Höganäs Municipalsamhälle att "igenlägga gruvkanalen eller vidtaga sådana åtgärder, att intet spillvatten må utsläppas i den öppna gruvkanalen" är icke riktig. Dr. Ekelunds skrivelse innehåller nämligen endast en hemställan, "att Kungl. Maj:ts Befallningshavande måtte vid effektivt vite ålägga vederbörande i Höganäs Municipalsamhälle att inom viss bestämd, ej för långt tilltagen tid have vidtagit sådana åtgärder, att spillvatten ej behöver utsläppas i den öppna gruvkanalen, utan att detta kan avledas i sluten, underjordisk ledning".

Påståendet att gruvvattnet förorenar kanalen minst lika mycket som kloakerna, är oriktigt. Det vatten, som från gruvschakten insläppes i kanalen, är i själva verket så rent, att det till för ca. 15 månader sedan användes som vattenledningsvatten i samhället. Då vidtagna undersökningar visade, att detta vatten i renhetsgrad betydligt överträffade vattnet i de flesta av de brunnar, som finnas i samhället.

Uppgiften, att Höganäsbolaget "lagt än det ena än det andra hindret i vägen för kanalens igenläggning", är endast så tillvida riktig, som bolaget fördrat, att igenläggandet skulle ske i enlighet med av framstående sakkunnig utarbetat förslag, innefattande att ett igenläggande av kanalen av flera viktiga skäl bör kombineras med en avskärande djupledning, till vilken kloakerna i Höganäs Övre anslötes. Detta utlåtande av bolagets

expert har sedermera i huvudsak bekräftats
av sakkunnige, till vilka samhället hän-
skjutit frågan.

Artikeln berör vidare kostnadsfrågan.
Det kan då verkligen frågas, vore det icke
skäl, att man i samhället på allvar sätter
sig in uti att denna för Höganäs så ytterst
viktiga fråga kan för tillfället lösas enk-
last och billigast genom att avskära kloaker-
na med en djupledning och att kanalen ^{tills vidare} lämnas
öppen. Storgatan i Höganäs har säkerligen
tillräcklig bredd för årtionden framåt. Ett
samhälle av Höganäs storlek har nog av en
trafikpulsåder på 18 meters bredd. Höganäs
Övre kommer icke att lida av att ett från
kloakföroreningar befriat vattendrag genom-
löper detsamma, tvärtom.

Kalkyl angående avskärande ledning jämte pumpstation

Å Höganäs Övre.

Avskärande ledning	Kr. 29.000:--
Spåntning	" 2.000:--
Förbindelseledning mellan kulvert och pumpstation . .	" 8.000:--
Pumpstation	" 25.000:--
Diveres regnvattenledningar m.m.	" 10.000:--
	<u>S:a Kr.: 74.000:--</u>

Höganäs den 2 Mars 1923.

Kloakledningar i Tivolivången och Höganäs U.	Kr. 42.876:--
D:o i Stor- & Väsbygatorna från pumpstationen vid Grevgatan till Kyrkogatan	" 28.820:--
Späntning	" 2.000:--
Pumpstation	" 10.500:--
Förbindelseledning mellan kulvert och pumpstation "	8.000:--
Kloakledning i Bagerigatan	" 6.300:--
Pumpar	" 52.000:--
Stora pumpstationen & kapitalisering av under- hållskostnaden och driftskostnaden	" 99.504:--
	<u>S:a Kr. 250.000:--</u>

Höganäs den 3/3 1923.

Afskrift.

Bil. III.

Litt. N. nr 18

1923.

Länsstyrelsen i Malmöhus län utslag
i anledning av en utav förste pro-
vinsialläkaren Axel Skelund gjord an-
mälan rörande vissa sanitära olägen-
heter i Höganäs municipalsamhälle;
givet å landskansliet i Malmö den 26
juni 1923.

Uti en den 13 januari 1923 inkommen skrift har förste provinsial-
läkaren Axel Skelund anmält, att vissa sanitära olägenheter, som vore
rädande i Höganäs municipalsamhälle, icke avhjälpts, ehuru han vid si-
na inspektioner framställt anmärkningar däremot, i vilken skrift han
bl.s. andragit följande: Genom samhället löpte ett öppet dike, den s.k.
gruvkanalen. Kanalen hade ursprungligen varit avsedd att avleda vatt-
net från gruvorna, vilket ändamål den fortfarande tjänade. I sitt
översta lopp förde den att någotsånar oklanderligt vatten, men då allt
spillvatten från angränsande gator och fastigheter dessutom tillför-
des, bleve den allt mer och mer förorenad, så att densamma under stör-
re delen av sitt lopp genom det tät bebyggda samhället erbjöde en
vämjelig anblick samt under den varma årstiden spredde en högeligen be-
svärande stank. För samhället i dess helhet utgjorde kanalen sålunda en
utomordentligt stor sanitär missällighet, vilken för närboende vore
av hälsovärdlig beskaffenhet. Efter att vidare hava framhållit att
latrinrenhållningen inom municipalsamhället icke ordnats i överens-
stämmelse med gällande hälsovårdsstadgans föreskrifter har förste
provinsialläkaren hemställt, att länsstyrelsen måtte vid effektivt
vite ålägga vederbörande i Höganäs municipalsamhälle dels att inom
viss bestämd, ej för lång tilltagen tid hava vidtagit sådana åtgärder,
att spillvattnet ej behövde utsläppas i den öppna gruvkanalen, utan att
det kunde avledas i sluten underjordisk ledning, dels ock att liksom
före viss dag hava ordnat samhällets latrinrenhållning i full överens-
stämmelse med hälsovårdsstadgans föreskrifter.

Utan avgift.

Municipalfullmäktige i Höganäs municipalsamhälle.

Sedan municipalfullmäktige i Höganas municipalsamhälle blivit i målet hörda och förklarade sig, har på förekommen anledning Höganas-Silleholms Aktiebolag anmodats att avgiva yttrande.

Vidare har landfogden i länet hållit ett sammanträde med representanter för municipalsamhället och bolaget i och för överläggning om de åtgärder, som kunde befinnas lämpliga för undanröjande av ifrågasvarande sanitära olägenheter.

Slutligen har förste provinsialläkaren fått yttra sig i målet.

När i målet är upplyst, att den genom Höganas municipalsamhälle ledande gravkanalen huvudsakligen förorsakas därav, att i densamma utsläppen spillvatten från kloskledningar, som utmynna i gravkanalen, prövar länsstyrelsen skäligt ålägga municipalsamhället att före den 1 april 1925 hava vidtagit sådana anordningar, att spillvattnet från samhället kommer att på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt bortledas annorlunda än genom ifrågasvarande kanal.

Vad angår latrinrenhållningen åtar länsstyrelsen - under erinran att, jämlikt 13 § 4 mom. i hälsövrådsstadgan den 19 juni 1919, avtråde skall vara så inrättat, att orenligheten upptages i tätta, lätt flyttbara kärll av modell, som blivit av hälsövrådsnämnden godkänd, att dylikt kärll i öke får tommas på hästningsstallet, samt att kärll, som upptällas på avtråde, skall vara väl rengjort - nödigt förständig municipalsamhället att före den 1 oktober 1924 hava ordnat latrinrenhållningen inom samhället i överensstämmelse med hälsövrådsstadgans föreskrifter.

Beväransvianing.

Den, som öke ånötjes med detta utslag, sger hos Kungl. Maj:ts anförda underdåniga bevar, vilka till Kungl. socialdepartementet böra ingivas eller må på klagandens eget äventyr i betalt brev med allmänna posten insändas; och bör därvid iakttagas, att bevararen inkomma, om enskild part är klagande, innan klockan tolv å trettionde dagen, och, om klagan föres av menighet, innan klockan tolv å fyrtiofemte dagen efter det utslaget blivit uppläst från predikatolen, uppläsningsdagen oräkna, eller i båda fallen, om bevarartiden tilländas på helgdag, å nästpåföljande söndag före klockan tolv, att vid bevararen skall fogas bevis om tiden, då utslaget blivit uppläst från predikatolen, att bevararen, därest de öke bro egenhändigt undertecknade av klagan-

den, böra åtföljas av behörig fullmakt för ingivandet eller insändandet, och att besvaren, när klaganden icke själf kan skriva, böra underskrivas av författaren med utlåttande av namn, syssla och bopingsort, men försummas något av vad sålunda föreskrivits, har klaganden förlorat sin talan, och utslaget kommer att mot honom anses för laga kraftvunnet.

På länsstyrelsens vägnar:

H.J. Kjäll.

T. Thege.

Uppläst i Höganäs kyrka söndagen den 1 juli 1923

betygar

Urhoch Rönner

st. adj.

Protokoll fört vid sammanträde med municipalnämnden i Högåsa den 27 juli 1923.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Johansson, Bengtsson, J. S. Persson, Ad. Andersson, Sandell och Fritz Hansson. Vid protokollet undertecknad Celander.

§ 1.

Med anledning af en utaf 1:ste provinsielläkaren Axel Skelund gjord anmälan rörande vissa sanitära olägenheter inom samhället (se § 4 i fullmäktiges protokoll den 20 febr. d.ä.) hade länsstyrelsen funnit skäligt dels ålägga samhället att före den 1 april 1925 hafva vidtagit sådana anordningar att spillvattnet från samhället kommer att på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt bortledas annorlunda än genom ifrågavarande kanal dels ock att ålägga samhället att före den 1 okt. 1924 hafva ordnat latrinhållningen i öfverensstämmelse med hälsöfverdsstadgans föreskrifter.

Ifrågavarande länsstyrelsens utslag föredrogs (bil. I).

Betr. spillvattnets bortledning i täckt ledning så ansåg nämnden, att anordning härför gifvetvis måste vidtagas någon gång. På emellertid samhället dels på grund af ekonomiska skäl och dels på grund af att öfverenskommande med Högåsa-Billesholms A.B. om öfvertagande af grufkanalen, hvilken för afloppsvattnets bortledning tänkts täckdäkt, icke kunnat träffas beslöt nämnden föreslå fullmäktige att besvara sig öfver länsstyrelsens ofvannämnda åläggande och i det fall, att Kungl. Maj:t icke upphäver det samma, Kungl. Maj:t måtte bevilja uppskof med ifrågavarande anordningars vidtagande till dess en expropriation af kanalen kunnat blifva fastställd och öfriga rättsliga förhållanden ordnade.

Betr. åläggandet om ordnande med latrinhållningen i öfverensstämmelse med hälsöfverdsstadgans föreskrifter, så beslöt nämnden föreslå fullmäktige att afvenledes, på grund af ekonomiska skäl, besvara sig häröfver och i det fall att Kungl. Maj:t icke upphäver åläggandet, Kungl. Maj:t måtte bevilja uppskof med samma till år 1927.

Slutligen uppdrog nämnden åt sin herr ordf. och sekreterare att i samråd med jurist uppgöra förslag till besvarshandlingar att föreläggas fullmäktige för godkännande.

Utan att ha fått något uppdrag att i denna fråga göra ett uttalande från bolagets sida vill jag rent personligen såsom fullmaktige påpeka, att jag icke tror, att samhället kommer att draga den nytta av en expropriationsåtgärd, som nämnden tänkt sig. Jag föreställer mig nämligen, att nämndens tanke varit, att samhället, sedan det väl blivit ägare av kanalen, utan vidare skulle kunna lägga igen densamma. Så är emellertid långt ifrån förhållandet. K.B:s föreläggande beträffande avloppsvattnet innebär ju otvetydigt, att avledandet av detta måste ordnas på ett sakkunnigt sätt, och det torde finnas ganska små utsikter för att samhället skulle kunna få någon sakkunnig att godkänna inledandet av avloppsvattnet i den täckta gruvkanalen utan samtidigt anordnande av pumpverk el. dyl. Igenlägges kanalen utan vidare, torde följderna med öfversta sannolikhet bli, att vi erhålla ännu ett föreläggande från K.B., nämligen att undanröja den nya fara i hygieniskt avseende, som under vissa omständigheter kan uppstå genom en sådan igenläggning. Vi skulle alltså tämligen snart efter en sådan åtgärd likväl få utföra den mycket omstridda avskärande ledningen, pumpstationen m.m., d.v.s. tvingas att till sist utföra just den anläggning, som man på sina håll tror sig kunna undvika genom kanalens expropriation.

Expropriationsåtgärden förefaller mig alltså meningslös. Men den torde dessutom säkerligen även bli mycket dyrbar. Alla de skador, som fastighetsägaren kan lida genom egendomens förlust, måste nämligen enligt lagens bestämmelser värderas av expropriationsnämnden i penningar. Även om expropriationen av kanalen som den nu är icke kan direkt medföra alltför stora utgifter, få vi dock vara beredda på, att den dag syftet med expropriationsåtgärden genomförts vid en lagkonferens eller annan förrättning, ädöman: hålla nuvarande markägare skadeslösa för de skador, som kan åsamkas denne därigenom att det fria avledandet av gravvattnet inskränkes därigenom att jordarna på "övre" vid vissa tillfällen kunna översvämmas med infekterat vatten.

Protokoll fört vid sammanträde med municipalfullmäktige i Höganäs den 10 aug. 1923.

Närvarande: samtliga fullmäktige med undantag af herrar Wiesell och Fredin samt fröken Jönsson, hvilka anmält förhinder, herrar Römmerman, Th. Karlsson och Otto Bengtsson, hvilka ej anmält sin bortavaro.

Vid protokollet undertecknad, Celander.

§ 1.

Sammanträdets författningsenliga kungörelse upplästes.

§ 2.

Protokollet från föregående sammanträde upplästes.

§ 3.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar O.J. Svanström och S. Aug. Jönsson.

§ 4.

Vid sitt sammanträde den 26 sistlidne mars hade fullmäktige uppdragit åt nämnden att utreda om event. expropriation af marken för Lerbergsgatan å sträckan Köpmansgatan - Storgatan, grufkanalen och marken för Centraltorget, enär öfverenskommelse med Agarna, Höganäs-Billeholms A.B., ej syntes kunna träffas.

Enligt utdrag af protokoll från nämnden, hvilket föredrogs, (bil. I) hade denna nu föreslagit fullmäktige, att fullmäktige måtte besluta expropriera ifrågavarande områden med undantag af marken för Centraltorget.

Efter liflig diskussion beslöte fullmäktige uppdraga åt nämnden att åt samhället genom expropriation förvärfa dels Lerbergsgatan å sträckan Köpmansgatan - Storgatan och dels grufkanalen, hvilken enligt stadsplanen är arsedd för utvidgning af gata, å sträckan hafvet - Föreningsgatan upp till kvarteret Trefnaden.

Vidare uppdrogo fullmäktige åt nämnden att afvenledes åt samhället, event. genom expropriation, förvärfa den mark längs ofvannämnda kanal, som är nödvändig för att gatan skall få den bredd som enligt stadsplanen är bestämd.

Emot dessa beslut reserverade sig herr Falck (bil. II). Medeln till med expropriationerna förenade kostnader, beslöte fullmäktige

Jag är övertygad om att det icke blir små belopp, som det här kommer att röra sig om.

Då en expropriationsåtgärd alltså enligt mitt förmenande för samhället icke skulle medföra någon fördel men väl kostnader, måste jag i samhällets intresse be att få till protokollet antecknad min reservation mot beslutet med nu anförd motivering.

Höganäs den 10 augusti 1923.

Frans Färdy.

skulle tagas af tillgängliga medel.

Betr. expropriation af marken för Centraltorget, så beslöto fullmäktige enligt nämndens förslag, att härmed t.v. låta anstå.

§ 5.

Med anledning af en utaf 1:ste provinsialläkaren Axel Ekelund gjord anmälan rörande vissa sanitära olägenheter inom samhället (se § 4 i fullmäktiges protokoll den 20 febr. d.å.) hade länsstyrelsen funnit skäligt dels ålägga samhället att före den 1:ste april 1925 hafva vidtagit sådana anordningar att spillvattnet från samhället komma att på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt bortledas annorlunda än genom ifrågavarande kanal dels också att ålägga samhället att före den 1 okt. 1924 hafva ordnat med latrinhållningen i öfverensstämmelse med hälsövrädsstadgans föreskrifter.

Ifrågavarande länsstyrelsens utslag föredrogs (bil.III).

Efter längre debatt beslöto fullmäktige enligt förslag från nämnden (bil.IV) att hos Kungl. Maj:t beivra sig öfver länsstyrelsens utslag och söka få åläggandena upphäfda och i det fall, att Kungl. Maj:t icke upphäfver desamma, Kungl. Maj:t måtte betr. åläggandet om spillvattnets bortledning i täckt ledning bevilja samhället uppskof härmed tills i föregående § beslutad expropriation af kanalen hunnit blifva fastställd och öfriga rätteliga förhållanden ordnade och betr. åläggandet om ordnandet med latrinhållningen i öfverensstämmelse med 1:ste provinsialläkarens önskan bevilja uppskof härmed till 1927 års utgång.

Vidare beslöto fullmäktige anhålla om att, för den händelse Kungl. Maj:t i ärendet hör annan intresserad part, fullmäktige gifvas tillfälle inkomma med påminnelser.

Att för samhället underteckna klagoskriften till Kungl. Maj:t jämte erforderlig fullmakt utsågo fullmäktige sin herr ordf. Konsuln E. Johnson.

Det skulle antecknas till protokollet att, enligt v. ordförandens i hälsövrädsnämnden åsikt, latrinhållningen, som den nu skötes, fyller hälsövrädsstadgans föreskrifter.

Slutligen enades fullmäktige om att protokollet i hvad det afser denna § omedelbart skulle anses justerat.

§ 6.

På grund af att nödhjälpsarbetena installerats t.v. och nuvarande förmannen Ad. Andersson blifvit anställd med anledning af dessa arbeten

vissa sanitära olägenheter i municipalsamhället, och få fullmäktige härigenom i detta ärende till stöd för besvaren anföra följande:

1/. Beir. föreläggandet i fråga om bortledning af spillvattnet från samhället.

Med åberopande af hvad samhället i ärendet redan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet anförte (genom skrifvelse den 31 febr. 1925) vilja fullmäktige därutöver nu meddela, att fullmäktige enligt bifogade utdrag af fullmäktiges protokoll den 10 i denna månad beslutat att enligt lagen om fastighetsbildning i stad expropriera bland annat den i utslaget omnämnda gräfskanalen, hvilken ingår i genom stadsplanen för samhället fastställd och i behof af utvidgning nu varande gata. Härmed hänvisas till bifogade af Distriktslantmätaren Ludvig Engzell år 1919 upprättade karta. Genom denna expropriation blir frågan om aflöandet af spillvattnet i samhället öfver löst, då samhället gifvetvis har för afsikt att, sedan kanalen förvärfvats, nedlägga kalvertledning i densamma och därefter igenlägga den. Detta har nämligen sedan länge tid varit en allmän önskan inom samhället. Därest en lösning af frågan åter skulle framtvingas, innan kanalen förvärfvats, skulle samhället blifva tvunget att nedlägga en hufvudafloppsledning på vardera sidan om kanalen, emär denna klyfver samhället i tvärsnitten delar. Härigenom skulle betydande kostnader i önsden väljas samhället, kostnader vilka samhället, tillhvarns ekonomiska förhållanden fullmäktige här nedan vilja återkomma, hoppas genom nådigt bifall till dessa besvar kunna undvika.

På grund af hvad nu anförts få fullmäktige å municipalsamhällets vägnar härigenom i underdånighet hemställa, att Sdets Kungl. Maj:tt ville upphäfva öfverklagade utslaget, i hvad det afser föreläggande för samhället att före den 1:ste april 1925 hafva vidtagit sådana anordningar, att spillvattnet från samhället kommer att på ett ur sanitär synpunkt tillfredställande sätt bortledas annorlunda än genom ifrågavarande kanal, samt att därest nådigt bifall hertill icke kommer, Sdets Kungl. Maj:tt ville sålunda ändra berörda

föreläggande, att med ifrågavarande anordningar så anstå, till den enligt det ofvann angående beslutade expropriationen af berörda grufkanal hunnit genomföras och öfriga åtgärder för frägnas lösnings därefter hunnit att af samhället vidtagas.

2/. Beträffande föreläggandet i fråga om anordnandet af latrinrenhållningen inom samhället.

Äfven i detta afseende hemställa municipalfullmäktige, att Eders Kungl. Maj:t ville upphäfva öfverklagade utslaget. Fullmäktige anse det nuvarande systemet för latrinrenhållningen kunna utaf alla förutsebara olägenheter bibehållas, tillä ekonomiskt gynnsammare tider inträffat; och vilja vi särskilt framhålla, att - enligt hvad vi erfarit latrinrenhållningen äfven å andra orter, exempelvis i vissa delar af Helsingborgs stad, åker på samma sätt som här. Ett fastställande af länsstyrelsens utslag skulle för samhället medföra mycket dyra utgifter i en tid, då alla utgifter, som kunna anstå till längre fram, med hänsyn till rådande ekonomiska depression också måste uppskjutas. För närvarande utgör municipaletten här redan Kronor 3:50 pr bevilningskrona (alltså baserat på förra årets antal bevilningskronor), hvilket torde vara en bland de högsta utdebiteringar för municipalsamhället i landet, och bevilningskronornas antal har sjunkit från 95,481 till 44,188 förra året och 30,694 innevarande år. För de närmaste åren torde man afven här hafva att förvänta en försämring i det ekonomiska läget.

Då ett ordnande af latrinrenhållningen i enlighet med länsstyrelsens utslag approximativt kan beräknas kosta om 20,000:- kronor för anskaffande af kärl med tillbehör - en kostnad som samhället gifvetvis får iklada sig, då största delen af samhällets medlemmar utgöres af mindre inkomsttagare - förutse kostnaden för ordnandet af renhållningsverk samt årliga underhåll- och driftkostnader, framgår med all tydlighet vikten för samhället att ytterligare några år kunna uppskjuta dessa utgifter.

Därest Eders Kungl. Maj:t icke skulle kunna lämna sådant bifall till fullmäktiges yrkande om upphäfvande af förevarande föreläggande, hemställa vi i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t tänktes bevilja uppskof med föreläggandet af ifrågavarande

Protokoll fört vid sammanträde med Munici-
palnämnden i Höganäs den 23 okt. 1923.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Johnson, Alfr.
Sengtsson, Persson, Sandell, Hansson, supp-
leanterna Vallin och Otto Sengtsson och vid
protokollet undertecknad, Celander.

§ 1.

Vid sitt sammanträde den 10 aug. d.ä. hade fullmäktige uppdragit åt
nämnden att föranställa om expropriation af Lerbergsgatans fortsättning,
grufkanalen och event. den mark långa kanalen, som är nödvändig för att
gatan skall få den enl. stadsplanen fastställda bredden.

Som en första steg för expropriering är att anskaffa kartor öfver
områdena beslötk nämnden uppdraga åt Districtslantmätaren Ludv. Engvall
att uppgöra sådana.

§ 2.

Genom anbud hade nämnden införat anbud på upprepning af gruf-
kanalen.

Med anledning häraf hade följande anbud inkommit:

Halfrid Andersson.....Kronor 1,375:-, Olof Pålsson.....Kronor 1,100:-.

Nämnden beslöt antaga herr Pålssons anbud och att erlägga betal-
ningen i proportion till utfört arbete.

§ 3.

Besluts, att kommunalkvarer Kinar Celander tillsammans med ordföran-
den Fabrikör Olof Arnberg eller v. ordföranden Journalist Slef Rosenkvist
skall utkvittera till municipalsamhället ankommande värdepapir jämte checkar
och handlingar, som röra bankerna har, gällande beslutet intill dess annor-
lunda bestämmes.

§ 4.

Uppgjordas förslag (bil.I) till utgifts- & inkomststat för år 1924,
hvilket förslag nämnden beslöt öfverlämna till fullmäktige för godkännande.

§ 5.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Rosenkvist
och Hansson.

*Protokoll
Kopiering*

In fides:
Erik Johansson
Fritz Johansson

avskrift.

Till Konungen (Socialdepartementet), angående besvär av Höganäs municipalfullmäktige över länsstyrelsens i Malmöhus län utslag den 26 juni 1923 ifråga om vissa sanitära olägenheter i municipalsamhället.

D.Nr 608/1923 HV.

Genom remiss den 21 september 1923 har Kdets Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att avgiva utlåtande över de besvär, som av municipalfullmäktige i Höganäs municipalsamhälle anförts över länsstyrelsens i Malmöhus län utslag den 26 juni 1923 med föreliggande dels ifråga om bortledning av spillvatten dels ock beträffande anordnandet av latrinrenhållningen inom samhället.

Till åttlydnad härav får medicinalstyrelsen, som i ärendet mottagit här i avskrift bifogade F.M. av medlemmen av styrelsens vetenskapliga råd, professorn K. Sonden, med remisshandlingarnas återställande anförda följande.

Beträffande frågan om bortledning av spillvatten är uppenbart, att den nuvarande anordningen med kloakernas utmynnande i den öppna kanalen är ett höggredigt sanitärt missförhållande. Spillvattnets bortledning kan icke ske på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt enbart genom igenläggande av den i ärendet omnämnda kanalen till sluten ledning, även om denna för erhållande av bättre lutning förlägges å så stort djupläge som möjligt, men djupdränning i förening med pumpning av kloak- och grundvatten kan däremot anses på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt lösa samhällets avloppsfråga.

Medicinalstyrelsen får alltid hemställa, att de anförda besvärren, i vad angår denna del av ärendet, måtte av Kdets Kungl. Maj:t lämnas utan avseende.

Länsstyrelsens överklagade utslag i fråga om anordnandet av latrinrenhållningen inom samhället innebär endast ett förståndigande att ordna sagda renhållning i överensstämmelse med hälsöversäddans föreskrifter. Medicinalstyrelsen kan icke finna något

skäl vara förebragt varför Högåns municipalsamhälle skulle med-
givas undantag från tillämpningen av nämnda föreskrifter. På de av
vederbörande förste provinsialläkare i hans underdåniga skrivelse
den 18 augusti 1923 angivna grunder får medicinalstyrelsen alltså
hemställa, att besvaren även i denna del måtte av Eders Kungl. Maj:t
lämnas utan avseende.

I vad angår frågan om bortledning av spillvatten har i handlägg-
ningen av detta ärende, förutom undertecknade, deltagit ovannämnda
professor Sonden.

Underdånigst

Stockholm den 4 februari 1924.

HV 78.

P.W.

Örörande vissa hygieniska förhållanden i Högån.

De förhållanden, varom här är fråga, avse dels samhällets
dränering och dels dess avträdesrenhållning, och har jag anmodats
att yttra mig om de förnämnda.

Med anledning av de förklaringar från en del av länets hälso-
vårdsnämnder, som inkommit, örörande förste provinsialläkarens inspek-
tioner under 1922 avgiver denne till K.B. i Malmöhus län en skrivel-
se (11 januari 1923), där i han påyrkar att K.B. "måtte vid effektivt
vite ålägga vederbörande i Högåns municipalsamhälle 1) att inom
viss bestämd, ej för långt tilltagen tid hava vidtagit sådana åtgär-
der, att spillvatten ej behöver utsläppas i den öppna gruvkanalen,
utan att detta kan avledas i slutet underjordisk ledning, 2) : : : : :".

Efter remiss till lokala myndigheter och på anmodan av K.B. av-
gav förste provinsialläkaren 10 juni 1923 förnyat yttrande, där i
han vidhåller sitt ovan citerade yrkande, och i resolution av 26 ju-
ni 1923 "prövar länsstyrelsen skäligen ålägga municipalsamhället att

före 1 april 1925 hava vidtagit sådana anordningar, att spillvattnet från samhället kommer att på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt bortledas annorlunda än genom ifrågavarande kanal."

Över detta föreläggande anföra municipalfullmäktige i underdånig skrivelse den 13 augusti 1923 besvär med hemställan att Kungl. Maj:t ville "upphäva det överklagade utslaget i vad det avser föreläggande för samhället att före den 1:sta april 1925 hava vidtagit sådana anordningar, att spillvattnet från samhället kommer att på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt bortledas annorlunda än genom ifrågavarande kanal, samt att, därest nådigt bifall hertill icke kan lämnas, Eders Kungl. Maj:t ville sålunda ändra berörda föreläggande, att med ifrågavarande anordningar må anstå till den enligt ::::: beslutade expropriationen av berörda gruvkanal hunnit genomföras och övriga åtgärder för frågans lösning därefter hunnit att av samhället vidtagas."

Såsom grunder till besvären åberopas vad som anförts i skrivelse till K. B. av 21 februari 1923, vidare municipalfullmäktiges beslut 10 augusti 1923 rörande expropriation av gruvkanalen, slutligen vissa i besvärsskrivelsen anförda skäl.

Beträffande ekonomiska från vissa håll delvis bestridda beräkningar har jag i regel icke ansett mig hava anledning ingå, utan har jag endast ansett mig böra framhålla hygieniska synpunkter.

Bland sådana, vilka omnämnas i municipalfullmäktiges ovanberörda skrivelser, har jag endast funnit följande.

Fullmäktige finna visserligen förste provinsialläkarens uttalanden om kanalens utseende fullt berättigade, men det vore icke fullt tydligt, om förste provinsialläkarens yrkande avser gruvkanalens täckning eller huruvida han med samma avser täckta ledningar utan samband med kanalvattnet. Vidare framhålla full-

en till 1.2 m:s ledning i nedersta; 1 m:s ledning i mellersta och 0.75 m:s ledning i översta delen. Om detta alternativ säger dock ingenför W. att det är "ofrånkomligt att vid särskilt högt vattenstånd i havet och samtidig nederbörd vattenståndet i den slutna ledningen blir högre än i det nuvarande öppna diket, och att sålunda de nuvarande avloppsförhållandena vid dylika tillfällen föras överas". Under normala förhållanden kan - om såsom förslagits kulvertens botten sänkes under nuvarande botten - förbättring åga rum. Genom anläggande av pumpverk kan ovan antydda försämring undvikas.

Alternativ II. Anläggning med pumpverk.

II:
B.
Eftersom de vatten, som kunna behöva undanskaffas, utgöras av grundvatten (dräneringsvatten), spillvatten (kloakvatten) och nederbördsvatten (ytvatten) kan ett pumpverk tänkas omfatta ett, två eller alla tre av ovannämnda slags vatten. Wendt framställer tvenne olika förslag: A) pumpning av endast grundvatten; B) pumpning av grund- och kloakvatten. Av tekniska och ekonomiska skäl, som anföras i Wendts utredning förkastar han emellertid alternativ A samt övergår till B, vilket utarbetats med kartor och ritningar. Ytvattnet avrinner, som nämnt, till kanalen, medan de övriga vattnet pumpas. I Wendts redogörelse heter det vidare: "Sedan pumpverk och avskärande ledning utförts, torde avloppsförhållandena få anses fullt tillfredsställande lösta. Även om detta förslag genomföres utan att kanalen igenlägges, avskäres allt avloppsvatten från densamma, varför varje olägenhet ur hygienisk och estetisk synpunkt beträffande kanalen härigenom avlägsnats, och densamma kan bibehållas, så framt den icke ur trafiksynpunkt för erhållande av bredare gata främdeles behöver igenläggas."

Då Wendts nu anförda yttrande står i uppenbar strid med municipalfullmäktiges kategoriska krav på kanalens igenläggning må i detta samband nämnas, huruom fullmäktiges uppskattning av vat-

tenförelörelsen i själva gruvorna icke kan anses riktig. Så-
väl av vad som framgår ur handlingarna som ock av min egen
okulärbesiktning är nämligen tydligt att det ur gruvorna pumpa-
de vattnet är så rent, att någon väsentlig orsak till kanalens
ohygieniska beskaffenhet alldeles icke kan härifrån härledas;
förekomme alltså ingen annan orsak till hygieniska eller este-
tiska missförhållanden vid kanalen, vore därom intet mer att sä-
ga än om vilken naturlig bäck som helst.

Att vattnet icke kan ifrågasättas till dryck o.d. är en
egenskap som detta vatten har gemensamt med allt ytvatten i
bebodd trakt. I detta sammanhang må även erinras, huruom
djupdräneringens huvudledning är förlagd å så lågt plan, att
sidoledning kan indragas från vilken sida av kanalen som helst.
Må municipalfullmäktige förutsätta avskärande ledningar, en å
vardera sidan om kanalen, måste detta alltså bero på en miss-
uppfattning.

Rörande alternativ II C (pumpning av allt slags avloppa-
vatten) anser ingenjör Wendt att detsamma är ur driftsäkerhets-
synpunkt "betydligt underlägset alternativ II B".

Wendts utredningar och förslag underkastades nu gransk-
ning av andra, tillkallade sakkunnige: A/B Vattenbyggnadsby-
rån i Stockholm och lantbruksingenjören E. Berggren i Lund.
Och i skrivelse av 30 juni 1921 till municipalnämnden i Hög-
näs besvarar Vattenbyggnadsbyrån en till byrån ställd fråga
"huruvida genom det befintliga huvudavloppadiktets utmed Stor-
gatan ersättande med en betongkulvert" (enligt Wendts förslag)
"de nuvarande avloppsförhållandena inom övre Högån kunde för-
väntas bli förbättrade eller icke". Efter genomräkning av av-
rinning, kapaciteter m.m. kommer Vattenbyggnadsbyrån till nedan-
stående resultat:

"Huru sifferresultatet av ovanstående beräkning något av-
viker från ing. Wendts, bekräftar detsamma likväl den slutsats,

I hans ovannämnda skrivelse heter det: "Beträffande första delen av denna fråga, så kan jag därför svara ett bestämt "ja" och motiveras detta ytterligare. Han yttrar vidare:

"Beträffande däremot andra delen av denna fråga, så kan nog ej full trygghet vinnas för översvämning vid exceptionellt högt vattenstånd och samtidig stark nederbörd, om spill- och dräneringsvatten jämte ytvatten och gruvvattnet skall avledas i slutna ledning". ::::: "För att vara fullt trygg för dessa möjliga översvämningar är det därför nödigt att ett pumpverk anordnas med en kapacitet av enligt utredningar nödiga 1480 l/sek." :::::

Det heter vidare:

"Fråga nr 2 lyder: Skulle icke kloaksystemet i ovannämnda område kunna bliva tillfredsställande löst vid igenläggande av kanalen utan djupdränering och pumpstation vid Brorsbacka, men för övrigt enligt Wendtska förslaget, som möjliggör en sänkning av nu liggande kloakledningar med 50 Å 60 cm och med anläggande av pumpstation jämte avstängningsluckor vid sjön?

Enligt vad förut påpekats kan icke kloaksystemet bliva tillfredsställande lagt utan djupdränering" ::::: (Lämpligare plats för pumpstationen än Brorsbacka påpekas).

"Fråga nr 3. 'Om det skulle visa sig nödvändigt med djupdränering och pumpstation vid Brorsbacka bör väl igenläggning av kanalen först företagas?' Till svar på denna fråga vill jag framhålla, att utloppet från pumpstationen jämte densamma först bör anordnas, varefter sedan täckning av den stora avloppskanalen kan ske från pumpstationen till gruvvattenintaget vid hotellet helst jämsides med djupdränering". :::::

Såsom sammanfattning anför Berggren följande:

"Av vad sålunda av tillgängliga handlingar och kartor kunnat utrönas får jag tillstyrka att civilingenjör Wendts förslag alt. II B måtte komma till utförande, men med anordnande av en pumpstation i enlighet med alt. II C vare sig vid Amiralsgatan eller hellre vid Greve- eller Järnvägsatorna och med avlopp från denna med 1.2 met. kulvert till havet vid 0 samt med täckt avloppsledning för yt- och gruvvattnet därovan till gruvintaget vid hotellet

Såsom framgår av ovanstående hava alla sakkunniga, vilka haft anledning att yttra sig i ärendet, enhälligt förordat djupdränering med pumpning av kloak- och grundvatten och något skäl till annan åsikt har icke framlagts.

Vid en jämförelse i hygieniskt avseende mellan djupdräneringsförslaget och förslaget att utan sådan dränering omedelbart ersätta kanalen med kulvert synes framgå följande:

Djupdräneringen möjliggör under alla förhållanden kloaknätets avlägsnande utan risk att detsamma - ens under exceptionella förhållanden - skall (i blandning med annat vatten) kunna vålla olägenheter vid översvämningar.

Djupdräneringen möjliggör torrläggning av grunder och källare, vilken eljest ej kan ske utan att man vid de lågt belägna tomterna verkställer skräkilda isoleringsarbeten. (Det erinras, att det vatten som - om djupdräneringen ej genomföres - förrenar grunder och källare, kan vara kloakvattenblandat).

Vad angår pumpning även av regnvatten är sådan visserligen önskvärd; dock synes av skäl som Vattenbyggnadsbyrån anført behovet härav icke trängande. Av vikt är emellertid dels att åtgärder enarast möjligt vidtagas till avhjälpan av de nuvarande olägenheterna, om vilkas befintlighet och betydelse knappast någon meningsskiljaktighet förefinnes, dels ock att nu vidtagna åtgärder icke få verka hindrande för ett omedelbart utförande av en rationell djupdränering. Det är ur sistnämnda synpunkt som de föreliggande besvåren böra bedömas. Det är även ur samma synpunkt som expropriationsfrågan bör behandlas, ehuru väl eljest denna fråga synes ligga vid sidan av de hygieniska synpunkterna. På samma gång som jag med stöd av det ovanstående hemställer att Medicinalstyrelsen måtte för sin del uttala att besvåren må lämnas utan avseende, får jag till slut framhålla såsom önskvärt, att lämnastyrelsens utslag måtte i så måtto förtydligas, som det bör utsägas att de i resolutionen avsedda anordningarna till spillvattnets avledande "på ett ur-sanitär synpunkt tillfredsstillande sätt" skola utföras av djupdränering med pumpning av kloak- och grundvatten.

Stockholm den 22 januari 1924.

Klas Sondén.

Hatt avskrivet inträffa:

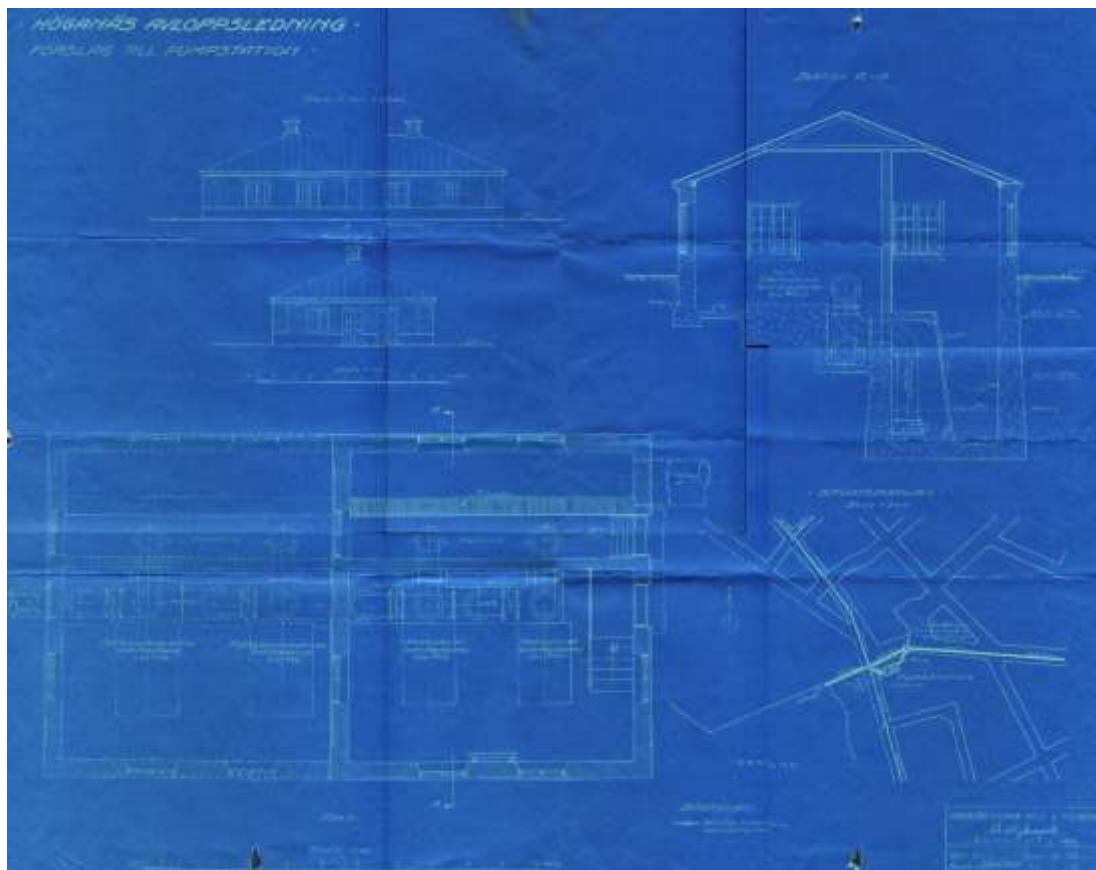
Klas Sondén *S. Sondén*

Kloakfrågan.

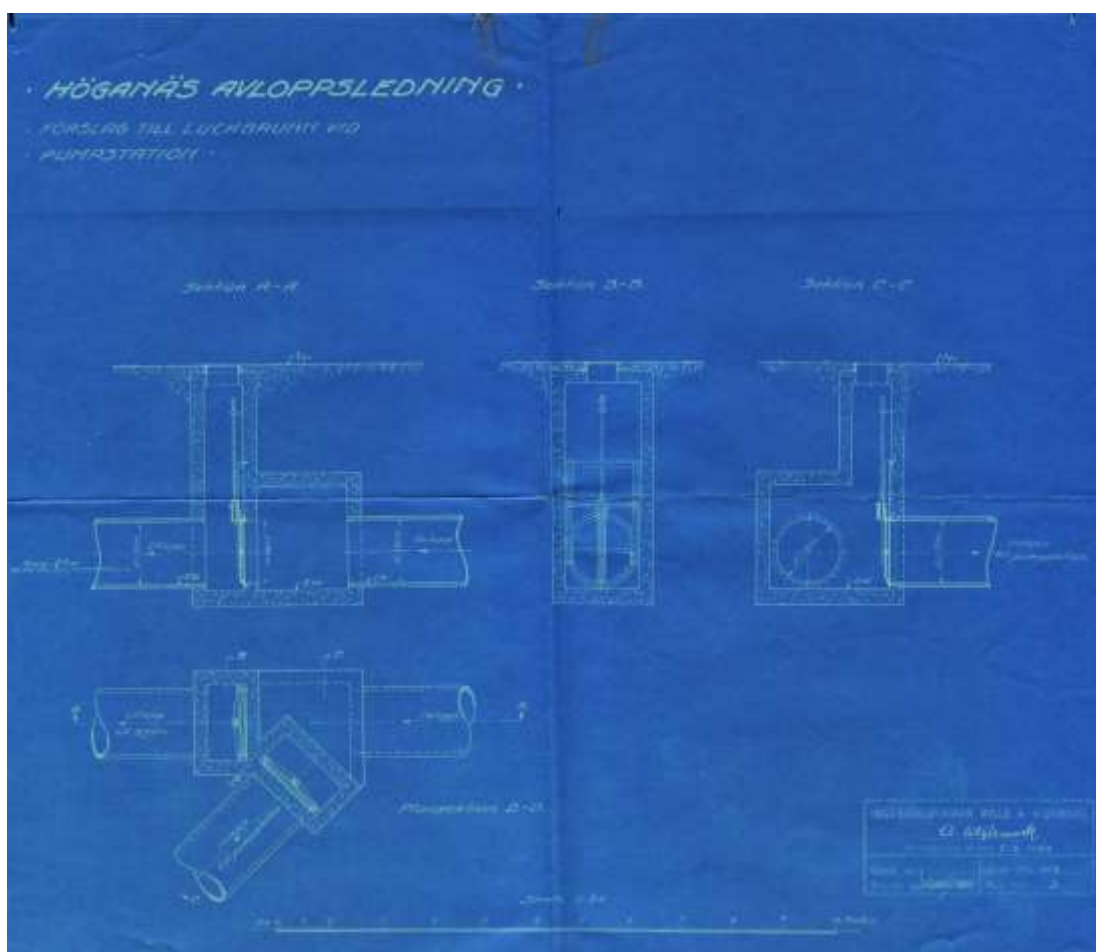
Lk. Sec. Jan 7/2 1921

Medicinalstyrelsen avstyrker hos k. m:t av Höganäs municipalfullmäktige anförda besvär över länsstyrelsens i Malmöhus län föreläggande för municipalsamhället att bortleda spillvatten och anordna latrinrenhållning. Beträffande frågan om spillvattnets bortledande anser medicinalstyrelsen det uppenbart att den nuvarande anordningen med kloakerna utmynnande i den öppna kanalen är ett höggradigt sanitärt missförhållande. Djupdränering i förening med pumpning av kloaker och grundvatten kan, enligt styrelsens mening, på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt lösa samhällets avloppsfråga. Medicinalstyrelsen kan ej finna något skäl varför Höganäs municipalfullmäktige skulle medgivas undantag från tillämpningen av hälsovårdsstadgans föreskrifter rörande latrinrenhållning.

1924-02-07 HD



1924-03-05-1 HBA



1924-03-05-2 HBA

Protokoll fört vid sammanträde med municipalsamfundet i Högåsa den 13 mars 1924.

Beskrivande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Johansson,
Ax. Andersson, Alfr. Bengtsson, Sandell,
Hansson, Otto Bengtsson, suppleanten
C.A. Lundén och vid protokollet under-
tecknad, Gellanier.

§ 1.

I skrivelse af den 26 statliga febr. hade fröken Hanna Jönsson hemställt att samfundet måtte besluta

så att i samband med Strandgatans ordnande anläggas plantering å den lilla öppna platsen norr om kvarteret Snäcken.

så ingå till Högåsa Hamn A.B. med begäran om kostnadsfritt öfverlåtande af ifrågavarande plats till samfundet i och för plantering samt

så uppdraga åt municipalsamfundet eller möjligen en kommitté att införskaffa förelag till plantering samt ordna och öfvervaka arbetet.

Nämnden, som till fullo insåg snäskvårsheten af det begärda, an-
såg sig emellertid af ekonomiska skäl icke kunna f.n. tillstyrka an-
läggning af ifrågavarande plantering, men såge gärna att fullmäktige
uppdraga åt nämnden att ingå till Hamnbyggnads A.B. med anhållan om
kostnadsfritt öfverlåtande till samfundet af ifrågavarande mark för
samma ändamål.

§ 2.

Beslöt nämnden att för grusning af gångbanor inköpa 10 vagnar
fingerus från Åstorp.

§ 3.

Nämnden granskade 8 st. köpebref och öfverlåtelsehandlingar å
diverse mark, som afstyckats för gatubehof och beslöt öfverlämna
handlingarna till fullmäktige för godkännande och med begäran att
fullmäktige måtte utse person att i samfundets namn underteckna de-
samma.

§ 4.

Sedan samfundet den 13 augusti 1923 öfverklagat länsstyrelsens
åläggande angående bortledning af kloakvatten anordnades en genom den
öppna grufkanalen och ordnande med latrinrenhållningen hade Kungl.
Maj:tt remitterat ärendet till Medicinalstyrelsen för dess utlåtande.

Styrelsen anför följande, grundat på utredning, som verkställits
af medlemmen af styrelsens vetenskapliga råd, Professorn E. Söndén:

»Beträffande frågan om bortledning af spillvatten är uppenbart, att den nuvarande anordningen med kloakernas utmynnande i den öppna kanalen är ett högräddigt sanitärt missförhållande. Spillvattnets bortledning kan icke ske på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt enbart genom igenläggande af den i Ärendet omnämnda kanalen till sluten ledning. Äfven om denna för erhållande af bättre lutning förlägges i så stort djupläge som möjligt, men djupdränering i förening med pumpning af kloak- och grundvattnen kan däremot anses på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt lösa samhällets aflöpsfråga.

Medicinalstyrelsen får alltså hemställa, att de anförda besvaren, i hvad anseende denna del af Ärendet, måtte af Kårens Kungl. Maj:t lämnas utan afseende.

Länsstyrelsens öfverklagade utslag i fråga om anordnandet af latrinrenhållningen inom samhället innebär endast ett förståendegående att ordna sagda renhållning i öfverensstämmelse med hälsöfvervakningsstadgans föreskrifter. Medicinalstyrelsen kan icke finna något skäl vara förebrott hvarför Högskans municipalsamhälle skulle medgifvas undantag från tillämpningen af nämnda föreskrifter. På de af vederbörande förste provinsialläkare i hans underdåniga skrifvelse den 18 augusti 1923 angifna grunder får medicinalstyrelsen alltså hemställa, att besvaren äfven i denna del måtte af Kårens Kungl. Maj:t lämnas utan afseende. »

Med anledning af detta medicinalstyrelsens utlåtande hade herr ordf. efter att hafva samrått med några nämndeledamöter och efter att hafva erhållit 3 veckors anstånd för inkommande med ytterligare skrift i Ärendet, anmodat Ingenjörfirman Bille & Wijkmark i Stockholm att uttala sin åsikt angående de åträrider, som f.n. skulle behöfva vidtagas för att på ett fullt hygieniskt tillfredsställande sätt ordna kloakledningarna i samhället, utan att vålla detta alltför betungande kostnader, samt låtit uppsätta ytterligare skrift till Kungl. Maj:t.

Såväl ifrågavarande utlåtande som skrifvelse föredrogs och beslut nämnden att med godkännande af herr ordf. Åtgärder öfverlämna Ärendet till fullmäktige med anhållan, att fullmäktige måtte besluta godkänna nämndens åtgärd, ingifva ifrågavarande skrifvelse till Kungl. Maj:t samt utse person att underteckna densamma.

Betr. öranandet med latrinrenhållningen så hade nämnden intet att tillägga utöfver hvad som i förut till Kungl. Maj:t ingifven skrifvelse framhållits.

Protokoll fört vid sammanträde med municipalfullmäktige i Höganäs den 14 mars 1924.

Närvarande: samtliga fullmäktige med undantag af
herrar Sv. Aug. Jönsson, Joh: s Smith
och Jonny Larsson, hvilka anmält för-
hinder. Vid protokollet undertecknad,
Celandér.

§ 1.

Sammanträdet författningsenliga kungörelse upplästes.

§ 2.

Protokollet från föregående sammanträde föredrogs.

§ 3.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos fröken
Nanna Jönsson och herr John Sjögren.

§ 4.

Sedan samhället den 13 augusti 1923 öfverklagat länsstyrelsens
åläggande angående bortledning af kloakvatten annorledes än genom
den öppna grufkanalen och ordnande med latrinrenhållningen hade
Kungl. Maj:t remitterat ärendet till medicinalstyrelsen för dess
utlåtande. (bil. I.).

Med anledning af detta medicinalstyrelsens utlåtande hade
nämndens herr ordf., efter att hafva samrått med några nämndmed-
lemmar och efter att hafva erhållit 3 veckors anstånd för inkommande
med ytterligare skrift i ärendet, anmodat Ingenjörfirmen Bille &
Wijkmark i Stockholm att uttala sin åsikt angående de åtgärder, som
f.n. skulle behöfva vidtagas för att på ett fullt hygieniskt till-
fredsställande sätt ordna kloakledningarna i samhället, utan att
välla detta alltför betungande kostnader, samt låtit uppsätta ytter-
ligare skrift till Kungl. Maj:t.

Samtliga föreliggande handlingar i ärendet föredrogs och beslö-
to fullmäktige efter någon stunds diskussion att med godkännande af
nämndens åtgärder antaga den föreslagna skrifvelsen ^{bil. II} som sin samt
insända densamma till Kungl. Maj:t. Att för samhället underteckna
skrifvelsen utsågo fullmäktige sin ordf. Konsul E. Johnsson.

Till Konungen.

Med anledning af Kungl. Medicinalstyrelsens och Pro-
fessor E. Sondéns yttranden öfver Högskolas municipalfall-
måttiges besvär öfver länsstyrelsens i Malmö län

utslag den 26 juni 1923 i fråga om vissa sanitära olägenheter i municipalsamhället få municipalfullmäktige härmed i underdånighet anföra följande:

Medicinalstyrelsen har yttrat bl.a. att spillvattnets bortledande icke kan ske på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt endast genom igenläggande af den i ärendet omnämnda kanalen till slutet ledning. Äfven om denna för erhållande af bättre lutning förlägges å så stort djupläge som möjligt, men att djupdränning i förening med pumpning af kloak- och grundvatten däremot kan anses på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt lösa samhällets afloppsfråga.

I sitt yttrande har medicinalstyrelsen förelagt en plan till ordnande af samhällets kloakförhållanden. Medicinalstyrelsens yttrande har således omfattat en fråga af långt större räckvidd än som afgjorts genom länsstyrelsens utslag. Länsstyrelsen har allenast ålagt municipalsamhället att vidtaga sådana anordningar, att spillvattnet kommer att på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt bortledas annorlunda än genom ifrågavarande kanal. Municipalsamhället anser därför, att medicinalstyrelsens förelag ej bör komma under pröfning. Det förtjänar påpekas, att förste provinsialläkaren icke gjort några anmärkningar mot afloppsförhållandena härstädes med undantag för ofvannämnda kanal.

Medicinalstyrelsens yttrande är grundat på det utlåtande, som Professor Söndén efter ett besök på platsen afgifvit. De sakkunnigutlåtanden, som Professor Söndén åberopat, hafva icke tillkommit genom någon municipalsamhällets åtgärd utan på initiativ af jordägare, som äger icke blott hufvudsakliga delen af den mark, som beröres af ifrågavarande dräneringsförelag utan äfven nästan all angränsande mark.

Alla de hittills hörda sakkunniga hafva byggt sina utlåtanden på en befärad öfveravvänning ofvan jord och icke nog beaktat den fara, som ligger i att kanalen vid inträffande högt vattenstånd i hafvet vållar öfveravvänning under jord och hvilken fara samhället anser vara oerhört mycket större än den förutnämnda.

Det kan visserligen icke bestridas, att den djupdränering som föreslagits af de hittills bördiga sekundiga, icke skulle vara tillfyllest för lösande af ifrågakvarnens kloakfråga. Men municipalsamhället har varit af den uppfattningen, att hela denna fråga skulle kunna lösas på andra vägar än genom ett djupdräneringsystem, som för vårt samhälle skulle medföra oräntliga ekonomiska uppgiffringar och som icke styrks vara nödvändigt i den uträkning, som föreslagits. Det torde icke i något af vårt lants samhällen finnas någon motsvarighet till det aflöppssystem, som ifrågasattes för vårt glest bebyggda och i ekonomiskt afseende klart ställda samhälle.

För att direkt kunna visa, att andra utvägar finnas, har samhället anlitat Ingenjörfirman Bille & Wijkmark, som afgifvit bifogade utlåtande (se afskrift). I detta utlåtande föreslås, att kanalen igenlägges enligt det Wendtaks förslaget, att en pumpstation förlägges nere vid hamnen som vid högvatten uppfördrar allt kanalvatten, samt att de nuvarande aflöppen bibehållas såsom kombinerade ledningar för såväl spill- och dräneringsvatten som för dagvatten.

Detta förslag upptager en beräknad kostnad af 112,000:- kronor, och skulle det sålunda vara för samhället ekonomiskt möjligt att realisera detsamma. Uttaxeringen för municipalsamhällets behof har under flera år utgjort Kr. 3:50 pr beviljningskrona, och då befolkningen huvudsakligen äro arbetare och med dem likställda, måste samhället se till att icke onödigt omfattande och dyrbara arbeten utföras, hvilka i sin mån öka den redan tyngande skattebördan.

Genom ifrågakvarns förslag kunna således ifrågakvarns förhållanden ordnas på ett fullt tillfredsställande sätt på relativt billiga villkor utan att hinder läggas i vägen för ett event. senare blifvande djupdräneringsystem. Det synes samhället onödigt att genomföra ett så dyrbart förslag som det Wendtaks, hvilket inriktats på sådana extra ordinarie förhållanden, som inträffa endast efter

många åre mellanrum. Det nu föreliggande förslaget af-
ser jämväl att afhjälpa de olägenheter, som kunna in-
träffa vid högt vattenstånd i hafvet, därigenom att
afjövattnet hindras att intränga i aflöpskanalen och
vattnet i denna utpumpas. Det förtjänar framhållas
att driftkostnaderna enligt detta förslag äro för högt
beräknade. För pumpning vid högt vattenstånd, som i-
träffar ytterst sällan måste ett årligt belopp af 500:-
kronor vara tillräckligt.

Vi hafva således visat, att ifrågakommande aflöpsförhål-
landen kunna tillfredsställande lösas på annat sätt än
som af medicinalstyrelsen föreslagits.

Det synes samhället som om en föreskrift från veder-
börande myndighet angående sättet för ordnande af kloak-
förhållandens vore ett ingrepp i samhällets själfbestäm-
manderätt. Därest Södra Kungl. Maj:t ej skulle finna skäl
bifalla samhällets besvär, bör det dock öfverlämnas åt
samhället att själf bestämma om hvilka åtgärder, som
kunna vara nödiga.

Vi få således i underdanighet hemställa, att Södra
Kungl. Maj:t måtte, därest ej våra yrkanden kunna bifallas,
lämna öppet för samhället att själfva afgöra på hvad sätt
påtalade olägenheter skola afhjälpas.

Höganäs den 15 mars 1924.

Å Municipalfullmäktiges i Höganäs vägnar:

ordf.

Afskrift av utslag på beovär av municipalfullmäktige i Högenäs
municipalsamhälle i fråga om åtgärder för underhållande av vissa sani-
tära olägenheter i samhället.

Kungl. Maj:ts

utslag på de beovär, municipalfullmäktige
i Högenäs municipalsamhälle i underdänig-
het anförst öfver Kungl. Maj:ts befälhånds-
havandes i Malmohus län den 26 juni 1923
meddelade utslag i fråga om åtgärder för
underhållande av vissa sanitära olägenhe-
ter i samhället; i anledning af vilka be-
ovär infördras utlåtanden afgivits af
Kungl. Maj:ts befälhånds havande efter ve-
derbörjandes hörenden den 20 september 1923
och af medicinalstyrelsen den 4 februari
1924, varefter municipalfullmäktige inkom-
mit med påminnelser samt handlonden Magnus
Pandel m.fl. i Högenäs ingivit en skrift
i målet;

Givet i Regeringsrätten den 20
augusti 1924.

I en till Kungl. Maj:ts befälhånds havande den 13 januari 1923
inkommen skrift anmälde förste provinsialläkaren i länet, att vissa i
municipalsamhället rådande sanitära olägenheter icke afhjälpts, ehuru
han vid sine inspektioner framställt anmärkningar däremot. Bland annat
löpte genom samhället ett öppet dike, den s.k. gruvkanalen, som ursprung-
ligen varit avsedd att avleda vattnet från gruvorna, vilket ändamål den
fortfarande tjänade. I sitt öfrsta lopp förde den ett något så när o-
klarligt vatten, men då allt spillvattnet från angränsande gator och
fastigheter dessutom tillfördes kanalen, bleve den allt mer och mer för-
orenad, så att den under större delen af sitt lopp genom det tät be-
byggda samhället erbjöde en vämjelig anblick samt under den varma års-

Municipalfullmäktige i Högenäs mun. samhälle

tiden sprede en högeligen besvärande stank. För samhället i dess helhet utgjorde kanalen sålunda ett utomordentligt stort sanitärt missförhållande, vilket för närvarande vore av hälsovådlig beskaffenhet. Vidare framhöll förste provinsialläkaren, att latrinrenhållningen inom municipalsamhället icke ordnats i överensstämmelse med gällande hälsovårdsstadgans föreskrifter. Förste provinsialläkaren konstaterade därvid, att Kungl. Maj:ts befälningshavande måtte vid effektivt vite ålägga vederbörlig i sådana municipalsamhälle dels att inom viss bestämd, ej för långt tilltagen tid hava vidtagit sådana åtgärder, att spillvattnet ej behöfve utsläppes i den öppna gruvkanalen, utan kunde avledas i sluten underjordisk ledning, dels och att liksom förre viss dag hava ordnat samhällets latrinrenhållning i full överensstämmelse med hälsovårdsstadgans föreskrifter.

Genom överklagade utslaget har Kungl. Maj:ts befälningshavande utlåtitt sig sålunda: När i målet vore upplyst, att den genom municipalsamhället ledande gruvkanalen huvudsakligen förorsakades däraf, att i densamma utsläpptes spillvattnet från klesledningar, som utmynnade i gruvkanalen, pröfde Kungl. Maj:ts befälningshavande skäligt ålägga municipalsamhället att före den 1 april 1925 hava vidtagit sådana anordningar, att spillvattnet från samhället komme att på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt bortledas annorlunda än genom ifrågavarande kanal. Vid sagings latrinrenhållningen, åtkade Kungl. Maj:ts befälningshavande - under erinran att, jämlikt 13 § 2 mom. i Hälsovårdsstadgan den 19 juni 1919, avträde skulle vara så inrättat, att orenligheten upptoges i tät, lätt flyttbar kärl av modell, som blivit av hälsovårdsnämnden godkänd, att dylikt kärl icke finge tömmas på hämningsställiet, samt att kärl, som uppställdes på avträde, skulle vara väl rengjort - nödigt förståndiga municipalsamhället att före den 1 oktober 1924 hava ordnat latrinrenhållningen inom samhället i överensstämmelse med hälsovårdsstadgans föreskrifter.

Nu Kungl. Maj:ts yrka municipalfullmäktige ändring i överklagade utslaget.

Kungl. Maj:ts här i såder låtit sig föredragas oven berörda besvär och finner ej skäl ett såra ändring i Kungl. Maj:ts befälningshavandes utslag, dock att tiden, före vilken anordningar för

spillevattnets bortledande anordningar ha genom ifrågesvarande gruvkonst-
skola vara vidtagna, bestämmas till den 1 oktober 1926, ävensom att
tiden, då latrinrenhållningen skall hava ordnats enligt hälsöfver-
sindgans bestämmelser, fastställas till den 1 juni 1925. Det länder
vederborande till underdånig efterrättelse.

Under Kungl. Maj:ts sekret:

(L. S.)

/Carl Sjöström.

*Respekt
åt Högstens värd*

R. L. Sjöström

§ 5.

Beslöt nämnden uppdraga åt förman Nils Nilsson att ombesörja grufkanalens upprepning, hvilket arbete enligt hans beräkningar skulle uppgå till 700:- å 800:- kronor. Måste beslöt nämnden skulle tagas ur anslaget till kloakledningar.

§ 6.

Anmälas herr Rosenkvist, att han genom förman Nilsson låtit undersöka och iordningställa den aflöpsledning, som utgår från Bagerigatan genom Låderhandl. Ernst Larsons trädgård fram till grufkanalen. Åtgärden godkändes.

§ 7.

Ungsjödt förslag till lefnadskostnadsuppgift öfver de verkliga lefnadskostnaderna i samhället tiden 1 - 7 oktober föredrogs och beslöt nämnden godkänna de uppförda siffrorna och öfversända förteckningen till K. Socialstyrelsen. (Se protokoll af den 24 april 1924.)

§ 8.

Enligt Kungl. Maj:ts utslag den 28 sistlidne augusti, hvilket föredrogs, ålågdes samhället att före den 1 okt. 1924 hafva vistegit åtgärder för spillvattnets bortledande annorlunda än genom den öppna grufkanalen samt att före den 1 juni 1925 hafva ordnat latrinrenhållningen i full öfverensstämmelse med hälsöfverdsåtgärdens föreskrifter.

Betr. bortledandet af spillvattnet på annat sätt än hittills så beslöt nämnden föreslå fullmäktige att bordlägga denna fråga till den tidigare beslutade exproprieringen af kanalen hunnit närmare sitt mål.

Betr. latrinrenhållningen så beslöt nämnden omedelbart gå i författning om att införa priser å lämpliga kärl med tillbehör i tillräckligt antal och att i budgeten uppföra ett belopp af Kronor 18,000:- härfor samt att föreslå fullmäktige, att fullmäktige uppdrager åt nämnden att ombesörja inköp af kärlen med tillbehör.

Då hämningsavgiften enligt det nya systemet sannolikt blir betydligt högre än den, som gäller f.n., ansåg nämnden det blefve för betungande för en stor del fastighetsägare att själva betala denna, och beslöt föreslå fullmäktige, att fullmäktige måtte besluta att fr.o.m. nästa år befria samtliga fastighetsägare från latrinhämningsavgifterna. Samhället skulle således genom utdebitering täcka utgifterna härfor.

Högansbolagets erbjudande att enligt nuvarande system ombesörja latrinhämnningen för kronor 3:50 pr helt år räknat beslöt nämnden antaga att gälla blott början af nästkommande år, eller till dess de slutna kärlen blif-

Protokoll fört vid sammanträde med municipalfullmäktige i Höganäs den 31 okt. 1924.

Närvarande: samtliga fullmäktige med undantag af herr Joh: s Smith och Wiessell samt fru Olsson, hvilka anmält förhinder. Vid protokollet undertecknad, Celander.

§ 1.

Den författningsenlige kungörelsen till sammanträdet upplästes.

§ 2.

Föredrogs det justerade protokollet från föregående sammanträde.

§ 3.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Helmer Brobeck och John Sjöberg.

§ 4.

Enligt Kungl. Maj:ts utslag af den 28 sistlidne augusti (bil. I), hvilket föredrogs, åläggas samhället att före den 1 okt. 1926 hafva vidtagit åtgärder för spillvattnets bortledande annorlunda än genom den öppna kanalen samt att före den 1 juni 1925 hafva ordnat latrinrenhållningen i full öfverensstämmelse med hälsovårdsstadgans föreskrifter.

Betr. bortledning af spillvattnet annorlunda än genom den öppna grufkanalen, så beslöt fullmäktige på nämndens förslag att bordlägga denna fråga till den tidigare beslutade exproprieringen hunnit närmare sitt mål, dock att denna bordläggning icke får utgöra hinder för nämnden att jämsides med expropriationsärendena vidtaga åtgärder för ändring af nuvarande förhållanden.

Betr. latrinrenhållningen så hade nämnden föreslagit fullmäktige att fullmäktige måtte uppdraga åt nämnden att inköpa tillräckligt antal kärl med tillbehör och att härför anslå Kronor 18,000:-, hvilket belopp uppförts i staten för nästkommande år.

Då häfningsavgiften enligt det nya systemet sannolikt blir betydligt högre än den, som gäller f.n. hade nämnden ansett det blifve för betungande för en stor del af fastighetsägarna att själfva betala denna avgift och därför föreslagit fullmäktige, att fr.o.m. nästkommande år befria samtliga fastighetsägare härifrån.

Under diskussion af frågan framkom yrkande dels att bifalla nämndens förslag, dels att fastighetsägare skulle bekosta första kärlet, men befrias från häfningsavgiften och dels att fastighetsägare skulle bekosta

både kår! och hämtning.

Fullmäktige beslöte emellertid att bifalla nämndens förslag och skall samhället således bekoata såväl kår! som hämtningsavgift fr.o.m. år 1925 och t.v.

Mådeln, Kronor 18,000:-, för inköp af kår!en med tillbehör uppfördes i staten såsom nämnden föreslagit och kostnaderna för latrinhämtningen togs ur anslaget till oförutsedda utgifter. Nämnden erhö! i uppdrag att på bästa sätt ordna med inköpet och latrinhämtningen.

§ 5.

Nämndens förslag till utgifte- och inkomststat för år 1925 (Bil. II) föredrogs i detalj och godkändes enhälligt, hvarvid särskilt antecknades att polisernas och sotarens årtidstillägg skulle utgå oförändrade under sagda år samt att förman Nils Nilssons lön t.v. skulle utgå Kronor 7,400:- pr år.

Utöfver det i staten upptagna beräknade öfverskottet har samhället till sitt förfogande Kronor 15,500:-, hvilket belopp nämnden föreslog att fullmäktige måtte anslå till afbetalning å samhällets lån sålunda, att Kronor 7,500:- afbetalas å det lån, som togs för inköp af Persson & Lundborgs fastigheten och Kronor 8,000:- afbetalas å det för nödhjälpsarbeten upptagna lånet.

Fullmäktige beslöte i enlighet med nämndens förslag och uppdrag å! nämndens ordförande Fabrikör Olof Årnberg och dess v. ordf. Journalist E!of Rosenkvist att underteckna den nya lånehandlingen och att hos banken anhålla att utfå de som säkerhet för förstnämnda lån lämnade inteckningar.

§ 6.

Nämnden, som granskat restlängden efter årets andra uppbörd af municipalutskylder hade föreslagit fullmäktige att utan afskrifning i vanlig ordning låta indriva resterande beloppet, Kronor 949:82.

§ 7.

Herr John Sjögrens anhållan att på grund af afflyttning från samhället blifva befriad från ledamotskapet i municipalfullmäktige bifölls och uppdrag fullmäktige å! sin ordf. Konsul E. Johnsson att ingå till länsstyrelsen med värdsam hemställan om ny sammanräkning för utseende af ersättare å! bemälda Sjögren.

Justeras:

[Signature]

In fidem:

[Signature]

[Signature]

Justeringen skedd i Höganäs kyrka d. 7. 1925. R. Hansson

Uppgift å ungefärliga kostnaden för kraftledningar, instru-
mentering och transformatorer för en planerad pumpstation om 2 x 600
sekundliter, erforderlig effekt c:a 2 x 70 hkr. Pumpstationen tänkes
förlagd invid den plats där "kanalen" skär Strandgatan.

Ledningarna måste med hänsyn till driftsäkerheten utgöras av
dels kabelledning för 4000 volt från Högans Nedre transformatorhus,
dels kabelledning direkt från kraftcentralen. På så sätt erhålles två
kraftcentraler (Huvång och Högans) med skilda ledningar, så att för-
dringarna på driftsäkerhet bli betryggande.

Kabelledning om 3 x 16 mm² 4000 volt driftspänning från
Högans Nedre till pumpstationen, längd c:a 450 m., d:o från
kraftcentralen i Högans till pumpstationen, längd c:a 3300 m.
eller sammanlagt 3750 m.

3750 m. Jordkabel, 3 x 16 mm ² , 6000 volt å 4:25	kr.	15.938:--
Kabelgarnityr	"	500:--
Nedläggning, kabelskydd etc.	"	4.500:--
Diverse ofbrutsett	"	562:--
	<u>S:ma</u>	<u>Kr. 21.500:--</u>

Transformatorer:

2 st. Transformatorer, 100 kva. 4000/360 volt,

komplett incl. olja och montage å 1.500:--	<u>Kr.</u>	<u>3.000:--</u>
--	------------	-----------------

Instrumentering:

Högspänningsinstrumentering för 2 st. trans-
formatorer

å 1.250:--	<u>Kr.</u>	<u>2.500:--</u>
------------	------------	-----------------

Lågspänningsinstrumentering för 2 st. trans-
formatorer

å 750:--	"	<u>1.500:--</u>
----------	---	-----------------

<u>S:ma</u>	<u>Kr.</u>	<u>4.000:--</u>
-------------	------------	-----------------

Sammandrag av kostnaderna:

Ledningar	kr.	21.500:--.
Transformatorer	"	3.000:--.
Instrumentering	"	<u>4.000:--.</u>

<u>Summa Kronor</u>	<u>28.500:--.</u>
---------------------	-------------------

Högans den 12 november 1924.

Ant. M. J. J.

Anteckningar med anledning av Ingenjörfirman Bille & Wijkmarks
utredning av den 5/3 1924.

Utredningen ger vid första genomläsning anledning till följande anmärkningar.

1) I sid. 2 anföres, att de avloppsledningar, som nu finnas och avbördas till kanalen ligga i huvudsak under normala förhållanden på fullt tillräckliga djup för avförande av såväl spill- som dräneringsvatten.

Detta är visserligen sant, men ledningarna ligga överhuvudtaget alldeles för nära jordytan för att kunna på tillfredsställande sätt avleda avloppsvatten från de längst bort belägna delarna av samhället, ävensom från Bagerigatan, sedan denna blir nedsänkt enligt Järnvägsstyrelsens förslag.

2) Den anmärkta faran för att om kanalen blir öppen, vatten från densam skulle intränga mellan de porösa avlagringarna i den s.k. tångleran, kan undertecknad icke med bestämdhet yttra sig om, men förefaller det som om en sådan fara tämligen lätt skulle kunna avhjälpas genom tätning av kanalbotten och kanalens sidor med lera.- Brunnarna i de angivna kvarteren i samhället torde för övrigt för varje år erhålla allt mindre betydelse, i det högst antagligt större delen av befolkningen inom dessa kvarter to taga vatten från bolagets vattenledning.

3) De regnvattenledningar, som behövas, draga enligt Ingeniör Wandt icke någon större kostnad, emedan de ligga på relativt ringa djup, 0.50-0.75 och utgöras av ganska små ledningar.

Djupliggande kloaksystem behöver givetvis icke utföras nu, utan endast den avskärande djupledningen, till vilken nu existerande kloaksystem anslutes. När så sedermera önskas kan, vid kanalisering av olika delar av samhället, dessa ledningar läggas på fullt tillfredsställande djup, vilket utan avskärande ledning icke är möjligt. Om avskärande ledning icke framdrages, måste den blivande Bagerigatan och förmodligen trakten närmast väster därom förseas med särskilt djupliggande kloaksystem jämte pumpstation.

4) Ingenjörfirman anser, att en betydande ekonomisk vinst kan erhållas genom deras förslag samtidigt som de hygieniska kraven tillgodoses.

I kostnadsförslaget är emellertid icke medtaget någon beräkning för de elektriska kraftledningarna, utan antagas dessa bli lika dyra för båda alternativen.

Nu är emellertid förhållandet, att någon möjlighet att ansluta ett pumpaggregat på 140 Hkr. till nu existerande kraftledningar å Högåsas N. icke förefinnes.- Då dessutom pumpstationen måste vara ansluten till tvänne av varandra oberoende kraftkällor, måste anläggningen utföras på sådant sätt, att högspänningsledningar framdragas dels från nu existerande högspänningsledning och dels från schakt Gustaf Adolf.- Vid pumpstationen måste vidare byggas en transformatorstation. Samtliga dessa kostnader belöpa sig till, enligt approximativ beräkning, ca. Kr. 30.000:--.

Siffran Kr. 112.000:-- kommer alltså att ökas till Kr. 142.000:--.

I kostnaden för alt. B. är beräknat, att nuvarande avlopp skulle övergå till dagvattenledningar och nya djupledningar istället framdragas. Dessa betinga sammanlagt en kostnad av ca. Kr. 69.000:--.

I själva verket blir denna siffra mycket lägre. Enligt en beräkning, som gjordes år 1923 skulle kostnaden för en avskärande ledning gå till ca. 39.000:-- kronor. Behövlige regnvattenledningar torde säkerligen icke komma att överstiga Kr. 10.000:--.

Beträffande driftkostnaderna har Ingeniör Wendt beräknat dessa till Kr. 6.000:-- per år.

De båda alternativen skulle alltså komma att ställa sig på följande sätt:

A. Kanalen Kr. 70.000:--

Pumpstationen:

Byggnadsarbete	Kr. 18.000:--	
Pumpmaskineri	" 12.000:--	
Rörledningar, avstängningsanordning, galler m.m.	" 8.000:--	
Tillagn, diverse & oförutsett . . .	" 4.000:--	
Elektriska ledningar, transformatorstation m.m.	" 30.000:--	" 72.000:--

S:a Kr. 142.000:--

B. Kanalen Kr. 70.000:--

Pumpstationen	" 31.000:--
Avskärande ledning	" 39.000:--
Regnvattenledningar	" 10.000:--

ca. Kr.: 150.000:--

Siffran Kr. 31.000:-- här ovan för pumpstationen är så pass riktigt tilltagen, att den säkerligen täcker alla kostnader för behövlige elektriska ledningar m.m.- Tidigare beräknades kostnaderna för pumphus, pumpar och elektriska ledningar till ca. Kr. 25.000:--.

Enligt ovanstående torde alltså de båda alternativen bli
ungefär lika kostsamma.

Beträffande driftkostnaderna uppgår strömförbrukningen till
ca. Kr. 3.300:-/år
Övriga kostnader beräknade Ingeniör Wendt år 1920 till
Kr. 2.700:-- . På grund av arbetslönernas fall torde man
nu kunna räkna med halva denna siffra, således ca " 1.400:-/år
Årskostnaderna skulle således bli ca. Kr. 4.700:--
=====

för detta alternativ mot ca. Kr. 3.000:-- för alt. A.-
Härvid är dock att märka, att för alt. A. tillkommer förr eller senare
årskostnaden för en liten pumpstation vid Bagerigatan. Så snart denna
utförts, komma säkerligen de årliga kostnaderna för alt. A. att bli
lika höga som för alt. B.

Vid en jämförelse mellan de båda alternativen finner man, att
alt. II:B givetvis är att föredraga, då detta förslag utgör en verklig
grund för ett blivande verkligt förstklassigt kanaliseringssystem i
Höganäs, då däremot alt. A. endast kan betraktas såsom ett provisorium.

Att igenlägga kanalen utan att pumpstation samtidigt anlägges
torde antagligen, med anledning av de av Ingeniör Wendt påpekade hygien-
iska riskerna icke komma att godkännas av 1:ste provinsialläkaren.-

Höganäs den 12/11 1924.

Uppgift å ungefärliga kostnaderna för kraftledning och
instrumentering för en planerad pumpstation vid Bagareigatan i Högåns.

Med hänsyn till driftsäkerheten måste pumpstationen kunna erhålla erforderlig energi c:a 12 kw. från två av varandra oberoende kraftstationer och ledningar.

Två st. kloakvattenpumpar, vardera om 50 lit./sek., 4 m. manometrisk uppföringshöjd, 580 varv, direkt kopplad å gemensam bottenplåt med kortsluten motor om 6 hkr., 580 varv, skola installeras och förses med sådan elektrisk instrumentering, att de arbeta oberoende av eventuella driftstörningar å endera av kraftstationerna.

Pumpaggregaten beräknas kosta fritt Högåns kronor 1.400:--.

Fördringarna på driftsäkerhet fyllas om ledningar för 360 volt framdragas till pumpstationen, dels från nu befintliga ledningar från transformatorstationen vid tivoliiparken (ansluten till kraftcentralerna vid Hustofta och Nyvång) och dels från transformatorstationen i elektrodfabriken (ansluten till Ångcentralen om 250 hkr. i rörfabriken).

1. Kostnader för luftledningar.

- a/ Ledning för anslutning till transformatorstationen
vid tivoliiparken utförd med 3 x 16 mm² kopparåres
och för 360 volt driftspänning kr. 450:--
- b/ Ledning för anslutning till transformatorstationen
vid elektrodfabriken utförd som ovan under a/ " 1.450:--

2. Kostnader för instrumentering.

- 1 st. instrumenttavla å järnställ monterad med ampm.,
voltm., maximalrelä, bakströmsrelä (förhindrande
att pumparna fränkopplas vid fel å endera av led-
ningarna eller kraftstationerna), 2 st. automa-
tiska strömbrytare kr. 1.600:--

Sammenställning av kostnaderna för pumpaggregat, ledningar
och instrumentering.

2 st. pumpaggregat å kr. 1.400:--	kr. 2.800:--
Luftledningar	" 1.900:--
Instrumentering	" 1.600:--
Högåns den 20 nov. 1924.	<u>Såma kr. 6.500:--</u>

H. Journalen. 28/11 1924

Gruvkanalen i Höganäs.

**Skall den fyllas med eller utan
djupdränering?**

**En segsliten sanitär fråga för
samhället.**

Som bekant har k. m:t fastställt k. befihdes utslag, att Höganäs municipalsamhälle skall vidtaga sådana åtgärder, att kloakvattnet bortföres annorledes än i den öppna gruvkanalen. Detta har samhället också velat göra i många år, men frågan har alltid fallit på grund av Höganäsbolagets motstånd och överingenjör Sieurins fixa idé. Han anser nämligen tanken om att detta inte med fördel kan ske utan i samband med en dyrbar djupdränering med avskärande ledningar särskilt för kloak- och särskilt för gruvvattnet. Ingenjör S. har också fått ett uttalande från en Ingenjör Wendt som stärker denna hans uppfattning.

Dessa anordningar visade sig emellertid vara så dyrbara för samhället att detta icke vågat sig på saken, och då bolaget lagt hinder i vägen för en tydligare lösning med kanalens igenläggning i självdrinande kulvertledning, har frågan fått falla.

Nu är det visserligen så, att samhället en gång för eller senare nödgas att på vissa delar i samhället lägga en djupledning med pumpverk, men det torde inte vara nödvändigt göra detta i den utsträckning, som det Wendtiska förslaget innebär. Sålunda har det visat sig att Tivolivången kunnet dräneras ganska tillfredsställande utan djupdränning, och denna dränning blir liksom all dränning ovanför Brorsbacke, betydligt bättre sedan gruvkanalen igenlagts med kulvertledning varigenom all dränning kan läggas en halv meter djupare än vad nu är fallet, vilket inverkar gynnsamt även på Hustoftaådrän. Under normala förhållanden kan således mycket vinnas med gruvkanalens igenläggning, men, och det säger alla sakkunniga vid onormalt högt vattenstånd i havet och samtidig nederbörd kan det bli en tillfällig försämring, enär vattnet då skulle kunna genom avloppsledningarna intränga i källarna. Men även den saken skulle kunna hjälpas om det kunde sättas avstängningsventiler vid avloppen till de närmast kanalen liggande husen. Då vattnet i kulvertledningarna stiger kunde dessa ventiler stängas och förhindra av infektioner genom kloakvattnet avlägsnas. Visserligen emöjlighgjordes det då att få avlopp från dessa källare under tiden högvattnet rådde, men då det endast kan vara tal om sådant under högst 2 å 3 dagar, torde den olägenheten inte vara så farlig.

Det finns givetvis ännu ett, och ännu effektivare sätt att undanröja denna olägenhet, nämligen genom att avstänga ledningens utlopp i havet, och under tiden högvattnet rådde pumpa ut vattnet ur ledningarna. Men detta är även en kostnadsfråga, som är ganska allvarlig, synnerligast som en ev. djupledning även torde komma att fordra ett pumpverk, fastän av mindre dimensioner.

Det är tydligt att samhället måste ordna saken, men man anser sig icke kunna göra det på det allra dyrbara sättet. Man måste emellertid skaffa sig äganderätt till marken, där gruvkanalen skall gå fram; detta så mycket mera som det skall bli gata där. Åtgärder äro även vidtagna för eventuell expropriation av denna mark, för såvitt icke direktör Beskow är lättare att komma till tals med i denna fråga, än vad ingenjör Sieurin varit.

Municipalrådets ordf. har privat talat med dir. Beskow om saken, men han ville ha en grundligare ekonomisk utredning i kostnadsfrågan innan han lämnade svar; dock ansåg han att äganderätsfrågan borde kunna ordnas utan expropriation.

Enligt vad vi förspott här nu bolaget företagit en ekonomisk utredning i kostnadsfrågan och denna lär visa att ett igenläggande av kanalen med kulvertledning skulle kosta 70,000 kr., och djupdränningen 100,000 å 110,000 kronor.

Då direktör Beskow f. n. är bortrest ha vi ej fått detta kontrollerat, men vi förmoda det är riktigt, och det finnes då inget annat att göra, än hålla sig till tanken på igenläggning utan djupdränning, vilket uttalande samhällets myndigheter långt förut gjort. Vi förmoda även att direktör Beskow går med på en sådan lösning av den segslitna frågan.

Fr. Socialdem. 1/12 1924 **Inskränkningen av driften vid Höganäsbolaget.**

Kolbrytningen vid Oscars schakt i Höganäs inställd i dag.

50 gruvarbetare transporteras till fabriksdriften.

Som Skånska Socialdemokraten förut meddelat, behådde ledningen för Höganäs-Billesholmsbolaget för någon tid sedan ytterligare inskränkning av gruvsdriften vid denna månads ingång. För Höganäs vidkommande har inskränkningen ordnats på så sätt, att brytningen i Oscarsschaktet från och med i dag helt avstannat, varjämte allt gruvarbete — och detta vid samtliga gruvor i distriktet — skall inställas om lördagarna.

Av de arbetslösa gruvarbetarna vid Oscarsschaktet ha 50 man transporterats till fabriksdriften, där driftinskränkningen således — åtminstone vad det gäller Höganäs — blir mindre omfattande. Visserligen ha bruksarbetarna en extra fridag var 10:de dag, men räknar man med 50 man nu tillföres arbetsstyrkan, blir minskningen i produktionen minimal.

Är talet om de stora kollagren blott svepskäl?

Bolagsledningen har som bekant motiverat inskränkningen av gruvsdriften med att man fått allt större och större kollager inneliggande. Från arbetarehåll misstänkes emellertid, att detta icke är den verkliga, eller åtminstone icke hela orsaken.

N:o 157.

Höganäs kanal-
fråga.

§ 113.

V.D. redogjorde för Höganäs kanalfrågas nuvarande läge. K. Maj:tt hade ålagt municipalsamhället att undanröja de sanitära olägenheter, som vore förenade därmed, att vattnet i den öppna gruvkanalen vore förorenat av kloakvatten. Inom Municipalfullmäktige hyste man den meningen, att åläggandet lämpligen utfördes därigenom, att kanalen igenlades med en kulvertledning och att pumpar anlades vid kanalens mynning för att undvika faran av översvämning av kloakblandat vatten vid fall av högvatten i havet. Bolaget däremot intog den ståndpunkten, att kanalfrågans lösning borde ses i samband med nödvändigheten att bättre dränera vissa tomtområden å Höganäs Övre. Bolaget stödde sig härvid på en av Ingeniör Wendt på sin tid företagen utredning, vilken i allt väsentligt senare blivit bekräftad av övriga tillfrågade experter på dräneringsfrågor. Efter ett samtal med municipalsamfundens ordförande angående av municipalfullmäktige beslutad ansökan om expropriation av bolagets gruvkanal hade V.D. i dagarna ånyo låtit utreda saken av Kapten W. von Greyerz i Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyrå, varvid denne påvisat riktigheten av bolagets ståndpunkt icke blott ur teknisk utan även ekonomisk synpunkt.

V.D:s redogörelse föranledde intet Styrelsens beslut.

Idrottsplats
i Höganäs.

§ 114.

Den flera gånger bordlagda frågan om bidrag till anläggandet av idrottsplats i Höganäs uppsattes till förnyad behandling. var-

Sedan byggnadsnämndens yttrande föredragits beslöt nämnden för fullmäktige tillstyrka ärendet med de af byggnadsnämnden föreslagna förändringarna utom hvad betr. gränden i kvarteret Blåklinten, hvilken t.v. bör benämnas Kopparalagaregatan, såsom ofvannämnda kommitté i sin utredning föreslagit, och icke Grufgatan.

Kostnaderna för genomförande af förslaget, c:a kronor 1,300:-, föreslår nämnden fullmäktige måtte taga ur anslaget till "oförutsedda utgifter".

§ 3.

På grund af att Högansbolaget under hand ställt i utsikt en lösnings af kanalfrågan utan expropriation beslöt nämnden, att i afvakten på närmare besked från Bolaget, ytterligare skjuta på verkställandet af den af fullmäktige beslutade expropriationen.

§ 4.

Beslöt nämnden föranstalta om dödnings af de inteckningar å tillsammans Kronor 1000:-, som gälla samhällets fastighet Å 1057,80 kvm. från 59/1400 mantal n:r 4 Tjörred afseöndrad jord.

§ 5.

Herrar Axel Rydbergs och Nils Olsson framställning om gatulampa i Vegagatan, Fritz Törjes m.fl. framställning om gatulampa i Tjörredagatan samt Artur Svenssons m.fl. framställning om gatulampa i Väpnaregatan beslöt nämnden, inseende behovet af belysning i de ofvan angifna gatorna, för fullmäktige tillstyrka.

§ 6.

I skrifvelse af den 24 sistlidne oktober hade herr Fritz Törje m.fl. anhållit om att samhället måtte vidtaga åtgärder för vattenlopnings utdragande norrut i Kullagatan och uppsättning af vattenpost på lämplig plats - förelagvis vid Konsumtionsföreningens filial.

Nämnden beslöt förhöra sig hos Högansbolaget huru detta ställer sig till frågan och i afvakten på svar härifrån, t.v. bordlägga ärendet.

§ 7.

Herr Sigfrid Olssons och Ånkan Anna Svenssons anhållan om kloakledning i v. delen af Frihemnagatan beslöt nämnden t.v. bordlägga och uppdrog åt Förman Nilsson att närmare utreda huru härmed bäst skulle kunna ordnas samt om kostnaderna härför.

§ 8.

Vid sitt sammanträde den 11 sistlidne september uppdrog nämnden åt

Protokoll fört vid sammanträde med municipalmännen i Högåns den 22 december 1924.

Barvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Johnson, Åx. Andersson, Alfr. Bengtsson, Otto Bengtsson och suppleanten Åke Olsson.

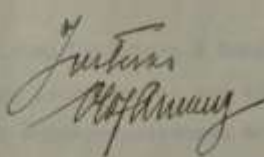
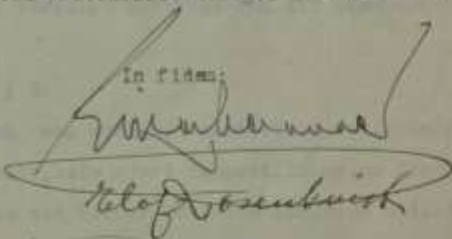
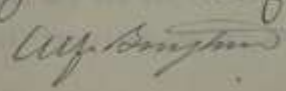
§ 1.

Sedan ordf. och v. ordf. vid ett tidigare sammanträde redogjort för ett förslag från Direktör Beskow angående kanalens och bredvidliggande markens öfverlämnande till samhället för ett pris af Kronor 40,000:- och nämnden uppdragit åt ordf. att istället föreslå Direktör Beskow Kronor 25,000:- för ifrågasatt kanal och mark, hade ordf. sett sig i förbindelse med vederbörande och förelagt nämndens förslag, hvilket emottogs utan vidare afslag.

Med anledning häraf beslöt nämnden att icke vidare diskutera frågan med Bolaget, utan fullfölja den tidigare af fullmäktige beslutade expropriationen.

§ 2.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Åke Rosenkvist och Alfred Bengtsson.

In fidem:




N:o 158.

i Höganäs Adolf Karlström.

Höganäs kanal-
fråga.

§ 6.

I anslutning till meddelandet vid Styrelsens förra sammanträde /jfr.prot.No. 157, § 113/ meddelade V.D. att han haft samtal med representanter för Höganäs municipalsamhälle för att om möjligt uppnå en överenskommelse i godo i kanalfrågan. V.D. hade då tänkt sig, att expropriationen kunde undvikas därigenom, att kanalen med tillhörande markområde överlämnades till samhället mot en ersättning av 40.000 kronor och på väsentligen de villkor, att samhället förband sig att vid en eventuell igenläggning garantera fullgott avlopp för bolagets gruvvatten och ingen försämring av nuvarande kloakförhållanden å Höganäs Övre. Vidare skulle bolaget förbinda sig att till samhället återbetala dessa 40.000 kronor den dag samhället beslutade att företaga djupdränning i huvudsaklig överensstämmelse med Ingeniör Wendts förslag. - Då emellertid samhället icke velat acceptera en överenskommelse på antydda grunder, hade V.D. ansett det lämpligast, att frågan finge lösas på den redan inslagna vägen genom expropriation. - V.D:s meddelande föranledde intet styrelsebeslut.

Avtalsförhand-
lingarna.

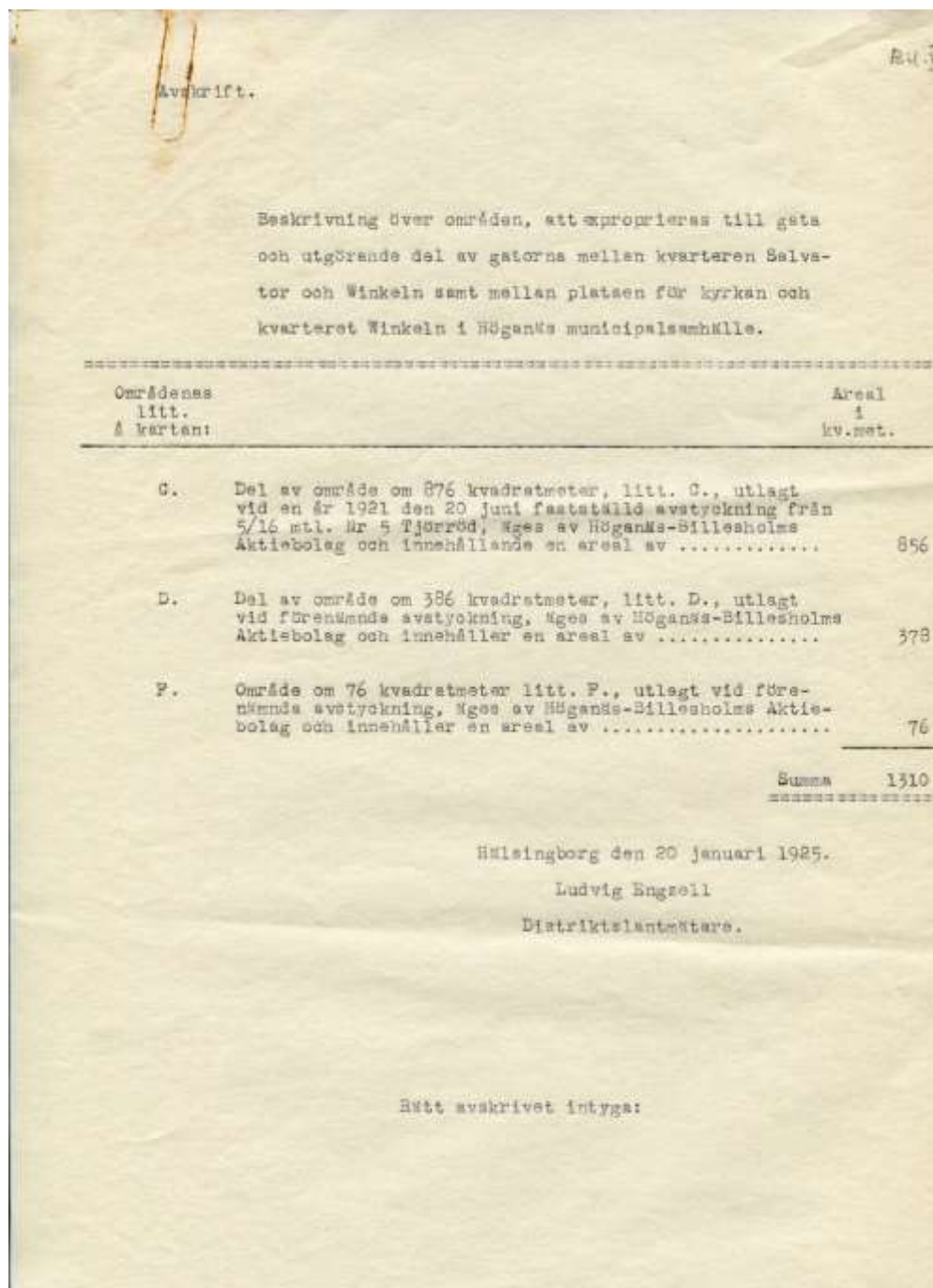
§ 7.

V.D. meddelade, att avtalsförhandlingarna denna gång gingo trögt. Sedan Styrelsens förra sammanträde hade förhandlingar

1925-01-07 HBS



1925-01-20 HBA



1925-01-20-1 HBA



1925-01-20-2 HBA

Avskrift.

Tillägg:

Bilaga till Beskrivning den 20 januari 1925 öfver områden, att inköpas eller exproprieras och utläggas till Storgatan i Höganss municipalsamhälle.

Det i nämnda beskrivning under figur Nr 12 upptagna området om 195 kvadratmeter, utgör del av 1/70 mtl. Nr 4 Tjörred och Högans av Höganss-Billesholms Aktiebolag.

Det i samma beskrivning under figur Nr 14 upptagna området om 108 kvadratmeter, utgör del av en lghenhet om 1118 kvadratmeter, avskändrad från 1/70 mtl. Nr 4 Tjörred och lagfaren för nuvarande Högaren, Höganss-Billesholms Aktiebolag, den 23 december 1921.

Hälsingborg den 10 februari 1925.

Ludvig Engzell

Distriktslantmätare.

Rätt avskrivet intyga:

Det är för Högansbolaget av ytterlig vikt, att denna kanal städse är i stånd att kunna bortskaffa alla de vattenkvantiteter, som kunna komma att uppföras från gruvan.- Vi nämligen i bilagor, (III & IV), en utredning från vår överingeniör Dr. Ivar Svedberg och ett utlåtande från Bergmästaren A.F. Hedlund, och torde av dessa utredningar utan vidare framgå den stora vikten av att Högansbolaget städse kan vara säker på att kunna få tillfredsställande avlopp från sina gruvor. Det är ju tydligt, att om tillfredsställande avlopp icke finnes, gruvdriften kan bli utsatt för synnerligen stora svårigheter, och kunna vi för vår del icke se någon möjlighet, att på förhand kunna medgiva vissa bestämda dimensioner på den förledning, som skulle ersätta gruvkanalen, eller eventuellt på storleken av de reservpumpar, som kunna tänkas få lov att installeras för att mottaga sådan eventuellt påkommande ökning av vattenavrinningen.

Det är nämligen omöjligt att yttra sig om, hur bolagets gruvdrift kan komma att ställa sig i framtiden.- Med sänkningen av nya schakt kommer vattenavrinningen högst sannolikt att avsevärt ökas. Då de nya områdena kunna vara mycket mera vattenförande än de nuvarande, och slutligen kunna sådana omständigheter inträffa, som erfordra en tillfälligt, betydande ökning av den uppförade vattenkvantiteten.- Vi kunna i detta sammanhang påpeka, att under den i dagarna avslutade arbetakonflikten det många gånger varit starkt på tal, att arbetarna skulle borttaga den maskinist- och pumpskötarepersonal, som under strejken varit sysselsatt vid gruvorna, för att genom ett fyllande av gruvorna med vatten försöka genomdriva sina fordringar. Hade ett sådant borttagande av dessa arbetare ägt rum, hade vi givetvis nu stått inför ~~en~~ nödvändigheten att öka uppföringskvantiteten till många gånger det normala, för att inom en icke allt för avlägsen framtid kunna bli i stånd att återupptaga gruvdriften.- De nyssnämnda bilagorna lämna närmare detaljer angående vikten av att bolaget själv har kontroll över sin gruvkanal.-

Givetvis har Högansbolaget fullkomligt klart för sig, att det är ett samhällsintresse att kanalen med tillhörande mark förvärvas av samhället, och har bolaget också lagt ner mycket arbete och kostnad på att försöka få dessa båda intressen förenade, vilket emellertid misslyckats.

Då det icke synes möjligt, att genom frivillig överenskommelse kunna förnä samhället att vidtaga sådana åtgärder vid en eventuell igenläggning, som kunna lämna Högånsbolaget fullständigt trygg garanti för att bolaget under alla omständigheter kan vara övertygat om att få tillfredsställande avlopp för sitt gruvvatten, har Högånsbolaget sökt efter någon utväg, som kan medgiva, att bolaget i detta avseende kan känna större trygghet och som samtidigt skulle möjliggöra, att samhället kunde förvärva kanalen. En sådan möjlighet finnes i den omständigheten, att strax söder om Högåns ligger ett under senare år iordninggjort dike, som avleder ytvatten från huvudsakligen lantbruket i Långared. Detta dike har iordningställt genom lantbruksförrättning år 1919. Det utgår från en punkt i omedelbar närhet av gruvkanalen, strax innan denna passerar in i Högåns samhälle, och inlöper åter i sagda kanal nära Högåns Nedre (se bil. V). Genom att leda gruvvattnet denna väg, kommer icke Högåns samhälle att beröras annat än av det allra senaste stycket av kanalen. Möjligheter torde finnas att avleda gruvvattnet genom detta dike, varigenom den så mycket omstridda öppna kanalen i Högåns samhälle helt enkelt skulle kunna ersättas av en klonledning och den synnerligen komplicerade kanalfrågan omvandlas till en enkel markinlösningsfråga. Intyg från lantbruksingenjören att tekniska hinder icke synes möta att avleda vattnet denna väg näreläses (bil. VI). Vidare-näreläses-intyg av bergmästaren-att-expropriation-av-diket-för-detta-ändamål-för-kunna-erhållas-(bil. VII).

De villkor, som bolaget uppställer för en sådan lösning av frågan äro följande:

- 1.) Ersättning för den exproprierade marken. (Angående tomtpriser se näreläsen bilaga VII).
- 2.) Samhället ikläder sig ersättningskyldighet för alla kostnader, som uppstå för bolaget vid förvärfvande av rättighet att avleda gruvvattnet nyss sagda väg.
- 3.) Från expropriationen undantages den mark, där bolagets järnväg framgår eller tillförsäkras bolaget för all framtid dispositionsrätt å denna del av gatumarken för sin järnväg med tillhörande säkerhetsanordningar och vaktbod.
- 4.) Om tillfölje ökning av gruvdriften eller av annan anledning det skulle visa sig, att den täckta delen av kanalledningen i Högåns Nedre är av för klara dimensioner för att i tillförsällande grad avleda vattnet, har samhället skyldighet att så fort oke kan i erforderlig

sån förstora denna ledning eller på annat sätt vidtaga sådana förändringar, att ifrågavarande olägenhet undviks.

Uppfyller samhället icke detta villkor, har bolaget rätt att på samhällets bekostnad vidtaga dessa åtgärder.

- 5.) Bolaget har rätt att för all framtid på egen bekostnad till kanalen eller den kloakledning, som eventuellt kommer att ersätta kanalen i Högåns Övre, ansluta sådana avloppsledningar, som bolaget önskar, utan ersättningskyldighet från bolagets sida vare sig för anslutningen eller för avloppsvattnets framförande i kanalen eller kloakledningen.
- 6.) Bolaget äger rätt att på sin bekostnad avleda allt eller en del av gruvvattnet från den punkt, där det ovan omnämnda diket utmynnar i den täckta kanalen, och förbehåller sig bolaget rätt att i gatorna framdraga härför eventuellt erforderliga ledningar.
- 7.) För den händelse samhället ersätter den nu öppna kanalen med en täckt ledning, förbehåller sig bolaget rätt till ersättning för alla de skador, som kunna åsamkas bolagets fastigheter genom sådan igenläggning.
- 8.) Bolaget yrkar, att även den å norra sidan av Storgatan befintliga gatumarken inlöses av samhället.

Avskrift.

P.M.

angående

Höganäs Municipalsamhälles mot Höganäs-Billesholms Aktiebolag m.fl.
instämnda mål angående expropriation av gatumark i Höganäs.

Målet förekommer vid Luggude häradersrätt första gången den
14 april 1925.

Rättsgrunden för samhällets yrkande är första kap. 14 par.
i 1917 års lag om fastighetsbildning i stad. Denna par. har följande
lydelse:

"Mark, som erfordras för de i fastställd stadsplan upptagna
gator, torg och andra allmänna platser, skall, evad marken
tillhör kronan eller enskild man, menighet eller inrättning,
avstås till staden."

För den mark, som till samhället avstås, skall samhället be-
tala ersättning enligt de närmare bestämmelser, som återfinnas i 1917
års lag om expropriation.

1.) Första frågan är, om bolaget kan bestrida samhällets rätt till ex-
propriation av gatumarken (för Storgatan), i den mån denna gatumark sam-
manfaller med marken för gruvkanalen. Kanalmarken synes nämligen hava
från början, för något över 100 år sedan, hava "exproprierats" genom berg-
mästareförrättning för gruvans behov, och en tidigare expropriation skul-
le måhända hava prioritet framför ett senare uppkommet expropriations-
anspråk.

Jag tor emellertid, att en sådan invändning icke har fog för sig.
Lagens expropriationsrätt för samhälle betr. gatumark synes vara klart
och i varje fall måste enskild rätt vika för samhällets rätt/
och tydligt bestämd, i synnerhet som samhället med lätthet kan bevisa,
att kanalmarkens återande till gatumark kan genomföras med bevarande av
gruvans rätt till avlopp för gruvvattnet, även om anläggningarna här för
bleve mycket dyrbara. Jag hemotstår därför, att bolaget icke gör denna
invändning.

2.) Betr. marken för Lerbergsgatan har den i mom. 1) framställda in-
vändningen ingen tillämpning.

3.) Enligt expropriationslagen, par. 7, skall för fastighet, som ex-
proprieras, erläggas löseskilling motsvarande fastighetens fulla värde.

Dessutom skall samhället fullt ersätta skada, som genom expropriationen uppkommer för ägaren. Till sist omnämner samma lagställe, det fall, att den exproprierande på grund av åtagande eller av annan anledning kan vara pliktig vidtaga åtgärd till förebyggande eller förminskande av skada eller intrång; i sådant fall föreskriver nämligen lagen, att expropriationsersättningen skall jämkas efter ett dylikt åtagande.

4.) Vad Lerbergsgatan angår, kan bolaget väl icke framställa annat anspråk än ersättning för själva den i anspråk tagna gatumarken, och bör väl bolaget yrka ersättning efter gällande tomtpris, antagligen 4-5 kr. per kvm. Möjligen bör bolaget dessutom yrka skadeersättning därför, att vid någon del av gatan bolagets återstående tomtjord erhåller en oförmånlig utsträckning (form).

Utredning om tomtpriset och tomtfigurnas oförmånliga utsträckning (form) bör anskaffas.

5.) Vad Storgatan beträffar, är förhållandet mera komplicerat. Först och främst bör bolaget yrka ersättning för marken efter gällande tomtpris och förebringa utredning angående storleken av tomtpriset. Jag har hört detta pris uppgivas till Kr. 8:-- per kvm.

Vidare bör bolaget förebringa utredning om den skada, som bolaget kommer att lida genom kanalens förändring till sluten kulvertledning med risk för bolaget, att en sådan ledning icke anordnas på ett sätt, som nu och framtiden vid gruvornas utvidgning o.dyl. garanterar gruvvattnets avledning med samma säkerhet som kanalen, eller att samhället framtiden åsidosätter, till bolagets skada, sin skyldighet att alltid sörja för vattnets behöriga avlopp.

Med ledning av de många utlåtanden av sakkunniga, som föreligga, bör bolaget i detta sammanhang fordra, att domstolen eller expropriationsnämnden ålägger samhället att på närmare specificerat sätt utföra erforderliga anläggningar för tillfredsställande avledande av gruvvattnet, inbegripet fullständig dränering av till kanalen gränsande tomt. Hur detta skall göras, är lätt att visa med de många förefintliga uttalandena av de i ärendet hörda experterna. Vad bolagets rätt angår, är det av vikt att kulvertledningen får så stora dimensioner, att även alla antagliga framtida behov för gruvvattnets bortledning tillfredsställas.

Nåhanda kan bolaget avstå från ersättning för intrång och skada, om dylika tillfredsställande anläggningar göras av samhället, samt bolaget tillerkänns rätt, att, om samhället åsidosätter sina skyldigheter härutinnan, på samhällets bekostnad utföra arbetet.

6.) I vad mån domstolen eller expropriationsnämnden kommer att bifalla bolagets yrkanden, är omöjligt att på förhand bedöma. Varje expropriationsmål är i viss mån ett lotteri. Huvudavgörandet ligger hos nämnden, som består av en av K.B. utsedd ordförande samt 4 ledamöter, av vilka vardera parten utser 1 och rätten 2 ledamöter. Enligt min erfarenhet går tendensen numera i dylika fall mot den enskilde och för samhället.

För tillfället har jag icke mera att tillägga. Om detaljerna får jag sedermera överlägga med vederbörande inom bolaget.

Helsingborg den 19 mars 1925.

Carl Sjunnesson
(sign.)

Avskrift av avskrift.

Herr Överingenjören m.m.

Fil. Doktor Ivar Svaberg,

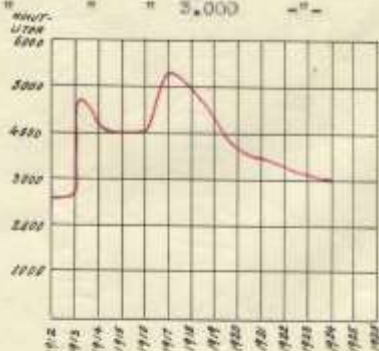
Billesholms Gruva.

Angående vattentilloppet i schakt Carl Cerwin:

Vattentilloppet i schakt Carl Cerwin har under årens lopp varit synnerligen varierande, vilket ook framgår av de varje nyår gjorda uppsmätningarna, som resulterat i nedannämnda vattenuppföringsciffrer och grafiska linie:

År 1912 uppmättes det till 2.600 minuttliter,

" 1913	"	"	"	2.700	—"
" 1914	"	"	"	4.260	—"
" 1915	"	"	"	4.000	—"
" 1916	"	"	"	4.000	—"
" 1917	"	"	"	5.300	—"
" 1918	"	"	"	5.000	—"
" 1919	"	"	"	4.300	—"
" 1920	"	"	"	3.700	—"
" 1921	"	"	"	3.500	—"
" 1922	"	"	"	3.300	—"
" 1923	"	"	"	3.100	—"
" 1924	"	"	"	3.000	—"



Den grafiska linien visar tydligt, att en stor ökning i vattentillföreseln kan komma hastigt, ja plötsligt, såsom hände den 3 Januari 1913, då en sprängning blottade en förkastning, som på en gång gav en ökad vattenmängd på 2.000 minuttliter. I flera år fortfar denna reva att siva vatten, men allt efter som gruvarbetet frändres innanför densamma

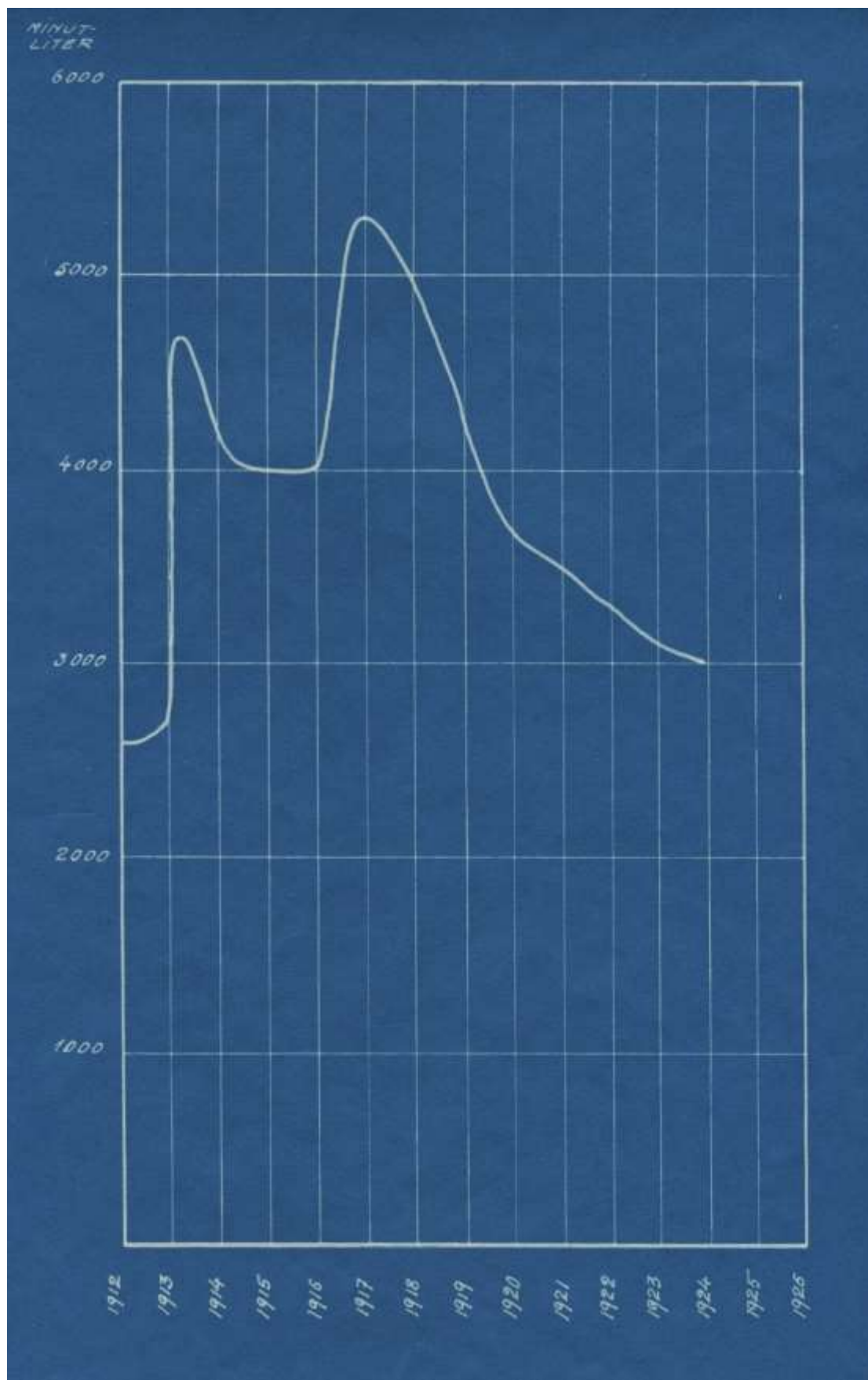
avtog vattnet på det nämnda stället för att slutligen alldeles sina ut.

År 1916 gav även en stor vattenökning eller 1.300 minutliter, vilken emellertid ej kom så plötsligt som vid förut nämnda tillfälle.

Ingenting hindrar, att en liknande stark vattenåder när som helst ånyo kan blottas, det gäller därför att vara beredd. Av denna anledning är schaktet ock försett med schaktspumpar för 9.500 minutlitters vattenmängd.

Nyväng den 21/3 1925.

Bengt Hj. Lundgren



1925-03-21-3 HBA

S/W.

den 28 Mars 1925.

Herr Lantbruksingeniör E. Berggren,

L u n d .

Åberopande samtal vid Eder härvaro vore vi synnerligen
tacksamma, om vi från Eder skulle kunna erhålla några rader, inne-
hållande, att möjlighet enligt Eder mening förefinnes att avleda
gruvvattnet i det söder om Höganäs gående diket istället för genom
den nuvarande gruvkanalen, som går genom samhället.

Edert uttalande skulle givetvis endast röra sig om den
tekniska möjligheten. Den andra sidan av saken får ju Bergmästaren
uttala sig om.

Med tacksamhet emotsäende Edert v. svar teckna vi

Högaktningsfullt

Bil. IV.

Afskrift.

ERNST BERGGREN
statens Lantbruksingeniör

Lund den 29/3 1925.

Herr Överingeniör E. Sieurin,

H ö g a n ä s .

Emottagit Eder skrivelse av den 28 dennes och vill till svar
därå meddela, att enligt min åsikt kan gruvvattnet avledas i det söder
om Höganäs gående diket, det s.k. Långarödsdiket, i stället för genom
den nuvarande gravkanalen genom samhället.

Högaktningsfullt

Ernst Berggren

(sign.)

F ö r t e c k n i n g

Över tomtpriser för diverse tomter i närheten av gatan mellan
Lerbergsvägen och kyrkoplatsen.

<u>Tomtköpare:</u>	<u>Areal för köpet:</u>	<u>Tomtpris per kvm.:</u>
Dr. A. Witting	753.15 kvm.	9:30
Byggm. Hj. Elgström	8 ar	6:--
N. och S. Kock	2 ar 90 kvm.	7:--
" " " "	3 " 9 "	7:--
Höganäs Fabriks- & Hantverksförening	11 " 10 "	7:--
Kullens Sparbank	15 " 98 "	7:--

Avskrift.Förteckning

Köpta och arrenderade tomter vid gruvkanalen och Länga Storgatan under
de senare åren.

<u>N:r i expr. pr. kartan</u>	<u>K ö p a r e</u>	<u>areal</u>	<u>å pris pr kvm.</u>	<u>köpe-år</u>
7	Nanna och Sture Kock	599 kvm.	7:- kr.	1915 & 1917
16	Emma Jönsson	632 "	7:- "	1923
16	Konsumtionsföreningen Högåns	1545 "	5:80 "	1923
	Nils Pet. Andersson	607 "	7:- "	1923
	Bröderna Karlsson	1945 "	7:40 "	1923
	Alfr. Witting	753 "	9:30 "	1922
	Kullens Sparbank	1598 "	7:- "	1916
	Högåns fabriks- och handtverksförening	1110 "	7:- "	1918
	Otto E. Norén	459 "	6:- "	1923
	Ragnar Sandell	317 "	6:- "	1923
	Herman Karlsson	713 "	6:- "	1923
	Frens Oskar Johansson	1658 "	7:- "	1923
	N.C. Berg	1694 "	8:- "	1920

	<u>Arrendatorer</u>	<u>areal</u>	<u>å pris pr kvm.</u>	<u>arrendetid</u>
16	Einar Gust. Dahleström	268 kvm.	4 öre	1923-1925
16	Emilia Svensson /Blom/	277 "	5 "	1916-1930

Högåns den 30 mars 1925.



1925-03-30-2 Karta

Avskrift.

BM.

i anledning av frågan om
igenläggning av gruvvatten-
kanalen i Höganäs.

Den kanal, som i början av 1800-talet anlades genom det nuvarande Höganäs municipalsamhälle, avsåg ju i främsta rummet att möjliggöra ett avförande av det ur gruvan uppumpade vattnet till havet men även till en början som transportled för stenkol, vilka lastade i små pråmar med hästar drogos ner till hamnen.

Behovet i förra avseendet - gruvvattnets avledning - kvarstår alltså i minst samma omfattning som hittills, medan däremot kanalens användning som transportled redan för länge sedan har upphört.

Då numera från municipalsamhällets sida krav uppstått på kanalens fullständiga igenläggning och ersättande med en täkt kulvertledning av samma sträckning, bedar jag härmed få fåsta uppmärksamheten på, vad därvid från gruvbolagets sida oavvisligen bör fordras för tryggheten av gruvdriftens intressen.

Att dessa intressen jämväl böra sammanfalla med municipalsamhällets torde man väl utan vidare kunna påstå, då ju dettas existens till huvudsaklig del är beroende av den i Höganäs bedrivna fabriksdriften och denna i sin tur av gruvdriften.

Då nu som en ovillkorlig förutsättning för en fortsatt gruvdrift måste finnas möjlighet till ett under alla förhållanden säkert avlopp för gruvvattnet, måste bolaget alltså såsom oafstergivliga villkor för kanalens ersättande med kulvertledning fordra,

dels att den nya avloppsledningen skall göras så stor samt så förlagd och så underhållen, att allt det gruvvatten, som nu eller framtiden kan ur varande eller blivande schaktsanläggningar varda uppfördat, och utan olägenheter av något slag kan från gruvan till havet bortledas dels att varken nu eller framtiden några som helst sådana förändringar i fråga om kanalen, dess underhåll eller annat från samhällets sida företagas, att bolagets intressen bliva åsidosatta vare sig direkt eller indirekt.

Går bolaget sålunda ut därifrån, att, sådana förhållandena hittills varit, dess gruvvatten alltid haft fritt utlopp till havet, måste det förutsettas att så också alltid i framtiden bliver fallet.

Skulle därför municipalsamhället exempelvis vid kanaländringen besluta sig för ett sådant system, att för vattnets avförande till havet pumpas

bläve erforderlig, skall bolaget icke ehuru medlem av municipalsamhället kunna påläggas någon andel i kostnaden härför.

För vilken vattenkvantitet avloppsledningen bör beräknas är icke möjligt uppgiva, emär, även om f.n. och hittills endast 5 å 6 kubikmeter per minut förekommit, denna vattenmängd av flera anledningar kan komma att öka i betydligt större stegras.

Bland de fall, som kunna tänkas, ligga närmast:

- 1:o Ökat vattentillopp genom nya schaktsanläggningar;
 - 2:o Mer eller mindre plötsligt ökat vattentillopp i under arbete varande schakt, samt
 - 3:o Låsning av dränkta schakt,
- vilka här nedan var för sig behandlas:

1:o Ökat vattentillopp genom nya schaktsanläggningar:

Att i den mån nya schaktsanläggningar tillkomma, vattentilloppet ökas, torde vara självklart, i all symmetri som i de gamla schakten. Låshållningen alltjämt måste fortgå. I vilken mån dylikt kan komma att äga rum är omöjligt att förutse.

2:o Vattentilloppets ökning i befintliga schakt:

Här lurar en ständig fara. Efter år - ja kanske årtionden av konstant vattentillopp stöter man kanske på en förkastning e.d., som plötsligt och för längre eller kortare tid ökar vattentilloppet, och det ligger i sakens natur, att dylika eventualiteter icke kunna förutse.

Hur vattentilloppet i verkligheten kan variera framgår bäst av närlutna diagram, som visserligen avser Ormatorps gruva, men vilk ej hindrar, att det lika väl kan komma att en dag gälla även Högåns. Det framgår däruv, att, sedan vattentilloppet enda t.o.m. 1912 /gruvans anslutning 1907/09/ varit 2.600 å 2.700 l. /min., det plötsligt den 3 jan. 1913 stegrades med o: 2000 lit. /min., alltså en ökning med o: 75 %.

Så småningom avtog detta och syntes stabilisera sig under åren 1914/15 vid o: 4000 lit./min. men ökades under 1916 åter ganska snabbt till o: 5.300 lit./min. och har sedermera så småningom sjunkit så att det f.n. är o: 3.000 lit./min.

Motsvarande kan mycket väl inträffa jämväl i Högåns - ja kanske ännu mycket svårare tillfälligt närbelägenheten till havet.

3:o Länsning av dränkta schakt:

Man kan ju alltid tänka sig, att tillfölje maskinhaveri, långvarig strejk e.d. pumpningsarbetet komme att inställas på någon tid ett visst schakt. Det är då uppenbart, att, om man åter vill komma gång, man icke har endast att uppfordra den kvantitet, som motsvarar det normala tillloppet, emär i så fall någon länsning aldrig skulle bli resultatet, utan man måste jämte tillloppet även uppfordra största möjliga kvantitet av de ansamlade vattenmassan. Det är sålunda sannolikt, att man vid ett dylikt fall måste tänka sig för en tid framåt ett vattentilllopp av 2 - 3 gånger det normala.

Har gruvsdriften en längre tid legat nere tillfölje något av dessa förutsatta fall, måste det givetvis vara en angelägen uppgift att snarast få den i gång, ej minst ur samhällets egen synpunkt.

Gruvbolaget kommer givetvis att genom anskaffande av nödiga pumpningsanordningar söka få upp så mycket vatten som möjligt, i syfte att avkorta länsningsperioden, men, kan icke därvid allt det uppfordrade vattnet beredas erforderligt avlopp, så är intet vunnet med bolagets strävan i övrigt.

Jag har velat framhålla alla dessa synpunkter för att påvisa, hur absolut nödvändigt det är, att bolaget icke på något sätt efterger sin rätt att under alla omständigheter kunna erhålla fritt avlopp för varje kvantitet vatten, som kan komma att ur gruvan uppföras, och utan att i något som helst avseende behöva vara beroende av samhället och dess godtycke.

Billesholms Gruva den 30 Mars 1925.

Ivar Svedberg.

med anledning av stämning i och för expropriation av gruvkanal
och gatumark.

Den genom Höganäs municipalsamhälle löpande kanalen är ursprungligen förvärfvad genom bergmästareförrättning i början av 1800-talet (Se närlutna utredning i avskrift från distriktslantmätaren och intyg från bergmästaren, bil. I & II).

Då på sin tid kanalen anlades, var vattenavrinningen från den trakt, där kolbrytningen vid tidpunkten ifråga bedrevs, i riktning mot Skelderviken.- Med de stora kvantiteter vatten, som måste uppföras och bortskaffas, visade det sig snart praktiskt taget omöjligt att erhålla tillfredsställande avlopp i denna riktning, vilket är klart, då man tager i betraktande, att Höganäs Övre ligger ungefär 2 m. över havet och avståndet från Höganäs Övre till Skelderviken är icke mindre än /ca. 7.2 km. Behovet av ett vattenavlopp västerut till Öresund blev därför mycket tidigt en trängande fråga, vilken slutligen löstes genom nysa omnämnda bergmästareförrättning.

Sedan ganska lång tid tillbaka hava underhandlingar förts mellan Höganäsbolaget och Höganäs municipalsamhälle angående denna sak och en massa olika utredningar av olika fackmän hava införskaffats såväl från samhällets som Höganäsbolagets sida.

Saken är av synnerligen komplicerad natur, då här bolagets intressen och samhällets intressen icke i allo sammanfalla. Den största svårigheten synes ligga i att samhället önskar igenlägga kanalen, emedan denna utgör en del av en blivande gata i samhället.

En är förhållandet, att en öppen kanal har förmåga att avleda oerhört mycket större mängder än en sluten ledning, även om denna senare utföres med mycket stora dimensioner. På grund av att Höganäs Övre ligger på så ringa höjd över havsytan, blir fallet mycket dåligt, och enligt sakkunniges beräkning kan det därför vara möjligt, att, även med de betydande dimensioner, som de sakkunnige räknat med för den täckta ledningen, översvämningar här framtiden kunna komma att inträffa.

Vid sådana eventuella översvämningar kommer detta översvämmade vatten att delvis bestå av kloakvatten, för såvitt icke särskilda åtgärder vidtagas för att i särskild ledning bortpumpa kloakvattnet.- Härigenom skulle säkerligen betydande skador ^{komma} att åsamkas flera av de många fastigheter, som bolaget äger i detta samhälle.

P.M.

angående kanalfrågan m.m. i Högåns.

Efter det bolagets senaste erbjudanden avböjts av samhället har detta nu ingått med stämning angående expropriation av kanal och bredvidliggande mark, vilka områden på stadsplanen för Högåns ingå som gatumark, (bil. I).

Kanalen är ursprungligen förvärfvad genom en bergmästareför rättning i början av 1800-talet (se bil. II från Distriktslantmätaren och bil. III från Bergmästaren).

Den omständigheten, att kanalen är exproprierad för gruvändamål torde ej hindra, att den nu kan exproprieras för gatuändamål. De båda intressena torde komma att vägas mot varandra, varvid antagligen ägande rätten kommer att övergå till samhället men förmodligen under iakttagande av, att bolagets intressen bli tillgodosedda genom vissa villkor, som åläggas samhället (se bil. IV, brev från Kommerserådet Sidenvall, och bil. V, Dr. Sjunnessons P.M. av den 19/3).

Av allt att döma, torde man icke med utsikt till framgång kunna göra motstånd emot att områdena ifråga exproprieras.

Däremot bör god argumentering anskaffas för att kanalen är av synnerlig vikt för bolagets gruvdrift och att bolaget alltfjänt bör äga kontrollen över kanalen. Härvid bör särskild vikt läggas vid den omständigheten, att bolaget icke på förhand kan veta vilka vattenkvantiteter, som kunna behöva avledas i framtiden. Dels kan gruvdriften komma att ökas, dels kunna nya mera vattenförande områden komma att bearbetas. Härvid hänvisas till erfarenheten från Hyväng, där på kort tid vattenuppföringen ökades från 2.600 till 4.260 och därefter en annan gång från 4.000 till 5.300 minutliter. (bil. VI). Vidare bör påpekas, att omständigheter kunna uppstå, som kunna påfordra ännu större ökning av vattenuppföringen, t.ex. återupptagning efter stillestånd i en gruva. (Lämpligen kan här pekas på nuvarande konflikt, där det vid ett par tillfällen varit nära att pumpningen inställts.) - Vid återupptagning av sålunda eventuellt vattenfyllda gruvor måste givetvis vattenuppföringen ökas till många gånger den mängd, som användes före stilleståndet.

Beträffande önskvärdheten för gruvdriften att även för framtiden äga kontrollen över kanalen hänvisas till utlåtanden av Bergmästaren och Överingenjören Dr. Ivar Svedberg (bil. VII 2 VII.)

Utredningen bör utmynna i ett bestämt framhållande av vidorna av att icke få bibehålla dispositions- och kontrollrätt över gruvkanalen.

Emellertid finnes en möjlighet att framleda gruvvattnet en annan väg än genom samhället. Strax söder om Höganäs löper ett under senare år iordninggjort dike, som avleder ytvatten från huvudsakligen lantbruket i Långaröd. Detta dike har iordningställt genom lantbruksför rättning år 1919. Det utgår från en punkt i omedelbar närhet av gruvkanalen, strax innan denna passerar in i Höganäs samhälle, och inlöper åter i sagda kanal nära Höganäs Nedre (se bil. VIII). Genom att leda gruvvattnet denna väg, kommer icke Höganäs samhälle att beröras annat än av det allra senaste stycket av kanalen. Möjligheter torde finnas att avleda gruvvattnet genom detta dike, varigenom den så mycket omstridda öppna kanalen i Höganäs samhälle helt enkelt skulle kunna ersättas av en kloakledning och den synnerligen komplicerade kanalfrågan omvandlas till en enkel markinlösningsfråga. Intyg av Lantbruksingenjören att tekniska hinder icke synas möta att avleda vattnet denna väg näralutes (bil. IX). Vidare näralutes intyg av Bergmästaren att expropriation av diket för detta ändamål bör kunna erhållas (bil. X).

De villkor, som bolaget bör uppställa för en sådan lösning av frågan äro följande:

- 1.) Ersättning för den exproprierade marken. (Angående tomtpriser se näraluten bil. V).
- 2.) Samhället bör ikläda sig ersättningskyldighet för alla kostnader, som uppstå för bolaget vid förvärfvande av rättighet att avleda gruvvattnet nyss sagda väg.
- 3.) Från expropriationen bör undantagas den mark, där bolagets järnväg framgår eller bör bolaget tillförsäkras för all framtid dispositionsrätt å denna del av gatumarken för sin järnväg med tillhörande säkerhetsanordningar och vaktbod.
- 4.) Om tillfölje ökning av gruvdriften eller av annan anledning det skulle visa sig, att den täckta delen av kanalledningen i Höganäs Nedre är av för klara dimensioner för att i tillfredsställande grad avleda vattnet, bör samhället hava skyldighet att så fort ske kan i erforderlig mån förortsa denna ledning eller på annat sätt vidtaga sådana förändringar, att ifrågavarande olägenhet undvikas.

Uppfyller samhället icke detta villkor, bör bolaget hava rätt att på samhällets bekostnad vidtaga dessa åtgärder.

5.) Bolaget bör hava rätt att för all framtid på egen bekostnad till kanalen eller den kloakledning, som eventuellt kommer att ersätta kanalen, i Höganäs Övre, ansluta sådana avloppsledningar, som bolaget önskar, utan ersättningskyldighet från bolagets sida vare sig för anslutningen eller för avloppsvattnets framförande i kanalen eller kloakledningen.

6.) Bolaget bör äga rätt att på sin bekostnad avleda allt eller en del av gruvvattnet från den punkt, där det ovan omnämnda diket utmynnar i den täckta kanalen, och bör bolaget förbehålla sig rätt att i gatorna framdraga härför eventuellt erforderliga ledningar.

7.) För den händelse samhället ersätter den nu öppna kanalen med en täckt ledning, bör bolaget förbehålla sig rätt till ersättning för alla de skador, som kunna åsamkas bolagets fastigheter genom sådan igenläggning av kanalen.

8.) Bolaget bör förära, att även den å norra sidan av Storgatan befintliga gatumarken inlöses av samhället.

Ovanstående förslag torde icke komma att godtagas av samhället, dels av den orsak, att ersättningen för markförsämring torde bli avsevärd och dels för att samhället torde behöva kanälvattnet. Även om detta förslag icke skulle bli den slutliga lösningen på denna segelitäna fråga, torde det dock vara värt att taga i övervägande.- Rent tekniskt medför denna lösning många fördelar både för bolaget och samhället. Skulle genom detta förslag samhället nödgas medgiva, att det behöver gruvvattnet, blir bolagets ställning vid följande underhandlingar starkare.

Skulle det visa sig, att rätten icke vill gå denna väg, utan luta åt att gruvvattnet fortfarande bör avledas genom den nu existerande gruvkanalen, får givetvis uppställas andra villkor för överlämnandet, under hänsyn tagen till de olika utredningar, som gjorts i frågan, och till de olika intressen för bolaget, som då uppstå.

Förutom för gruvkanalmarken har samhället samtidigt instämt bolaget med begäran om expropriation av gatumarken för gata mellan Lerberg vägen och kyrkoplatsen. Denna gatumark erbjöd bolaget till samhället på sin tid för Kr. 1:-- per m². Vid överlämnande av köpbrev fordrade bolaget emellertid befrielse från eventuell ersättningskyldighet för gatumark eller gatans iordningställande, men ville samhället icke gå med härpå. Bolaget höjde då sitt pris till Kr. 4:-- per m². (Bil. 11.)

Tomtpriser under senare år i närheten av gatan framgår av närslutna bil. XIII.

Vid behandling av detta mål bör uppmärksamheten särskilt fästas på den omständigheten, att gatumarken till ungefär hälften av arealen består av torgmark och icke av gatumark. Den praxis, som särskilt i städerna kraftigt drives vid liknande ersättningsmål, nämligen att gatumark bör ersättas endast med en relativt ringa del av tomtpriset, bör icke äga tillämpning för torgmark. Ägaren av ett område, som uttages till torg, bör icke därför sättas i sämre läge än markägare, där endast gatumark finnes. (Bil. XIV)

Genom upptagning av denna gata, styckades bolagets åkerbruksjord så, att ett litet stycke avskildes genom gatan från den övriga delen. Detta mindre stycke torde främdeles hava mycket ringa värde som åkerbruksjord (se intyg från förvaltare Nordén o Herr S. T. Gudmundson, bil. XV)

§ 5.

Föredraga protokoll från Luggude häradarätts lagtima vörting den 14 statlidne april angående af municipalfullmäktige den 10 aug. 1925 beslutade expropriationen.

Efter en kortare diskussion beslöt nämnden, under förutsättning af fullmäktiges godkännande, att bifalla Högåns-Billesholms A.B:s önskan i hvad den afser samhällets expropriation af den mark af ungefär 3 meters bredd, som enligt stadsplanen skall tilläggas Storgatan utmed dess norra längdsida, dock endast den del däraf, som äges af Bolaget å n:r 1 Tjörred och som närmare angifves å karta, upprättad af mätningssamman i samhället, Ludvig Engzell, den 6 maj 1925.

Skulle häradarätten på grund därav att fullmäktige icke hunnit godkänna detta nämndens beslut fordra uppskof, enades nämnden om att expropriationen endast skulle omfatta den mark, hvarom fullmäktige vid sammanträde förenämnda dag beslutat.

Bolagets framställning om att samhället äfven måtte förvärfa hela den i stadsplanen utlagda Lerbergsgatans fortsättning och det intill liggande markområdet, som af Bolaget benämnas torg, ville nämnden icke vara med om.

Herr ordf. fick i uppdrag att i samråd med Notarie Schlyter bl.a. bemöta Bolagets kraf på åtgärder för framtida aflopp för grufvattnet (detta bör ju rätteligen föras åt Skelderviken) äfvensom att bemöta Bolagets kraf på att blifva befriade från att seltaga i kostnaderna för kanalens igenläggning, trots det, att Bolaget är skattskyldigt till municipalsamhället.

§ 6.

Beslöt nämnden uppgöra köpebref och öfverlåtelsehandlingar med herrar Martin Johansson, H.C. Zimmerdahl, Albin Hamberg, A. Luttrup, Högåns och Edvin Jönsson, Engelholm, hvilka förklarar sig villige öfverlåta sin mark längs grufkanalens södra sida till samhället enligt protokollet närlagda bilagor I - V. Handlingarna skola underställas fullmäktige för godkännande.

§ 7.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Sjöf Rosenkvist och Alfr. Bengtsson.

En fidej:

Justeras:

Alfr. Bengtsson

Sjöf Rosenkvist

Alfr. Bengtsson

BESKRIVNING

Sver områden, tillhöriga Högåns - Billesholms aktiebolag och föreslagna att exproprieras och utläggas till Storgatan i Högåns municipalsamhälle, upprättad år 1925.

Områdens litt. o. förord		Områdens areal i kvadr.
B	Område om 647 kvadratmeter, utlagt under litt. B och med förenämnda areal vid en år 1922 den 24 augusti fastställd avstyckning från 21/128 mtl. Nr 1 Tjörred i Högåns socken och municipalsamhälle -----	647
F	Område om 135 kvadratmeter, utlagt under litt. F vid en år 1921 den 1 december fastställd avstyckning från 1/8 mtl. Nr 3 Tjörred, 3/8 mtl. Nr 2 och 1/4 mtl. Nr 3 Hultabo i Högåns socken och municipalsamhälle-----	135
G1	Innehållande -----	735
G2	" -----	552
	De tvänne sistnämnda områdena, litt:s G1 och G2, utgöra delar av en under litt. G utlagd fastighet om 1330 kvadratmeter, vilken fastighet utlades vid en år 1921 den 1 december fastställd avstyckning från 1/8 mtl. Nr 3 Tjörred, 3/8 mtl. Nr 2 och 1/4 mtl. Nr 3 Hultabo i Högåns socken .	
	Summa areal, föreslagen att exproprieras -----	2069

Helsingborg den 8 maj 1925.

Ludvig Jönsson
Distriktslantmätare .

1925-05-08-1 HBA



1925-05-08-2

Protokoll fört vid sammanträde med municipalfullmäktige i Höganäs den 25 maj 1925.

Närvarande: samtliga fullmäktige med undantag af herrar Axel Andersson, Sandell, Hult och Otto Bengtson, hvilka annålt förhinder. Vid protokollet undertecknad, Celander.

§ 1.

Den författningsenliga kungörelsen till sammanträdet föredrogs.

§ 2.

Det justerade protokollet från föregående sammanträde upplästes.

§ 3.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Olof Arnberg och Alfred Bengtsson.

§ 4.

Nämndens beslut den 7 innevarande maj att bifalla Höganäs-Billesholms A.B:s önskan, om att den af fullmäktige tidigare beslutade expropriationen äfven måtte innefatta den mark af ungefär 3 meters bredd, som äges af nämnda bolag å Tjörred n:r 1 m.fl. och som enligt stadsplanen skall tilläggas Storgatan utmed dess norra längsida, godkände fullmäktige enhälligt. Ifrågavarande markområde ansluttes närmare å karta upprättad den 8 maj d.å. af mätningamannen i samhället, Distriktslantmätaren Ludvig Engzell.

Bolagets framställning om att samhället äfven måtte förvärfa hela den i stadsplanen utlagda Lerbergsgatans fortsättning och det intilliggande markområdet, som af Bolaget benämnas torg, beslöt fullmäktige i likhet med nämnden att afslå.

§ 5.

Af nämnden upprättade köpebref och öfverlåtelsehandlingar å div. gatumark med herrar Martin Johansson (85 kvm. utgörande delar af lägenheter 8 om resp. 1650 kvadratfot och en kvadratref, 50 kvadratstänger, afsöndrade från 1/70 mtl n:r 4 Tjörred), N.C. Zimmerdehl (22 kvm. afsöndrade från 5/16 mtl n:r 5 Tjörred), Albin Hamberg (83 kvm., utgörande del af lägenheten Tjörred 1⁸), A. Luttrup (21 kvm., afsöndrade från 5/16 mtl n:r 5 Tjörred) samtliga i Höganäs och herr Edvin Jönsson i Engelholm (105 kvm., utgörande del af lägenheterna Tjörred 1⁴) godkändes enhälligt af fullmäktige.

Protokoll fört vid sammanträde med municipalsamfundet i Högåsa den 31 juli 1925.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Andersson, Alfr. Bengtsson, Persson, Sandell, Frits Hansson, Otto Bengtsson, suppleanten Rydström och vid protokollet under-tecknad, Celandér.

§ 1.

Rapport öfver utgifterna pr 30/6 samt uppgift om kontanter och banktilligodshafvanden föredrogs och lades till handlingarna.

§ 2.

Polisurpeyningsmannen C.W. Holmans anhållan om nedläggning af kloakledning från hans fastighet i kvarteret Minerva bordlades till ett annat sammanträde och uppdrogs åt förman Nilsson att undersöka om lämpligaste sättet för framdragnings af en sådan ledning samt om kostnaderna härför.

§ 3.

I skrifvelse af den 23 sistlidne juni hade handl. K.E. Johansson anhållit, om att såsom ägare till tomt n:r 1 inom kvarteret Balder af samhället få inköpa den mark om 80 kvm., som genom tomtindelningen tillagts nämnda tomt.

Nämnden hade intet att erinra häremot, utan beslöt föreslå full-mäktige att försälja ifrågavarande mark till herr Johansson för ett pris af Kronor 6:- pr kvm.

§ 4.

Knär det under senaste torkperioden visade sig att brunnarna på Bondhöggen ej hålla vatten, utan detta måste hämtas från brunn å hamn-området, hade framställning gjorts att samhället måtte anskaffa och låta nedsätta pump i denna brunn.

Nämnden beslöt bevilja framställningen och uppdraga åt undertecknad och förmannen att inköpa den behöfliga pumpen samt att i öfrigt ordna med arbetets utförande. Kostnaderna tagas ur anslaget till "gator".

§ 5.

Meddelade herr ordf. att direktör Beskow framlagt följande muntliga förslag till öfverenskomst i kanalfrågan.

- 1/. Bolaget försäljer till samhället dels Lerbergsgatans fortsättning, dels den del af den s.k. grufkanalen, som är belägen emellan

Tivoliparkens nuvarande v. gräns och Öresund i den mån kanalområdet tillhör Bolaget, dels den Bolaget tillhöriga marken, som gränsar intill nyssnämnda del af grufkanalen och dels den Bolaget tillhöriga marken, som enligt stadsplanen skall tilläggas Storgatan utmed dess norra långsida.

- 2/. Bolaget förbinder sig att på egen bekostnad utgräva och flytta grufkanalens södra sida åsträckningen från Tivoliparkens v. sida till Rundelagatan en m. söderut och iordningställa denna sida af kanalen, med rätt för samhället att utvidga Storgatan å samma sträckning söder ut med motsvarande en meter.
- 3/. Samhället förbinder sig att på egen bekostnad igenlägga kanalen med 1,2 meters kulvertledning från den redan igenlagda delen intill Tivoliparkens västra gräns och nedlägger dessutom en 1 meters täckt kulvertledning invid den öppna kanalens norra sida till den s.k. Hustoftaådrans utlopp i kanalen. Vidare utför och bekostar samhället framdragning af kloakledning öster ut från nämnda Hustoftaådra förbi Gruftorget fram till Mattugatan för tillkoppling af kloakledningar, som f.n. utmynna i kanalen öster om den punkt till hvilken kanalen enligt denna öfverenskommelse skulle täckas. Vidare förbinder sig samhället att under en tid af 20 år icke söka förvärfva äganderätten till återstående delen af kanalen mellan Tivoliparkens västra gräns och kvarteret Trefnaden, hvilken del afses att vara öppen, och ej håller igenlägga densamma, för såvitt icke samhället därtill förpliktas af statsmyndighet. F.ö. skulle kontraktet af den 17 juni 1921 angående den redan igenlagda delen af kanalen i tillämpliga delar gälla.

Något pris för ofvannämnda kanaldel och mark hade direktör Beskow icke velat lämna utan föreslagit att samhället skulle komma med detta.

Efter en stunds diskussion beslöt nämnden att i princip gå med på föreliggande förslag samt att erbjuda Bolaget Kronor 15,000:- för ifrågasatt markområden och/ varande del af kanalen, tillsammans c:a 10,000 kvm. Beloppet skulle tagas af tillgängliga medel.

Det uppdrogs åt herrar ordf. och v. ordf. att meddela direktör Beskow nämndens beslut, och att med honom träffa preliminär öfverenskommelse.

§ 6.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Rosenkvist och Sandell.

Ip fides:

Justeras:
Rosenkvist

Rosenkvist

Ragnar Sandell

N:o 163.

fortsatt bordläggning, vilket även blev Styrelsens beslut.

Höganäs kanal-
fråga.

§ 76.

Bil. 1.

Under hänvisning till de tidigare meddelanden V.D. lämnat Styrelsen i Höganäs kanalfråga, meddelade nu V.D., att han med representanter för Höganäs municipalfullmäktige träffat en preliminär överenskommelse om ordnandet av hithörande förhållanden /jfr. Bil. 1./. Överenskommelsen, som föredrogs av V.D., gick i huvudsak ut på att kanalen lämnades öppen i sitt övre lopp, varvid den dock genom en avskärande ledning befriades från förorenande kloakvatten, men täcktes väster om Tivoliparkens västra gräns och att samhället mot ersättning blev ägare till den täckta delen av kanalen m.m. Bolaget hade i överenskommelsen tillförsäkrats garantier för ett lika gott avlopp för gruvvattnet som hittills.- V.D. upplyste, att meningen vore, att denna överenskommelse efter godkännande av Styrelsen och Municipalfullmäktige skulle anmälas för rätten och expropriationsnämnden, så att den såsom grundval för expropriationen komme att inflyta i rättens protokoll. Ett fullföljande av expropriationen skulle nämligen underlätta de överlätna områdenas relaxering i bolagets obligationslån.

Styrelsen beslöt godkänna överenskommelsen under förutsättning av liknande godkännande från municipalfullmäktiges sida. Denna paragraf förklarades genast vara justerad.

§ 77.

Belysningstrans-
formator i Bil-
lesholm.

Styrelsen anslog Kr. 850:- till anskaffande av en belys-

Protokoll fört vid sammanträde med
municipalfullmäktige i Höganäs den
19 augusti 1925.

Närvarande: samtliga fullmäktige med undantag af
herrar Axel Andersson, Joh:s Römmer-
man, J. Holgersson, Otto Bengtsson,
Johnny Larsson, A. Wiesell och Joh:s
Olofsson, hvilka anmält förhinder och
fru Helena Olsson, hvilken icke anmält
sin bortavaro. Vid protokollet under-
tecknad, Celander.

§ 1.

Den författningssnliga kungörelsen till sammanträdet upplästes.

§ 2.

Föredrogs det justerade protokollet från föregående samman-
träde.

§ 3.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar G.E.
Karlsson och Fritz Hansson.

§ 4.

Föredrog herr ordf. dels protokoll, hållet vid municipalsam-
männens sammanträde den 31 nästlidne juli, § 5, i ärendet rörande ex-
propriation af Höganäs-Billesholms A.B. tillhörig gatumark m.m.,
dels ock ett den 4 i denna månad under förbehåll om fullmäktiges god-
kännande med bolaget i ärendet träffat aftal, så lydande:

Undertecknade etc. (bil. I).

Efter öfverläggning beslöto fullmäktige enhälligt dels att god-
känna ofvanintagna aftal den 4 i denna månad med bolaget, rörande för-
värfvande af under mom. a/, b/, c/ och d/ i aftalet angifna, Höganäs-
Billesholms A.B. tillhöriga markarealer incl. del af den s.k. gruf-
kanalen, tillhops innehållande c:a 9,902 kvm. m.m., dels att den i af-
talet bestämda kontanta ersättningen, femtontusen /15,000:-/ kronor
skulle utgå af tillgängliga medel, dels att därest ofvannämnda aftal
blefve af Höganäs-Billesholms A.B. godkänt befullmäktiga municpal-
nämndens ordförande, fabriören Olof Arnberg eller af honom utsatt om-
bud att hos domaren i Luggude härad återkalla framställt expropria-
tionsanspråk betr. den del af Storgatan incl. grufkanalen, som enligt

förenämnda aftal icke nu skall af samhället förvärfvas, alltså o:a 2,358 kvm. dels ock slutligen att befullmäktiga ofvan benämde fabriksör Arnberg att själf eller genom af honom utsett ombud vid häradsrätten enligt expropriationslagen göra anmälan om ofvannämnda med bolaget träffade öfverenskommelse samt därvid hemställa om rättens fastställelse därpå samt för ändamålet uttaga erforderlig stämning å vederbörande rättsägare, eller, därest så skulle anses lämpligare, event. hos domaren i Luggude härad enligt expropriationslagen göra skriftlig återkallelse af vid Luggude häradsrätt framställt anspråk å expropriation af i Lerbergsgatans fortsättning, afvensom i Storgatan ingående, Höganäs-Billesholms A.B. tillhörig gatumark incl. den s.k. grufkanalen.

Att å samhällets vägnar underteckna i förenämnda aftal omnämmt köpebref utsägo fullmäktige liksådes nämndens ordf., fabriksören Olof Arnberg.

Vidare beslöto fullmäktige på förslag af fabriksör Arnberg att till protokollet anteckna följande tack till generaldirektör K.J. Beskow, hvilket genom utdrag ur detta protokoll skulle tillställas generaldirektören:

"Med utsikt att få samhällets kanalfråga ordnad för lång tid framåt vilja municipalfullmäktige till generaldirektör Beskow uttala ett tack för det personliga intresse och den förståelse, som generaldirektören i denna fråga visat samhället."

Därefter framförde herr ordf. å fullmäktiges vägnar ett tack till herrarn Arnberg och Rosenkvist för det oegennyttiga arbete de nedlagt på ordnandet af denna för samhället så viktiga fråga.

§ 5.

Under förutsättning af att Höganäs-Billesholms A.B. godkänner i föregående § omnämnda aftal beslöto fullmäktige, på förslag af herr Rosenkvist att uppdraga åt nämnden, dels att låta uppgöra erforderliga entreprenadhandlingar å igenläggning af kanalen enligt ofvannämnda aftal och därmed sammanhängande arbeten dels att infordra och antaga anbud härå och därefter låta utföra arbetet dels ock att för dessa arbeten och för de med expropriationen förenade kostnaderna, såsom marklösen i öfrigt, juristarvoden m.m., upplåna erforderliga medel.

Herr Sandells förslag att nämnden allenast skulle låta uppgöra entreprenadhandlingar och infordra anbud å arbetets utförande och där-

efter till fullmäktige inkomma med begäran om medel härtill afselega,
efter företagen af herr Sandell begärd votering, med 12 röster mot
9. Emot beslutet reserverade sig herr Sandell.

Slutligen beslöto fullmäktige att blifvande entreprenör i första hand
skall använda sig af inom kommunen mantalskrifna arbetslösa, verkliga ar-
betare.

§ 6.

I skrifvelse af den 23 sistlidne juni hade handl. K.E. Johansson
anhållit om att såsom ägare till tomt n:r 1 inom kvarteret Balder få
inköpa samhällets där belägna 20 kvm. mark, hvilken genom tomtindel-
ning enligt lagen om fastighetsbildning i stad blifvit tillagd hans
tomt.

Nämnden, som behandlat ärendet, hade föreslagit fullmäktige för-
sälja marken till ett pris af 6:- kronor pr kvm.

Fullmäktige biföllo detta nämndens förslag och beslöto således
att till herr Johansson försälja ifrågavarande 20 kvm. mark för ett
pris af 6:- kronor pr kvm. med tillträde den 1 januari 1926.

Att för samhället underakrifva köpehandlingen utsågo fullmäktige
sin ordf., konsulin E. Johansson.

En skrifvelse i ärendet (bil. II) från Disponent A.B. Andersson
lämnades utan anseende.

§ 7.

Meddelade herr Sandell att väggkassan inom kort komme att verkställa
trafikeräkning i vissa delar af distriktet.

Med anledning häraf beslöto fullmäktige att, därest loka Höganäs
komme med i denna räkning, uppdraga åt nämnden att inom samhället, sam-
tidigt med väggkassans trafikeräkning, utföra sådan på två ställen, t.ex.
i Storgatan och Brukagatan.

In fidem:

Justeras:

Fritz Hansson
C. F. Karlsson

*Justeringen beviljad i Höganäs
kyrka sönd. den 23 aug. 1925, bebyggas
Ragnar Thomsen*

Undertecknade Arnberg & Höganäs municipalsamhälles vägnar samt Beakow & Höganäs-Billesholms Aktiebolags vägnar hava denna dag träffat följande

A V T A L.

Bolaget upplåter och försäljer till Samhället följande inom Höganäs belägna jordområden, nämligen

- a) de å en av Distriktslantmätaren Ludvig Engzell år 1924 upprättad karta över områden, avsedda att exproprieras och utläggas till gata (Lerbergagatans fortsättning) och belägna emellan kvarteren Salvator och Vinkeln samt mellan platsen för kyrkan och kvarteret Vinkeln, med litt. C., D. och F. utmärkte jordområden, innehållande i areal tillhoppa 1310 kvm. ;
- b) den del av den s.k. Gruvkanalen, som är belägen emellan Tivoli-parkens nuvarande västra gräns och Öresund, i den mån kanalområdet tillhör Bolaget, utgörande i areal enligt approximativ uträkning 2750 kvm.;
- c) den Bolaget tillhöriga mark, som gränsar intill nyasämda del av Gruvkanalen och enligt nu fastställd stadsplan ingår i Storgatan, i areal utgörande approximativt 3773 kvm.; och
- d) den Bolaget tillhöriga mark, som enligt nu gällande stadsplan skall tilläggas Storgatan och är belägen utmed gatans nuvarande norra gränslinje, utgörande enligt Distriktslantmätaren Ludvig Engzells karta och beskrivning av den 8 maj 1925 i areal 2069 kvm.

De försålda områdena skola vederbörligen avstyckas genom lantmätare, i den mån så icke redan skett.

Försäljningen sker på följande villkor:

- 1) Köpeskillingen för de försålda områdena utgör tillhoppa Femton tusen /15.000:--/ kronor, som betalas kontant, så snart erforderliga lantmäteriförfärdigheter fullgjorts och fastställda.
- När köpeskillingen guldits, utfärdar Bolaget särskilt köpbrev å de försålda områdena.
- 2) Tillträdet av fastigheterna sker den 1 September 1925.
- 3) Bolaget skall, så snart lämpligen ske kan, frigöra fastigheterna från penninginteckningar; dock skall kostnaden därför bäras av Samhället.
- 4) Lagfartakostnaden, inbegripet stämpel, göddas av Samhället.
- 5) Bolaget förbinder sig att på egen bekostnad utgräva och flytta

- gruvkanalens södra sida, å sträckningen från Tivoliparkens västra sida till Rundelsgatan, en meter söderut och därefter iordningställa denna sida av kanalen; och äger Samhället sedermera rättighet att utvidga Storgatan å samma sträckning söderut med motsvarande en meter.
- 6) Bolaget åtager sig allt underhåll och event. upprrensning av den återstående öppna kanalen.
 - 7) Samhället låter på sin bekostnad igenlägga kanalen med 1,2 m. kulvertledning i omedelbar fortsättning från den redan igenlagda delen av kanalen intill Tivoliparkens västra gräns och nedlägger desautom en 1 m. täckt kulvertledning invid den öppna kanalens norra längdsida till den s.k. Hustoftsådrans utlopp i kanalen mitt för Lårotts- och Rundelsgatorna. Vidare utför och bekostar Samhället framdragnig av kloakledning öster ut från nämnda Hustoftsådra, förbi Gruvtorget fram till Vattugatan för tillkoppling av kloakledningar och fränkopplar alla sådana ledningar, som f.n. utmylna i kanalen öster om den punkt till vilken kanalen enligt denna överenskommelse skall täckas. Nya kloakledningar få loka av någondera parten inledas i kanalen öster om Tivoliparkens västra gräns till Vattugatan.
 - 8) Samhället äger rätt att på sin bekostnad borttaga träden längs kanalens norra sida fr.o.m. Tivoliparkens västra gräns till Rundelsgatan. Träden tillfälla Samhället.
 - 9) Under arbetets pågående förbinder sig Bolaget att i möjligaste mån avleda vattnet från gruvan till Skelderviken, men ikläder sig Samhället full ersättningskyldighet för all den skada, som kan uppstå för Bolaget eller andra genom att vattnet avledes denna väg.
 - 10) Samhället åtager sig att på egen bekostnad under all framtid verkställa erforderlig renaning av den del av kanalen, som enligt detta avtal skall igenläggas. Skulle Samhället på ett otillfredställande sätt hålla denna del av kanalen upprrensad, har Bolaget rättighet att på Samhällets bekostnad utföra sådant renningsarbete. Bolaget äger rätt att utan avgift i Samhället tillhöriga gator och öppna platser framdraga vattenledningar från kanalen till Bolaget tillhöriga fastigheter.
 - 11) Samhället ikläder sig ansvarskyldighet för alla de skador, som kunna uppstå för Bolaget eller andra genom att ifrågavarande delar av kanalen igenläggas.
 - 12) Om tillfölje ökning av gruvdriften eller av annan anledning det skulle visa sig, att den täckta ledningen är av för klana dimensioner för att

i tillfredsställande grad avleda vattnet från Bolagets gruvor, har Samhället skyldighet att, så fort ske kan, i erforderlig mån förstora ledningen eller på annat sätt vidtaga sådana förändringar, att ifrågavarande olägenhet undanröjes.

Uppfyller Samhället icke detta villkor, har Bolaget rätt att på Samhällets bekostnad vidtaga dessa åtgärder.

- 13) Bolaget har för all framtid rätt att på egen bekostnad till kanalen ansluta sådana ledningar, som Bolaget önskar, varvid Samhället icke får av Bolaget utkräva någon ersättning vare sig för själva anslutningen eller för avloppsvattnets framförande i den täckta kanalen.
- 14) Samhället förbinder sig att under en tid av 20 år från dato icke söka förvärva äganderätten till återstående delen av kanalen mellan Tivoliparkens västra gräns och kvarteret Trevnaden, vilken del nu är avsedd att vara öppen, ej heller igenlägga densamma under förutsättning dock, att Samhället icke förpliktas härtill av statlig myndighet.
- 15) Vardera parten betalar sina kostnader för den vid Luggude häradsrätt anhängiga expropriationen av ovannämnda områden, utom beträffande ersättningen åt expropriationsnämndens ledamöter, vilken Samhället skall betala.
- 16) Beträffande den redan förut igenlagda delen av gruvkanalen gälla fortfarande bestämmelserna i kontraktet av den 17 juni 1921 emellan parterna med undantag av § 7 däri.
- 17) Detta avtals giltighet är beroende därav, att detsamma före den 1 September 1925 godkänts av såväl Högåns municipalfullmäktige som av Högåns-Billesholms Aktiebolag.

Högåns den 4 augusti 1925.

Å Högåns municipalsamhälles vägnar:

Olof Arnberg.

Å Högåns - Billesholms Aktiebolags vägnar:

K. J. Beskow.

Fabrikör Olof Arnbergs egenhändiga namnteckning för Högåns municipalsamhälle i egenskap av municipalsamhällets ordförande bevittna:

H. Wester.

O. Månsson.

Högåns-Billesholms Aktiebolags firmateckning genom Verkställande Direktören Herr K.J. Beskow bevittna:

H. Wester.

O. Månsson.

Rätt avskrivet intygar:



Utdrag ur domboken, hållen vid lagtima
hästtinget med Laggude härad i Hålsingborg den
Nr 155. 5 oktober 1925.

I målet under nr 32 i domboken för den 7 sistlidne september emellan Höganäs municipalsamhälle, kärande, och Höganäs-Billesholms aktiebolag, svarande, om expropriation, avkunnades detta

Utslag.

Häradsrätten fastställer den av expropriationsnämnden gjorda uppskattningen, i följd varav det åligger käranden att inom nittio dagar från det detta utslag vunnit laga kraft för svarandens räkning hos Konungens befallningshavande i länet nedsätta för exproprierade 9635 kvadratmeter jord femtontusen /15 000/ kronor. Det nedsatta beloppet kommer att av Konungens befallningshavande utbetalas till den, som äro till detsamma berättigade.

Som svaranden icke haft något att erinra mot de av expropriationsnämndens ledamöter begärda arvodena, förpliktas käranden att utgiva, till ordföranden distriktssekreteraren L. Isander trehundraatjugufem /325/ kronor, till envar av juris doktorerna Adolf

Lösen 2:-
Stpl. 2:-
Summa fyra kronor.

Höganäs-Billesholms aktiebolag.
/Juris doktorerna Carl Sjunnesson i Hålsingborg.

Åström i Malmö och civilingenjören J.O.Stjerna i Ramlösa brunn
trehundra /300/ kronor, samt till envar av landstingsmännen H.
P.Jönsson i Mörarp och civilingenjören B.Sondeson i Carlskås ett-
hundrafemtio /150/ kronor.

Som överenskommele blivit träffad angående rättegångskost-
naderna, erfordras härutinnan icke något hkradsrättens utlåtande.

Talen mot utslaget fullföljes efter vad i hovrätten över
Skåne och Blekinge.

Som ovan.

På hkradsrättens vägnar:

Maunstein

Protokoll fört vid sammanträde med municipalsamanden i Högåsa den 15 oktober 1925.

Närvarande: herrar Rosenkvist, Johnsson, Andersson, Alfr. Bengtsson, J.W. Persson, Sandell, Hansson, Otto Bengtsson, suppleanten Rönnerman och vid protokollet under-tecknad, Celander.

§ 1.

Sedan entreprenad utlysts å igenläggning af kanalen m.m. i enlighet med af byggmästaren H.J. Elgetröm uppgjorda af nämnden godkända entreprenadhandlingar hade inom därför föreskrifven tid följande anbud inkommit. (bil. I):

Bror K. Wihlborg, Högåsa...	Kr. 53,740:-	+ för betongmur	kr. 17:-	pr lm.
Arvid Nilsson, Sösdala.....	" 50,357:50	+ "	" 15:-	" "
H.J. Elgetröm & C:o, Högåsa.	" 52,000:-	+ "	" 20:-	" "

Efter det anbudet föredragits och efter det H.J. Elgetröm & C:o vid telefonförfrågan förklarar sig villiga uppföra omnämnd mur för 15:- kr. pr lm. beslöt nämnden antaga deras anbud, under villkor att borgen, som af samhället kan godkännas, lämnas.

Det uppdrogs åt herrar Arnberg, Rosenkvist och Axel Andersson, dels att för samhället underteckna entreprenadkontraktet med Elgetröm & C:o, dels att tillsammans med förman Nilsson utöfva nödig kontroll öfver arbetet ifråga, dels också slutligen att utreda om lämpligheten af att i samband med kanalens igenläggning anordna de förut beslutade brunnarna för elsläckningsändamål och inkomma med förslag härpå.

Betr. borttagning af träden å vise sträcka längs kanalen, så bord-lades denna fråga, dock att ofvannämnda kommitté äger rätt att låta borttaga onödiga träd, om så, redan nu, skulle blifva nödvändigt.

§ 2.

Enligt fullmaktiges beslut vid sammanträde den 19 nästlidne augusti skulle för i föregående § omnämnda arbeten m.m. upplånas erforderliga medel.

Då nu entreprenör för arbetets utförande antagits beslöt nämnden föreslå fullmäktige fixera lånebeloppet till kronor 75,000:- samt uppdraga åt nämnden att i Kullens Sparbank, hvilken bank genom sin kamrer förklarar sig villig ställa sig som långifvare, upplåna beloppet omkring den 1 december å.å. Att för samhället underteckna lånet föreslog nämnden sin ordf. fabrikören Olof Arnberg och v. ordf. Journalist

låta bortlägsa de träd, som äro hinderamma för den breddning af Storgatan hvarom fullmäktige beslutat, äfvensom att bortlägsa enstaka träd på andra ställen i Storgatan, som kunna anses vara till hinder för trafiken.

Stammarna och gröfre grenar beslöt nämnden skulle transporteras till fastigheten i Sagerigatan för att därifrån senare försäljas.

§ 8.

Meddelade herr ordf. att ingenjör Engzell vid Högensåverken gjort förfrågan i hvilken utsträckning samhället komse att bidraga till anordnandet af landfästen för de broar, som komma att flyttas på grund af kanalens förändring.

Nämnden diskuterade frågan och uttalade sig för att samhället sjelft skulle iordningställa bro öfver kanalen vid Tivoligatan och bekosta landfästa vid den norra sidan för bron vid kvarter Uddenbergs nuvarande bostad, men hvad extra anordningar för järnvägen betr., så ansåg nämnden att bolaget ensamt finge vidtaga erforderliga åtgärder härför.

Att på basis af detta nämndens uttalande vidare underhandla med bolaget och träffa preliminär öfverenskommelse i frågan utsågos herrar Arnberg och Rosenkvist.

§ 9.

Då den nuvarande gatubevattningsvagnen är uppsliten beslöt nämnden uppdraga åt understecknad att införda anbud å ny sådan.

§ 10.

Sedan fullmäktige beslutat att uppdraga åt nämnden att inköpa brandautomobil af Rylander & Asplunds fabrikat, hade anbud inkommit från A.B. Wapo Autosprutfabrik i Malmö, hvilken firma offererat en Fordautospruta till ett pris af kronor 8,500:-, men samtidigt ställt i utsikt betydlig reduktion af priset.

Med anledning häraf beslöt nämnden t.v. uppskjuta inköpet och anmoda sistnämnda firma att i Högensås demonstrera den af dem offererade brandbilen, enär, enligt medföljande illustration, densamma syntes vara praktisk och tilltalande.

§ 11.

Herr P. Blomgrens m.fl. anhållan om uppsättning ^{af} gatulampa i Tegelgatan beslöt nämnden för fullmäktige tillstyrka.

§ 12.

Beslöt nämnden att till Åkeren Aug. Nilsson försälja den defekta bevakningsvagnen för ett pris af kronor 50:--.

§ 13.

Meddelade herrar ordf. och Rosenkvist att de, enligt nämndens beslut den 24 nästlidne mars, fullgjort sitt uppdrag att vidtala Egernsbolaget, med anledning af Bolagets skrifvelse rörande afstjälplingsplats för hushållssäcken från fastigheterna inom municipalsamhället.

De hade därvid med Bolaget öfverenskommit om samhällets fria disposition af den s.k. lergrafven å Tjörnså, hvilken ansågs lämplig för ändamålet, men då Bolaget icke sger körväg till området och icke bäller den kringliggande marken, finge samhället med Ägarna till denna träffa aftal om utläggning af sådan väg.

Nämnden beslöt för sin del tacksam emottaga Bolagets erbjudande samt att underhandla med Ägarna till den kringliggande marken om deras villkor för upplåtande af väg för samhället.

Herrar Alfr. Bengtsson och Elov Rosenkvist erhöles i uppdrag att å nämndens vägnar underhandla med dessa jordägare.

§ 14.

Betr. broar och landfästet för den del af kanalen, som skall ännas öppen, så meddelade herr ordf. att han och herr Rosenkvist, jämlikt nämndens beslut den 18 nästlidne januari, öfverenskommit med Bolaget att samhället endast skall bekosta bro öfver kanalen vid Tivoligatan samt norra landfästet för broarna intill Tivoliparken. Öfverenskommelsen godkändes af nämnden.

§ 15.

Protokollet närsluten skrifvelse från statens Järnvägars 3:dje distrikt angående vägförvärgen i Bagerigatan föredrogs.

Ordf. hade låtit erkänna mottagandet af skrifvelsen samt meddelat, att nämnden i sinom tid afväntade distriktsförvaltningens vidare meddelanden i frågan.

§ 16.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar J. Wald. Persson och Axel Andersson.

Justeras:

Ordf.
ordf.

En fidei:

Åxel Andersson
Åxel Andersson

J. Wald. Persson
J. Wald. Persson

Protokoll fört vid sammanträde med municipal-
nämnden i Haganäs den 18 maj 1926.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Andersson, Alfr.
Bengtsson, Persson, Sandell, Hansson, Otto
Wangtsson och vid protokollet undertecknad,
Gelande.

§ 1.

Enligt fullmäktiges beslut den 31 månadens mars skulle nämnden
utse siffergranskare, uppgöra instruktion samt bestämma lönen för en
sådan.

Nämnden beslöt att som siffergranskare för samhällets räkenska-
rer utse kassöraren Tage Rosander t.v., mot en ersättning af kronor 200:-
pr år och uppdrogs åt herr Rosenkvist att tillsammans med af kommunal-
nämnden, därtill utsedda personer uppgöra instruktionen.

§ 2.

Enligt nämndens beslut den 24 månadens mars hade firmen H. J. Elg-
ström & C:o nu aflämnat anbud å igenläggning af kanalen å sträckan
Strandgatan - hafvet. Anbudet slutade på kronor 5,313:-.

På af anbudet icke framgick huru firmen tänkt ledningen placera
vid utloppet i hafvet bordläsa ärendet och uppdrogs åt den för kanal-
arbetenas öfvervakande utsedda kommittén, att diskutera denna fråga med
firmen och till nästa sammanträde inkomma med förslag härom.

§ 3.

Fråga om rensning af den redan igenlagda delen af kanalen beslöt
nämnden upptaga i samband med i föregående § omnämnda arbete.

§ 4.

Beslöt nämnden uppdraga åt byggnadsaren H. J. Elgström att uppgöra
program och kostnadsberäkning å kloakledning i Bagerigatan.

§ 5.

Landbrukaren R. Engströms anhållan om ersättning för fyllnads-
massa till kanalen afslögs.

§ 6.

Herr Fritz Sandberg m.fl. anhållan om uppsättning af gatulampa
i Brassegatan bordläsa och uppdrogs åt herr Rosenkvist och förman
Nilsson att undersöka behovet af densamma.

Protokoll fört vid sammanträde med municipalsamfundet i Högåsa den 11 juni 1926.

Ärvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Andersson, Alfr. Bengtsson, J. Wald. Persson, Hansson, Otto Bengtsson och vid protokollet understånd, Celander.

§ 1.

Upprättat förslag, bil. I, till instruktion för siffergranskaren föredrogs och godkändes.

§ 2.

Vid föregående sammanträde bordlagd fråga om igenläggning af kanalen å ströcken Strandgatan - hafvet upptogs till behandling därvid föredrogs en skrifvelse från H. Elgström & C:o, hvari meddelades, att om samfundet önskade sjelfva utloppet af kulverten vid hafvet svängd i vinkel, parallellt med den tvärbyggda grästenamuren komme tidigare anbud å kronor 5,313:- att ske med kronor 350:-.

Nämnden diskuterade frågan en stund och beslöt föreslå fullmäktige att låta igenlägga kanalen å ofvannämnda ströcka, att anlaga Elgström & C:o anbud å kronor 5,313:- och att t.v. låta frågan om svängning af utloppet vila. Kostnaderna för arbetets utförande tagas af tillgängliga medel.

§ 3.

Då behovet af kloakledning i Bagerigatan gör sig allt mer gällande och då kanalen nu igenlägges hade nämnden vid föregående sammanträde beslutat anmoda byggmästaren H. Elgström att uppgöra ritning och approximativ beräkning å detta arbete.

Herr Elgström hade till dagens sammanträde uppgjort och inlämnat de önskade handlingarna. Af dessa framgick, att ledningen komme att utmynna 40 c/m öfver kulvertbotten i kanalen och att dess bottennivå komme att blifva 1,15 m. under lagets marknivå. Kostnaderna hade beräknats till kronor 4,197:-.

Efter en kortare diskussion beslöt nämnden föreslå fullmäktige att låta nedlägga ifrågakvarande ledning och att ur anslaget till kloakledningar anvisa behöfliga medel.

Då nämnden ansåg att samfundet sjelft borde kunna utföra arbetet uppdrogs det åt förman Nilsson att uppgöra beräkning å kostnaderna här för.

Protokoll fört vid sammanträde med
municipalmännen i Höganäs den 17
juni 1926.

Närvarande: herrar Arnberg, Rosenkvist, Anders-
son, Sendell, Hansson, Otto Bengt-
son och vid protokollet underteck-
nad, Celander.

§ 1.

Meddelade herr ordf. att anledningen till sammanträdet vare en
muntlig anhållan från lantbrukaren Bror Persson å Ornåkrar boställe
om ersättning för skada, som han förmenade hade uppstått å hans grö-
da därigenom att Höganäs-Billesholms A.B., under de tider arbetet med ka-
nalen i genläggning pågår, utsläpper grufvattnet genom afloppedike,
som flyter genom hans åker.

Männen, som därefter, tillsammans med hemmansägaren Nils Pers-
son i Långaröd, besökte Ornåkrar och besiktigaie området kunde icke
finna att skadegörelse skett genom grufvattnets utsläppande i af-
loppediket och ansåg herr Bror Perssons kraf oberättigade.

Snällertid beslöt männen att närmare diskutera förhållandet
å ett kommande sammanträde.

§ 2.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Elef
Rosenkvist och Axel Andersson.

Justeras:

Olaf Rosenberg

ordf.

In fides:

Amundsen

Olaf Rosenberg

Åxel Andersson

Sedan skrifvelsen jämte utlåtande från municipalnämnden föredragits beslöto fullmäktige, på förslag af herr Rosenkvist, att, då inget förekommer i skrifvelsen som på något sätt kan ändra fullmäktiges ståndpunkt till frågan, vidhålla sina klagomål, hvilket beslut, genom utdrag af detta protokoll, skulle meddelas länsarkitekten.

§ 7.

När hamnens påverk vid norra sidan af kanalens utlopp är synnerligen bristfälligt och när som helst kan befaras rasa och stänga utloppet hade nämnden föreslagit fullmäktige, att för en kostnad af kronor 5,313:- låta igenlägga kanalen å sträckan Strandgatan - hafvet, tillsammans 69 längdmeter, i enlighet med af firman Elgström & C:o uppgjort förslag af den 12 nästlidne maj.

Efter det handlingarna föredragits beslöto fullmäktige bifalla nämndens förslag att igenlägga kanalen äfven å denna sträcka, att antaga Elgström & C:o anbud å kronor 5,313:- samt att bestrida kostnaderna för arbetet af tillgängliga medel.

Ett förslag att lägga kulverten vid utloppet i vinkel, parallelt med där befintlig tvärbyggd gråstenamur, beslöto fullmäktige, i likhet med nämnden, att t.v. låta vila.

§ 8.

Då behovet af kloakledning i Bagerigatan gör sig allt mer gällande och då kanalen nu igenlägges hade nämnden föreslagit fullmäktige att låta nedlägga sådan ledning i gatan, i enlighet med ett af byggmästare H. J. Elgström uppgjort förslag. Kostnaderna härför hade af samhällets förman beräknats till kronor 2,740:25.

Efter en kortare diskussion beslöto fullmäktige bifalla nämndens förslag samt uppdraga åt denna, att på billigaast möjliga sätt låta utföra arbetet.

Medeln härtill tagas ur anslaget till "kloakledningar".

§ 9.

På förslag af nämnden beslöto fullmäktige enhälligt att, med frågående af beslutet den 17 december i fjol om inköp af brandautomobil, inköpa 1 st. 2-hjulig motorspruta om 1,000 min/lit. af Renaults fabrikat för ett pris icke öfverstigande kronor 5,500:-.

§ 10.

Vid granskning af restlängden efter årets 1:sta municipalskatteuppbörd hade nämnden föreslagit fullmäktige en afskrifning å kronor 89:88.

Detta förslag godkändes af fullmäktige, hvilka beslöto att resterande belopp. kronor 6,573:56 skulle i vanlig ordning indrifvas.

§ 11.

Från delägarna i dikningsföretaget Madgroppen och Görselöfsån förelåg en anhållan om ersättning å kronor 4,101:98 för skada, som de förmenade hade uppstått å vissa delägares gröda därigenom, att Höganäs-Billesholms A.B., under de tider arbetet med kanalens igenläggning pågår, utsläppt grufvatten genom ifrågavarande afloppadike till Skälderviken.

Sedan handlingarna föredragits meddelade herr Rosenkvist att en af delägarna i dikningsföretaget, landbrukaren Bror Persson i Ornakärr, hade hos nämnden hemställt om skadeersättning. Med anledning däraf hade nämnden den 17 da, tillsammans med hemmansägaren Nils Persson, besiktigat området kring diket, men icke kunnat finna att skadegörelse genom grufvattnets utsläppande i detsamma uppstått och därför ansett kravet på ersättning oberättigat.

Efter en kortare debatt beslöto fullmäktige enhälligt afslå delägarnes i dikningsföretaget anhållan om ersättning för den förmenta skadegörelsen och uppdroge åt nämnden att taga hand om ärendet och bevaka samhällets intressen vid en event. process i frågan.

In fiden:

Justeras:

ordf.

Hansing Lundin J. Holgersson
Justeringen kungjord: Höganäs kyrka
Samlagen den 27 juni 1926 betygas
Höganäs församling

ENTREPRENADKONTRAKT.

Emellan Höganas-Billesholms Aktiebolag såsom beställare och byggmästare Teodor Ågren såsom entreprenör är följande avtal träffat:

§ 1.

Entreprenören förbinder sig att i överensstämmelse med detta kontrakt och bifogade ritning samt nedanstående beskrivning flytta gravkanalens södra sida, på sträckningen mellan tivoliparkens västra sida och Rundelsgatan, en meter söderut och utmed hela sträckningen uppföra en mur enligt bifogade ritning.

På sträckningen mellan Rundelsgatan och järnvägen kan det event. ifrågasättas att göra muren lägre. Särskild prisreduktion härför träffas under arbetets gång.

För vägbroarna beredas tillräckligt starka landfästen men ingår icke upptagning av broarna och desamma förordningställande efter landfästernas utförande.

Avloppaledningen under järnvägen beröres icke av ifrågasvarande arbeten.

I sidomuren göres en neravängning enligt anvisning för ytvattnet, som rinner från tivolibunken.

Kanalkanten uppgräves söderut en meter och till det djup, som ritningen angiver och avhugges alla trädrotter, så att plats erhålles för uppförande av sidomuren. All jord och avfall uppgräves från kanalbotten och bortforslas.

Fundamentplattan i botten gjutes på platsen. Likaledes gjutes därövanpå liggande betongblock på platsen, om så ske kan.

Måste betongblocken gjutas före nedläggningen, göres desamma i en meters långa stycken och göres med urtagning, så att de gripa in i varandra i fogarna.

Arbetet skall utföras på ett i allo tillfredställande sätt, även om ritning och beskrivning i ett eller annat avseende skulle vara ofullständiga eller otydliga.

Arbetet skall till avsynning avlämnas fullt färdigt med allt uppgrävt och överblivet material borttransporterat.

§ 2.

Alla materialier skola vara av fullgod beskaffenhet.

Alla materialier jämte transporten av desamma, med undantag av ankeringsjärnen i bottenplattan, anskaffas och bekostas av entreprenören.

Alla arbeten skola utföras omsorgsfullt av i sina yrken skickliga arbetare.

§ 3.

Skulle det visa sig, att arbetet utförts vårdslöst, att underhålliga materialier använts, att ritning och beskrivning ej blivit följda eller att entreprenören ej ställt sig givna anvisningar till eventuella ändrings- och tilläggsarbeten till efterrättelse, skall kontraktet, om beställaren så påfördrar, anses brutet och entreprenören vara skyldig gälla den ökade kostnad för återstående arbeten, som kan föranledas av deras utförande av annan person eller firma.

§ 4.

Byggnadsarbetet skall påbörjas omedelbart..... och så bedrivs, att arbetet i sin helhet är färdigt till avsyning den 1:sta oktober.. 1926,.....

För allmän strejk eller lockout får entreprenören tillgodoräkna sig en motsvarande förlängning av arbetstiden, så framt icke beställaren i enlighet med § 8 själv låter utföra arbetet.

§ 5.

Under antreprenadtiden är entreprenören ensam ansvarig för och skyldig ersätta den skada, som å materialier eller utfört arbete kan uppstå genom väderleksförhållanden, olyckshändelse o.dyl., ävensom för den skada, som av arbetarna eller i följd av arbetet förorsakas.

Dessutom skall entreprenören under ett års tid, efter det arbetet blivit slutbesiktigt och godkänt, ansvara för det av honom verkställda arbetets goda beskaffenhet och är för den skull skyldig att ofördröjligen och utan särskild kostnad för ägaren fullständigt och ändamålsenligt avhjälpa alla de bristfälligheter i det utförda arbetet, vilka under sagda tid uppkommit och ej av annan vållats. Undandraget sig entreprenören denna sin skyldighet, så det bristfälliga på hans bekostnad genom ägarens försorg avhjälpas.

§ 6.

För vid entreprenören sålunda har förbundit sig utföra, betalar beställaren 36:- kr. pr. löpmetr utförd mur och broanläggsten.

Uppmätning utföres när arbetet slutförts, då slutlikvid erlägges.

Under arbetets gång göres en utbetalning beräknad i proportion efter utfört arbete.

§ 7.

Twist mellan beställaren och entreprenören rörande rätta tolkningen

och tillämpningen av detta kontrakt med tillhörande bilagor må ej dragas under domstols prövning utan skall häskjutas till avgörande av skiljemennd enligt lagen om skiljemän. - Skiljemännen skola äga befogenhet avgöra i vad ersättningen för deras arbete skall betalas av den ena eller andra parten.

§ 8.

Skulle till följd av strejk eller lockout arbetet blive inställt under mer än en månad, äger beställaren själv låta utföra arbetet. För tidigare utfört arbete erhåller entreprenören ersättning. Kan överenskommelse ej träffas om ersättningsbelopp, skall detsamma bestämmas av skiljemen. på sätt som i § 7 omförmåles.

§ 9.

Detta kontrakt, varav tvenne lika lydande exemplar blivitt upprättade och utväxlade, får icke utan beställarens medgivande på annaⁿ/person eller firma överlätas.

2 juli

Höganäs den 16-april 1926.

Tiedor Agren

HÖGANÄS BRÄNNERIS FÄBRIK
Ragnar Blangstedt

§ 6.

Med anledning af en skrifvelse från Svenska Vägföreningen beslöt nämnden att under år 1926 ingå som korporationsmedlem i föreningen. Afgiften är 20:- kronor, för hvilket belopp bl.a. erhålles föreningens tidskrift.

§ 7.

Genom Höganäbolaget hade nämnden erhållit afskrift af skrifvelse från Helsingborgs Juridiska Byrå angående ersättningskräf från Styrelsen för Dikningsföretaget Medgroden och Gårslöfsån samt Åtakilliga jordägare för skada, som skulle vållats dem därigenom att, under pågående arbete med igenläggning af den s.k. grufkanalen, Höganäbolaget afleat grufvattnet genom förenämnda vattendrag och afloppsdikey.

På föranställning om sådan ersättning tidigare gjorts till samhället, men fullmäktige afslagit densamma och uppdragit åt nämnden att taga hand om ärendet i fortsättningen, beslöt nämnden uppdraga åt herrar ordf., Rosenkvist och Sandell att diskutera frågan med Höganäbolaget.

§ 8.

Betr. igenläggningen af den s.k. grufkanalen och därmed sammanhängande arbeten, så beslöt nämnden vidtaga följande ändringar och tillägg härefter:

Å sträckan Föreningsgatan - Prins Carlsgatan läggas afloppsledningen med 15" istället för såsom tidigare beslutats 12"-rör, mot en merkostnad af kronor 4:- pr löpmeter. Kvalitet å rören som kontraktet föreskrifver. Tillkoppling af afloppsledningarna från fastigheterna å södra sidan om den öppna kanalen utföres af firman H. J. Elgström & C:o på löpande räkning. 1-meters kulvert nedlägges i Långvåddediket till Storgatans bredd samt utanför denna kulvert några 24"-rör som afslutning.

Det uppdrogs åt herr H. J. Elgström att uppgöra, dels förslag till bro öfver kanalen intill ~~Tivoligatan~~ ^{Rundvägen}, hvilken bro skulle utföras i gatubredd med 1-meters kulvert och sidomurar med pelare för räck af betong, dels ock, enär den kontrakterade 1-meters betongmuren å norra sidan af grufkanalen, å sträckan V. Parkgatan - ~~Tivoligatan~~ ^{Rundvägen}, icke ansågs tillfyllest, uppgöra nytt förslag till mur med betongstolpar för räck.

Det antecknades, att herr H. J. Elgström vid förfrågan meddelat, att firman Elgström & C:o icke hade något emot att annullera den del i mellan

firman och samhället gällande kontrakt angående kanalarbetet m.m., som
handlar om ofvannämnda 1-meters betongmur.

Sedan förslagen uppgjorda skulle anbud inhämtas.

§ 9.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Elov
Rosenkvist och J. Wald. Persson.

Justeras:

H. Rosenkvist
ordf.

In fideles

J. Wald. Persson

Elov Rosenkvist J. Wald. Persson

Protokoll fört vid sammanträde med municipalfullmäktige i Högåns den 13 september 1926.

Närvarande: samtliga fullmäktige med undantag af herrar Johnsson, Arnberg, Römmerman, Elgstöm, Smith, Brobeck, fröken Jönsson och fru Olsson, hvilka anmält förhinder. Vid protokollet undertecknad, Celandér.

§ 1.

Den författningssakliga kungörelsen till sammanträdesuppläsa.

§ 2.

Det justerade protokollet från föregående sammanträde föredrogs.

§ 3.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Otto Bengtsson och Jonny Larsson.

§ 4.

Beaktade fullmäktige föreslår municipaletsammans herr ordf. att hålla municipalfullmäktigevalen den 3 och 4 nästkommande oktober, båda dagarna från klockan 9 f.m. till klockan 8 e.m., med uppehåll mellan klockan 3 och 5 e.m.

§ 5.

Med anledning af skrifvelse från Hålsingborgs Juridiska byrå angående uppgörelse med styrelsen för dikningsföretaget Madgroven och Görelöfsån samt diverse jordägare hade nämnden, genom därtill utsedda ombud, närmare diskuterat frågan med Högånsbolaget och representanter för ofvannämnda styrelse och jordägare, därvid förslag framkommit att lösa tvistigheten angående ersättning till jordägarna genom en skiljorätt, bestående, förutom af häradshövding Linders i Ängelholm, landtbruksingenjör Berggren och jordbrukskonsulent Paulsson, af tvänne landbrukare, hvilka skulle utses en af hvardera parten. Detta förslag hade nämnden, i likhet med Högånsbolaget, förordat.

Beir. styrelsens för Madgroven ersättningskraft 5 kronor 300:-.

och hade nämnden föreslagit fullmäktige att erlägga denna summa.

Efter det herr ordf. lämnat vidare upplysningar i frågan beslöt fullmäktige att, med frångående af beslutet den 21 juni 1926, gå med på den föreslagna skiljomen, att godkänna föreslagna namn och att uppdraga åt nämnden att utse en af de två skiljomen, som ytterligare skulle utses.

Vidare beslöt fullmäktige att betala styrelsens för Madgropen kraf 5 kronor 300:-, hvilket belopp, tillika med kostnader för skiljedomen, skulle tagas af tillgängliga medel.

In fidem:

Justeras:

Karl Jönsson
v. ordförande.

Otto Bengtson

Johnny Larsson

Justeringen bekräftad i Högårens kyrka
Sönd. den 19 September 1926, belyggar

Ragnar Thomanus

Till

Höganäs-Billesholms Aktiebolag.

Åberopande de förhandlingar, som fördes vid sammanträde i Höganäs, få vi härmed bekräfta, att vi till avgörande av fem skiljemän hänskjuta våra anspråk på ersättning för den skada, som vållats oss därigenom, att under pågående igenläggning av gruvkanalen genom Höganäs vattnet från Edra gruvor utpumpats till Madgroppen och dess fortsättning Görelöfsån. Vi göra anspråk på de belopp, som angivas i skrivelse till Eder från vårt ombud advokaten Emil Starfelt den 12 augusti detta år och hänskjuta till skiljemännens avgörande såväl dessa anspråk som våra anspråk på ersättning för kostnader å saken. Såsom skiljemän godkänna vi i enlighet med vid förhandlingarna träffad preliminär överenskommelse f.d. revisionssekreteraren J. Linders i Ängelholm, lantbruksingenjören i länet och jordbrukskonsulenten i länet, varjämte vi till skiljeman utsett nämndemannen Sven Cato Lönsgården, hemställande vi, att Ni, därest jämväl Ni slutgiltigt godkänner det föreslagna skiljemannaförferandet, ville meddela oss därom samt underrätta, vem Ni utsett till skiljeman.

Ortnakurr m.fl. ställen i oktober 1926

Bror Persson	Erik Gunnarsson
Peter Larsson	Francher Ohlsson
Nik. Larsson	Otto Andersson
Johannus Nilsson	Jean Persson
Karl O. Larsson	

ENTREPRENADKONTRAKT.

Emellan Högans-Billesholms Aktiebolag såsom byggherre och byggnadsfirman Hjalmar Elgström & Co i Högans såsom entreprenör är följande avtal träffat.

§. 1.

Entreprenören förbinder sig att i överensstämmelse med detta kontrakt och nedanstående beskrivning utföra två broar av armerad betong över avloppskanalen vid Storgatan.

Ena bron utföres vid Östra Parkgatans förening till Storgatan och göres 4,2 meter bred och beräknas för en belastning motsvarande en tre tons bil med full last. Andra bron utföres som gång- och transportbro till Ingeniör Hallsjöns bostad och göres 2,5 meter bred och beräknas för 400 kg. belastning pr kvm.

Båda broarna föreses med skyddsräcke i samma utförande och i förbindelse med räcket utmed kanalen vid Storgatan.

Arbetet skall utföras på ett i alla tillfredställande sätt och överlämnas fullt färdigt i överensstämmelse med mur och räcke utmed kanalen vid Storgatan.

Gamla träbron upptages av och tillhör byggherren.

§. 2.

Alla materialier skola vara av fullgod beskaffenhet samt anskaffas och bekostas av entreprenören.

Alla arbeten skola utföras omsorgsfullt och efter bästa arbetsmetoder av i sina yrken skickliga arbetare.

§. 3.

Skulle det visa sig, att arbetet utförts vårdslöst, att underhålliga materialier använts, att beskrivningen ej blivit följd, eller att entreprenören ej ställt sig gifva anvisningar till eventuella ändrings- och tillägsarbeten till efterrättelse, skall kontraktet, om byggherren så påfordrar, anses brutet och entreprenören vara skyldig gälla den ökade kostnad för återstående arbeten, som kan föranledas av deras utförande av annan person eller firma.

§. 4.

Byggnadsarbetet skall omedelbart påörjas och så bedrivas, att om väderleken det tillåter arbetet i sin helhet är färdigt till avsyning den 1:ste januari 1927.

För allmän strejk eller lockout får entreprenören tillgodoräkna sig en

motvarande förlängning av arbetstiden, såframt icke byggherren enligt § 6
själv utför byggnadsarbetet.

§. 5.

Under byggnadstiden är entreprenören ensam ansvarig för och skyldig ersätta den skada, som å materialier eller utfört arbete kan uppstå genom väderleksförhållanden, olyckshändelse o.dyl., ävensom för den skada, som av arbetarna eller i följd av arbetet förorsakas.

Dessutom skall entreprenören under ett års tid, efter det arbetet blivit slutbesiktigat och godkänt, ansvara för det av honom vorstållda arbetets goda beskaiffenhet och är för den skull skyldig att ofördröjligen och utan särskild kostnad för ägaren fullständigt och ändamålsenligt avhjälpa alla de bristfälligheter i det utförda arbetet, vilka under sagda tid uppkommit och ej av annan vållats. Undanrager sig entreprenören denna sin skyldighet, må det bristfälliga på hans bekostnad genom ägarens försorg avhjälpas.

§. 6.

För vad entreprenören sålunda har förbundit sig utföra, betalar byggherren i ett för allt Femhundra /500/ kronor, som utbetalas då arbetet är avsnat och godkänt.

§. 7.

Twist mellan byggherren och entreprenören rörande rätta tolkningen och tillämpningen av detta kontrakt med tillhörande bilagor må ej dragas under domstols prövning utan skall hänskjutas till avgörande av skiljemänn enligt lagen om skiljemän. Skiljemännen skola äga befogenhet avgöra i vad ersättningen för deras arbete skall betalas av den ena eller andra parten.

§. 8.

Skulle till följd av strejk eller lockout byggnadsarbetet bliva inställt under mer än en månad, äger byggherren själv låta utföra byggnadsarbetet. För tidigare utfört arbete erhåller entreprenören ersättning. Kan överenskommelse ej träffas om ersättningsbelopp, skall detsamma bestämmas av skiljeman, på sätt som i § 7 omförmäles.

§. 9.

Detta kontrakt, varav tvenne lika lydande exemplar blivit upprättade och utväxlade, får icke utan byggherrens medgivande på annan person eller firma överlåtas.

Höganäs den 26 november 1926.

Hjaln. Elgström & Co.
Hjaln. Elgström & Co.

HÖGANÄS BYGGNADSBYRÅ
Roman Blangman

bet 171-27

§ 8.

Till ledamöter i den af fullmäktige tidigare beslutade lönenämnden utsågos herrar John Sjöberg och Arthur Gottschalk. De af valberedningen föreslagna herrar Olof Arnberg och Joh. Hult afsaade sig.

§ 9.

Enär en af borgensmännen (herr Elof Rosenkvist) för samhällets lån å kronor 150,000:- numera är insolvent hade nämnden föreslagit fullmäktige att, om Kullens Sparbank, där lånet är upptaget, fordrar ny borgensman, fullmäktige härtill måtte utse konsult E. Johnsson, hvilken jämte den kvarvarande borgensmannen, fabriören Olof Arnberg, skulle hafva att påskrifva den nye lånehandlingen.

Fullmäktige beslöto i enlighet med nämndens förslag.

§ 10.

Vid granskning af restlängden efter årets första kommunalskatteuppbörd hade nämnden föreslagit en afskrifning å kronor 71:19.

Detta förslag godkändes enhälligt af fullmäktige, hvilka beslöto att i vanlig ordning låta indriva resterande belopp, kronor 4,291:43.

Herr Gunnar Grothéns anhöllan att få blifva befriad från erläggande af honom påförd municipalskatt, kronor 9:20, beslöto fullmäktige, i likhet med nämnden, att afslå.

§ 11.

Kapten Axel Sjöströms, i skrifvelse af den 21 nästlidne mars, gjorda framställning om iordningställning af Pridesgatan beslöto fullmäktige i likhet med nämnden att afslå f.n.

§ 12.

I skrifvelse af den 8 nästlidne mars hade fru Thilda Andersson och herr Joh:s Andersson anhöllit om ersättning för vattenskada, som uppstått år 1926 å deras egendomar, i anledning af att grufvattnet utsläpptes i den s.k. madgroppen, och anhöllit, att ersättningen måtte beräknas i enlighet med skiljenämndens beslut den 1 december 1926, nämligen 50% å den värdering, som nämndemännen M. Gudmundsson och L. Thurell den 27 juni samma år företagit.

Skrifvelsen föredrogs och beslöto fullmäktige på nämndens förslag, att, då samhället genom kontrakt med Högansbolaget öfvertagit ersättningskylligheten för event. skador, därigenom att grufvattnet under

tiden för grufkanalens igenläggning, utsläppts i madgropen, och då samhället redan tidigare godkänt liknande kraf, utbetala ifrågavarande skadeersättningar, kronor 290:50 till fru Thilda Andersson och kronor 183:75 till herr Joh:s Andersson.

Medeln härtill beslöto fullmäktige taga ur anslaget till kloakledningar.

§ 13.

I skrifvelse af den 11 nästlidne april hade länsstyrelsen begärt fullmäktiges yttrande öfver fastighetsregisterkommissionens underdåniga framställning angående tillsyningsmyndighet betr. fastighetsregistret för stad.

Efter det handlingarna föredragits beslöto fullmäktige, på nämndens förslag, att afgifva följande yttrande:

"Sedan municipalfullmäktige affordrats yttrande öfver fastighetsregisterkommissionens underdåniga framställning angående tillsyningsmyndighet betr. fastighetsregistret för stad så får fullmäktige härigenom i underdånighet anföra, att fullmäktige för sin del icke ser sig istånd kunna bedöma hvilket verk som bäst lämpar sig som tillsyningsmyndighet för fastighetsregistret för stad."

§ 14.

Sedan kommunen af Höganas-Billesholms A.B. inköpt Tivoliparken och Tivolibyggnaden för en summa af c:a kronor 54,000:- beslöto fullmäktige, på nämndens förslag, att frågå sitt beslut den 29 nästlidne mars om inköp af ifrågavarande park och byggnad och endast förvärfa de områden i Tivoliängan, som enligt stadsplanen skola utläggas till öppna platser, Järnvägsparken och det kilformiga området väster om nuvarande kyrkbyggnaden.

Behöfliga medel härför, c:a kronor 6,000:-, beslöto fullmäktige taga af tillgängliga penningar. Till att underteckna köpehandlingarna med Höganas-Billesholms A.B. utsågs nämndens herr ordf., fabriören Olof Arnberg.

§ 15.

Med anledning af en inbjudan från Svenska Stadsförbundet till dess 6:te ord. kongress i Gäfle den 1 och 2 instundande september hade nämnden föreslagit fullmäktige att utse ett ombud att representera samhället vid kongressen och härtill föreslagit sin ordf., fabriören Olof Arnberg med

ra delen af samhället redan äro otillräckliga.

§ 9.

I skrifvelse af den 17 innevarande september hade fotografen A. Rube anhållit dels att samhället måtte besluta att borttaga träden i Storgatan utanför hans nybyggnad och fram till trottoiren i Lerbergsgatans fortsättning dels ock att samhället måtte besluta att iordningställa gatan utanför fastigheten såväl längs dess norra som östra fasad.

Skrifvelsen föredrogs och beslut nämnden att låta borttaga hvar-annat träd å sträckan Köpmansgatan - Lerbergsgatans fortsättning samt att uppdraga åt förmannen att uppgöra beräkning öfver kostnaderna för utläggning af en 3 1/2 meter bred gångbana med trottoir och därutanför cykelbana å i frågavarande gatudel. Likaledes uppdrogs det åt förmannen att beräkna kostnaderna för iordningställning af det område i Lerbergsgatans fortsättning, som enligt nu gällande stadsplan skall utgöra gatumark.

§ 10.

Beslut nämnden att på samhällets bekostnad låta uppsätta telefon i förmän Nils Nilssons bostad.

§ 11.

Beslut nämnden att hos Högens-Billesholms A.B. anhålla att få borttaga tvenne träd i Polhemsgatan, utanför fastigheten n:r 6.

§ 12.

Sedan godsägaren John Olsson anmält att den i Storgatan nedlagda kloakledningen, vid häftig nederbörd, ej förmår bortföra vattnet, utan detta intränger i källaren till hans vid nämnda gata belägna fastighet och anhållit att nämnden måtte vidtaga åtgärder för olägenheternas afhjälpan, hade nämnden vid sitt sammanträde den 16 nästlidne augusti dels uppdragit åt förmannen att rensa ledningen och dels åt herrar ordf., Sandell och Otto Bengtsson att undersöka huruvida ledningen vore otillräcklig och hvilka åtgärder, som behöfde vidtagas för ordnande af förhållandena.

Herr ordf. redogjorde för kommitténs undersökningar och meddelade bl.a. att ledningen, sedan den rensats från rörbitar, sandsläckor och dylikt, hvilka obehöriga föremål vid anläggningen fått stanna kvar i rör och brunnar, säkerligen vore tillräckligt stor. Vattnet i ledningen

hade nämligen sjunkit högst betydligt sedan rensningen. Vidare meddelade han att de i kontraktet med firman Elgström & C:o, hvilka utfört arbetet, upptagna 3 st. bräddaflopp med bräddafloppsbrunnar icke blifvit utförda.

Med anledning af herr ordf. redogörelse beslöt nämnden att f.n. icke vidtaga några åtgärder med ledningens omläggning i gröfre dimension, men att påpeka för förenämnda firma om dess skyldighet enligt kontraktet, att utföra ifrågavarande 3 st. bräddaflopp med bräddafloppsbrunnar, om så skulle visa sig nödvändigt, utan extra kostnader för samhället.

§ 13.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar J. Wald. Persson och Alfr. Bengtsson.

Justeras:

Alfr. Bengtsson

ordf.

Alfr. Bengtsson *J. Wald. Persson*

In fidem

Alfr. Bengtsson

föreslå fullmäktige, att bestämma herr Berge lön till kronor 2,600:-, däraf kronor 2,000:- som grundlön och resterande kronor 600:- som tre intjänade ålderstillägg.

Slutligen hade lönenämnden föreslagit att löner och ålderstillägg skulle gälla för nuvarande befattningshavare så länge de kvarstå i tjänsten.

Under diskussion härom framkommo yrkanden dels att tillstyrka lönenämndens förelag, dels ock att föreslå fullmäktige att lönerna skulle gälla tills vidare. Efter företagen votering mellan dessa båda yrkanden beslöt nämnden med fem röster mot fyra att föreslå fullmäktige, att fullmäktige måtte besluta att lönerna skola utgå tills vidare.

§ 2.

Meddelades, att den af firman Hjalms. Elgström & C:o i Storgatan nedlagda kulvertledningen på sina ställen, i synnerhet i krökarna, är otät, på grund af att rören icke sammanfogats tillräckligt omsorgsfullt.

Då arbetet således icke har utförts i enlighet med därför upprättad beskrifning, hvilken bl.a. föreskrifver att "kulverten skall väl sammanfogas med cementbruk" och då entreprenören enligt kontrakt är skyldig att utföra sådana arbeten, som visa sig vara behöfliga och äro beroende på dåligt utfört arbete beslöt nämnden enhälligt att anmoda honom att omedelbart afhjälpa här påtalade brister.

§ 3.

I skrifvelse af den 4 innevarande oktober hade förman Nilsson anhållit att samhället själf måtte öfvertaga rensningen af kloakbrunnarna från och med år 1928, i hvilket fall rensningen kunde ske på mera tillfredsställande sätt än hittills. Enligt hans beräkningar skulle kostnaderna blifva ungefär desamma som nu, hvartill dock komme en engångskostnad å kronor 100:- för anskaffning af låda för bortförsling af uppsamlat slam.

Efter en kortare diskussion beslöt nämnden öfverlåta åt förmannen att under år 1928 ombesörja rensningen af samhällets kloakbrunnar.

§ 4.

I skrifvelse af den 19 da hade herr Bror Hansson i Flaninge anhållit att få koppla afloppsledning från sin ägande villafastighet å Tjörred nr 4 till samhällets kloakledning i Bagerigatan.

Protokoll fört vid sammanträde med municipalsamfundet i Högåsa den 15 juni 1928.

Närvarande: herrar Arnberg, Johnsson, Andersson, Alfr. Bengtsson, Sandell, Hansson, Otto Bengtsson, Lundin, suppleanten Lundén och vid protokollet undertecknad, Celander.

§ 1.

Hälsade herr ordf. de närvarande välkomna i de nya lokalerna.

§ 2.

Rapport öfver samhällets samliga utgifter m.m. pr den 31 mars d.å. jämte uppgift om banktillgodehafvanden och kontanter föredrogs och lades med godkännande till handlingarna.

§ 3.

Då det vid de genom vägetyralsens försorg utförda gatuarbeten inom samhället visat sig nödvändigt att justera vissa trottoirangränsningar hade herr ordf. gifvit vägetyralsens entreprenörer i uppdrag att utföra detta för samhällets räkning. Äfvenledes meddelade herr ordf. att Köpmargatan, i samband med förenämnda gatuarbeten, breddats längs kvarteren Pyrbåken och Vesta och att urackaren Fritz Olsson och Tufvessons sterbhus, hvilka tillsläppt mark för breddningen, erhållit löfte om nytt staket, som enligt infordrat anbud kostar 510:- kronor.

Herr ordf. åtgärder godkändes enhälligt.

Kostnaderna skulle tagas ur anslaget till "gator".

§ 4.

Meddelade herr ordf. att han i och för Storgatans utvidgning vid kyrkan öfverenskommit med Högåsa-Billeholms A.B. om igenfyllning af kanalen mellan Föreningsgatan och den därnäst liggande bron, därvid Bolaget förbundit sig bekosta och nedlägga behöfliga rör under det att samhället bekostar fyllningen.

Åtgärden godkändes enhälligt.

1931 års anslag till "gator."

§ 6.

Fråga angående utläggning af trottoir i Väsbygatan bordades å-
nyo. Äfvensom fråga om reglering af Hultabogatan.

§ 7.

Frågan angående utläggning af kantsten eller dylikt utanför Nils
Nilssons och E. Peterssons fastigheter vid Lerbergsgatan affördes.

§ 8.

I skrifvelse af den 2 de hade handl. Sv. Aug. Jönsson anhållit
om omläggning af trottoiren utanför sin fastighet i kvarteret Vattu-
mannen, därvid herr Jönsson själf skulle bekosta klinker.

Skrifvelsen föredrogs och efter diskussion beslöt nämnden till-
mötesgå herr Jönssons anhållan på så sätt, att om han själf bekostar
klinker och all arbetslön för läggningen af såväl dessa som af kant-
stenen, öfverlämnar samhället sistnämnda sten gratis.

§ 9.

Då det anmälts att muren vid huvudafloppsledningen i sjön är
bristfällig uppdrog nämnden åt formannen att undersöka förhållandet
och inkomma med förslag om förbättring och förstärkning af densamma.

§ 10.

Sedan fullmäktige vid sammanträde den 8 nästlidne september upp-
dragit åt nämnden att iordningställa dels det öppna området mellan
kvarteren Sjömannen, Snäckan och Ankaret, dels ock af det i kvarteret
Freja belägna området beslöt nämnden uppdraga åt herrar Lundin, Otto
Bengtsson och Fritz Hansson att på bästa sätt ordna härmed.

§ 11.

Aktiebolaget Naftasyndikat's anhållan om att, på, af herr P.O.
Johansson tillhörig mark vid Storgatan, få uppsätta bensinpump beslöt
nämnden för sin del afslå, enär behof af ytterligare sådana anlägg-
ningar icke ansågs föreligga.

§ 12.

Bruksarbetaren Per ~~Andersson~~ ^{Björk} anhållan om att blifva befriad från
1929 års municipalskatt afslög nämnden.

Protokoll fört vid sammanträde med municipalsamfundet i Högåns municipalsamhälle den 18 november 1930.

Närvarande: herrar Arnberg, Johnsson, Andersson, Alfr. Bengtsson, Persson, Sandell, Hansson, Otto Bengtsson, Henning Lundin och vid protokollet undertecknad, Celander.

§ 1.

Beslöt nämnden att till valförrättarna vid senaste municipalfullmäktigeval utbetala ett dagervode å 15:- kronor, eller tillsammans 120:- kronor, att tagas ur anslaget till "förvaltningskostnader."

§ 2.

Uppgavs till behandling byggnadsnämndens förslag rörande ändring af stadsplanen i hvad den beträffar kvarteret Boken.

Efter det förslaget granskats beslöt nämnden för sin del tillstyrka detsamma.

§ 3.

Herr Hjalmar Nilsson m.fl. hade i skrifvelse den 20 nästlidne september anhållit om att samhället måtte iordningställa Nygätans södra del.

Sedan skrifvelsen föredragits beslöt nämnden uppdraga åt förman Nilsson att uppgöra något förslag till förbättring af denna gatudel och att i afvakten härpå bordlägga ärendet.

§ 4.

Arbetslöshetskommittén hade hemställt att municipalsamfundet måtte företaga skyndsamma utredningar om arbeten, lämpliga att utföras af arbetslösa i kommunen, till hvilka arbeten samhället endast skulle bekosta material och köralor, under det att kommunen skulle betala arbetslönerna.

Med anledning häraf beslöt nämnden att, förutom i § 5 omnämnda arbeten dels utreda om reglering af huvudafloppsledningen i Storgatan å sträckan Rundelagatan - Grufterget, där ledningen visat sig vara för liten, dels ock om täckdikning af det s.k. Långarödsdiken å sträckan Storgatan - municipalsamfundets gräns.

Som sakkunnig hjälp vid utredningen af dessa frågor beslöt nämnden kalla landsbruksingenjören E. Berggren, Lund.

§ 5.

a/. Metodistförsamlingens anhållan att samhället måtte framdraga kloakledning till deras kyrkobygge i kvarteret Jupiter beslöt nämnden bifalla. Kloakledningen drages från redan befintlig sådan i Torggatan fram till midten af Vasagatan.

b/. I skrifvelse den 15 innevarande månad hade ingenjören Fritz Cegrell m.fl. anhållit att samhället måtte låta utlägga och iordningställa Torggatan.

Då samhället är ägare till halfva gatans bredd - 6 meter - med undantag af den allra västligaste delen, beslöt nämnden låta utlägga sin ägande gatucel med 1 1/2 meters gångbana och 4 1/2 meters körbana samt att, om Höganäs-Billeshelms Aktiebolag, hvilket bolag äger andra halvan af gatan, vore villigt att låta samhället disponera en breddmeter längs gatan, utlägga gångbanan 1 meter bredare.

c/. Förman Nilsson, som erhållit nämndens uppdrag att afgifva förslag till förbättring af muren vid huvudafloppsledningens utlopp i sjön, hade i skrifvelse meddelat nämnden att muren, då den icke blifvit lagd tillräckligt djupt underminerats af vatten och spruckit sönder på flera ställen, icke kunde repareras utan måste helt ombyggas.

Då ifrågavarande skyddsanordning på ett effektivt sätt förhindrar aska och tång att vid vissa stormar intränga i ledningen beslöt nämnden att låts utföra arbetet, hvilket, enligt förmannens beräkningar, skulle draga en kostnad af o: a 700:- kronor.

I denna § omnämnda arbeten beslöt nämnden öfverlåta åt arbetslöshetskommittén att på i § 4 omnämnda villkor utföra. Samhällets kostnader skulle tagas af tillgängliga medel.

Slutligen beslöt nämnden ingå till fullmäktige med anhållan om godkännande af de vidtagna åtgärderna.

§ 6.

Samtliga fastighetsägare i Hultabogatan hade i skrifvelse hemställt att nämnden måtte upptaga frågan om iordningställning af nyöpnad gata till förnyad behandling och kalla fastighetsägarna till sammanträde för att öfverenskomma om villkoren för behöflig marköfverlåtelse.

Med anledning af framställningen beslöt nämnden att sammankalla fastighetsägarna snarast möjligt för hörande af deras villkor.

§ 7.

Handl. S. Sjölins anhållan i skrifvelse den 17 innevarande månad

Protokoll fört vid sammanträde med municipalnämnden i Högarås municipalsamhälle den 4 december 1930.

Närvarande: herrar Arnberg, Andersson, Alfr. Bengtsson, Persson, Sandell, Hansson, Otto Bengtsson, Lundin, suppleanten Rydström och vid protokollet undertecknad, Celander.

§ 1.

Beslöt nämnden att genom annons förklara platsen som siffergranskare till ansökning ledig och att inbjuda kommunalnämnden, kyrko- och skoloräden till gemensamt sammanträde för att bland inkomna ansökningar uttaga för platsen lämplig person.

§ 2.

Nämnden beslöt att som vanligt inköpa och låta uppsätta julgran vid kyrkan.

§ 3.

Sedan, enligt nämndens beslut vid sammanträde den 18 nästlidne november Högaråsbolaget tillfrågats huruvida samhället för Torggatans utläggning finge disponera en breddmeter af den gatumark, som bolaget här äger, hade bolaget föreslagit samhället att i stället inköpa all deras i gatan ingående mark till ett pris af 30 öre pr kvm. Området innehåller c:a 1,600 kvm.

I anledning häraf beslöt nämnden föreslå fullmäktige att inköpa området till uppgifvit pris och att låta utlägga 2 1/2 meters gångbana längs södra sidan och 7 meter körbana, hvaraf 6 meter skulle bottnas med rörbrockor och därefter beläggas med makadam, slagen af de arbetslösa.

§ 4.

Från föregående sammanträde bordlagd fråga om utredning dels om reglering af hufvudafloppsledningen i Storgatan å sträckan Rundelsgatan - Prins-Carlsgratan, där ledningen visat sig vara för klen, dels ock om täckdikning af det s.k. Långarödsdiken å sträckan Storgatan - municipalgränsen upptogs åter till behandling.

Lantbruksingenjören E. Berggren, hvilken anlitats som sakkunnig, hade föreslagit nämnden att låta omlägga förenämnda del af ledningen i Storgatan med 1-meters kulvert. Ett förslag att draga ledningen genom Ban- eller Tivoligratan ansåg han, på grund af det ringa fallet, icke vara rådligt.

Betr. täckdikningen af Långarödsdiktet så hade han i utlåtande, hvilket föredrogs, bl.a. föreslagit att igenlägga detta med 80 o/m kulvert.

Efter diskussion beslöt nämnden dels att omlägga förenämnda ledning i Storgatan med en meters kulvert, ^{ock} dels att igenlägga förenämnda del af Långarödsdiktet, hvilket delvis går genom kvarterasmark, och nedlägga en meters kulvert i Götagatan, hvilken kulvertledning förbindes med det öppna diket, hvilket får förlängas något åt väster.

Nysannämnda gata, jämte gatan söder om kyrkoplanen beslöt nämnden föreslå fullmäktige inköpa till af Högansbolaget erbjudet pris 30 öre pr kvm. Området innehåller c:a 3,000 kvm.

Vidare beslöt nämnden låta iordningställa dessa gator på samma sätt som Torggatan.

Det uppdrogs åt herrar ordf., Sandell och Otto Bengtsson att underhandla med firman Elgström & C:o och bygghäst, Bror E. Wihlborg, hvilka inlämnat anbud på den behöfliga kulverten, om leverans af denna.

§ 5.

Nämnden beslöt att omedelbart låta iordninggöra körbana i Storgatan å sträckan Köpmansgatan - Strandgatan på samma sätt som i föregående §§ ommämnda gator. 10 11

§ 6.

Det uppdrogs åt undertecknad att till förmånligast möjliga pris inköpa behöflig skärf för stenslagningen samt ombesörja hemtransporten af densamma. Enligt inkomna offerter skulle skärfven kunna erhållas för högst 2:- kronor och transporter för c:a 2.75 pr km.

§ 7.

Beslöt nämnden att hos fullmäktige anmäla om godkännande af i föregående §§ beslutade arbeten, till hvilka samhället endast kommer att bidra med material och körslor. 10 11

Behöfliga medel tagas af tillgängliga penningar.

§ 8.

Från föregående sammanträde bordlagd fråga om iordningställning af Nygatans södra del upptogs åter till behandling, därvid det uppdrogs åt förmanen att laga gatan med makadam och grus.

§ 9.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar R. Sandell

Protokoll fört vid sammanträde med municipalfullmäktige i Höganäs den 15 december 1930.

Närvarande: samtliga fullmäktige med undantag af herrar Alfr. Bengtsson, S. Aug. Jönsson, Hult, Smith, Sjöberg, Petri Andersson, Algt Olsson, Åberg, Berg, Paulsson, Gottschalk och fröken Jönsson, hvilka anmält förhinder. Vid protokollet undertecknad, Celander.

§ 1.

Den författningssenliga kungörelsen till sammanträdet föredrogs.

§ 2.

Det justerade protokollet från föregående sammanträde upplästes.

§ 3.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Jonny Larsson och A. Wiesel.

§ 4.

På grund af den stora arbetslösheten i kommunen hade municipalsamfundet beslutat utföra följande arbeten och anhållit om fullmäktiges godkännande häraf:

- a/. Framdragning af kloakledning från ledningen i Torggatan till Vasagatan;
- b/. Iordningställning af Torggatan;
- c/. Ombyggnad af muren vid hufvudafloppsledningens utlopp i sjön;
- d/. Omläggning af hufvudafloppsledningen i Storgatan å sträckan Rundelagatan - Prins-Carlagatan;
- e/. Igenläggning af det s.k. Långarsåddiket å sträckan Storgatan - municipalgränsen och nedläggning af kulvert i Götagatan;
- f/. Iordningställning af sisträmnade gata och af gatan söder om kyrkoplatsen;
- g/. Utläggning af körbana i Storgatan å sträckan Köpmansgatan - Strandgatan.

Efter kortare diskussion beslöt fullmäktige enhälligt godkänna de af nämnden vidtagna åtgärderna. Det antecknades, att samhället till dessa arbeten endast skall bekosta material och körslor, under det att kommunen betalar arbetslönerna.

Behöfliga medel tagas af tillgängliga penningar.

mot vägbanan utmed hans där belägna fastighet.
Nämnden beslöt bevilja hans anhållan.

§ 13.

Sedan samhället beslutat igenlägga det s.k. Långarödsdiktet å sträckan Storgatan - samhällsgränsen hade ägarna, Dikningsföretaget Långaröd-Tjörred, vid sammanträde den 5 nästlidne december med tacksamhet godkänt samhällets afgärd och låtit meddela, att äganderätten till marken öfverlämnas till samhället mot det att samhället lämnade skriftlig förbindelse på att för all framtid underhålla ledningen, så att vattnet från dikningsföretagets jordar kan framrinna obehindrat.

Sedan handlingarna föredragits beslöt nämnden föreslå fullmaktige att med tacksamhet emottaga dikningsföretagets erbjudande på det af detta uppställda villkor.

§ 14.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herrar Fritz Hansson och Otto Bengtsson.

In fiden:

Justeras:

Olof Arvidsson

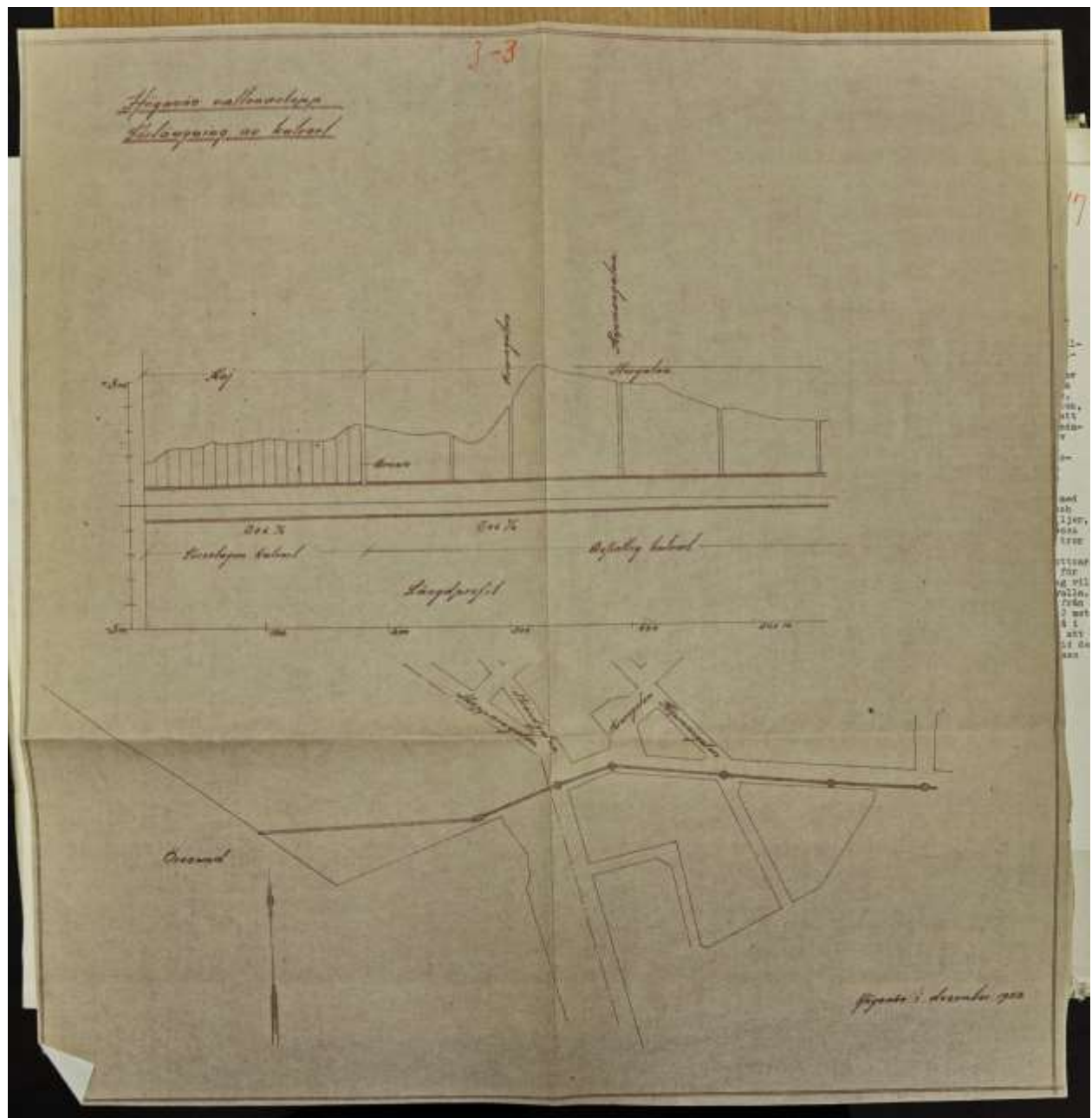
ordf.

Ragnar Hansson

Otto Bengtsson

Fritz Hansson

*Justering i Kungälv: Högskolans Högskola d. 17/4 31.
Ragnar Hansson*



1933-xx-xx HBA Kulvert

Protokoll fört vid sammanträde
med municipalkämnden i Högenäs
den 17 januari 1934.

Närvarande: Hrr Arnberg, Hansson, Persson,
Andersson, Sandell, Lundin, Röm-
merman, Wiegell och Hult. Vid pro-
tokollet undertecknad, Gelander.

§ 1.

Byggnadsnämndens förslag till jämkning i stadsplanen jämte förslag
till nya stadsplanebestämmelser för kvarteren ^{Napoleon} Najaden, Roddaren och
Bondnagen, beslöt nämnden tillstyrka.

§ 2.

I skrivelse den 18 nästl. december hade ingenjören Robert Djurberg
meddelat, att han enligt till skrivelsen närluten kopia hos S.J. an-
hållit om belysning m.m. på den över Högenäs stationsområde ledande
gångbron.

Samtidigt hade han hemställt, att bron måtte avstängas från trafik,
om icke S.J. eller samhället tillmötesgick hans önskemål.

Skrivelsen fördrogs och bordlades tillsvidare i avvaktande på S.J:s
svar.

§ 3.

Jämlikt nämndens beslut den 24 nästl. november, hade firman Hjaln.
Elgström & C:o uppgjort ritning, arbetsbeskrivning och kostnadsberäkning
över främragning av den från Storgatan kommande kulvertledningen genom
hamnplanen, vilket arbete ursprungligen vore avsett att utföras som state-
kommunalt reservarbete i samband med hamnens iordningställning.

Då emellertid, enligt erhållet meddelande, statsbidrag icke kunnat be-
viljas härtill under år 1933 på grund av, att de för sådana arbeten anala-
ga medeln redan vore fördelade, yrkade hrr Persson och Lundin, att ar-
betet ändock skulle igångsättas. Herr Fritz Hansson m.fl. ansåg, att det
vore viss risk att utlägga kulvertledningen innan pålverket iordning-
ställda och yrkade, att hamnbyggnadsingenjören Segerfors i Ängelholm

skulle höras, innan arbetet föreslogs till utförande.

Nämnden beslöt i enlighet med herr Hanssons förslag.

§ 4.

Jämförelsevis nämndens beslut den 24 nästl. november hade byggnadsfirman Hjaln. Elgström & Co uppgjort ritning, arbetsbeskrivning och kostnadsförslag beträffande iordningställning av Lerbergsgatan & sträckan Storgatan - Borgargatan (Kyrkoplatzen), samt sistnämnda gata mellan Lerbergsgatan och Göttagatan.

Sedan ritningen och övriga handlingar granskats och godkända, beslöt nämnden hos arbetslöshetskommittén anhålla, att denna, för såvitt municipalfullmäktige godkände förslaget, måtte låta utföra arbetet som statskommunalt reservarbete, i vilket fall samhället komme att bidra till samtliga materialkostnader med det belopp, som icke erhöles av statsmedel.

Behöfliga medel till samhällets kostnader föreslog nämnden skulle tagas ur anslaget till gator.

§ 5.

Sedan nämnden enligt sitt beslut den 13 nästl. december hos Högans-Billesholms A/B anhållit, att få köpa den s.k. "Möllebacken", hade bolaget för denna mark begärt 1:- krona pr kvm. och samtidigt meddelat, att bolaget icke komme att förrärlja gatumark eller mark till öppna platser till tidigare pris, 30 öre pr kvm, med mindre samhället på en gång köpte all bolaget tillhörig sådan ~~mark~~ *mark*.

I anledning härav beslöt nämnden att på nytt underhandla med bolaget om inköp av "Möllebacken" jämte de nyanlagda gatorna, som bolaget fortfarande äger mellan "Brorsbacke" och "Högans Nedre", nämligen Greve- och Trädgårdsgatorna och därvid söka trycka priset under 1:- kronor pr kvm.

Det uppdrogs åt herr J. Wald. Persson att underhandla med bolaget härmed.

§ 6.

Då de beslutade gatuarbetena i Central- och Grevegatorna nu påbörjats, hade förmanen i skrivelse anmält, att kloakledning saknades och i anledning därav föreslagit, att nämnden måtte besluta låta frandraga sådan med 12" rör. Kostnaderna här för hade han beräknat till 768:- kronor.

170:50, beslöt nämnden taga ur samlaget till avloppsledningar.

§ 59.

Vid sitt sammanträde den 22 nästl. oktober hade kyrkofullmäktige föreslagit, att nämnden måtte taga under prövning igenläggning helt eller delvis av den s.k. gruvkanalen, så att den onyttiga material i gamla kyrkan, vilken enligt beslut skall rivas, finge användas som fyllnadsmaterial.

Herr J. Wald, Persson meddelade, att Högåns-Billesholms A/B lovat att skänka såväl den mark varå kanalen ligger som behörliga rör för igenläggningen.

Nämnden beslöt att med tacksamhet emottaga Högånsbolagets erbjudande.

Då förenämnda material icke kommer att räcka till för täckningen av hela kanalen, beslöt nämnden att endast igenlägga denna på så lång sträcka, som kan täckas av densamma. (materialen)

§ 60.

I skrivelse (bil. IV) hade f. lokföraren Ernst Paulsson anhållit om befrielse från 1935 års municipalskatt, emedan han flyttat ur municipalsamhället redan år 1934.

Enligt skrivelsen närlutna intyg har herr Paulssons flyttning i vederbörlig ordning blivit anmäld vid mantalsakrivningen.

Nämnden beslöt bifalla herr Paulssons framställning.

§ 61.

Att jämte herr ordf. justera protokollet utsågos herr Joh:s Römmerman och Fritz Hansson.

Justeras:

Ragnar Hammar

ordf.

Fritz Hansson

In fidem:

Linné

Joh Römmerman

Justeringen kungjord i Högåns kyrka
10/11 1935
Ragnar Hammar